Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység (110)

A vadgazdálkodási tájegység tervének elkészítéséhez felhasznált vadgazdálkodási alapadatok, az azokat bemutató grafikonok és térképek, valamint azok szöveges értékelése egységes szerkezetben.

Vadgazdálkodási tájegységi terv tartalomjegyzék

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

- A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása
- A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői
- A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

- A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
- Az őz állománya, hasznosítása és minősége
- A muflon állománya, hasznosítása és minősége
- A vaddisznó állománya és hasznosítása
- A mezei nyúl állománya és hasznosítása
- A fácán állománya és hasznosítása
- A hasznos apróvad hasznosítása
- Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

3.1. Nagyvadgazdálkodás

- A gímszarvas gazdálkodás alapvonalai
- A dámszarvas gazdálkodás alapvonalai
- Az őzgazdálkodás alapvonalai

- A muflongazdálkodás alapvonalai
- A vaddisznó gazdálkodás alapvonalai

3.2. Apróvadgazdálkodás

- A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai
- A fácángazdálkodás alapvonalai
- A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
- A ragadozó-gazdálkodás alapvonalai

4. Mellékletek

- A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe
- A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke
- A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján
- A különleges rendeltetésű vadászterületek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között
- A vadaskertek vadgazdálkodási tájegységek közötti megoszlása
- A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei
- Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

1. A vadgazdálkodási tájegység leírása

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai

A vadgazdálkodási tájegység azonosítói és térbeli elhelyezkedése

	VGTE kódszáma:	**110**
	VGTE neve:	**Felső-tiszavidéki**

A vadgazdálkodási tájegység jellemzése

A vadgazdálkodási tájegység környezeti adottságainak bemutatása

A **Tiszamenti vadgazdálkodási tájegység (110)** területének mintegy 95%-a alkalmas vadgazdálkodásra. A vadgazdálkodási tájegység területének közel kétharmadát (67,9%) borítják szántó- és gyepterületek, az erdő aránya 17,4%. Hagyományosan alföldi, mezőgazdasági területeken, kifejezetten apróvadas és őzes tájnak tekinthető, ahol az utóbbi évtizedekben az erdősültség növekedése következtében erős nagyvadasodás indult el.

A vadgazdálkodási tájegység megyék közötti megoszlása:

- Borsod-Abaúj-Zemplén: **290 ha** (0.2%)
- Szabolcs-Szatmár-Bereg: **179,239 ha** (99.8%)

A mező- és erdőgazdaság legfontosabb területi jellemzői

A művelési ágak megoszlása a Corine Landcover adatbázis alapján (ha):

erdő	szántó	rét	szőlő	nádas	tó	alkalmatlan	összesen
31,155	94,616	27,260	13,447	134	3,257	9,667	179,535
17.4%	52.7%	15.2%	7.5%	0.1%	1.8%	5.4%	100.0%

A mezőgazdasági területek jellemzője jelenleg is az intenzív, nagy táblákon folyó növénytermesztés. A gépesítés és vegyszerhasználat következtében a mezei nyúl és a fácán számára álló feltételek folyamatosan romlottak, ami a termesztéstechnológia miatt bekövetkező térbeli és a biológiai diverzitás csökkenésével magyarázható.

Az erdőtelepítések következtében nőtt az erdőterület. Ennek következtében egyes tájak képen megváltozott nagyobb erdőfoltok és -tömbök alakultak ki. Ezeken megindult a vaddisznó, gímszarvas terjeszkedése és megtelepülése. A >15% erdősültségi arányt mutató területeken az előbbi fajok terjedésének kezelése a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási érdekek és tűrőképesség figyelembe vételével

A vadgazdálkodási tájegység leíró adatai	
	történhet.
	A vadgazdálkodási tájegységben elhelyezkedő erdőterület nagyságát és fafajok szerinti megoszlását a csatolt táblázat sorolja fel és a térkép szemlélteti.
	A vadgazdálkodási tájegységben térített mezőgazdasági és erdei kár alakulása a megelőző időszakban (1998-2014) • A térített mezőgazdasági vadkár nagysága a vadgazdálkodási tájegységben a tájegységi rangsor alapján átlag alatti. Az 1998-2014 közötti időszakban a folyóértéken tekintett károk növekedtek, 2-3.5 millió Ft-ról 18.5-20.5 millió Ft-ra. • A térített erdei károk nagysága szintén az átlag alatti negyedben található, de növekvő trendet mutat.
	A vadgazdálkodási tájegység természetvédelmi jellemzése
	A vadgazdálkodási tájegység Nemzeti Park Igazgatóságok (NPI) közötti megoszlása: • Aggteleki NPI: **286 ha** (0.2%) • Hortobágyi NPI: **179,176 ha** (99.8%) A vadgazdálkodási tájegység nemzeti parki igazgatóságok közötti megoszlását és a vadgazdálkodási tájegységben található Natura 2000 területeket a csatolt táblázatok sorolják fel és térképek mutatják.
	A vadgazdálkodási tájegységben található Ramsari vizes élőhelyek területe és a tájegység részesedése az adott élőhelyből (térkép és táblázat): • Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület: **12,416 ha** (44.4%)

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

110 - Felső-tiszavidéki tájegység

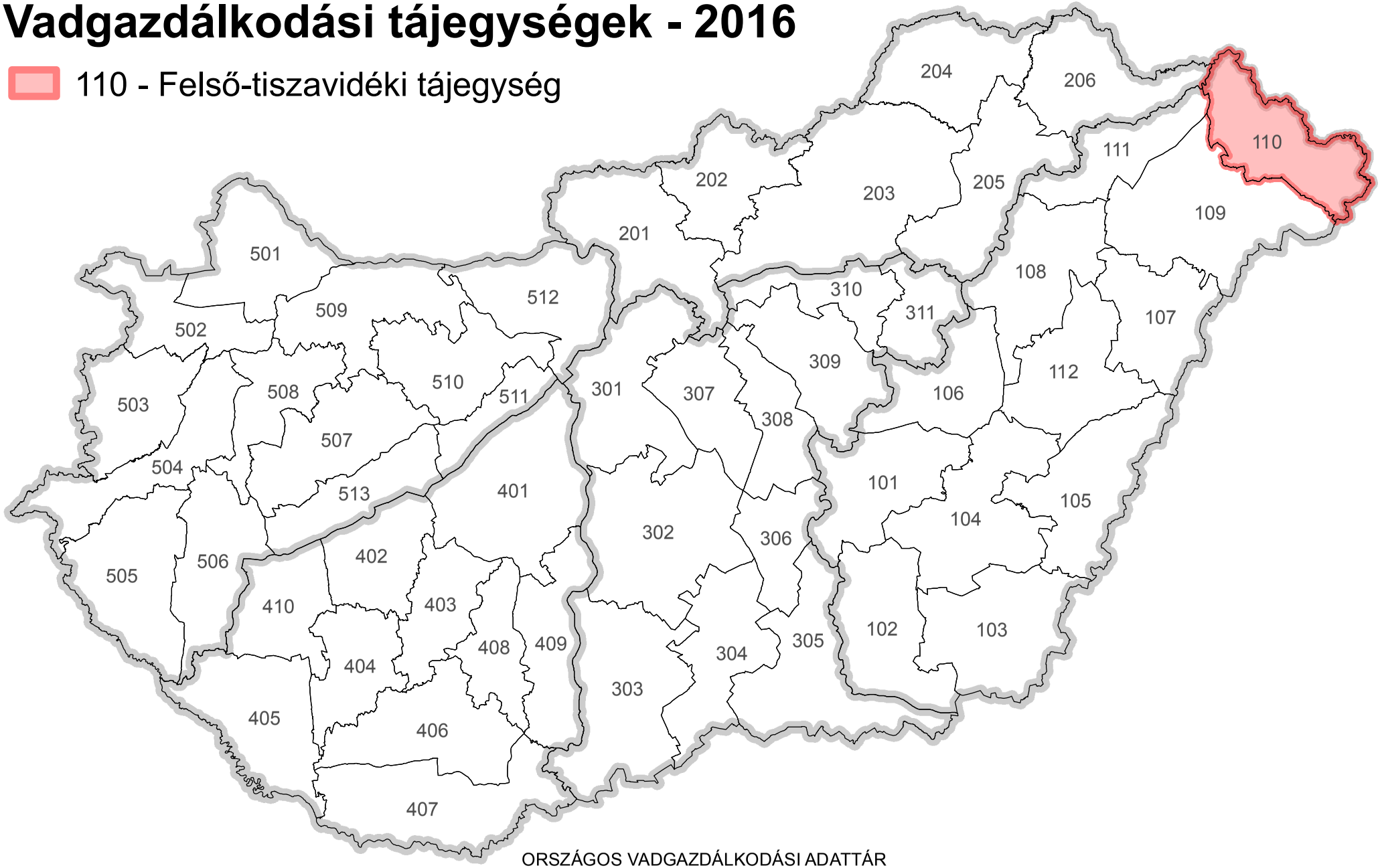

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Készült: 2016.05.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

A 110. számú vadgazdálkodási tájegység felszínborítása

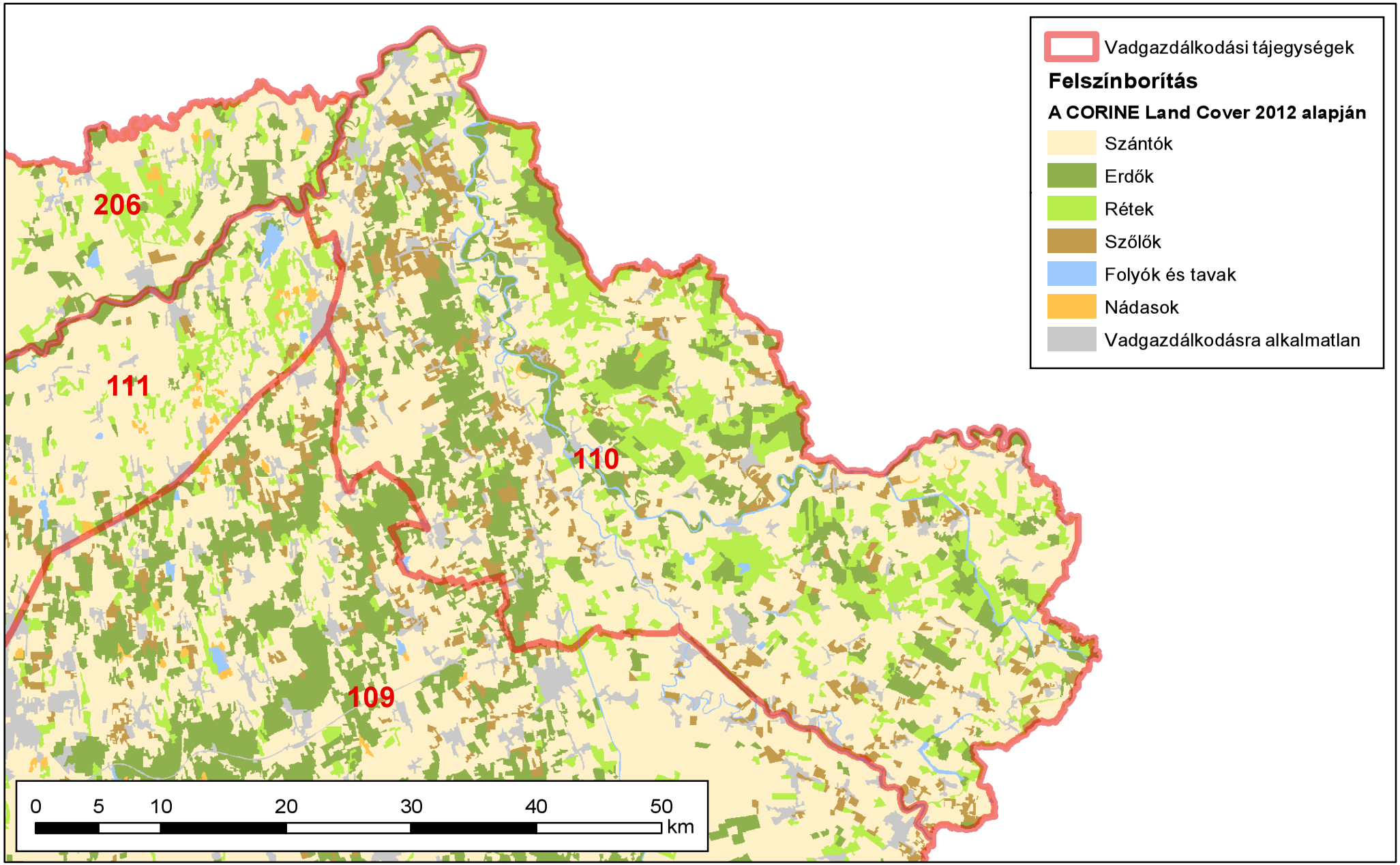

Készült: 2016.06.09.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az erdő- és vadgazdálkodás összehangolásának alapelvei

V. 6. Fenntartható vadgazdálkodás[1]

Az erdőgazdálkodás és a vadgazdálkodás harmonizálásának problémái évszázados múltra tekintenek vissza. A problémák zömét a magas vadlétszámból következő vadkár és annak kezelése okozza. Alapvető célja a két rokon ágazatnak a gazdaságos működés. Ehhez elengedhetetlen a fenntartható erdő- és vadgazdálkodás harmonizációja, melyet komoly szakmai viták öveznek, azonban a tudatos, olykor kapcsolt gazdálkodási modell körültekintő, átgondolt munkával kidolgozható. Az elmúlt 60 év európai és a magyar statisztikai adatait vizsgálva kapcsolatot lehet felfedezni az erdőterület és a nagyvadállomány növekedése között. A nagyvadállomány 1960 óta, - mintegy évtizedes késéssel - erőteljes növekedéssel reagált itthon és külföldön egyaránt az erdőterület folyamatos növekedésére. Természetesen a nagyvadlétszám növekedésében más tényezők is közrejátszanak, mint a mezőgazdasági élőhely szerkezeti átalakulása.
A vad az erdei életközösség elvitathatatlan része. Az erdei életközösség védelme érdekében ugyanakkor az élőhely tűréshatárán túli vadsűrűséget szabályozni szükséges.. Az élőhely forráskészletét meghaladó sűrűségű nagyvadállomány káros hatása elleni fellépés elsősorban a vadászati szakterület feladata, amit a vadászati igazgatásnak, a gazdasági szereplőknek és a vadászati érdekképviseletnek közösen kell megalapozni.

V. 6.1. Általános célok

1. A nagyvadlétszám nemkívánatos további növekedésének megállítása, illetve a létszám csökkentése valamennyi nagyvadfajunk esetében elérendő cél, a vadállomány genetikai változatosságának és élőhelyének megóvása mellett. A hazai nagyvadállomány csökkentése a nőivarú egyedek fokozott állományhasznosítása útján vezethet a megoldáshoz, azaz a környezetével egyensúlyi helyzetben lévő nagyvad egyedsűrűség eléréséhez. Ebben a feladatban az ország erdőterületének felén, mintegy 1 millió hektár erdőterületen gazdálkodó állami erdőgazdasági társaságok lehetnek a kezdeményezők, ahol a szakmai hozzáértés és szakszemélyzet rendelkezésre áll.

2. Az erdőművelési és vadkár megelőzési gyakorlat (pl. az erdőfelújítást védő kerítések alkalmazása és időben történő lebontása) felülvizsgálata szükséges.

V. 6.2. Stratégiai célok

Az állománykezelési probléma fokozottan jelentkezik. Stratégiai célként fogalmazható meg a hazai nagyvadállomány hasznosításnak további fokozása.
A nagyvad állomány európai szinten tapasztalható dinamikus szaporodása Magyaror-

1 FM EVF 2016. **Nemzeti erdőstratégia 2016-2030**. Földművelésügyi Minisztérium, Erdészeti és Vadgazdálkodási Főosztály, Budapest (36-38. oldal)

szágon is jelentős problémákat okoz. Ennek megoldásához egy olyan mechanizmusra lenne szükség, amely a vadállomány erdőkre és más természeti területekre gyakorolt hatását előre meghatározott keretek között lenne képes tartani. A nagyvad állomány létszámának csökkentése rövidtávon növelheti a vadgazdálkodási ágazat bevételeit és hozzáadott értékét, emellett pedig rövid és hosszú távon is növelné az erdőgazdálkodás hozzáadott érétkét a vadkárok és a vadkár elleni védekezésre fordított költségek csökkenésén keresztül.

V. 6.3. Javaslatok a stratégiai célok megvalósításához

a) Az új vadgazdálkodási törvény más aspektusba helyezi a vadkár kezelését, éppen ezért megjelennek a jogszabályban olyan új elemek, amelyek rögzítik a vadkár problémák kezelését a megelőzéstől a kifizetésig. A törvény hatályba léptetését követően ki kell dolgozni a vadkár kezelésének és becslésének protokollját, mely egységes szemszögből közelíti meg a kérdést. Figyelembe véve a folyamatos erdőborítottsági gyakorlatot és a 2050-ig terjedő erdőtelepítési programot is, teljes bizonyossággal állíthatjuk, hogy a nagyvad további térhódítása várható, mivel újabb források (élőhely, táplálék) jelennek meg számára még az alacsonyabb erdősültségűalföldi megyékben is. Ez újabb konfliktushelyzetet teremthet az erdei vadkárok területén, mivel bizonyos vadfajok (pl. szarvas) plasztikusan alkalmazkodik a környezete táplálékkínálatához.

b) Az állományhasznosítási terveknél a pontos módszertan az európai összehasonlításban is alapos Erdővédelmi Mérő- és Megfigyelő Rendszeren belül kaphatna helyet az átfogó, mintapontokon alapuló erdővédelmi hálózathoz kapcsolódva, melynél az évente végzett felvételekkel értékelik az erdő állapotát, illetve annak változását, felhívva a figyelmet az esetlegesen kedvezőtlen tendenciákra.

c) Az állományhasznosítás jelen mértékét feltétlen növelni kell, annak érdekében, hogy a későbbi konfliktusok kezelhetővé váljanak. Ha szükséges hatósági eszközökkel kell a nagyobb állományhasznosítást a vadászatra jogosultaktól kikényszeríteni és annak megvalósulását ellenőrizni. Ennek megoldására tesz az utóbbi tíz évben kísérletet a nagyvad lelövési kvóták megyei vadászati hatósági megállapítása, amelynek eredményeképpen az országos nagyvadállomány hasznosítás 15 év alatt megduplázódott, 150 ezerről 300 ezer fölé emelkedett.

d) Ösztönözni kell a hazai vadhúsfogyasztást és támogatni kell a belföldi vadhús értékesítést. A megnövelt vadhús kereslet pozitív ösztönző hatással lehet a vadgazdákra állományaik hasznosítása terén. A folyamatos vadhús kereslet a lőtt-vad kínálat növelését ösztönzi.

e) Elő kell segíteni a hazai vadállomány genetikai állományának és élőhelyének megóvását.

110 vadgazdálkodási tájegység fafaj és korosztály szerinti viszonyai

Fafaj neve	Korsztályok														Összes
	0-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-70	71-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-130	130-	
Kocsányos tölgy	1624.0	4852.8	1543.6	1093.8	527.3	475.2	676.1	906.9	830.2	344.8	267.4	1.0	4.4	3.0	**13,150.4**
Kocsánytalan tölgy						3.1	10.6	1.5							**15.2**
Molyhos tölgy		0.1													**0.1**
Vörös tölgy	10.3	93.2	31.9	164.9	158.3	32.2	15.5								**506.3**
Amerikai mocsártölgy		0.0			0.2	0.5									**0.8**
Csertölgy		16.0	2.7	15.1	8.2	1.4	0.8		1.4						**45.6**
Gyertyán	93.4	171.0	23.9	35.0	16.5	31.8	28.6	88.9	67.4	55.5	26.2			1.5	**639.6**
Akác	2199.3	3792.9	2687.0	780.4	116.7	116.7	14.1	16.1	0.2	0.5					**9,724.1**
Ófehértói akác			122.1												**122.1**
Hegyi juhar	0.7	12.3	1.1	3.1	4.3	2.5	6.3	2.8							**33.1**
Korai juhar	5.7	2.7	0.1			0.4	0.4	0.1							**9.2**
Mezei juhar	68.1	78.8	25.8	26.1	11.5	26.1	35.6	59.9	30.4	23.3	12.5			0.7	**398.8**
Zöld juhar	4.6	71.4	36.7	17.2	10.6	0.9		1.5							**142.9**
Ezüst juhar		2.2	0.3	1.4	1.1	5.7									**10.7**
Tatár (feketegyűrű) juhar	3.3	10.1	0.7	1.7	1.1		1.7								**18.5**
Hegyi szil	0.1						0.5								**0.6**
Mezei szil	4.1	4.4	1.9	2.0		1.8	0.7			0.6					**15.5**
Vénic szil	26.7	8.7	7.6	9.3	1.8	4.6	3.4	4.7	0.2		1.1				**67.9**
Turkesztáni szil	0.8	0.7	1.7												**3.2**
Magas kőris	10.3	46.5	58.8	92.7	11.9	29.5	44.9	50.8	43.2	8.9	5.7				**403.2**
Magyar kőris	253.7	547.1	75.8	83.5	44.3	11.4	60.8	204.0	204.9	71.0	44.3				**1,600.7**
Amerikai (vörös) kőris	3.9	45.8	45.0	46.6	11.6	16.9	7.1	6.4	0.7	0.6					**184.5**
Virágos kőris	0.4														**0.4**
Fekete dió	7.6	30.0	5.6	2.3		0.7		0.2	0.6						**46.9**
Közönséges dió	2.6	21.6	6.2	1.8		0.4		9.6							**42.1**
Madárcseresznye	1.0	0.6													**1.6**
Zselnicemeggy			0.3	0.1											**0.4**
Kései meggy		1.8	2.1	0.3											**4.2**
Vadalma		0.1													**0.1**
Vadkörte	3.1	3.2	13.3	16.9	0.1	0.1	0.7		0.0						**37.3**
Fehér eperfa			0.6		2.3										**2.9**
Szelídgesztenye		0.8													**0.8**
Nyugati ostorfa			1.1	0.1	0.6	0.2									**1.9**
Lepényfa	4.8														**4.8**
Törökmogyoró		1.0													**1.0**
Fel nem sorolt egyéb kemény lombos fafaj	2.7	1.0	2.1	3.5	0.8	0.8	3.1	1.5	0.4						**15.9**
Korai nyár		0.0	5.9	3.1	18.2	4.7		0.4	0.2						**32.5**
Kései nyár				0.3											**0.3**
Óriás nyár		4.0	16.8	50.5	15.9	5.1	0.4	0.1							**92.7**
Olasz nyár	58.1	383.3	112.7	49.5	0.3										**603.8**
Koltay (H-528-8) nyár			0.9												**0.9**
Blanc du Poitou nyár			9.3												**9.3**
BL nyár	8.6	46.3	18.4	6.2											**79.4**
Pannónia (H-490/3) nyár	80.5	497.2	137.4	19.4											**734.4**
OP-229 nyár (Agathe-F)	15.0	140.1	22.7	25.4											**203.2**
I-45/51 nyár	1.1	16.5													**17.7**
I-273 nyár			12.0	2.6											**14.6**
Tripló nyár		1.3													**1.3**
Kopecky (H-490/4) nyár	1.2	10.5	1.8												**13.6**
I 58/57 nyár		3.2	139.2	43.6											**185.9**
Sudár (B-132-b) nyár	4.3	1.8													**6.1**
Fehér nyár	264.7	474.2	87.4	83.1	53.1	38.0	6.1	1.4		1.2					**1,009.2**
Szürke nyár	382.8	441.2	73.5	86.5	51.7	21.1	12.7	14.4	0.4	1.4					**1,085.7**
Rezgő nyár	1.4	13.3	10.0	21.9	9.0	5.0	0.3	3.9							**64.9**
Fekete nyár	112.6	176.5	24.7	34.4	77.0	24.3	5.1	5.6							**460.3**
Egyéb nemes nyár	147.0	349.3	169.2	14.4	2.4										**682.3**
Bédai egyenes fűz			9.1	16.1	0.2										**25.3**
Csertai fűz				0.2											**0.2**
Fehér fűz	21.4	93.5	99.5	209.2	234.2	176.9	15.8	1.1	0.5						**851.9**
Szomorú fűz						0.0									**0.0**
Törékeny fűz	0.0		0.9	2.2	0.6										**3.7**
Egyéb fűzek				5.6	0.3										**5.8**
Mézgás éger	22.6	16.6	11.4	40.7	30.1	26.3	45.4	6.0	7.2	0.9	0.8				**207.9**
Kislevelű hárs	0.5	1.6	0.2	2.1	1.2	2.5	1.6								**9.7**
Nagylevelű hárs	0.1			1.5		1.0	0.2								**2.7**
Ezüsthárs	1.3		1.4			3.2									**5.8**
Közönséges nyír	1.7	1.7	0.5	0.3	0.5	0.7			0.4						**5.7**
Bálványfa				0.0											**0.0**
Fel nem sorolt egyéb lágy lombos fafaj			0.2												**0.2**
Erdeifenyő		4.7	21.6	109.7	60.2	21.9	0.1	0.4							**218.6**
Símafenyő					1.5										**1.5**
Feketefenyő			3.9	6.6		0.6	0.3	0.6	1.2	2.2					**15.3**
Lucfenyő			10.2	29.9	25.8	2.0									**67.9**
Egyéb fenyő		1.8													**1.8**
Összesen	**5,456.1**	**12,495.1**	**5,698.2**	**3,262.4**	**1,511.0**	**1,095.8**	**998.6**	**1,388.6**	**1,189.4**	**510.9**	**358.0**	**1.0**	**4.4**	**5.3**	**33,974.6**

A vadgazdálkodásra alkalmas terület, a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Vadgazdálkodásra alkalmas terület	Alkalmas terület aránya	Térített mezőgazdasági kár	Térített erdei kár
	km2	%	E Ft	E Ft
1998	1 706	94,5%	2 137	0
1999	1 706	94,5%	3 490	0
2000	1 703	94,5%	2 221	145
2001	1 703	94,5%	4 117	442
2002	1 703	94,5%	4 765	1 499
2003	1 703	94,5%	3 253	615
2004	1 703	94,5%	6 722	2 550
2005	1 703	94,5%	8 945	1 576
2006	1 703	94,5%	10 022	2 787
2007	1 765	94,7%	8 985	628
2008	1 657	94,5%	8 790	11
2009	1 657	94,5%	11 959	2 510
2010	1 657	94,5%	16 620	3 940
2011	1 657	94,5%	17 307	0
2012	1 657	94,6%	20 563	0
2013	1 657	94,6%	18 406	2 100
2014	1 657	94,6%	18 316	3 077
Változás	-2,8%	0,0%	757,1%	-
Minimum	1 657	94,5%	2 137	0
Maximum	1 765	94,7%	20 563	3 940

Térített mezőgazdasági és erdei károk változásai

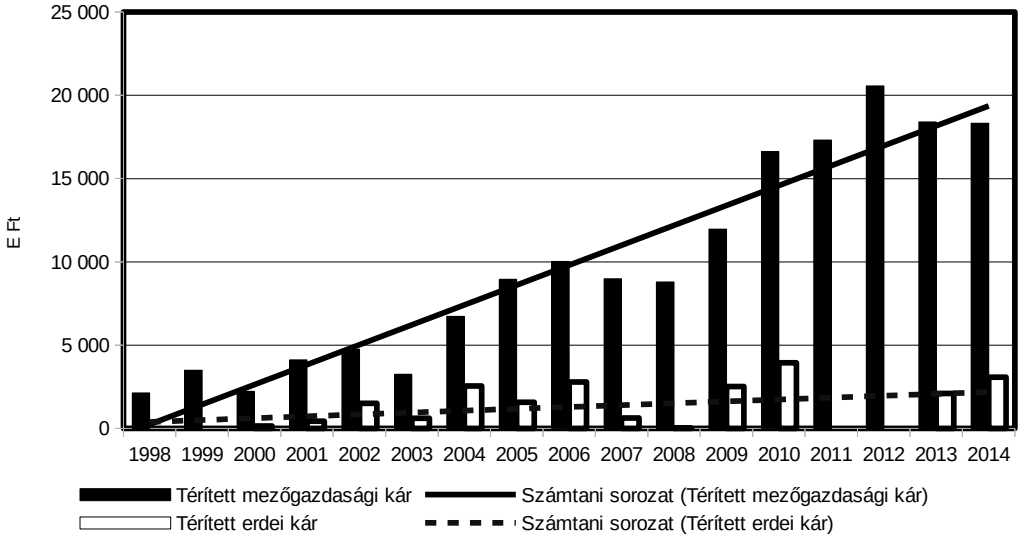

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

5. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A védett természeti területek természet-, és tájvédelmi előírásai

A védett természeti területek természet- és tájvédelmi előírásait a természetvédelmi kezelési tervek tartalmazzák. Az alábbi természet- és tájvédelmi előírásokat kell figyelembe venni, amennyiben a vadgazdálkodási tájegységben található védett természeti terület vonatkozásában nincsen kihirdetett kezelési terv, vagy annak vadgazdálkodásra vonatkozó előírásai nem rendelkeznek eltérően.

1. Vadászati és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést is) nem járhat a védett természeti értékek és területek jelentős zavarásával, veszélyeztetésével, vagy károsításával.

2. Fokozottan védett madárfaj szaporodó, költő, táplálkozó, telelő területén vadgazdálkodási tevékenység csak úgy folytatható, hogy az ne zavarja jelentős mértékben annak élettevékenységét.

Nagyvad

3. A nagyvadállomány csökkentése során kiemelt figyelmet kell fordítani a nőivarú nagyvad egyedek, különösen a muflon és dámszarvas, valamint a vaddisznó állomány fokozott hasznosítására.

4. A nagyvadfajok takarmányozása, etetése – a vaddisznó intenzív vadászatát biztosító szórók üzemeltetésének kivételével – a vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést el nem érő védett természeti területeken tilos. A vadászterületen belül az 1000 ha kiterjedést elérő védett természeti területeken takarmányozás csak abban az esetben végezhető, ha a vadlétszám az élőhelyet még nem veszélyeztető legmagasabb vadlétszám alá csökken.

Vadgazdálkodási tevékenység

5. A vadászati, vadgazdálkodási tevékenység során különös figyelmet kell fordítani a gyepek megóvására, a gyepfelszín maradandó károsítása tilos.

6. A vadászat, vadgazdálkodás során keletkező hulladékokat a vadászatra jogosultnak a vadászterületről haladéktalanul el kell távolítani.

7. Februári hajtó és terelő vadászatok helyét és időpontját a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

8. Hattyúnyakkal való csapdázási tevékenység csak a természetvédelmi kezelővel egyeztetve kezdhető meg.

Vadgazdálkodási létesítmények, vadföld

9. Fokozottan védett természeti területen kizárólag hordozható les, szóró, épített vadbefogó létesíthető. Erdőrezervátum magterületén semmilyen vadgazdálkodási létesítmény nem létesíthető, kivéve hordozható (mobil) magaslesek, amik csak augusztus 15. – február 28. között használhatók.

10. A természet védelméről szóló törvényben meghatározott lápok és források, mint minden esetben országosan védett természeti területek vonatkozásában az alábbi előírás érvényesítendő: a lápok területén és a források 100 méteres környezetében szóró, vadetető, sózó nem létesíthető.

11. Állandó gyepterületeken (művelési ágtól függetlenül) vadászati, vadgazdálkodási létesítmények közül dagonya, takarmánytároló, vaditató, apróvad tenyésztésére szolgáló létesítmény nem létesíthető.

12. Szórón kombájntiszta szemes takarmány, csöves kukorica, valamint répafélék és almatörköly használhatók.

13. Vad etetést, takarmányozást csak mesterségesen létesített vadetetőből lehet végezni. Lédús és erjesztett takarmányt csak tálcáról lehet etetni.

14. A szórók környezetében az esetlegesen megjelenő gyomnövényeket (parlagfű, stb.) rendszeres kaszálással, vagy nyűvéssel még magérlelés előtt el kell távolítani.

15. Sózók csak tuskósózó, sózóláda, oszlopsózó vagy sózóvályú formájában üzemeltethetők. A talajra sót szétszórni tilos.

16. A használaton kívüli, leromlott állapotú vadgazdálkodási-vadászati létesítmények elbontásáról és elszállításáról a vadászatra jogosult köteles folyamatosan gondoskodni a vegetációs időn kívül.

17. A téli etetési időszak után a nagyvadetetők környékén szétszórt szénát össze kell gyűjteni, illetve év közben legalább egy alkalommal az etetőhely körül felverődő gyomokat magérlelés előtt le kell kaszálni.

18. Fokozottan védett területen új vadföld nem létesíthető.

19. Művelt vadföldeken a művelés során fokozott figyelmet kell fordítani a gyom- és inváziós növények terjedésének megelőzésére.

Zárttéri vadtartás, kibocsátás, telepítés

20. Kizárólag őshonos fajok repatriációs célú kibocsátása lehetséges. Egyéb vadfajok, illetve nagyvadtartásból származó vad szabad vadászterületre történő kibocsátása tilos.

21. Idegenhonos fajok betelepítése tilos. A spontán betelepülő idegenhonos fajok (mosómedve, nyestkutya) állományának felszámolására kell törekedni.

Apróvad

22. Azonos területrészen évente legfeljebb két alkalommal kerülhet sor apróvad hajtó vadászatra.

Vízivad vadászat

23. Vizes élőhelyeken a vadászható ragadozó fajok gyérítése március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történjen.

Túzokvédelem

24. Túzok dürgő- és költőhelyen vadgazdálkodási- és vadászati tevékenység (beleértve az őzbak vadászatát és a megelőző felméréseket is) csak a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetett módon történhet március 15. és július 1. között.

25. Túzok dürgő- és költőhelyen a vadászható ragadozó fajok gyérítésére vonatkozó előírások:
    - A gyérítés március 15. és július 1. között elsősorban territórium-alapú módszerek alkalmazásával (pl. kotorékozással, csapdázással) történhet.
    - A gyérítést nyílt területen (pl. gyepeken, szántókon, stb.) április 15-ig kell elvégezni, ezt követően vonalas létesítmények (utak, csatornák, stb.) mentén, nádasok, erdők, facsoportok, stb. környezetében, a nyílt területrészek kíméletével történhet.

26. Túzok dürgő- és költőhelyen a vaddisznó tartós megtelepedését meg kell akadályozni.

27. Túzokok tartózkodási helyén végzett éjszakai vadállomány-becslést és reflektoros vadászatot a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

28. Téli időszakban vadászati- és vadgazdálkodási tevékenység (beleértve a területen történő közlekedést, társas vadászatokat, stb.) a túzokok tartózkodási helyeinek figyelembe vételével történhet különös tekintettel a ködös időszakokban.

29. Túzokok tartózkodási helyét érintő társas vadászatok helyszíneit az idény megkezdése előtt a természetvédelmi kezelővel előzetesen egyeztetni kell.

30. Túzok telelőhelyeken tarvad vadászat a természetvédelmi kezelővel egyeztetett módon történhet. Az adott évi telelőhelyek pontosítását minden évben a tájegységi fővadász

bevonásával egyeztetni kell a természetvédelmi kezelővel, melyet jegyzőkönyvben rögzítenek legkésőbb december 1-ig.

6. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

Hosszú távú természetvédelmi célok

1. A természetvédelem hosszú távú, a vadgazdálkodást is érintő célja az ország teljes területén a biológiai sokféleség, valamint a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzése, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítása, az élőhely vesztésből, az élőhelyek minőségének romlásából, illetve a fajok túlhasznosításából származó veszélyek csökkentése. Ennek érdekében a vadállomány igénybevételével és terhelésével járó gazdasági, gazdálkodási és kereskedelmi tevékenységet a természeti értékek és rendszerek működőképességét és a biológiai sokféleséget fenntartva kell végezni.

2. A vadgazdálkodás, vadászat során biztosítani kell a természet védelméhez fűződő érdekek érvényesülését, a fenntartható használatot, ami a vadfajok biológiai sokféleségre alapozott fenntartását jelenti. Az őshonos vadfajok vadászata csak olyan mértékű lehet, amely a faj természetes állományának sokféleségét, fennmaradását nem veszélyezteti.

3. A védett természeti, illetve a Natura 2000 területek általános és egységes természetvédelmi célkitűzése az azokon található védett, fokozottan védett, illetve közösségi jelentőségű fajok és élőhelytípusok kedvező természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a Natura 2000 területek lehatárolásának alapjául szolgáló természeti állapot, illetve amennyiben a természeti értéket az extenzív területhasználat tartja fenn, az azt fenntartó gazdálkodás feltételeinek biztosítása.

4. Kiemelt természetvédelmi cél azon vadászható fajok állományszabályozása, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerekre, a védett, illetve veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre túlzott terhelést jelentenek.

5. A vadászattal összefüggő jogellenes természetkárosító cselekmények megelőzése, felszámolása. A védett és fokozottan védett fajok egyedei elejtésének megakadályozása.

6. A vadgazdálkodás során fokozott figyelmet kell fordítani a nagyvad populáció-sűrűségének szabályozására. Akkora létszámú nagyvad fenntartása a cél, amely:
   6.1. nem veszélyezteti a taposásra, bolygatásra érzékeny természetes és természetszerű élőhelyeket, különös tekintettel a forrásokra, patakvölgyekre, lápokra, magassásosokra, mocsárrétekre, zsombékosokra, erdőssztyeprétekre, a domb- és hegyvidéki sziklagyepekre, valamint karsztbokorerdőkre,
   6.2. lehetővé teszi a védett és fokozottan védett, illetve veszélyeztetett fajok hosszú távú fennmaradását,
   6.3. nem veszélyezteti élőhelyének természetes folyamatait és biológiai sokféleségét,
   6.4. mellett az erdőgazdálkodás során a folyamatos erdőborítást megteremtő gazdálkodási módszerek hatékonyan alkalmazhatóak

7. Olyan nagyvadgazdálkodást kell folytatni, amely elsősorban az őshonos, magas genetikai értékű állományok (gímszarvas, őz) minőségi és nem mennyiségi megőrzését tűzi ki célul.

8. Nagyvad-gazdálkodási célú berendezés csak a nagyvadállomány sűrűsége megfelelő szinten tartásának elérése érdekében létesüljön, minimalizálva a zavarást, a berendezés környezetének degradálódását és a tájesztétikai problémákat.

9. Törekedni kell az ólomsörét használatának teljes körű kiváltására más, nem környezetszennyező technológiákkal.

10. . Törekedni kell a nagyvad intenzív takarmányozásának megszüntetésére. Hosszú távon jelentősen csökkenteni kell a kijuttatott takarmány mennyiségét. Az ökológiai vadeltartó képességnél magasabb nagyvadlétszám intenzív takarmányozással való mesterséges fenntartását mindenhol meg kell szüntetni.

11. Javítani kell az őshonos, veszélyeztetett apróvadfajok, így különösen a mezei nyúl és a fogoly életfeltételein. A vadgazdálkodás során előtérbe kell helyezni az e fajoknak kedvező élőhely-fejlesztéseket és az e fajok számára kedvező vadföldgazdálkodást. Mindenképpen kerülni kell a túlhasznosítást. A szárnyasvadfajok esetében is a védelmet döntően a természetes állomány védelmével, és nem pedig tenyésztett madarak kibocsátásával kell biztosítani. Szárnyasvad kibocsátás esetén biztosítani kell, hogy a tenyésztett madarak ne jelentsenek állategészségügyi kockázatot a vadon élő állomány számára, illetve a kibocsátás technológiája ne okozza a ragadozók adott területen való túlzott csoportosulását.

12. A vízivad hasznosítása olyan mértékű legyen, amely minimalizálja a védett és fokozottan védett fajok egyedeinek akár szándékos, akár véletlenül történő elejtését, illetve kellő nyugalmat biztosít mind a vadászható, mind a védett, fokozottan védett vízimadárfajok állományainak. A vadászat szabályozásának biztosítania kell a kései, elnyúló költési időszakkal rendelkező fajok költésének biztonságát, a vízivad költése és vonulása szempontjából fontos vizes élőhelyek nyugalmát (különös tekintettel a globálisan veszélyeztetett fajok előfordulási helyeire), valamint a zord időjárású téli időszakban szükséges zavartalanságot. El kell érni, hogy valamennyi vizes élőhelyen már rövid távon is megszűnjön az ólomsörét használata.

13. Hazánkban az elmúlt évszázadokban már meghonosodott, azonban nem őshonos vadfajok állományait csak olyan területeken indokolt fenntartani, ahol azok nem jelentenek veszélyt a biológiai sokféleségre, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek megőrzésére, a veszélyeztetett fajokra és élőhelytípusokra, életközösségekre. Azon vadászható nem őshonos fajok állományait, melyek élettevékenységeik (táplálkozás, élőhely-átalakítás) folytán túlzott terhelést jelentenek az adott természetes és természetszerű élőhelyekre, ki kell szorítani ezekről az területekről. Különösen igaz ez az olyan sérülékeny élőhelyekre, mint a domb- és hegyvidéki sziklagyepek, ahol el kell érni a muflonállomány nagymértékű csökkenését, illetve teljes kiszorítását. Az elmúlt években újonnan megtelepedett fajok, így különösen a nyestkutya és a mosómedve esetében törekedni kell az állományok teljes felszámolására. Vadászati célból új faj szaporodásra képes vadon élő állományának kialakítása nem engedhető meg, az újonnan megjelenő inváziós fajok egyedeit, amennyiben azok eltávolítása vadászati eszközzel oldható meg, el kell távolítani.

14. A ragadozógazdálkodást úgy kell folytatni, hogy az segítse a biológiai sokféleség megőrzését, a fajok közötti természetes kapcsolatrendszerek zavartalanságát, a veszélyeztetett fajok és élőhelytípusok, életközösségek természetvédelmi helyzetének javítását, így különösen:

    14.1. A földön fészkelő védett, fokozottan védett madárfajok, valamint a fogoly és a hazánkban költő erdei szalonkák és vízivad védelme érdekében szükséges egyes túlszaporodott, generalista ragadozófajok fokozott gyérítése, állományának tartósan alacsony szintes tartása. E munka során különös figyelmet kell országos szinten fordítani a vaddisznó, a róka és a dolmányos varjú állományának visszaszorítására.
    14.2. Egyes fokozottan védett madárfajok, így különösen a túzok, a haris, a császármadár, a nádasokban költő íbisz- és gémfélék, valamint a partimadarak, sirályok, csérek, szerkők fészkelésére szolgáló területeken indokolt a vadászható ragadozófajok, különösen az emlősök állományának a legalacsonyabb szinten történő tartása.
    14.3. Egyes fokozottan védett hüllő- és kétéltűfajok élőhelyein, így különösen a rákosi vipera élőhelyein a vaddisznóállományt fel kell számolni.
    14.4. A vadászható varjúfélék gyérítése során figyelemmel kell lenni arra, hogy kellő mennyiségű fészkelőhely legyen a varjúfélék fészkeit használó fajoknak (pl. erdei fülesbagoly, kabasólyom, vércsék).
    14.5. A ragadozók gyérítése során, különösen csapdák használatakor, az állatvédelmi szempontokat a lehetőségek szerint figyelembe kell venni.

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Nemzeti Park Igazgatóságok működési területei

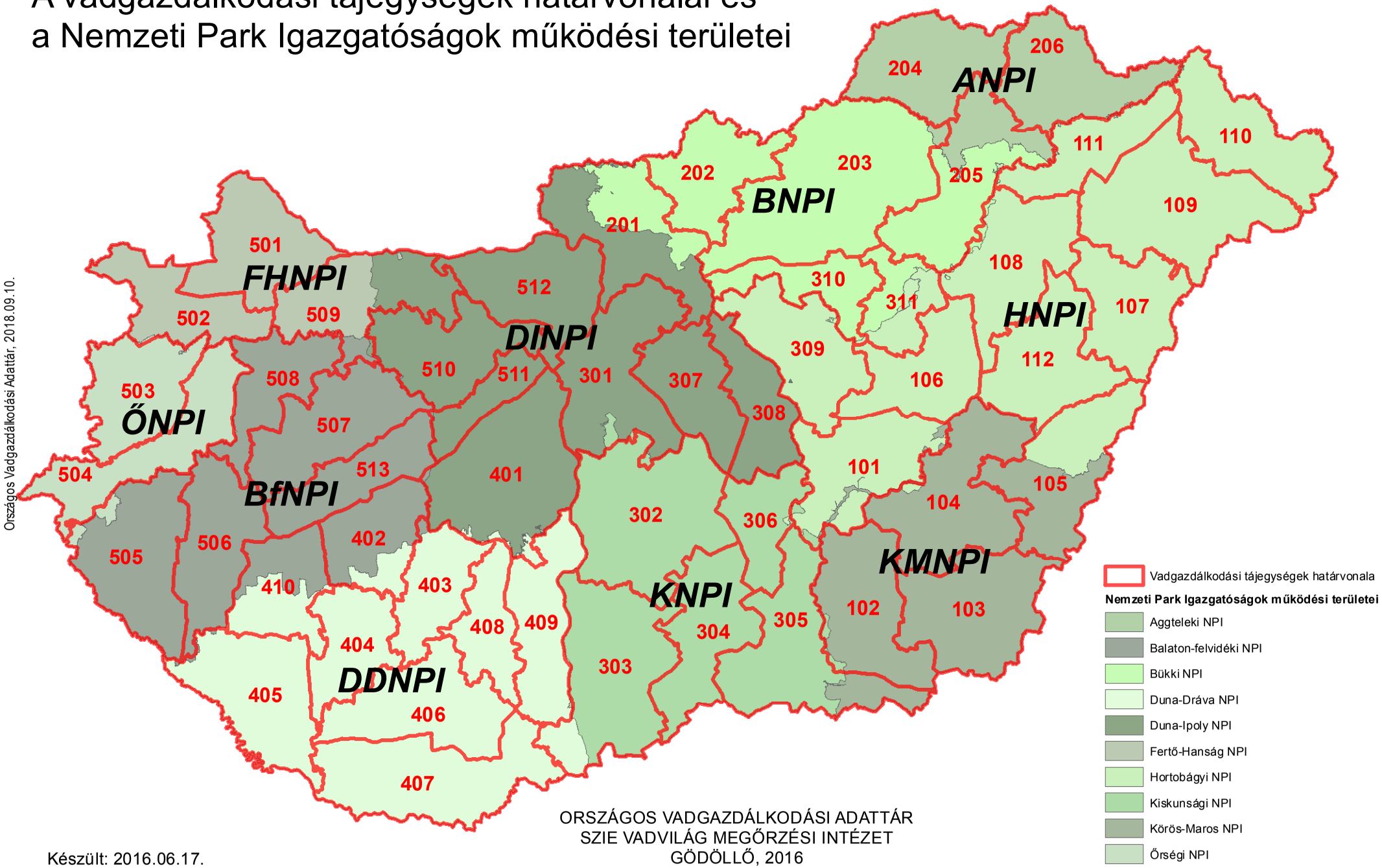

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, tájegységek szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Bükki NPI	5,213.6
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Aggteleki NPI	285.6
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Aggteleki NPI	840.3
111	Bükki NPI	148.8
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
112	Körös-Maros NPI	378.1
201	Bükki NPI	84,697.5
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Aggteleki NPI	5,869.6
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Aggteleki NPI	177,320.8
204	Bükki NPI	5.6
205	Aggteleki NPI	70,898.0
205	Bükki NPI	137,924.2
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Aggteleki NPI	178,382.0
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Duna-Dráva NPI	41.0
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Hortobágyi NPI	5.9
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
308	Kiskunsági NPI	7.0
309	Bükki NPI	657.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
309	Hortobágyi NPI	177,151.0

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
310	Bükki NPI	97,139.9
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Bükki NPI	42,076.9
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
401	Kiskunsági NPI	82.5
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
409	Duna-Ipoly NPI	7.9
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
505	Őrségi NPI	10,992.5
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
506	Duna-Dráva NPI	355.0
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
508	Őrségi NPI	396.8
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
513	Duna-Ipoly NPI	11.4

A vadgazdálkodási tájegységek megoszlása a nemzeti parkok igazgatóságai között, igazgatóságok szerint

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
110	Aggteleki NPI	285.6
111	Aggteleki NPI	840.3
203	Aggteleki NPI	5,869.6
204	Aggteleki NPI	177,320.8
205	Aggteleki NPI	70,898.0
206	Aggteleki NPI	178,382.0
401	Balaton-felvidéki NPI	1,237.0
402	Balaton-felvidéki NPI	104,221.0
403	Balaton-felvidéki NPI	2,717.8
405	Balaton-felvidéki NPI	2,186.8
410	Balaton-felvidéki NPI	63,761.6
502	Balaton-felvidéki NPI	350.9
504	Balaton-felvidéki NPI	65.0
505	Balaton-felvidéki NPI	207,846.8
506	Balaton-felvidéki NPI	167,693.9
507	Balaton-felvidéki NPI	188,162.0
508	Balaton-felvidéki NPI	125,441.0
509	Balaton-felvidéki NPI	13,608.9
510	Balaton-felvidéki NPI	459.8
511	Balaton-felvidéki NPI	441.6
513	Balaton-felvidéki NPI	126,357.1
108	Bükki NPI	5,213.6
111	Bükki NPI	148.8
201	Bükki NPI	84,697.5
202	Bükki NPI	148,853.1
203	Bükki NPI	374,802.0
204	Bükki NPI	5.6
205	Bükki NPI	137,924.2
309	Bükki NPI	657.9
310	Bükki NPI	97,139.9
311	Bükki NPI	42,076.9
302	Duna-Dráva NPI	41.0
303	Duna-Dráva NPI	29,049.5
401	Duna-Dráva NPI	10,036.7
402	Duna-Dráva NPI	28,318.4
403	Duna-Dráva NPI	115,234.7
404	Duna-Dráva NPI	124,487.8
405	Duna-Dráva NPI	205,590.6
406	Duna-Dráva NPI	197,491.6
407	Duna-Dráva NPI	245,239.5
408	Duna-Dráva NPI	103,958.9
409	Duna-Dráva NPI	154,662.9
410	Duna-Dráva NPI	70,168.4
506	Duna-Dráva NPI	355.0
201	Duna-Ipoly NPI	144,982.7
301	Duna-Ipoly NPI	211,308.7
302	Duna-Ipoly NPI	11.4
307	Duna-Ipoly NPI	134,594.5
308	Duna-Ipoly NPI	118,633.9
309	Duna-Ipoly NPI	111.2
310	Duna-Ipoly NPI	7.2
401	Duna-Ipoly NPI	255,957.5
409	Duna-Ipoly NPI	7.9

VGTE	Nemzeti Park Igazgatóság	Terület (ha)
507	Duna-Ipoly NPI	134.7
509	Duna-Ipoly NPI	73,141.5
510	Duna-Ipoly NPI	165,147.9
511	Duna-Ipoly NPI	69,927.6
512	Duna-Ipoly NPI	180,718.7
513	Duna-Ipoly NPI	11.4
501	Fertő-Hanság NPI	178,876.1
502	Fertő-Hanság NPI	131,666.7
503	Fertő-Hanság NPI	324.0
508	Fertő-Hanság NPI	326.8
509	Fertő-Hanság NPI	98,218.0
101	Hortobágyi NPI	173,059.5
104	Hortobágyi NPI	2,175.2
105	Hortobágyi NPI	90,114.2
106	Hortobágyi NPI	154,444.4
107	Hortobágyi NPI	159,377.2
108	Hortobágyi NPI	192,670.6
109	Hortobágyi NPI	284,062.2
110	Hortobágyi NPI	179,175.7
111	Hortobágyi NPI	122,802.0
112	Hortobágyi NPI	182,875.5
205	Hortobágyi NPI	1,343.6
206	Hortobágyi NPI	1,013.6
305	Hortobágyi NPI	5.9
306	Hortobágyi NPI	1,322.0
309	Hortobágyi NPI	177,151.0
310	Hortobágyi NPI	1,013.4
311	Hortobágyi NPI	50,011.0
101	Kiskunsági NPI	4,727.4
102	Kiskunsági NPI	5,221.5
301	Kiskunsági NPI	8,416.1
302	Kiskunsági NPI	288,128.9
303	Kiskunsági NPI	237,122.5
304	Kiskunsági NPI	171,654.8
305	Kiskunsági NPI	189,574.6
306	Kiskunsági NPI	99,172.5
308	Kiskunsági NPI	7.0
401	Kiskunsági NPI	82.5
409	Kiskunsági NPI	1,126.8
101	Körös-Maros NPI	7,819.9
102	Körös-Maros NPI	188,551.8
103	Körös-Maros NPI	216,348.3
104	Körös-Maros NPI	233,323.8
105	Körös-Maros NPI	112,515.9
112	Körös-Maros NPI	378.1
305	Körös-Maros NPI	40,533.4
502	Őrségi NPI	1,085.7
503	Őrségi NPI	154,895.4
504	Őrségi NPI	176,772.5
505	Őrségi NPI	10,992.5
508	Őrségi NPI	396.8

A vadgazdálkodási tájegységek határvonalai és a Ramsari Egyezményhez tartozó területek

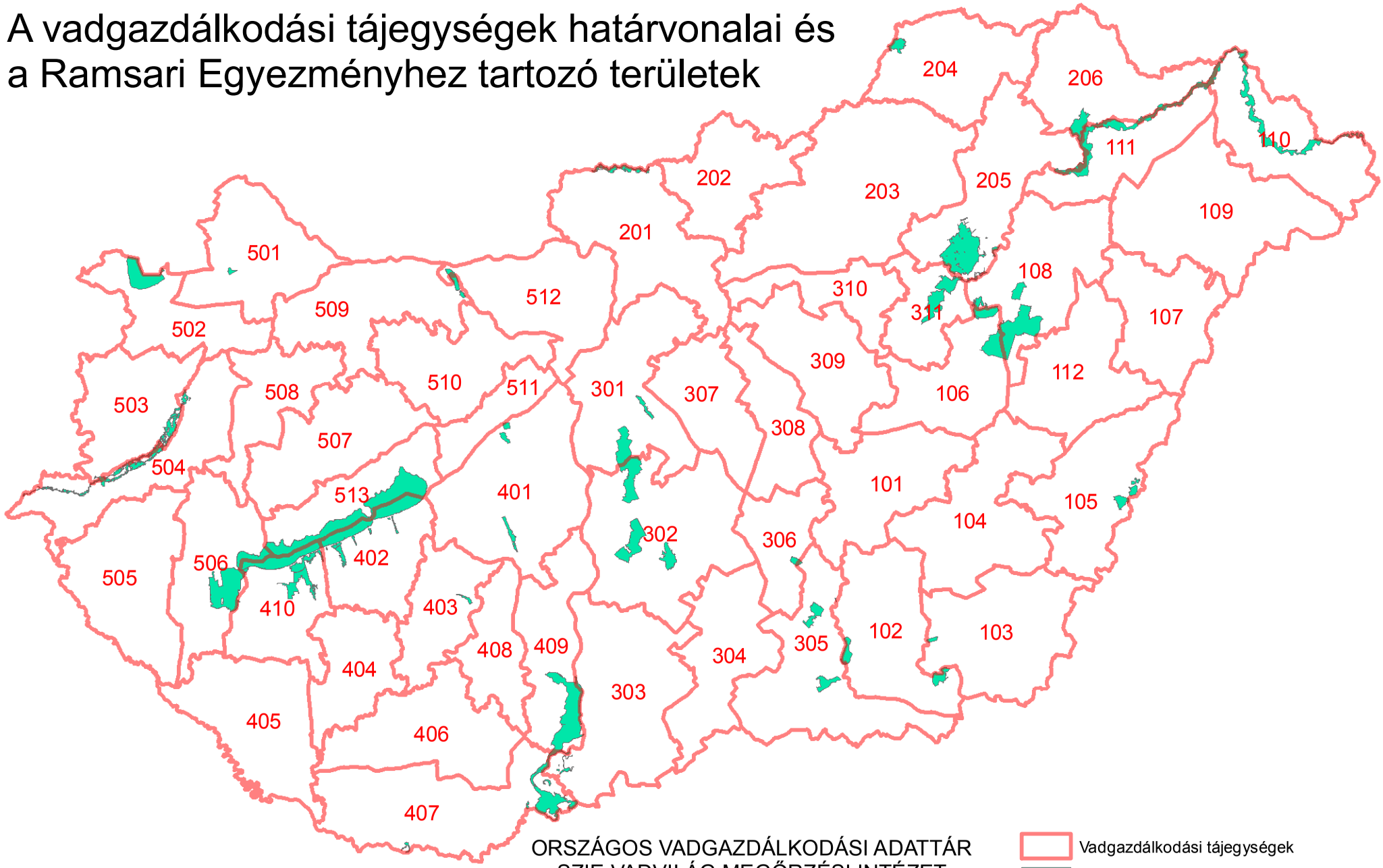

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.06.17.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, tájegységek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2

A Ramsari területek megoszlása a vadgazdálkodási tájegységek között, ramsari területek szerint

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
402	Balaton Ramsari Terület	15,223.6	25.6
410	Balaton Ramsari Terület	10,283.5	17.3
506	Balaton Ramsari Terület	4,101.2	6.9
513	Balaton Ramsari Terület	29,874.8	50.2
204	Baradla-barlangrendszer és felszíni védőövezete Ramsari Terület	2,018.0	100.0
105	Biharugrai Ramsari Terület	2,780.9	100.0
205	Bodrog-zug Ramsari Terület	12.1	0.3
206	Bodrog-zug Ramsari Terület	3,983.2	99.7
108	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	30.6	0.1
205	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	18,358.0	67.7
303	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	14.0	0.1
311	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	81.3	0.3
407	Borsodi-Mezőség Ramsari Terület	8,649.6	31.9
305	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	177.3	20.5
306	Csongrád-bokrosi-sóstavak Ramsari Terület	687.7	79.5
402	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	2,125.2	22.3
410	Dél-balatoni halastavak és berkek Ramsari Terület	7,388.4	77.7
401	Dinnyési-fertő és a Velencei-tavi Madárrezervátum Ramsari Terület	1,239.1	100.0
301	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	5,683.6	43.1
302	Felső-kiskunsági szikes puszták Ramsari Terület	7,498.7	56.9
302	Felső-kiskunsági szikes tavak Ramsari Terület	7,393.8	100.0
110	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	12,415.8	44.4
111	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	10,633.7	38.0
205	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	1,672.4	6.0
206	Felső-Tisza-vidék Ramsari Terület	3,237.3	11.6
502	Fertő Ramsari Terület	8,435.5	100.0
303	Gemenc Ramsari Terület	1,036.8	5.2
407	Gemenc Ramsari Terület	1,226.1	6.2
409	Gemenc Ramsari Terület	17,507.5	88.6
106	Hortobágyi Ramsari Terület	8,364.0	25.3
108	Hortobágyi Ramsari Terület	16,518.2	50.0
205	Hortobágyi Ramsari Terület	49.1	0.1
311	Hortobágyi Ramsari Terület	8,131.3	24.6
201	Ipoly-völgy Ramsari Terület	2,294.3	100.0
302	Izsáki Kolon-tó Ramsari Terület	3,059.0	100.0
103	Kardoskúti Fehér-tó Ramsari Terület	492.1	100.0
410	Kis-Balaton Ramsari Terület	383.9	2.6
506	Kis-Balaton Ramsari Terület	14,274.6	97.4
102	Mártélyi Ramsari Terület	2,240.7	96.4
305	Mártélyi Ramsari Terület	84.6	3.6
102	Montág-puszta Ramsari Terület	2,170.4	99.6
103	Montág-puszta Ramsari Terület	8.2	0.4
501	Nyirkai-hany Ramsari Terület	421.7	100.0
301	Ócsai Turjános Ramsari Terület	1,145.8	100.0
403	Pacsmagi-tavak Ramsari Terület	439.4	100.0
305	Pusztaszeri Ramsari Terület	4,988.8	100.0

VGTE	Ramsari terület neve	Részesedés (ha)	Részesedés (%)
503	Rába-völgy Ramsari Terület	3,737.3	39.1
504	Rába-völgy Ramsari Terület	5,812.3	60.9
401	Rétszilasi-halastavak Ramsari Terület	1,493.9	100.0
407	Szaporcai Ó-Dráva-meder Ramsari Terület	289.5	100.0
509	Tatai tavak Ramsari Terület	1,352.0	71.3
512	Tatai tavak Ramsari Terület	545.3	28.7

Natura 2000 területek a 110. számú tájegységben

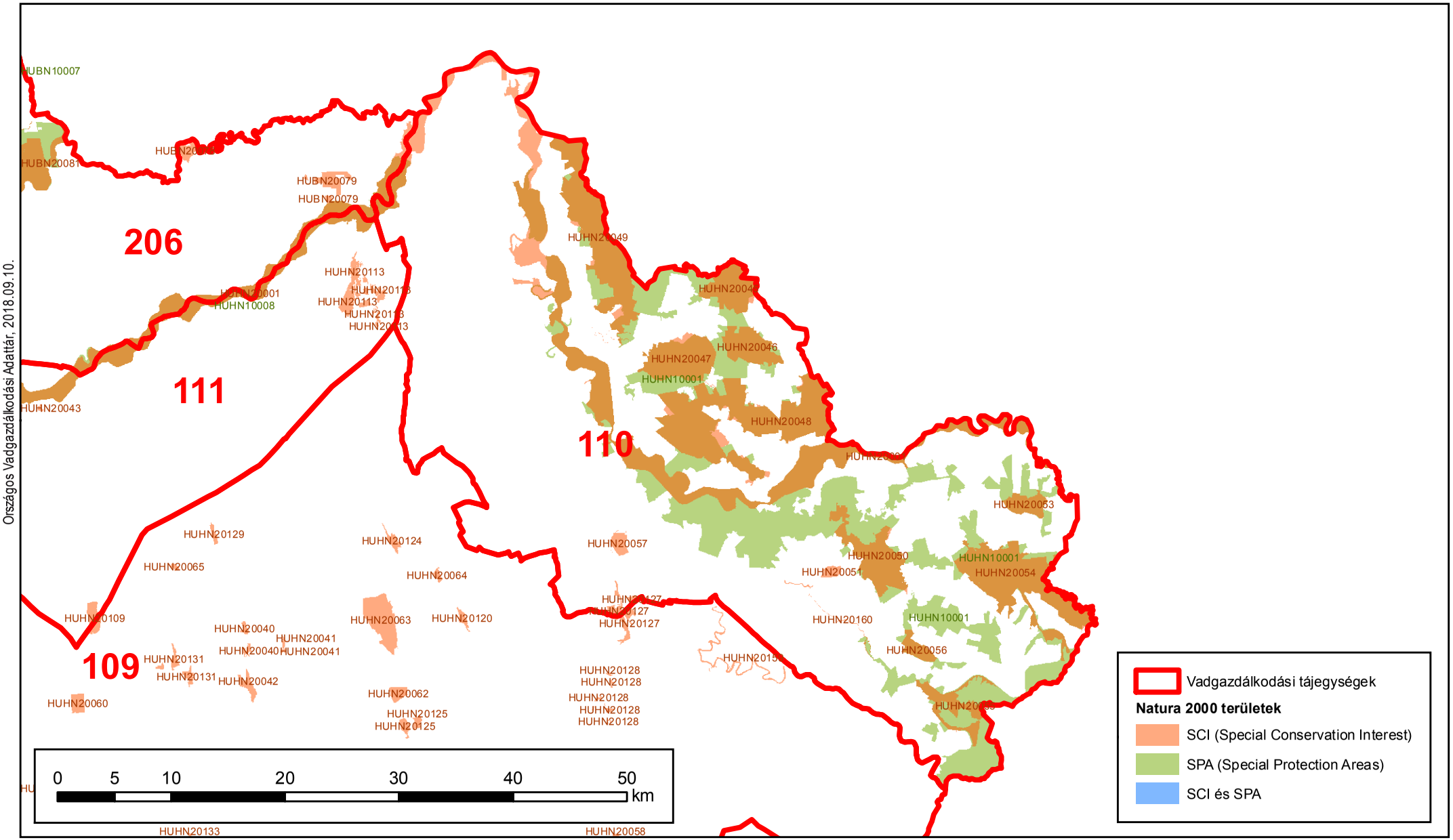

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Készült: 2016.07.27.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Natura 2000 területek a vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	N2000 terület típusa	N2000 Kód	N2000 Terület név	VGTE-be eső terület (ha)	VGTE részesedése (%)
110	SCI	HUHN20001	Felső-Tisza	11,127.2	38.8%
110	SCI	HUHN20045	Kaszonyi-hegy - Dédai-erdő	1,318.5	99.4%
110	SCI	HUHN20046	Gelénes - Beregdaróc	1,159.5	100.0%
110	SCI	HUHN20047	Vámosatya-Csaroda	2,008.1	100.0%
110	SCI	HUHN20048	Tarpa-Tákos	6,349.4	100.0%
110	SCI	HUHN20049	Lónya-Tiszaszalka	4,134.8	100.0%
110	SCI	HUHN20050	Kömörő-Fülesd	1,943.5	100.0%
110	SCI	HUHN20051	Eret-hegy	142.5	100.0%
110	SCI	HUHN20053	Magosligeti-erdő és gyepek	560.2	100.0%
110	SCI	HUHN20054	Csaholc - Garbolc	4,041.8	99.7%
110	SCI	HUHN20055	Rozsály - Csengersima	984.6	100.0%
110	SCI	HUHN20056	Jánki-erdő	398.0	100.0%
110	SCI	HUHN20057	Grófi-erdő	229.1	100.0%
110	SCI	HUHN20127	Kraszna menti rétek	194.3	51.8%
110	SCI	HUHN20160	Gőgő-Szenke	72.6	100.0%
110	SPA	HUHN10001	Szatmár-Bereg	52,733.3	99.8%
110	SPA	HUHN10008	Felső-Tisza	501.5	3.4%

Védett területek a 110 számú vadgazdálkodási tájegységben

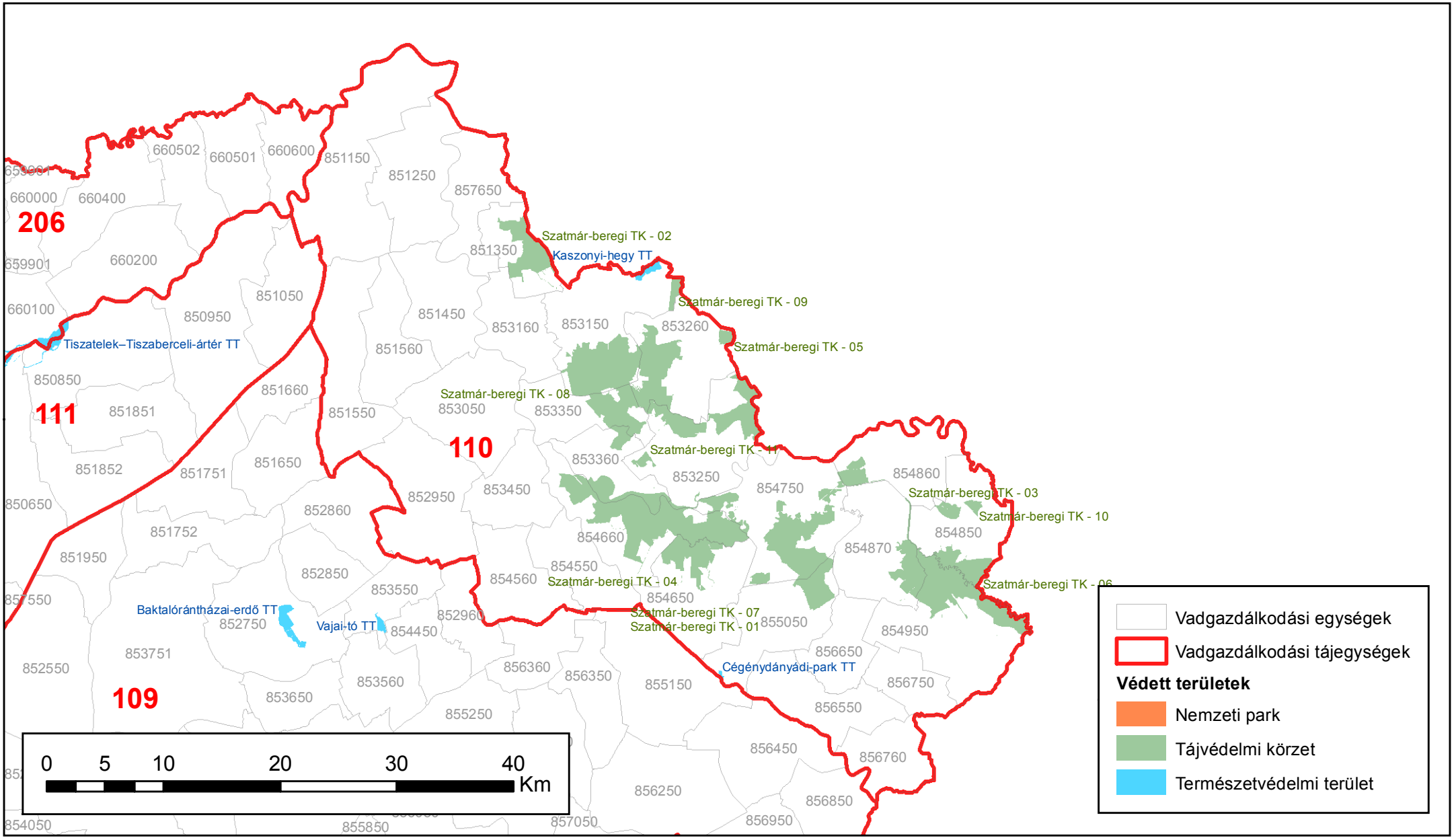

Készült: 2018.02.28.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet

Védett területek a 110 számú vadgazdálkodási tájegységben						
Tájegység kód	**VGE kód**	**Védett terület kategória**	**Védett terület neve**	**Terület a VGE-n belül (ha)**	**Védett terület teljes mérete (ha)**	**Arány**
110	851350	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1 119,9	1 121,1	99,89%
110	853150	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	2 508,0	6 888,6	36,41%
110	853150	TT	Kaszonyi-hegy Természetvédelmi Terület	158,1	158,3	99,87%
110	853250	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1 824,2	6 888,6	26,48%
110	853260	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1 765,1	6 888,6	25,62%
110	853350	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1 079,1	6 888,6	15,67%
110	853360	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	896,9	6 888,6	13,02%
110	854650	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1 050,6	5 904,1	17,79%
110	854660	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	3 731,5	5 904,1	63,20%
110	854750	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	2 621,0	5 904,1	44,39%
110	854850	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	1 092,5	3 843,2	28,43%
110	854860	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	400,8	3 843,2	10,43%
110	854870	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	824,0	3 843,2	21,44%
110	854950	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	2 234,4	3 843,2	58,14%
110	855050	TK	Szatmár-beregi Tájvédelmi Körzet	738,0	3 219,5	22,92%
110	855050	TT	Cégénydányádi-park természetvédelmi terület	14,2	14,2	100,00%

2. A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodásának jellemzése és adottságainak bemutatása (1998-2014)

A szabad területi és az összes jelentett nagyvadállomány tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány	Szabad	Összes	Arány
1998	333	333	100,0%	122	227	53,7%	5 558	5 588	99,5%	0	0	-	586	689	85,1%
1999	260	260	100,0%	100	200	50,0%	4 961	4 979	99,6%	0	0	-	437	486	89,9%
2000	226	226	100,0%	122	224	54,5%	5 322	5 352	99,4%	0	0	-	430	495	86,9%
2001	285	285	100,0%	135	268	50,4%	6 178	6 208	99,5%	0	34	0,0%	514	692	74,3%
2002	395	395	100,0%	101	313	32,3%	6 455	6 500	99,3%	0	38	0,0%	633	823	76,9%
2003	439	439	100,0%	209	510	41,0%	6 885	6 905	99,7%	0	48	0,0%	695	987	70,4%
2004	563	568	99,1%	105	334	31,4%	7 168	7 214	99,4%	0	51	0,0%	690	870	79,3%
2005	499	499	100,0%	94	301	31,2%	7 270	7 310	99,5%	0	55	0,0%	636	778	81,7%
2006	523	528	99,1%	127	394	32,2%	7 107	7 139	99,6%	0	52	0,0%	665	881	75,5%
2007	415	426	97,4%	125	397	31,5%	6 557	6 593	99,5%	0	56	0,0%	676	921	73,4%
2008	882	894	98,7%	276	510	54,1%	7 781	7 812	99,6%	0	56	0,0%	1 239	1 621	76,4%
2009	904	904	100,0%	257	418	61,5%	8 798	8 798	100,0%	0	0	-	1 370	1 720	79,7%
2010	1 018	1 018	100,0%	262	422	62,1%	8 537	8 537	100,0%	0	0	-	1 480	1 658	89,3%
2011	1 130	1 130	100,0%	351	511	68,7%	8 380	8 380	100,0%	0	0	-	1 700	2 010	84,6%
2012	1 124	1 124	100,0%	381	601	63,4%	8 333	8 333	100,0%	0	0	-	2 020	2 330	86,7%
2013	1 176	1 176	100,0%	438	588	74,5%	8 413	8 413	100,0%	0	0	-	2 065	2 275	90,8%
2014	1 348	1 348	100,0%	573	682	84,0%	8 826	8 826	100,0%	0	0	-	2 096	2 260	92,7%
Változás	304,8%	304,8%	0,0%	369,7%	200,4%	56,3%	58,8%	57,9%	0,5%	-	-100,0%	-	257,7%	228,0%	9,0%
Minimum	226	226	97,4%	94	200	31,2%	4 961	4 979	99,3%	0	0	0,0%	430	486	70,4%
Maximum	1 348	1 348	100,0%	573	682	84,0%	8 826	8 826	100,0%	0	56	0,0%	2 096	2 330	92,7%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	333	5	1,5%	122	3	2,5%	5 558	362	6,5%	0	0	-	586	255	43,5%
1999	260	2	0,8%	100	18	18,0%	4 961	454	9,2%	0	0	-	437	396	90,6%
2000	226	2	0,9%	122	23	18,9%	5 322	521	9,8%	0	0	-	430	364	84,7%
2001	285	6	2,1%	135	23	17,0%	6 178	658	10,7%	0	0	-	514	687	133,7%
2002	395	41	10,4%	101	35	34,7%	6 455	870	13,5%	0	0	-	633	548	86,6%
2003	439	82	18,7%	209	72	34,4%	6 885	1 245	18,1%	0	0	-	695	562	80,9%
2004	563	133	23,6%	105	70	66,7%	7 168	2 048	28,6%	0	0	-	690	585	84,8%
2005	499	111	22,2%	94	99	105,3%	7 270	2 163	29,8%	0	0	-	636	638	100,3%
2006	523	68	13,0%	127	68	53,5%	7 107	1 527	21,5%	0	0	-	665	349	52,5%
2007	415	85	20,5%	125	48	38,4%	6 557	1 085	16,5%	0	0	-	676	725	107,2%
2008	882	144	16,3%	276	110	39,9%	7 781	1 610	20,7%	0	0	-	1 239	1 277	103,1%
2009	904	149	16,5%	257	97	37,7%	8 798	1 783	20,3%	0	0	-	1 370	1 201	87,7%
2010	1 018	198	19,4%	262	156	59,5%	8 537	1 835	21,5%	0	0	-	1 480	1 602	108,2%
2011	1 130	211	18,7%	351	169	48,1%	8 380	2 019	24,1%	0	0	-	1 700	2 221	130,6%
2012	1 124	209	18,6%	381	164	43,0%	8 333	2 045	24,5%	0	0	-	2 020	2 085	103,2%
2013	1 176	269	22,9%	438	249	56,8%	8 413	2 386	28,4%	0	0	-	2 065	2 409	116,7%
2014	1 348	365	27,1%	573	377	65,8%	8 826	2 882	32,7%	0	0	-	2 096	2 544	121,4%
Változás	304,8%	7200,0%	1703,3%	369,7%	12466,7%	2575,6%	58,8%	696,1%	401,3%	-	-	-	257,7%	897,6%	178,9%
Minimum	226	2	0,8%	94	3	2,5%	4 961	362	6,5%	0	0	0,0%	430	255	43,5%
Maximum	1 348	365	27,1%	573	377	105,3%	8 826	2 882	32,7%	0	0	0,0%	2 096	2 544	133,7%

A szabad területi nagyvadállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Gímszarvas			Dámszarvas			Őz			Muflon			Vaddisznó		
	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány	Jelentett	Hasznosítás	Arány
1998	333	5	1,5%	122	3	2,5%	5 558	362	6,5%	0	0	-	586	255	43,5%
1999	260	2	0,8%	100	18	18,0%	4 961	454	9,2%	0	0	-	437	396	90,6%
2000	226	2	0,9%	122	23	18,9%	5 322	521	9,8%	0	0	-	430	364	84,7%
2001	285	6	2,1%	135	23	17,0%	6 178	658	10,7%	0	0	-	514	687	133,7%
2002	395	41	10,4%	101	35	34,7%	6 455	870	13,5%	0	0	-	633	548	86,6%
2003	439	82	18,7%	209	72	34,4%	6 885	1 245	18,1%	0	0	-	695	562	80,9%
2004	563	133	23,6%	105	70	66,7%	7 168	2 048	28,6%	0	0	-	690	585	84,8%
2005	499	111	22,2%	94	99	105,3%	7 270	2 163	29,8%	0	0	-	636	638	100,3%
2006	523	68	13,0%	127	68	53,5%	7 107	1 527	21,5%	0	0	-	665	349	52,5%
2007	415	85	20,5%	125	48	38,4%	6 557	1 085	16,5%	0	0	-	676	725	107,2%
2008	882	144	16,3%	276	110	39,9%	7 781	1 610	20,7%	0	0	-	1 239	1 277	103,1%
2009	904	149	16,5%	257	97	37,7%	8 798	1 783	20,3%	0	0	-	1 370	1 201	87,7%
2010	1 018	198	19,4%	262	156	59,5%	8 537	1 835	21,5%	0	0	-	1 480	1 602	108,2%
2011	1 130	211	18,7%	351	169	48,1%	8 380	2 019	24,1%	0	0	-	1 700	2 221	130,6%
2012	1 124	209	18,6%	381	164	43,0%	8 333	2 045	24,5%	0	0	-	2 020	2 085	103,2%
2013	1 176	269	22,9%	438	249	56,8%	8 413	2 386	28,4%	0	0	-	2 065	2 409	116,7%
2014	1 348	365	27,1%	573	377	65,8%	8 826	2 882	32,7%	0	0	-	2 096	2 544	121,4%
Változás	304,8%	7200,0%	1703,3%	369,7%	12466,7%	2575,6%	58,8%	696,1%	401,3%	-	-	-	257,7%	897,6%	178,9%
Minimum	226	2	0,8%	94	3	2,5%	4 961	362	6,5%	0	0	0,0%	430	255	43,5%
Maximum	1 348	365	27,1%	573	377	105,3%	8 826	2 882	32,7%	0	0	0,0%	2 096	2 544	133,7%

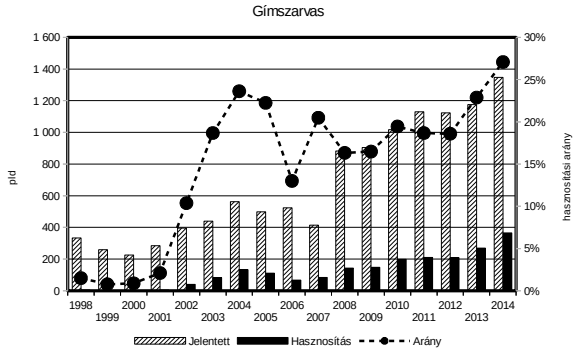

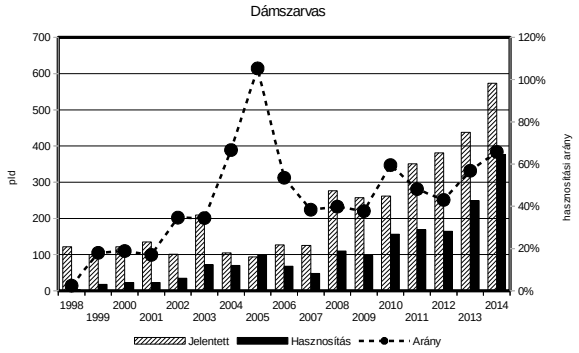

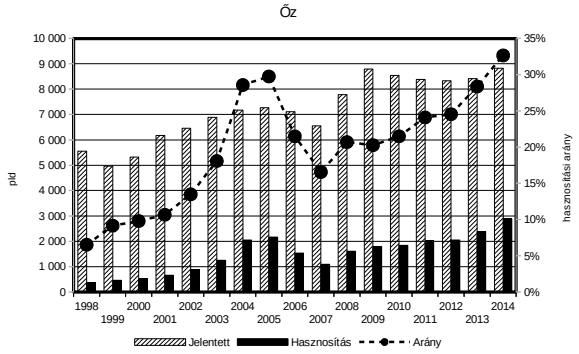

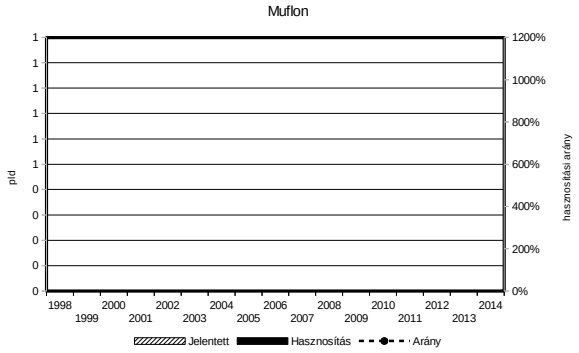

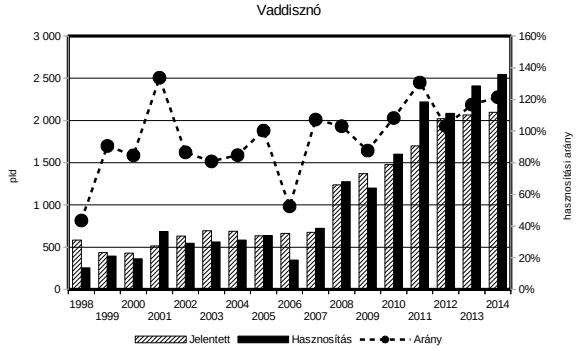

A vadgazdálkodás fontosabb bevételi és kiadási tényezői a vadgazdálkodási tájegységben (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Külföldi bérlelövés		Belföldi bérlelövés		Belföldi / külföldi	Élővad		Lőttvad		Mezőgazdasági kár		Erdei kár	
	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás		E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás	E Ft/km2	Változás
1998	16,964	100,0%	1,107	100,0%	6,5%	3,438	100,0%	3,507	100,0%	1,754	100,0%	0,000	-
1999	14,232	83,9%	2,854	257,9%	20,1%	2,761	80,3%	4,018	114,5%	2,369	135,0%	0,000	-
2000	11,360	67,0%	5,476	494,8%	48,2%	2,197	63,9%	6,781	193,3%	1,396	79,6%	0,112	-
2001	17,528	103,3%	5,539	500,5%	31,6%	2,064	60,0%	8,213	234,2%	2,483	141,5%	0,287	-
2002	26,133	154,0%	10,873	982,5%	41,6%	0,183	5,3%	7,426	211,7%	3,051	173,9%	0,774	-
2003	18,092	106,6%	9,058	818,5%	50,1%	0,158	4,6%	6,794	193,7%	2,382	135,8%	0,308	-
2004	25,144	148,2%	22,995	2077,9%	91,5%	0,081	2,4%	12,363	352,5%	4,663	265,8%	1,689	-
2005	32,100	189,2%	14,033	1268,1%	43,7%	0,698	20,3%	9,851	280,9%	5,901	336,4%	0,704	-
2006	17,996	106,1%	8,453	763,8%	47,0%	2,066	60,1%	10,862	309,7%	6,745	384,5%	1,013	-
2007	23,767	140,1%	25,577	2311,2%	107,6%	1,344	39,1%	12,168	346,9%	11,226	639,9%	0,648	-
2008	39,466	232,6%	36,914	3335,6%	93,5%	0,000	0,0%	15,445	440,3%	6,707	382,3%	0,003	-
2009	63,674	375,4%	42,888	3875,5%	67,4%	6,567	191,0%	21,078	600,9%	7,190	409,9%	5,765	-
2010	26,791	157,9%	28,062	2535,7%	104,7%	12,572	365,7%	17,474	498,2%	10,727	611,5%	2,907	-
2011	71,310	420,4%	31,370	2834,7%	44,0%	0,000	0,0%	31,253	891,0%	10,664	607,9%	0,000	-
2012	21,290	125,5%	28,598	2584,1%	134,3%	2,878	83,7%	32,276	920,2%	11,886	677,6%	0,000	-
2013	57,904	341,3%	40,459	3656,0%	69,9%	4,413	128,4%	28,613	815,8%	13,203	752,6%	0,847	-
2014	31,364	184,9%	47,064	4252,8%	150,1%	4,289	124,8%	39,104	1114,9%	11,702	667,1%	1,826	-

Az őz hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

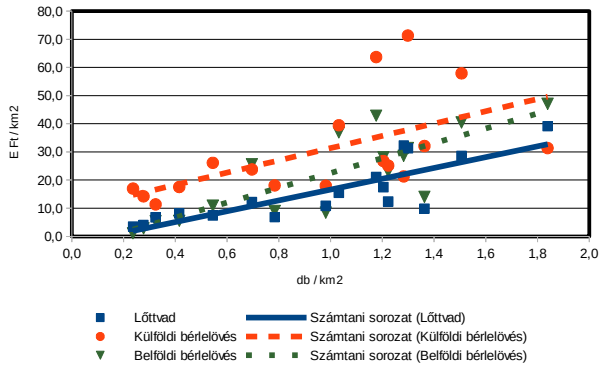

A gímszarvas hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

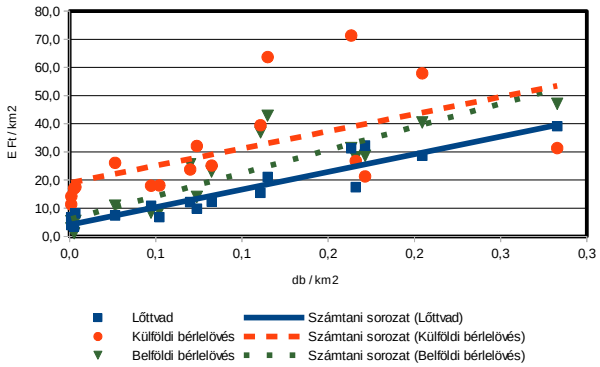

A vaddisznó hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

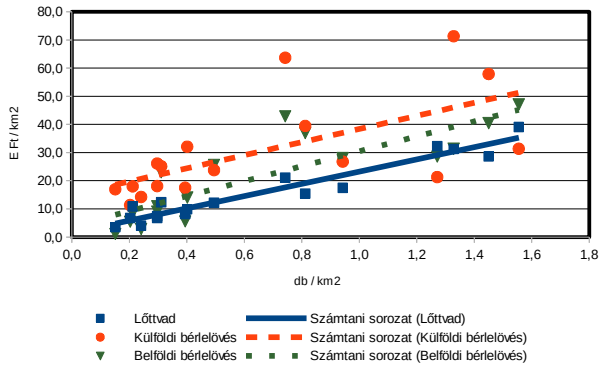

A térített mezőgazdasági kár és a 3 fő nagyvad terítéke közötti kapcsolat

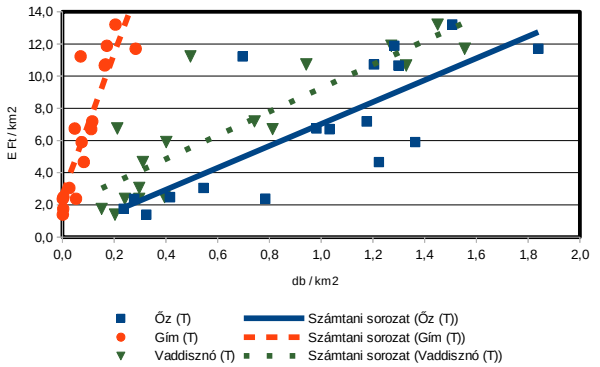

A fácán hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

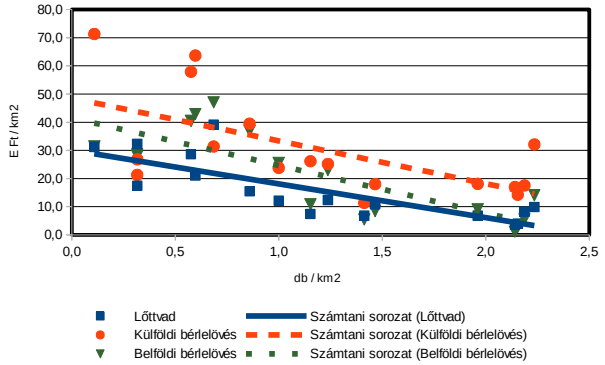

A mezei nyúl hasznosítása és a fő bevételi elemek kapcsolata

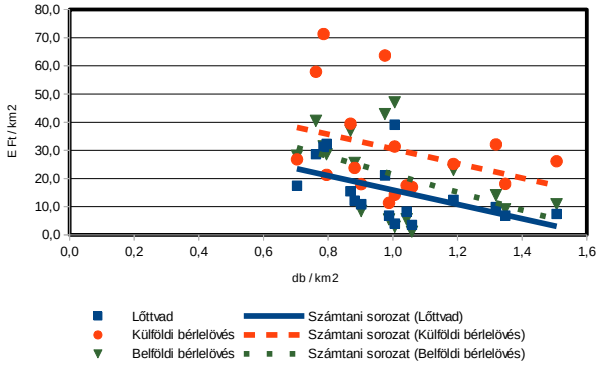

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A gímszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között megnégyszereződött (333 → 1348 pld.; +304,8%), ezzel párhuzamosan, és ezt meghaladó mértékben a hasznosítás is növekedett (5 → 365 pld.; +7200%).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképek alapján jól látható, hogy a gímszarvas a tájegység északi csücskéből déli, dél-keleti irányba az idő előrehaladásával egyre több vadgazdálkodási egység területén előfordul, illetve egyes területeken a terítéksűrűség folyamatosan nőtt.
- A tájegység jellegéből adódóan (erdősültség 17,4%) a gímszarvas terjeszkedésének és megtelepedésének láthatóan kedvező élőhelyi feltételeket nyújt.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az 1998-2014 közötti időszak vonatkozásában az átlagos teljes hasznosítási arány (14,9%) már önmagában a gímszarvas állomány kíméletére utal.
- A jelentett bikaállomány átlagos hasznosítási aránya 17,3%. A tehenek esetében ez a teljes időszakban átlagosan 7,8%, míg a borjak hasznosítása átlagosan 22,3% volt. Ezek az arányok egyértelműen azt mutatják, hogy a gímszarvast a teljes időszak alatt állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelték.

A gímszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A gímszarvas hasznosításának emelkedése és a legfőbb bevételi elemek alakulása egymással nagyon jól látható párhuzamosságot mutat.
- A tájegységben a térített mezőgazdasági vadkár 1998 és 2014 között folyó értéken többszörösére emelkedett. A kifizetett mezőgazdasági vadkár és a gímszarvas teríték nagyon meredek, pozitív irányú kapcsolatot mutat.
- A tájegységben a gímállomány további növekedése esetén (amire az alacsony mértékű hasznosítási arányok esetén nagy esély van), az általa okozott konfliktusok fokozottabb megjelenésére feltétlenül számítani kell.

A gímszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A bírált trófeák számának 1998-99 utáni meredek emelkedésével az érmes trófeák száma is növekedett. Az 1998 és 2014 között elbírált 815 trófea közül összesen 236 lett érmes (30,1%). Arany 27, ezüst 120, és bronz 84.
- A bírált trófeák többsége a korosztályi besorolás alapján fiatal (406 pld.), illetve jelentős része (367 pld.) középkorú volt. Ezen kívül 42 trófeát az idős korosztályba soroltak.
- A bikahasznosítás korosztályi megoszlása a kezdeti időszakot követően (amikor 1998-ban 100%-ban középkorút, 1999-ben 100%-ban időset, és 2000-ben 100%-ban fiatalt bíráltak), jellemzően 35-60% fiatal, 35-60% középkorú, és 0-35% idős megoszlásban volt az egyes években.
- A bikák hasznosítási adatai arra utalnak, hogy a trófea-centrikus gazdálkodásból adódó eredményeket a bikák általános mértékű alulhasznosítása során igyekeztek elérni, nem pedig a középkorosztály kíméletével.

A szabad területi gímszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	110	141	82	**333**	1	1	3	**5**	0,9%	0,7%	3,7%	**1,5%**
1999	87	112	61	**260**	2	0	0	**2**	2,3%	0,0%	0,0%	**0,8%**
2000	77	95	54	**226**	2	0	0	**2**	2,6%	0,0%	0,0%	**0,9%**
2001	89	122	74	**285**	6	0	0	**6**	6,7%	0,0%	0,0%	**2,1%**
2002	123	167	105	**395**	21	6	14	**41**	17,1%	3,6%	13,3%	**10,4%**
2003	142	169	128	**439**	29	14	39	**82**	20,4%	8,3%	30,5%	**18,7%**
2004	183	222	158	**563**	46	23	64	**133**	25,1%	10,4%	40,5%	**23,6%**
2005	157	201	141	**499**	40	26	45	**111**	25,5%	12,9%	31,9%	**22,2%**
2006	157	218	148	**523**	25	14	29	**68**	15,9%	6,4%	19,6%	**13,0%**
2007	116	172	127	**415**	32	15	38	**85**	27,6%	8,7%	29,9%	**20,5%**
2008	307	339	236	**882**	53	28	63	**144**	17,3%	8,3%	26,7%	**16,3%**
2009	309	351	244	**904**	66	30	53	**149**	21,4%	8,5%	21,7%	**16,5%**
2010	348	397	273	**1 018**	79	37	82	**198**	22,7%	9,3%	30,0%	**19,4%**
2011	392	432	306	**1 130**	65	47	99	**211**	16,6%	10,9%	32,4%	**18,7%**
2012	392	430	302	**1 124**	79	44	86	**209**	20,2%	10,2%	28,5%	**18,6%**
2013	404	462	310	**1 176**	94	69	106	**269**	23,3%	14,9%	34,2%	**22,9%**
2014	458	533	357	**1 348**	129	107	129	**365**	28,2%	20,1%	36,1%	**27,1%**
Változás	316,4%	278,0%	335,4%	304,8%	12800,0%	10600,0%	4200,0%	7200,0%	2998,3%	2730,6%	887,7%	1703,3%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,28	0,75	***0,58***	1	1,00	3,00	***3,00***
1999	1	1,29	0,70	***0,54***	1	0,00	0,00	**-**
2000	1	1,23	0,70	***0,57***	1	0,00	0,00	**-**
2001	1	1,37	0,83	***0,61***	1	0,00	0,00	**-**
2002	1	1,36	0,85	***0,63***	1	0,29	0,67	***2,33***
2003	1	1,19	0,90	***0,76***	1	0,48	1,34	***2,79***
2004	1	1,21	0,86	***0,71***	1	0,50	1,39	***2,78***
2005	1	1,28	0,90	***0,70***	1	0,65	1,13	***1,73***
2006	1	1,39	0,94	***0,68***	1	0,56	1,16	***2,07***
2007	1	1,48	1,09	***0,74***	1	0,47	1,19	***2,53***
2008	1	1,10	0,77	***0,70***	1	0,53	1,19	***2,25***
2009	1	1,14	0,79	***0,70***	1	0,45	0,80	***1,77***
2010	1	1,14	0,78	***0,69***	1	0,47	1,04	***2,22***
2011	1	1,10	0,78	***0,71***	1	0,72	1,52	***2,11***
2012	1	1,10	0,77	***0,70***	1	0,56	1,09	***1,95***
2013	1	1,14	0,77	***0,67***	1	0,73	1,13	***1,54***
2014	1	1,16	0,78	***0,67***	1	0,83	1,00	***1,21***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	33,0%	42,3%	24,6%	100%	20,0%	20,0%	60,0%	100%
1999	33,5%	43,1%	23,5%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2000	34,1%	42,0%	23,9%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2001	31,2%	42,8%	26,0%	100%	100,0%	0,0%	0,0%	100%
2002	31,1%	42,3%	26,6%	100%	51,2%	14,6%	34,1%	100%
2003	32,3%	38,5%	29,2%	100%	35,4%	17,1%	47,6%	100%
2004	32,5%	39,4%	28,1%	100%	34,6%	17,3%	48,1%	100%
2005	31,5%	40,3%	28,3%	100%	36,0%	23,4%	40,5%	100%
2006	30,0%	41,7%	28,3%	100%	36,8%	20,6%	42,6%	100%
2007	28,0%	41,4%	30,6%	100%	37,6%	17,6%	44,7%	100%
2008	34,8%	38,4%	26,8%	100%	36,8%	19,4%	43,8%	100%
2009	34,2%	38,8%	27,0%	100%	44,3%	20,1%	35,6%	100%
2010	34,2%	39,0%	26,8%	100%	39,9%	18,7%	41,4%	100%
2011	34,7%	38,2%	27,1%	100%	30,8%	22,3%	46,9%	100%
2012	34,9%	38,3%	26,9%	100%	37,8%	21,1%	41,1%	100%
2013	34,4%	39,3%	26,4%	100%	34,9%	25,7%	39,4%	100%
2014	34,0%	39,5%	26,5%	100%	35,3%	29,3%	35,3%	100%

A gímszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **110**

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

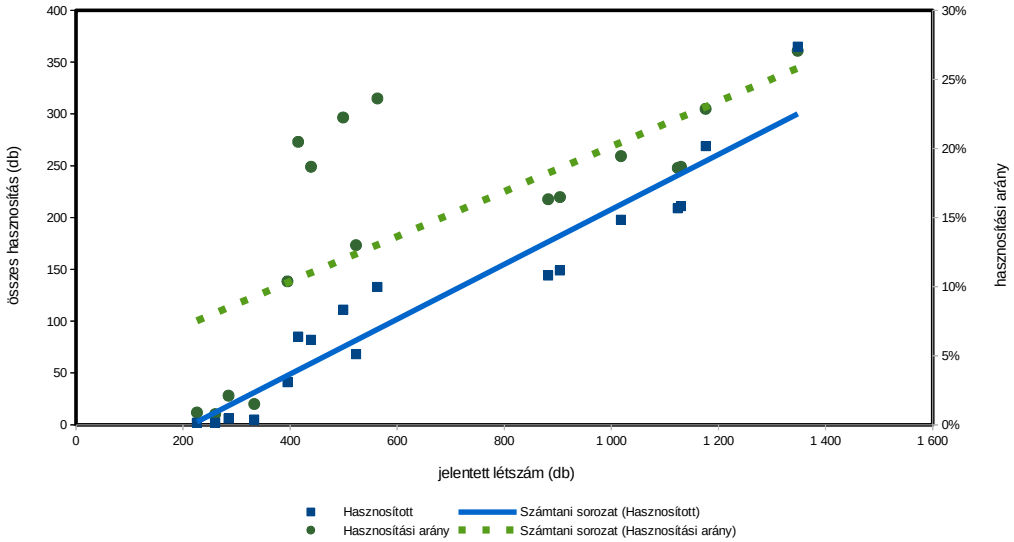

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

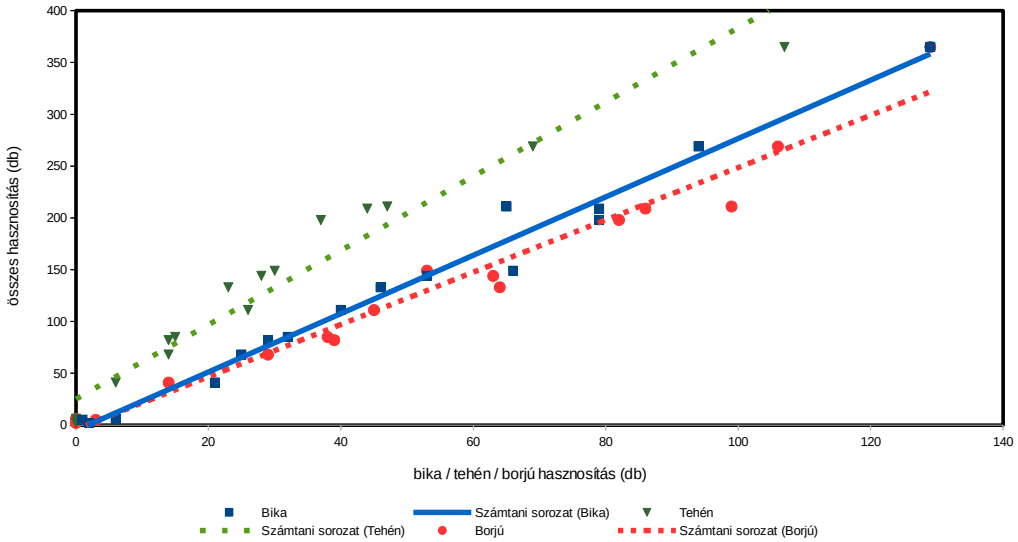

Gímszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

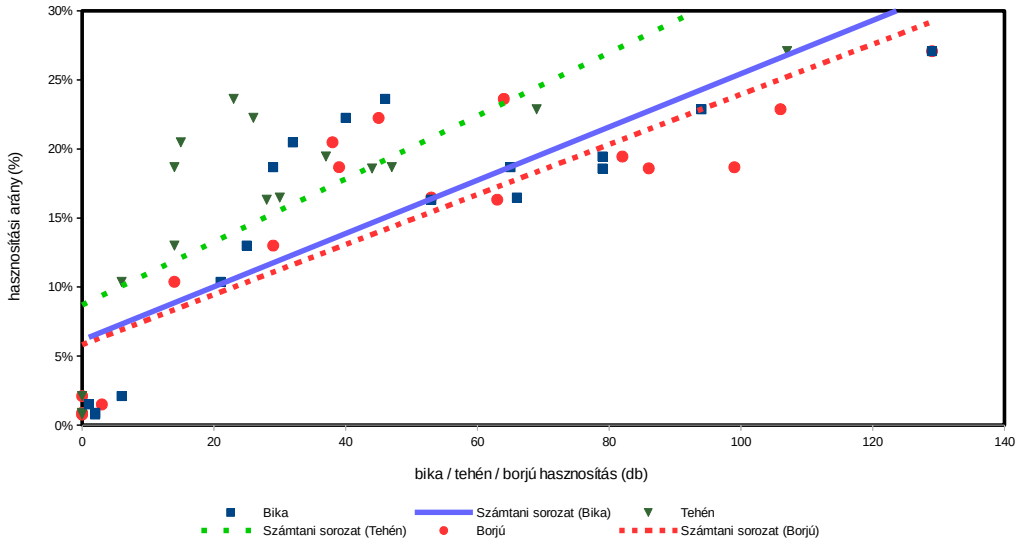

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2007

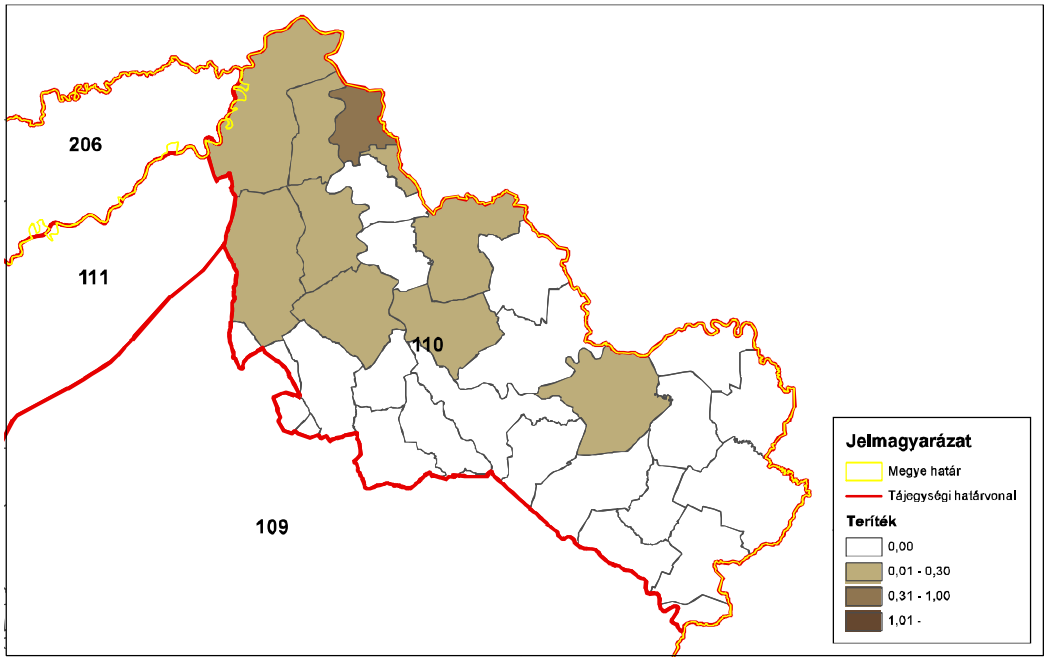

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2008

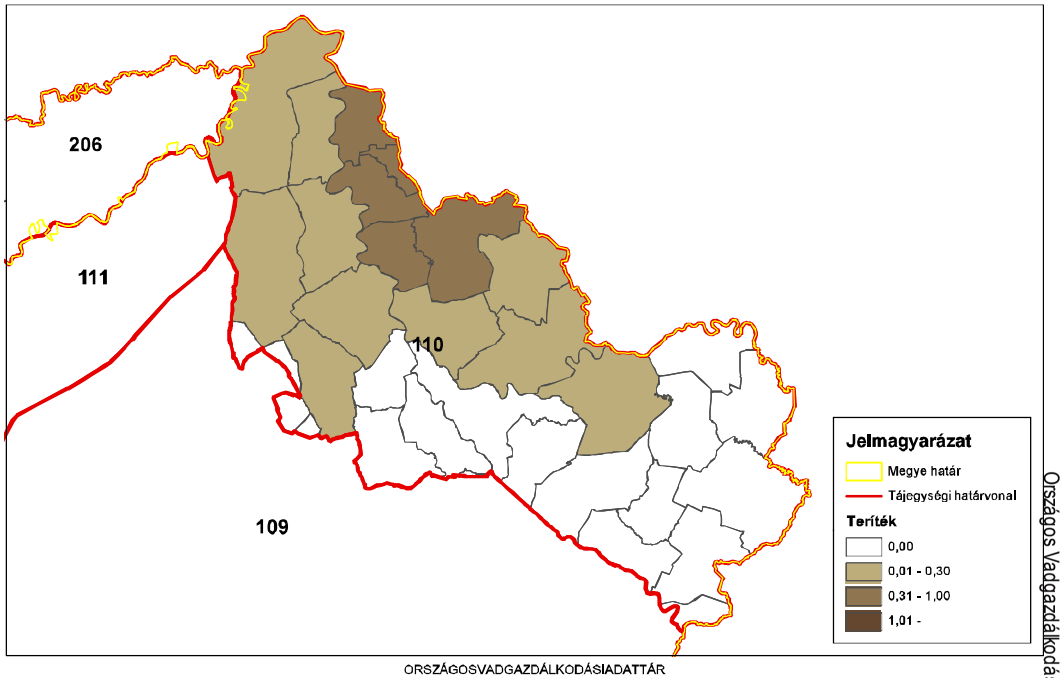

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2009

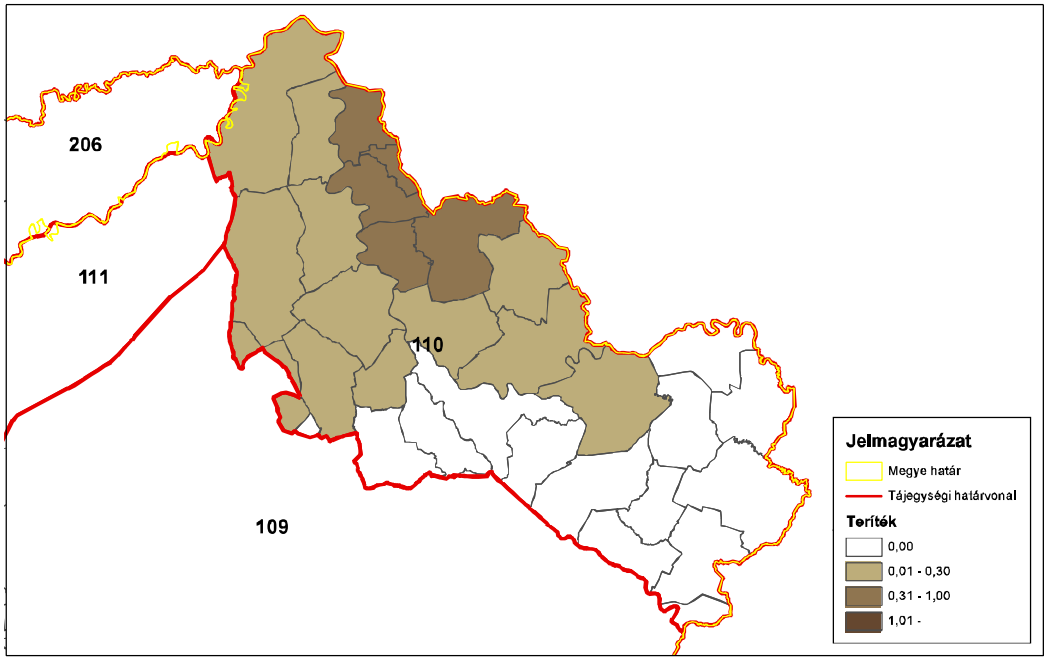

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2010

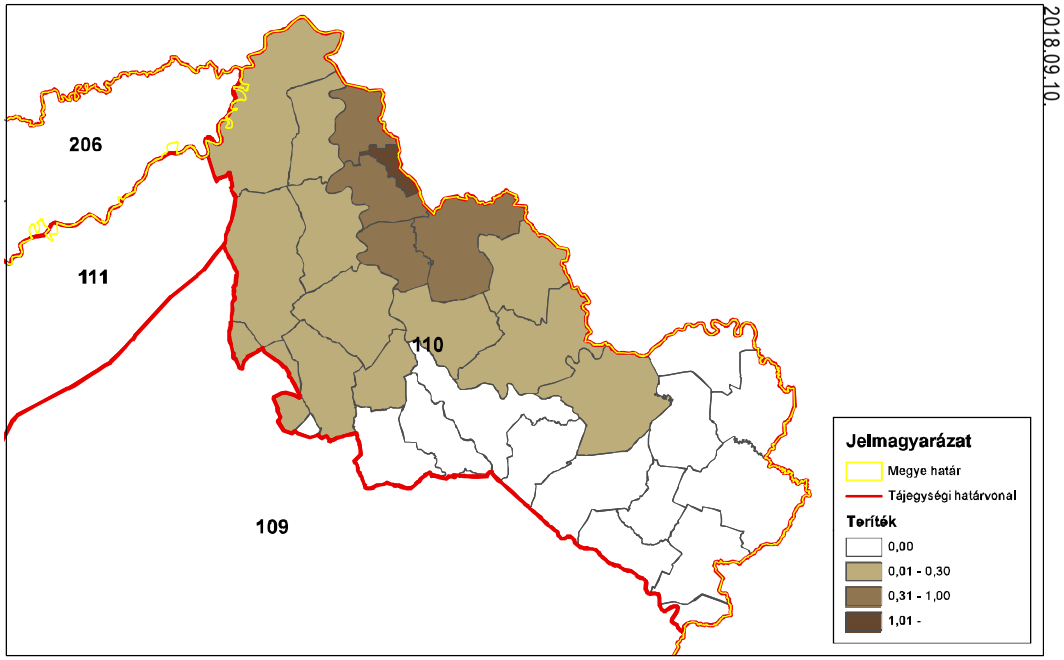

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2011

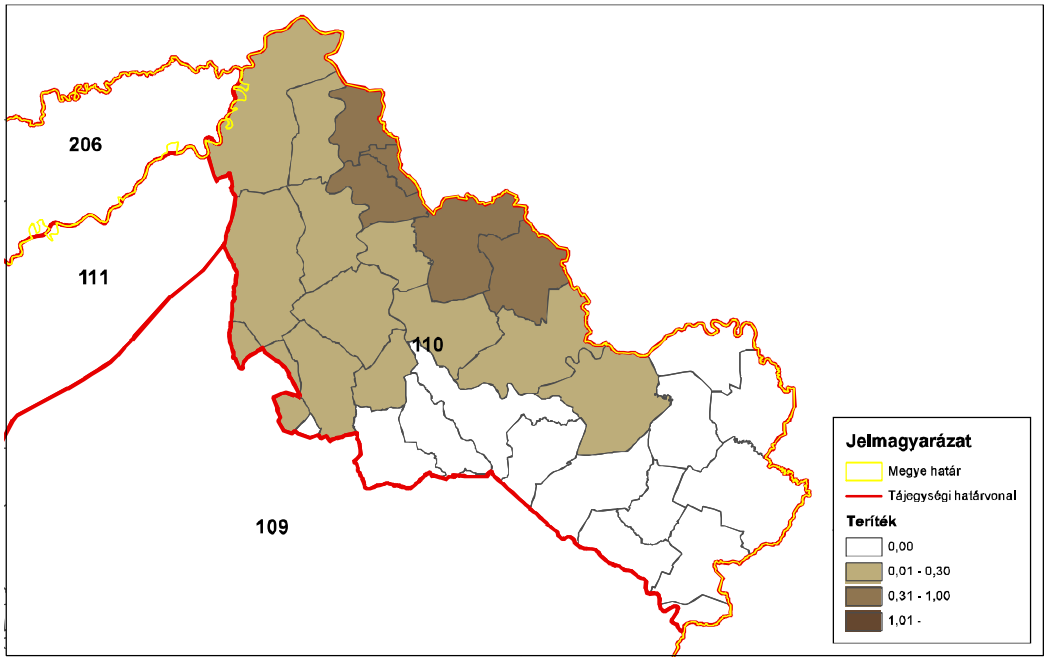

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2012

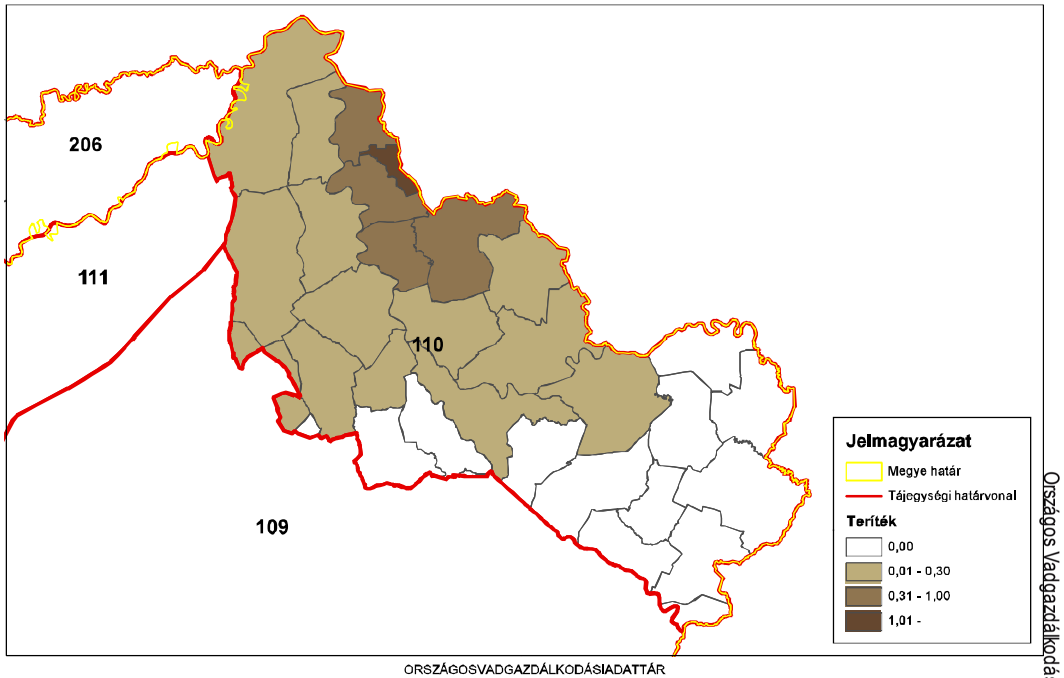

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2013

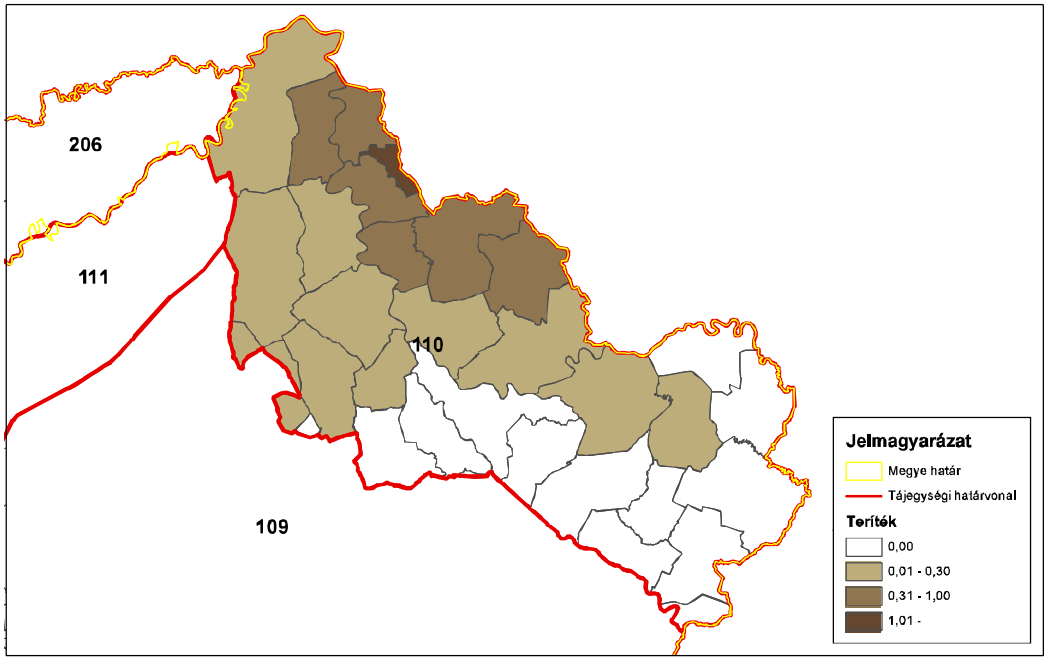

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas (teríték - db/km^2) 2014

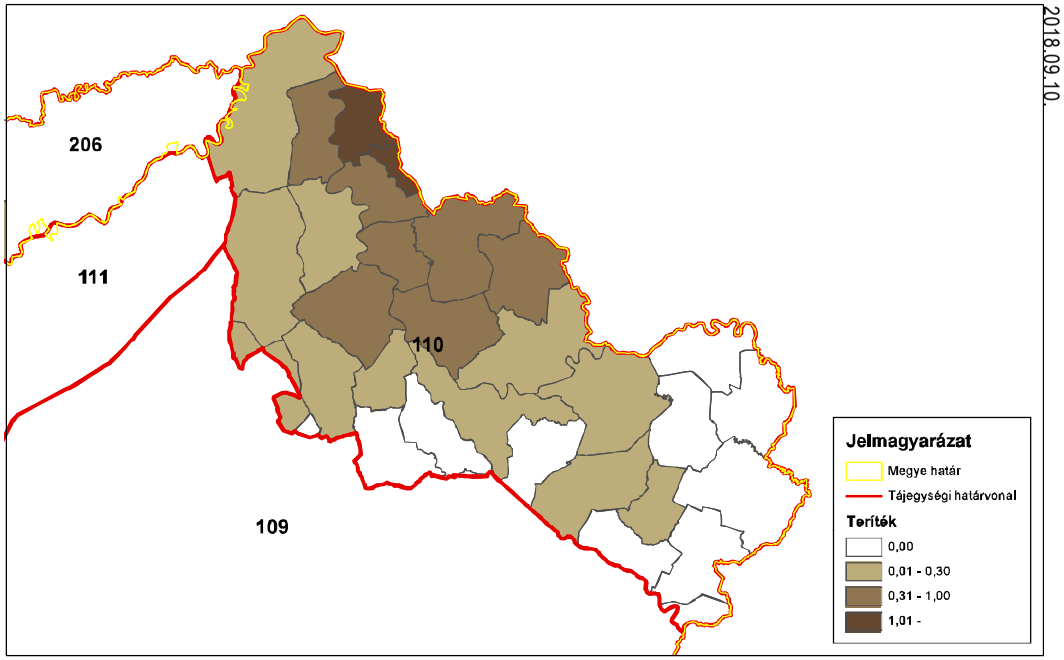

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	1	1	100,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
1999	2	1	50,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2000	5	1	20,0%			1	0,0%	0,0%	100,0%
2001	11	2	18,2%		1	1	0,0%	50,0%	50,0%
2002	20	4	20,0%	3	1		75,0%	25,0%	0,0%
2003	35	7	20,0%	1	5	1	14,3%	71,4%	14,3%
2004	30	14	46,7%	2	8	4	14,3%	57,1%	28,6%
2005	43	9	20,9%	2	6	1	22,2%	66,7%	11,1%
2006	28	4	14,3%		4		0,0%	100,0%	0,0%
2007	37	2	5,4%		2		0,0%	100,0%	0,0%
2008	54	14	25,9%	4	8	2	28,6%	57,1%	14,3%
2009	67	19	28,4%	4	11	4	21,1%	57,9%	21,1%
2010	83	22	26,5%	1	13	8	4,5%	59,1%	36,4%
2011	72	14	19,4%	2	6	6	14,3%	42,9%	42,9%
2012	89	25	28,1%	4	9	12	16,0%	36,0%	48,0%
2013	101	40	39,6%	4	22	14	10,0%	55,0%	35,0%
2014	137	52	38,0%		24	28	0,0%	46,2%	53,8%

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

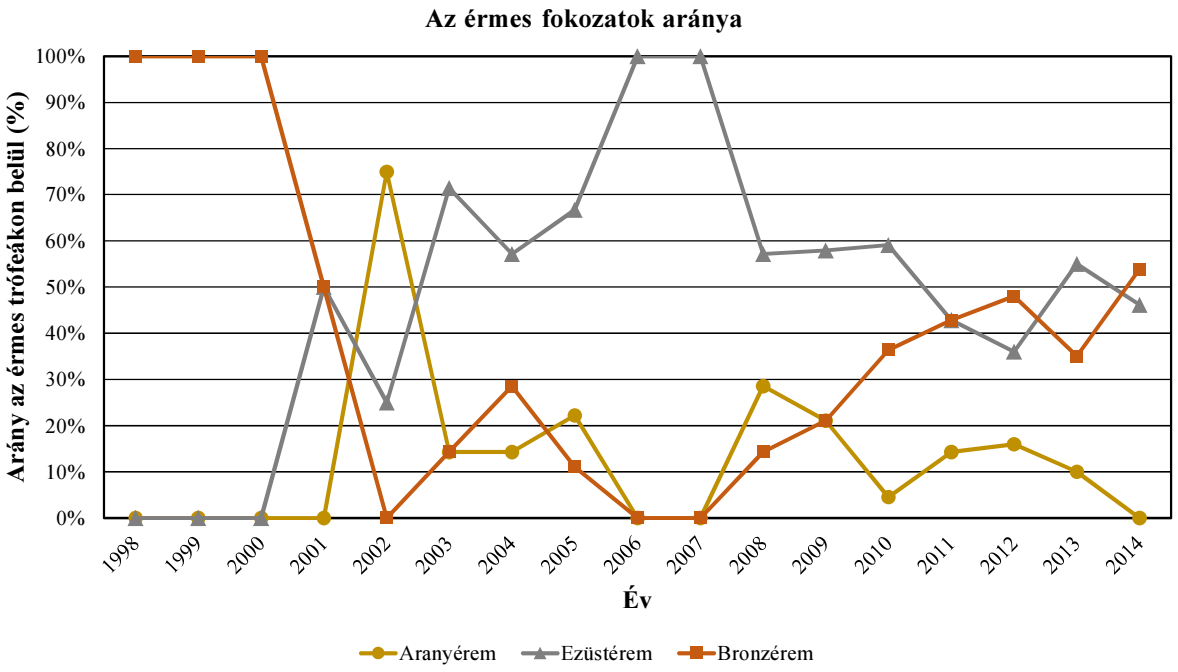

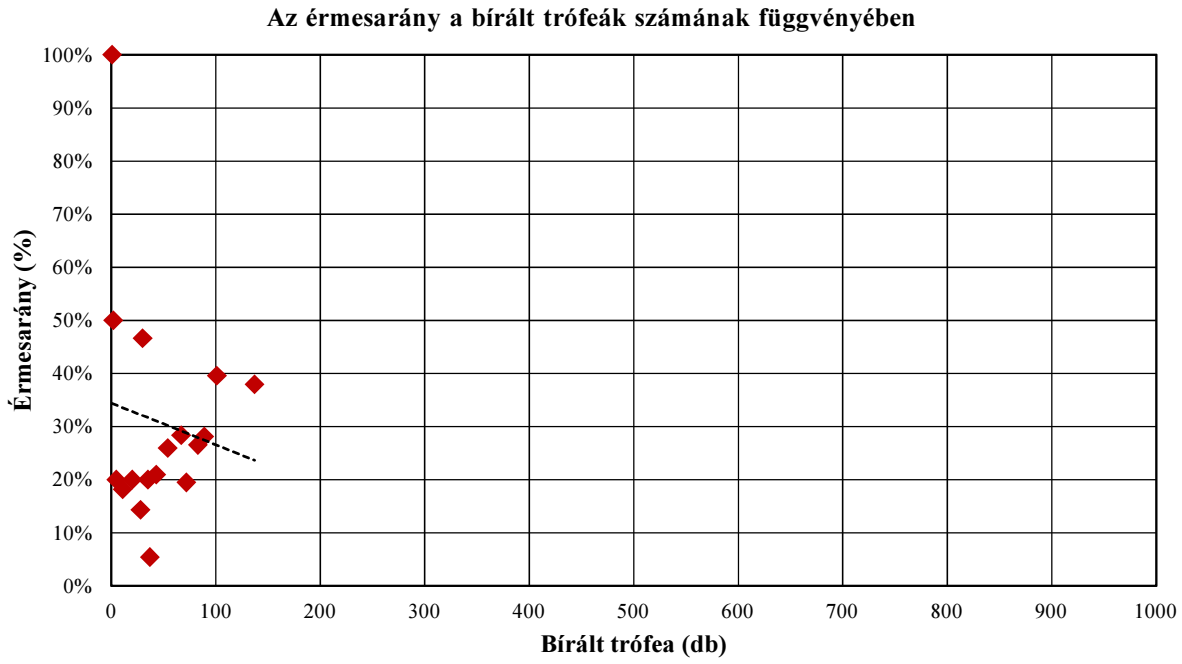

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1			1	2		1		2	1	2	1	6	3	2	10	7	7
2					2	2		3	1	2	1	5	8	7	11	2	12
3			2	2	1	3	6	7	3	2	10	6	12	10	5	8	9
4			1	1	4	6	5	6	5	5	10	10	12	11	11	12	17
5			1	1		4	3	8	3	5	3	7	13	8	13	11	23
6				1	1	8	2	8	5	6	7	4	11	8	10	15	18
7				2	2	4	3	2	4	7	6	10	6	12	10	22	19
8				1	1	3	1	2	2	3	7	5	4	4	11	13	16
9					1		3			2	3	8	5	6	5	5	10
10	1				1		2	5		1	2	4	4	3	2	6	2
11		2		1	5	3	3		4	1	3	1	5	1	1		4
12					2	1	1					1					
13							1			1	1						
13<																	
Összesen	**1**	**2**	**5**	**11**	**20**	**35**	**30**	**43**	**28**	**37**	**54**	**67**	**83**	**72**	**89**	**101**	**137**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1			20,0%	18,2%		2,9%		4,7%	3,6%	5,4%	1,9%	9,0%	3,6%	2,8%	11,2%	6,9%	5,1%
2					10,0%	5,7%		7,0%	3,6%	5,4%	1,9%	7,5%	9,6%	9,7%	12,4%	2,0%	8,8%
3			40,0%	18,2%	5,0%	8,6%	20,0%	16,3%	10,7%	5,4%	18,5%	9,0%	14,5%	13,9%	5,6%	7,9%	6,6%
4			20,0%	9,1%	20,0%	17,1%	16,7%	14,0%	17,9%	13,5%	18,5%	14,9%	14,5%	15,3%	12,4%	11,9%	12,4%
5			20,0%	9,1%		11,4%	10,0%	18,6%	10,7%	13,5%	5,6%	10,4%	15,7%	11,1%	14,6%	10,9%	16,8%
6				9,1%	5,0%	22,9%	6,7%	18,6%	17,9%	16,2%	13,0%	6,0%	13,3%	11,1%	11,2%	14,9%	13,1%
7				18,2%	10,0%	11,4%	10,0%	4,7%	14,3%	18,9%	11,1%	14,9%	7,2%	16,7%	11,2%	21,8%	13,9%
8				9,1%	5,0%	8,6%	3,3%	4,7%	7,1%	8,1%	13,0%	7,5%	4,8%	5,6%	12,4%	12,9%	11,7%
9					5,0%		10,0%			5,4%	5,6%	11,9%	6,0%	8,3%	5,6%	5,0%	7,3%
10	100,0%				5,0%		6,7%	11,6%		2,7%	3,7%	6,0%	4,8%	4,2%	2,2%	5,9%	1,5%
11		100,0%		9,1%	25,0%	8,6%	10,0%		14,3%	2,7%	5,6%	1,5%	6,0%	1,4%	1,1%		2,9%
12					10,0%	2,9%	3,3%					1,5%					
13							3,3%			2,7%	1,9%						
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

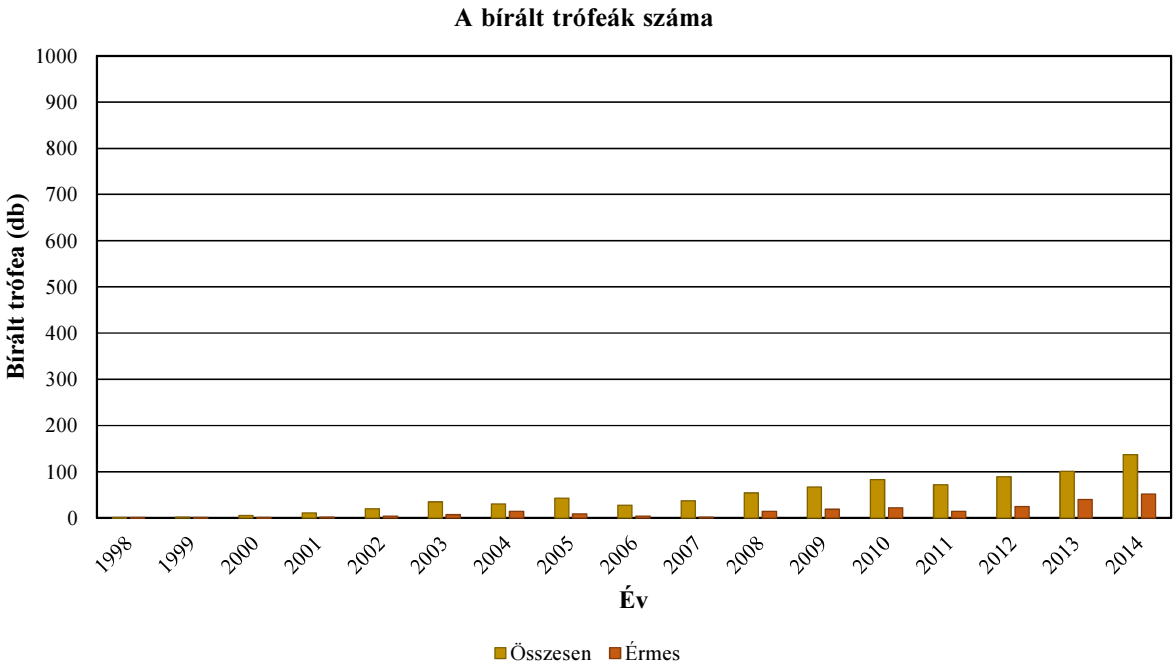

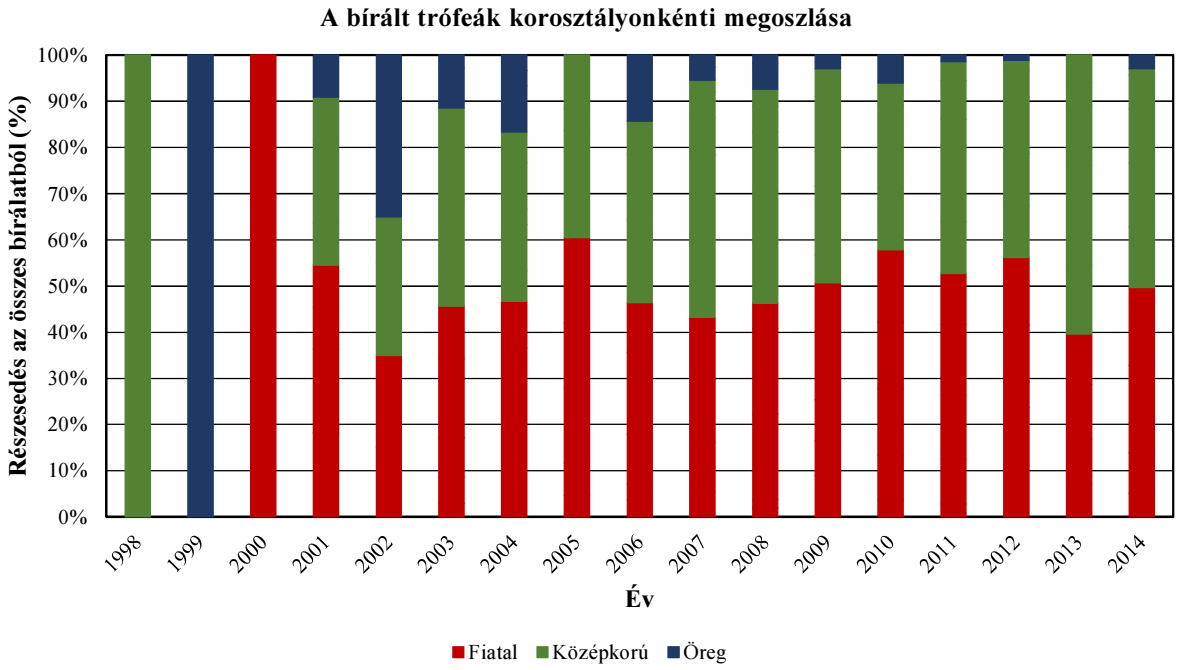

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	27,62			1,24	2,00			
2	56	62,56	18,15		2,72	6,48			
3	86	67,54	17,78		3,13	7,85			
4	116	77,52	18,37	22,95	4,21	9,00	23,18	14,20	12,53
5	103	88,19	32,22	33,64	5,59	10,55	24,70	15,33	14,35
6	104	94,66	34,30	30,94	6,20	10,72	24,18	15,32	13,76
7	109	101,28	35,23	33,83	7,60	11,25	25,88	15,49	14,05
8	73	102,18	32,78	31,36	7,44	11,35	25,56	15,60	14,27
9	48	104,64	35,72	33,71	8,03	12,12	26,54	15,86	14,34
10	33	105,80	36,12	31,43	8,63	13,14	26,07	15,66	14,57
11	34	104,96	34,77	33,09	8,45	11,86	27,37	16,05	14,53
12	5	106,86	42,48	28,58	7,74	9,88	27,45	14,97	14,70
13	3	97,80	39,90	35,95	7,34	10,33	27,40	16,50	15,05
13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	9,38			1,00	1,00			
2	56	28,83	18,15		1,82	2,00			
3	86	44,55	17,78		2,20	4,00			
4	116	62,75	13,95	20,40	2,25	6,00	23,00	13,45	10,35
5	103	77,34	29,85	21,50	4,90	8,00	23,47	13,65	12,20
6	104	87,28	32,90	20,65	5,35	9,50	22,60	14,03	12,59
7	109	90,01	32,10	26,89	6,71	8,00	23,83	14,38	13,18
8	73	90,50	20,20	27,02	5,56	9,00	23,50	14,91	13,34
9	48	95,38	29,79	28,96	7,35	9,00	25,69	15,22	13,82
10	33	97,00	28,95	22,13	6,08	11,33	23,00	13,85	13,10
11	34	84,50	23,25	25,50	4,93	8,00	25,45	14,10	13,40
12	5	99,15	36,90	25,70	5,96	8,50	26,60	13,95	14,25
13	3	82,50	39,90	35,95	5,35	5,00	27,40	16,50	15,05
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	50,33			1,71	3,00			
2	56	70,50	18,15		3,24	9,00			
3	86	77,88	17,78		3,79	9,20			
4	116	84,79	23,65	25,50	4,90	10,90	23,35	14,95	14,70
5	103	92,48	34,78	49,55	8,20	16,00	25,50	18,70	16,50
6	104	101,23	36,80	37,35	7,31	12,10	26,65	19,10	15,70
7	109	109,18	38,30	39,38	9,13	12,75	27,57	17,73	16,48
8	73	113,70	40,90	44,08	8,51	13,44	27,05	16,55	15,37
9	48	113,02	43,20	45,40	8,60	13,60	29,00	17,00	14,93
10	33	117,95	40,60	37,50	11,30	17,00	27,21	17,15	16,75
11	34	115,74	42,27	41,50	9,97	15,00	29,70	17,55	16,53
12	5	117,85	52,90	31,20	8,96	12,00	27,95	15,60	15,50
13	3	109,85	39,90	35,95	9,78	18,00	27,40	16,50	15,05
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	40,95			0,71	2,00			
2	56	41,68	0,00		1,42	7,00			
3	86	33,33	0,00		1,59	5,20			
4	116	22,04	9,70	5,10	2,65	4,90	0,35	1,50	4,35
5	103	15,15	4,93	28,05	3,30	8,00	2,03	5,05	4,30
6	104	13,96	3,90	16,70	1,96	2,60	4,05	5,07	3,11
7	109	19,17	6,20	12,49	2,42	4,75	3,73	3,35	3,30
8	73	23,20	20,70	17,06	2,95	4,44	3,55	1,64	2,03
9	48	17,64	13,41	16,44	1,25	4,60	3,31	1,78	1,12
10	33	20,95	11,65	15,38	5,22	5,67	4,21	3,30	3,65
11	34	31,24	19,02	16,00	5,04	7,00	4,25	3,45	3,13
12	5	18,70	16,00	5,50	3,01	3,50	1,35	1,65	1,25
13	3	27,35	0,00	0,00	4,43	13,00	0,00	0,00	0,00
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	148,2%			57,3%	100,0%			
2	56	66,6%	0,0%		52,3%	108,1%			
3	86	49,4%	0,0%		50,8%	66,2%			
4	116	28,4%	52,8%	22,2%	62,9%	54,5%	1,5%	10,6%	34,7%
5	103	17,2%	15,3%	83,4%	58,9%	75,8%	8,2%	32,9%	30,0%
6	104	14,7%	11,4%	54,0%	31,6%	24,3%	16,7%	33,1%	22,6%
7	109	18,9%	17,6%	36,9%	31,9%	42,2%	14,4%	21,6%	23,5%
8	73	22,7%	63,1%	54,4%	39,6%	39,1%	13,9%	10,5%	14,2%
9	48	16,9%	37,5%	48,8%	15,6%	38,0%	12,5%	11,2%	7,8%
10	33	19,8%	32,3%	48,9%	60,5%	43,1%	16,2%	21,1%	25,0%
11	34	29,8%	54,7%	48,4%	59,7%	59,0%	15,5%	21,5%	21,6%
12	5	17,5%	37,7%	19,2%	38,8%	35,4%	4,9%	11,0%	8,5%
13	3	28,0%	0,0%	0,0%	60,3%	125,8%	0,0%	0,0%	0,0%
13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	9,38			1,00	1,00			
2	56	28,83	18,15		1,82	2,00			
3	86	44,55	17,78		2,20	4,00			
4	116	62,75	13,95	20,40	2,25	6,00	23,00	13,45	10,35
5	103	77,34	29,85	21,50	4,90	8,00	23,47	13,65	12,20
6	104	87,28	32,90	20,65	5,35	9,50	22,60	14,03	12,59
7	109	90,01	32,10	26,89	6,71	8,00	23,83	14,38	13,18
8	73	90,50	20,20	27,02	5,56	9,00	23,50	14,91	13,34
9	48	95,38	29,79	28,96	7,35	9,00	25,69	15,22	13,82
10	33	97,00	28,95	22,13	6,08	11,33	23,00	13,85	13,10
11	34	84,50	23,25	25,50	4,93	8,00	25,45	14,10	13,40
12	5	99,15	36,90	25,70	5,96	8,50	26,60	13,95	14,25
13	3	82,50	39,90	35,95	5,35	5,00	27,40	16,50	15,05
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	2011			2000	2013			
2	56	2002	2003		2002	2002			
3	86	2002	2000		2000	2002			
4	116	2000	2000	2001	2000	2000	2001	2001	2001
5	103	2003	2010	2012	2008	2001	2014	2012	2012
6	104	2004	2003	2012	2004	2009	2011	2014	2014
7	109	2007	2005	2011	2007	2002	2003	2014	2010
8	73	2002	2001	2009	2002	2002	2001	2014	2014
9	48	2010	2010	2012	2002	2002	2010	2014	2011
10	33	1998	2011	2004	1998	2011	1998	1998	2012
11	34	2001	2001	2001	2001	2011	2009	2009	2014
12	5	2002	2004	2004	2002	2002	2004	2004	2004
13	3	2008	2004	2004	2008	2008	2004	2004	2004
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	50,33			1,71	3,00			
2	56	70,50	18,15		3,24	9,00			
3	86	77,88	17,78		3,79	9,20			
4	116	84,79	23,65	25,50	4,90	10,90	23,35	14,95	14,70
5	103	92,48	34,78	49,55	8,20	16,00	25,50	18,70	16,50
6	104	101,23	36,80	37,35	7,31	12,10	26,65	19,10	15,70
7	109	109,18	38,30	39,38	9,13	12,75	27,57	17,73	16,48
8	73	113,70	40,90	44,08	8,51	13,44	27,05	16,55	15,37
9	48	113,02	43,20	45,40	8,60	13,60	29,00	17,00	14,93
10	33	117,95	40,60	37,50	11,30	17,00	27,21	17,15	16,75
11	34	115,74	42,27	41,50	9,97	15,00	29,70	17,55	16,53
12	5	117,85	52,90	31,20	8,96	12,00	27,95	15,60	15,50
13	3	109,85	39,90	35,95	9,78	18,00	27,40	16,50	15,05
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	45	2001			2008	2014			
2	56	2008	2003		2011	2006			
3	86	2010	2000		2010	2012			
4	116	2005	2014	2014	2009	2009	2014	2014	2014
5	103	2004	2014	2010	2000	2000	2000	2010	2010
6	104	2007	2001	2005	2008	2012	2005	2003	2003
7	109	2005	2010	2010	2005	2006	2004	2005	2005
8	73	2001	2010	2008	2005	2014	2007	2004	2009
9	48	2004	2007	2008	2014	2013	2008	2008	2013
10	33	2004	2014	2008	2002	2002	2009	2002	2002
11	34	2002	2002	2004	2008	2007	1999	2012	2002
12	5	2009	2009	2009	2003	2003	2009	2003	2003
13	3	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004	2004
13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

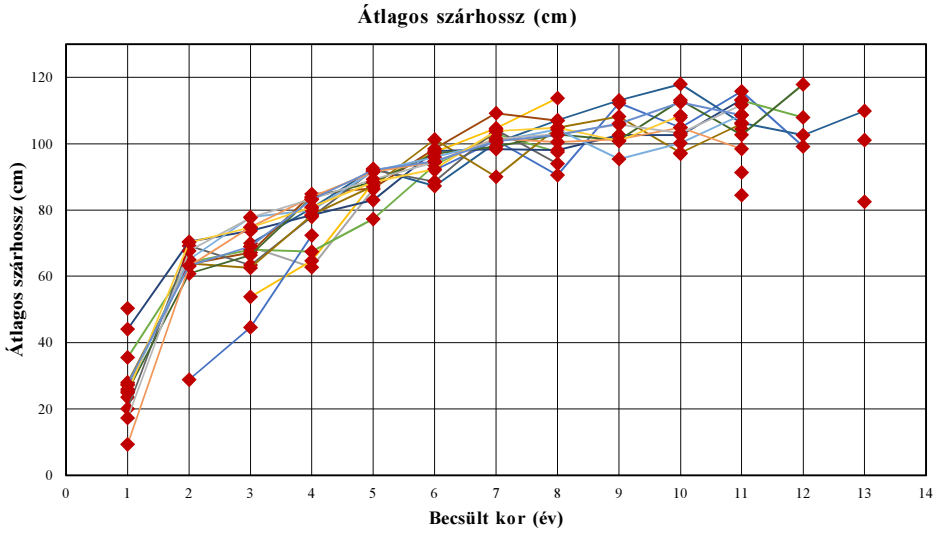

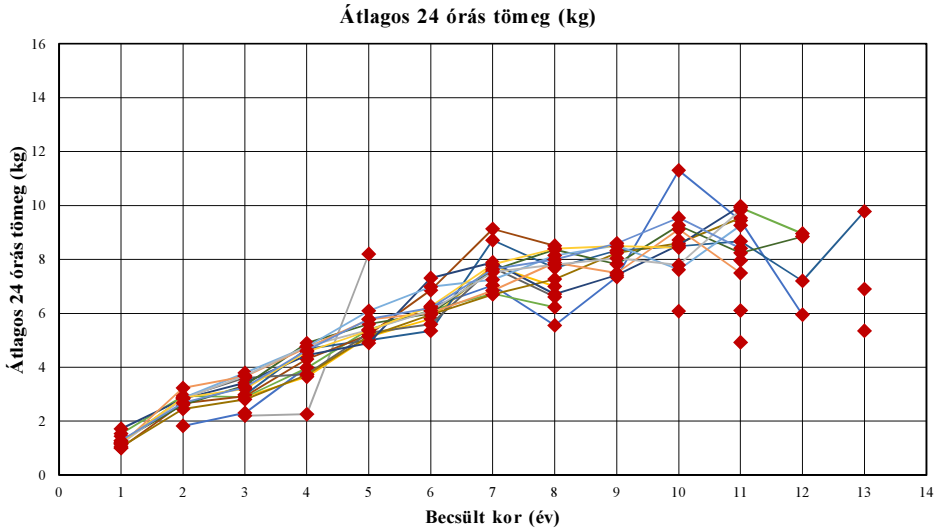

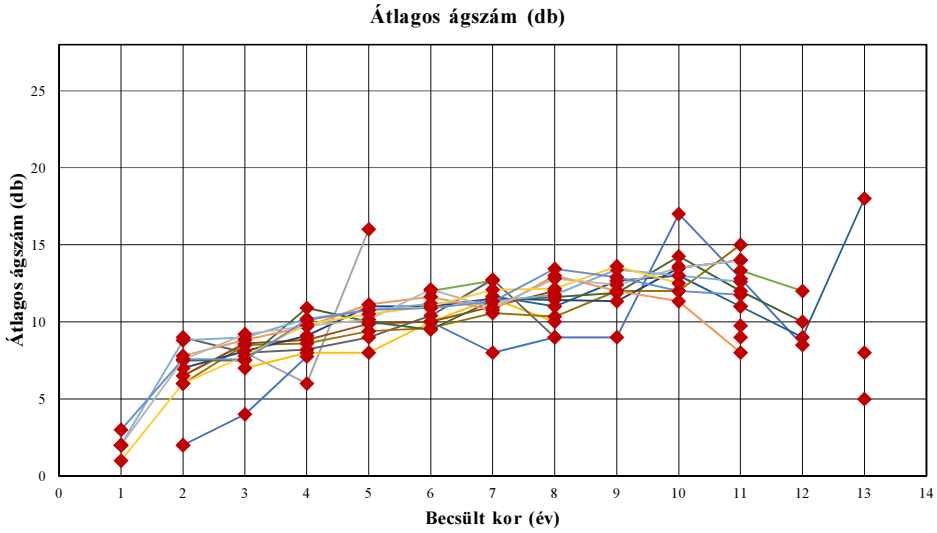

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

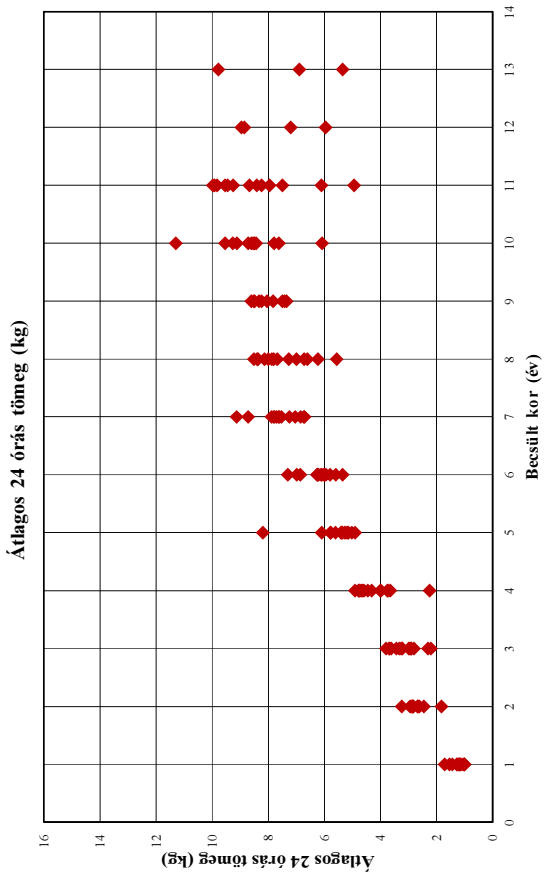

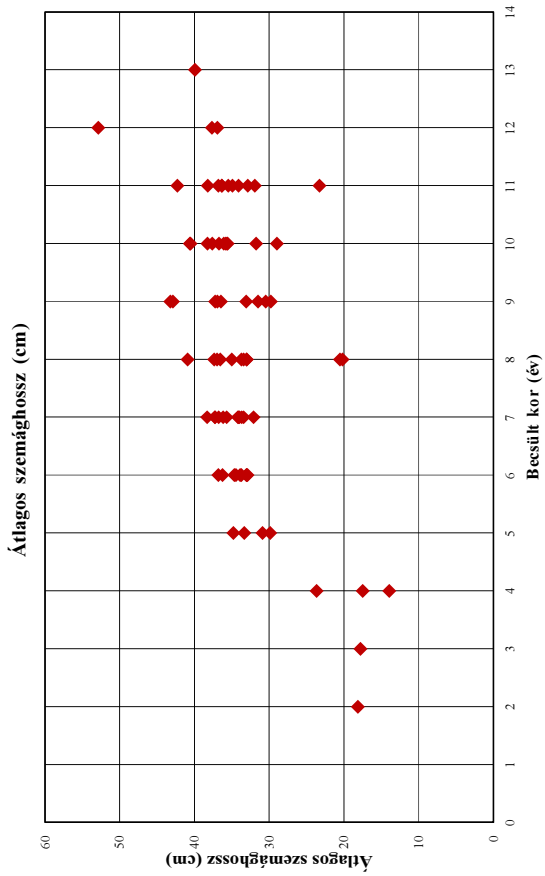

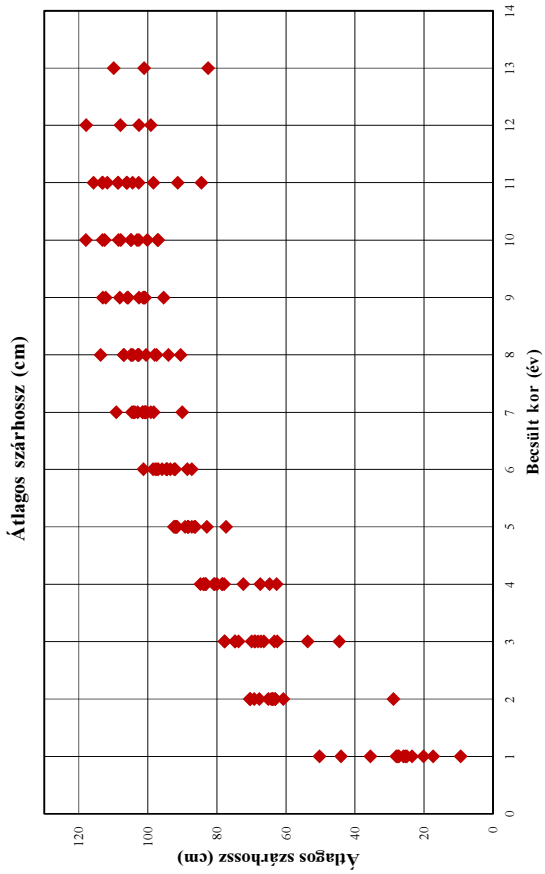

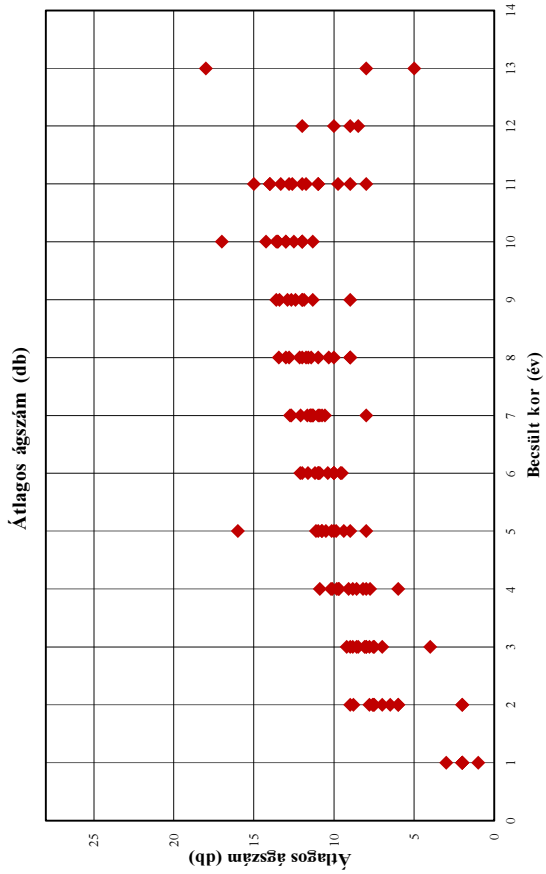

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Gímszarvas

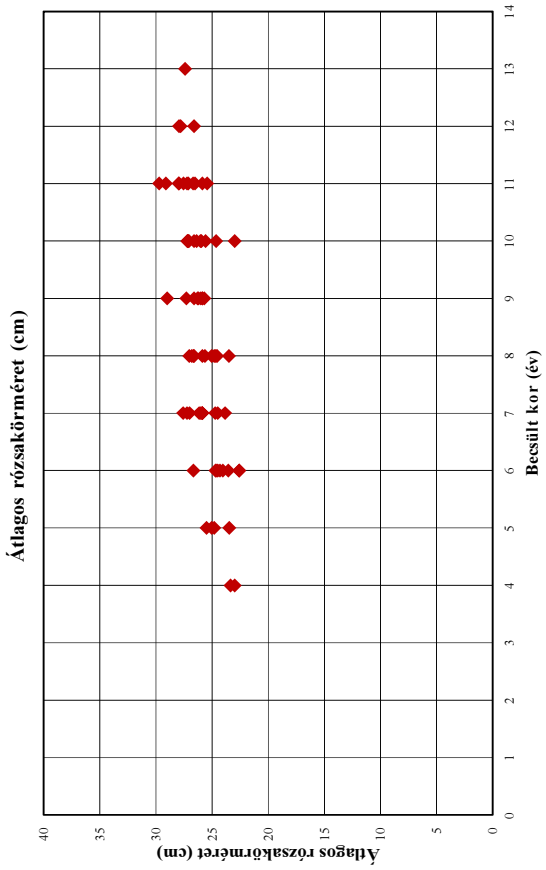

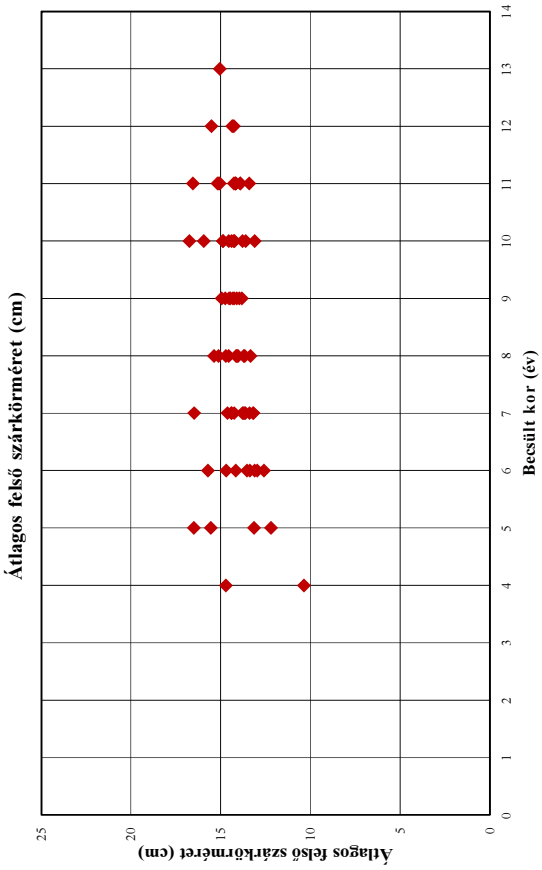

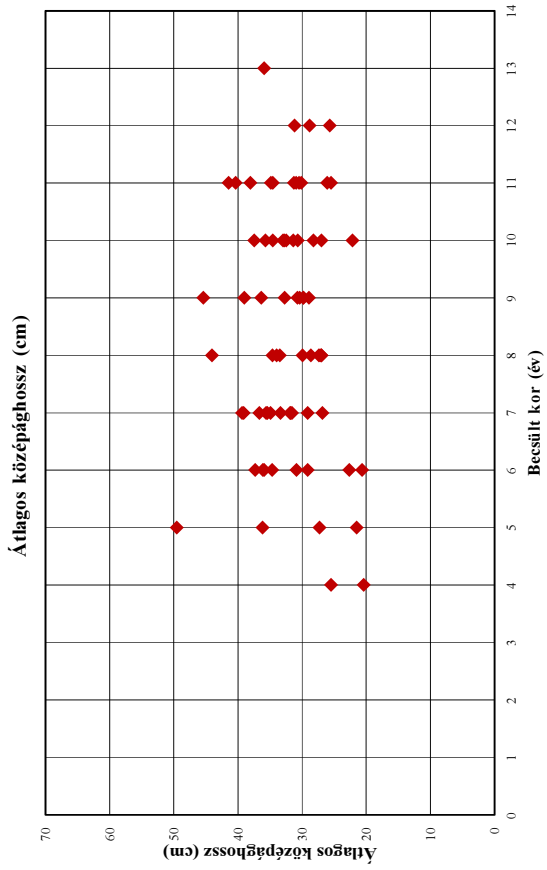

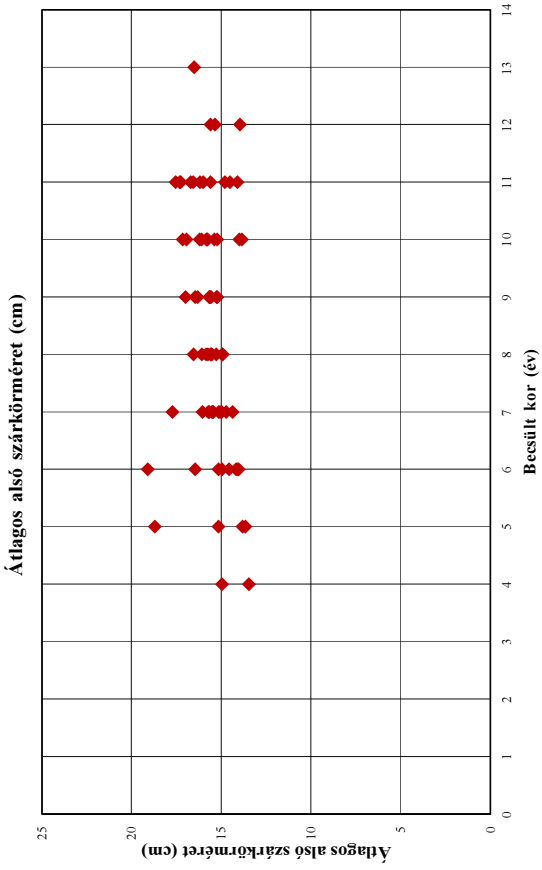

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3									
1998	4									
1998	5									
1998	6									
1998	7									
1998	8									
1998	9									
1998	10	1	97,00	40,50	33,00	6,08	12,00	23,00	13,85	13,60
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3									
1999	4									
1999	5									
1999	6									
1999	7									
1999	8									
1999	9									
1999	10									
1999	11	2	91,33	36,35	34,60	6,11	9,00	29,70	15,60	14,15
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1	1	23,50			1,00	2,00			
2000	2									
2000	3	2	68,95	17,78		2,20	8,00			
2000	4	1	62,75	13,95		2,25	6,00			
2000	5	1	86,25	30,90	36,20	8,20	16,00	25,50	15,15	15,55
2000	6									
2000	7									
2000	8									
2000	9									
2000	10									
2000	11									
2000	12									
2000	13									
2000	13<									
2001	1	2	50,33			1,44	2,00			
2001	2									
2001	3	2	53,78			2,90	7,00			
2001	4	1	64,75	17,50	20,40	3,65	8,00	23,00	13,45	10,35
2001	5	1	88,35			5,14	8,00			
2001	6	1	97,40	36,80		5,80	10,00	22,60		
2001	7	2	104,65	34,08	31,60	7,77	11,50	25,88	14,98	13,73
2001	8	1	113,70	20,20		7,00	10,00	23,50		
2001	9									
2001	10									
2001	11	1	84,50	23,25	25,50	4,93	11,00	25,85	14,50	14,25
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1									
2002	2	2	28,83			1,82	2,00			
2002	3	1	44,55			2,30	4,00			
2002	4	4	72,38			4,00	7,75			
2002	5									
2002	6	1	92,05			6,24	10,00			
2002	7	2	101,03			7,04	8,00			
2002	8	1	90,50			5,56	9,00			
2002	9	1	112,20			7,35	9,00			
2002	10	1	104,85	37,60	32,80	11,30	17,00	25,95	17,15	16,75
2002	11	5	115,74	42,27	38,10	9,45	12,80	26,68	17,27	16,53
2002	12	2	99,15			5,96	8,50			
2002	13									
2002	13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	1	35,50			1,53				
2003	2	2	64,28	18,15		2,94	2,00			
2003	3	3	68,10			2,89				
2003	4	6	67,49			3,97				
2003	5	4	77,34			5,40				
2003	6	8	93,54	32,90	36,15	6,12	12,00	24,30	19,10	15,70
2003	7	4	102,91	33,65	39,15	6,74	12,67	23,83	14,73	13,38
2003	8	3	97,50			6,23				
2003	9									
2003	10									
2003	11	3	113,03	35,47	40,35	9,92	13,33	27,22	16,57	15,03
2003	12	1	107,90	37,65	28,85	8,96	12,00	27,80	15,60	15,50
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2									
2004	3	6	69,99			2,99				
2004	4	5	80,61			4,69				
2004	5	3	92,48			5,01				
2004	6	2	87,28			5,35				
2004	7	3	100,30	36,15	35,43	8,71	11,67	27,57	15,52	13,62
2004	8	1	107,05	20,55	27,45	7,68	11,00	24,55	16,55	14,55
2004	9	3	113,02	36,93	36,42	8,33	12,67	26,28	16,32	14,10
2004	10	2	117,95	38,25	22,13	8,49	13,00	27,13	16,10	14,25
2004	11	3	106,22	31,92	41,50	8,67	11,00	26,53	16,18	14,15
2004	12	1	102,55	36,90	25,70	7,20	9,00	26,60	13,95	14,25
2004	13	1	109,85	39,90	35,95	9,78	18,00	27,40	16,50	15,05
2004	13<									
2005	1	2	27,23			1,00				
2005	2	3	63,75			2,66	6,50			
2005	3	7	67,21			2,93	8,60			
2005	4	6	84,79			4,30	8,83			
2005	5	8	86,57			5,22	9,88			
2005	6	8	98,48	34,65	37,35	6,87	10,00	26,65	16,45	14,15
2005	7	2	109,18	32,10	29,18	9,13	11,00	27,00	17,73	16,48
2005	8	2	106,93	33,70	34,03	8,51	12,00	25,63	15,75	15,13
2005	9									
2005	10	5	107,87	36,70	35,75	8,72	13,60	25,59	16,21	14,88
2005	11									
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1	1	20,10			1,19				
2006	2	1	69,20			2,87	9,00			
2006	3	3	63,40			3,61	8,00			
2006	4	5	77,96			3,74	8,20			
2006	5	3	92,03			5,28	9,00			
2006	6	5	88,58			5,60	10,40			
2006	7	4	104,16	33,42	35,65	7,70	12,75	24,52	15,72	14,62
2006	8	2	94,00			6,61	9,00			
2006	9									
2006	10									
2006	11	4	104,39	34,90	30,15	7,96	9,75	27,55	17,30	14,20
2006	12									
2006	13									
2006	13<									
2007	1	2	27,98			1,05				
2007	2	2	63,93			2,45	6,00			
2007	3	2	62,58			2,81	8,50			
2007	4	5	78,49			3,72	8,60			
2007	5	5	87,25			5,15	9,40			
2007	6	6	101,23			5,95	9,60			
2007	7	7	90,01			6,71	10,57			
2007	8	3	104,85	37,35	27,20	7,27	10,33	27,05	15,55	14,70
2007	9	2	108,15	43,20	39,05	8,24	12,00	26,00	16,45	13,95
2007	10	1	97,20			8,60	12,00			
2007	11	1	106,00			9,54	15,00			
2007	12									
2007	13	1	101,05			6,90	8,00			
2007	13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	1	44,05			1,71				
2008	2	1	70,50			2,82	7,00			
2008	3	10	73,81			3,43	8,10			
2008	4	10	78,49			4,45	9,10			
2008	5	3	82,98			4,90	11,00			
2008	6	7	97,82	33,05	22,65	7,31	11,00	24,65	15,15	14,68
2008	7	6	98,34	37,25	36,67	7,89	11,50	25,88	15,67	14,23
2008	8	7	98,01	36,55	44,08	6,72	11,43	24,83	15,28	13,65
2008	9	3	102,63	42,85	45,40	7,42	11,33	29,00	17,00	14,45
2008	10	2	102,58	31,75	37,50	8,54	13,50	26,03	15,83	14,88
2008	11	3	113,23	36,82	26,15	9,97	14,00	27,98	16,70	15,17
2008	12									
2008	13	1	82,50			5,35	5,00			
2008	13<									
2009	1	6	25,38			1,27				
2009	2	5	60,81			2,60	7,50			
2009	3	6	66,45			3,33	7,50			
2009	4	10	83,77			4,90	10,90			
2009	5	7	88,44			5,61	10,00			
2009	6	4	97,03			6,01	9,50			
2009	7	10	99,12	36,74	34,96	7,60	11,40	26,15	15,06	14,40
2009	8	5	102,79	33,40	27,02	8,37	11,60	26,60	15,85	15,37
2009	9	8	101,09	36,46	30,43	7,83	11,88	26,20	15,63	14,53
2009	10	4	113,08	36,05	34,61	9,26	14,25	27,21	15,76	14,55
2009	11	1	102,65	34,10	30,95	8,24	12,00	25,45	14,10	13,90
2009	12	1	117,85	52,90	31,20	8,85	10,00	27,95	15,35	14,35
2009	13									
2009	13<									
2010	1	3	25,95			1,17	2,00			
2010	2	8	65,10			2,85	8,80			
2010	3	12	77,88			3,79	9,00			
2010	4	12	79,93			4,76	10,20			
2010	5	13	91,70	29,85	49,55	6,10	10,75	24,80	18,70	16,50
2010	6	11	95,93	33,01	34,69	6,98	11,18	24,70	14,96	13,36
2010	7	6	100,68	38,30	39,38	7,25	11,33	25,85	16,05	13,18
2010	8	4	104,33	40,90	28,70	8,15	11,75	26,80	14,93	14,08
2010	9	5	95,38	29,79	32,74	8,52	13,40	25,69	15,26	14,74
2010	10	4	100,16	35,53	30,73	7,62	13,00	26,38	15,23	14,23
2010	11	5	108,69	32,85	31,31	9,26	12,60	27,94	16,02	15,10
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	2	9,38			1,13				
2011	2	7	63,10			3,24	7,80			
2011	3	10	74,83			3,67	8,83			
2011	4	11	83,96			4,73	9,70			
2011	5	8	91,53			5,78	11,13			
2011	6	8	94,52	36,23	35,93	6,02	11,63	22,60	14,18	12,95
2011	7	12	101,53	35,70	26,89	6,84	10,75	27,23	15,14	13,68
2011	8	4	100,48	35,00	27,05	7,88	13,00	26,65	15,60	13,70
2011	9	6	101,33	31,48	30,75	7,50	12,00	27,30	15,65	13,82
2011	10	3	104,87	28,95	28,27	9,12	11,33	26,62	16,93	15,93
2011	11	1	98,40			7,50	8,00			
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	10	17,29			1,16	2,00			
2012	2	11	67,71			2,82	7,55			
2012	3	5	77,70			3,69	9,20			
2012	4	11	83,34			4,77	9,73			
2012	5	13	89,26	33,35	21,50	5,39	10,15	25,05	13,65	12,20
2012	6	10	94,39	33,90	20,65	6,10	12,10	23,58	14,10	13,10
2012	7	10	101,49	37,20	31,89	7,53	10,90	26,02	15,44	14,38
2012	8	11	102,94	33,03	29,93	7,81	12,82	25,03	16,09	14,03
2012	9	5	105,75	33,09	28,96	8,05	12,40	25,88	15,56	14,31
2012	10	2	103,15	35,80	32,53	7,80	13,50	24,65	14,00	13,10
2012	11	1	111,70	38,20	34,90	9,83	14,00	29,10	17,55	13,90
2012	12									
2012	13									
2012	13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Gímszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos középághossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos ágszám (db)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	7	24,91			1,21	1,00			
2013	2	2	70,28			2,87	6,00			
2013	3	8	74,79			3,20	7,80			
2013	4	12	80,89			4,58	9,83			
2013	5	11	88,41			5,35	10,50			
2013	6	15	92,38	34,46	30,93	6,27	11,00	24,51	14,56	13,53
2013	7	22	103,80	33,94	33,40	7,82	12,09	25,91	15,50	13,78
2013	8	13	104,79	36,98	34,63	8,40	12,15	25,85	15,53	14,14
2013	9	5	100,79	30,45	29,82	8,49	13,60	25,88	15,67	14,93
2013	10	6	108,47	35,63	31,39	8,44	12,50	27,18	15,39	13,78
2013	11									
2013	12									
2013	13									
2013	13<									
2014	1	7	27,52			1,27	3,00			
2014	2	12	63,25			2,67	7,58			
2014	3	9	69,10			3,26	7,56			
2014	4	17	83,19	23,65	25,50	4,63	10,12	23,35	14,95	14,70
2014	5	23	92,08	34,78	27,32	5,79	10,77	23,47	13,82	13,13
2014	6	18	94,66	33,70	29,16	6,21	10,89	24,03	14,03	12,59
2014	7	19	100,75	34,20	31,79	7,64	11,32	24,72	14,38	13,19
2014	8	16	102,62	32,98	33,49	8,00	13,44	24,68	14,91	13,34
2014	9	10	106,04	37,22	29,86	8,60	12,90	26,59	15,22	14,24
2014	10	2	112,43	40,60	27,05	9,55	12,00	27,08	15,80	14,38
2014	11	4	108,61	36,30	30,48	8,42	11,75	27,12	14,80	13,40
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Gímszarvas érmesarány (%) 1998

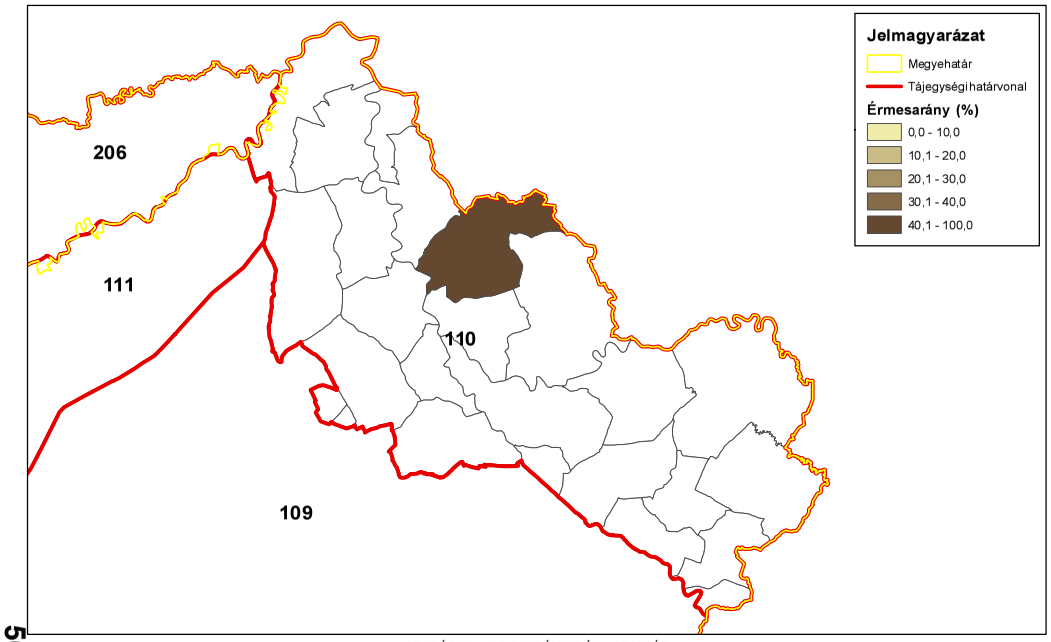

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2003

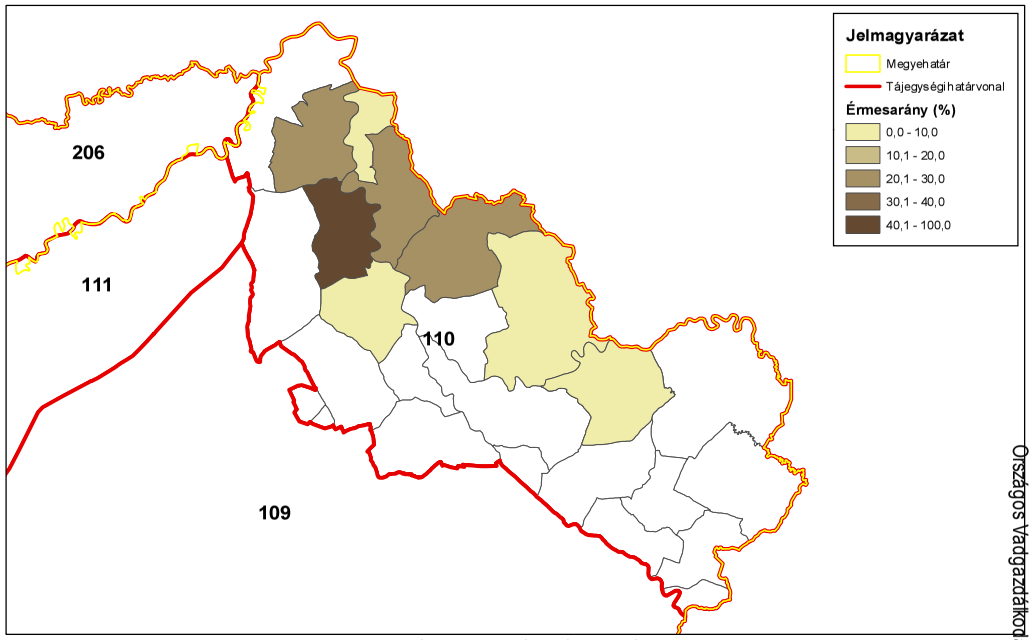

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2008

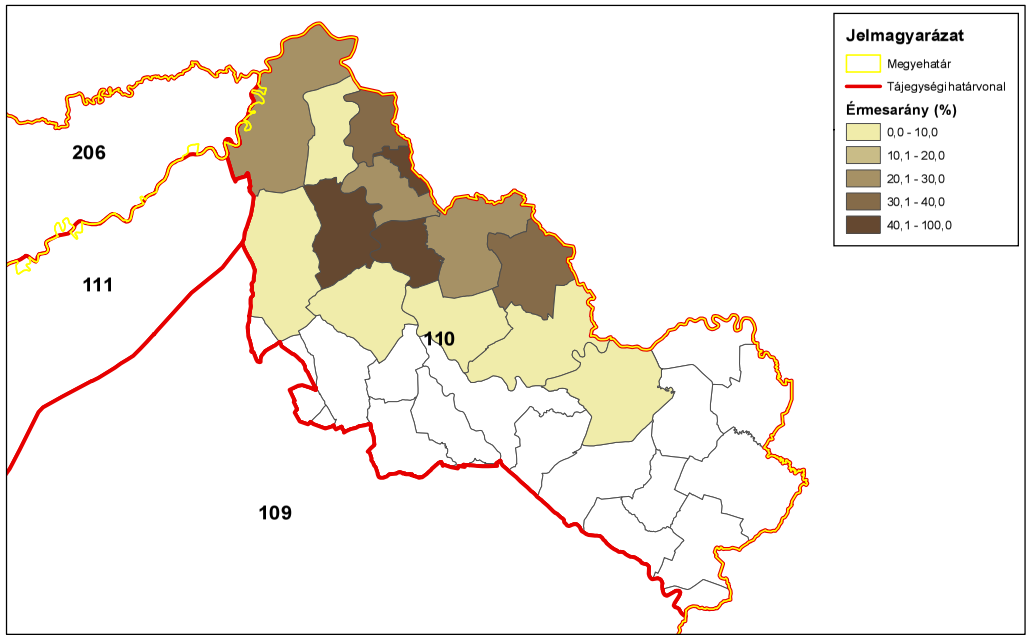

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Gímszarvas érmesarány (%) 2014

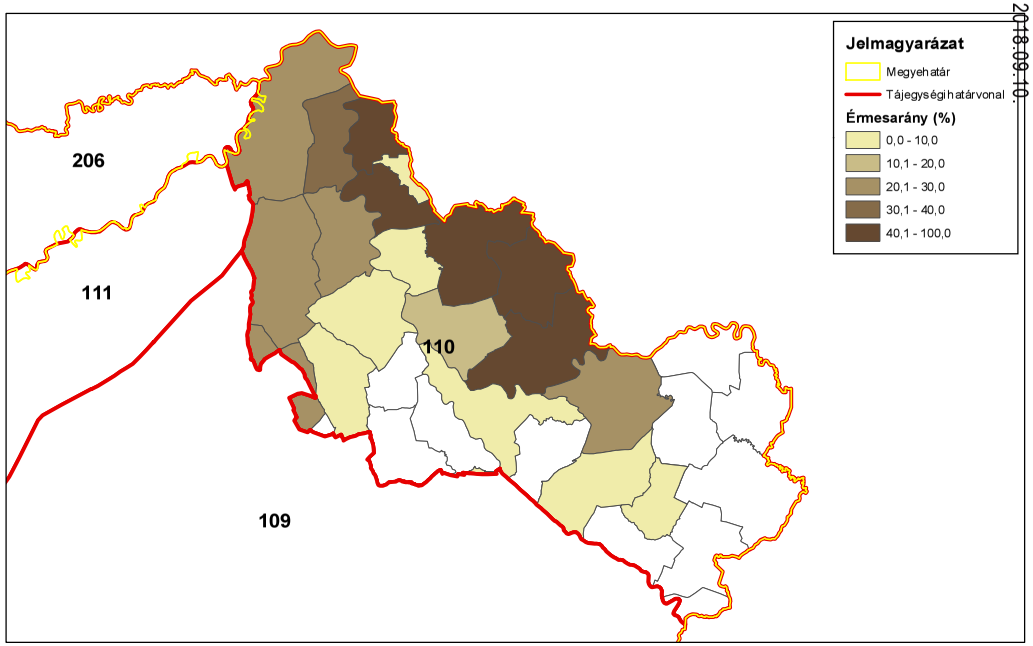

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas jelentett létszáma a **Felső-tiszai vadgazdálkodási tájegység (110)** területén gyakorlatilag folyamatosan nőtt (122→573 pld; **+370%**). A lelövések exponenciálisan növekedtek (3→377 pld; **125X**).
- A jelentett szabad területi létszám aránya a teljes állományban nőtt (50%→85%).
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a Beregi-síkság gyakorlatilag összes, erdősebb területén előfordul. Az eredetileg 2 vadgazdálkodási egységben megtalálható dámszarvas 8-9 vadgazdálkodási egységben telepedett meg. A dámszarvas az utóbbi évtizedben a tájegység olyan részein megjelent, ahol a számára szükséges erdősültség nincs meg. A magas lelövések eredményeként a tájegység számos részén a teríték sűrűsége >0.3-0.6 db/km^2.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási aránya nőtt (3%→66%). Az adatsornak valamelyest „minél jobban lövik, annál több lesz" jellege van. Ezért feltehető, hogy a jelentett létszámnál a tényleges létszám nagyobb volt.
- A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban átalakult. Kezdetben a nőivar és a szaporulat védelme erős volt. Az utolsó évekre a bika:tehén:borjú arány elkezdett kiegyenlítődni (1:0.6:1.5), de még mindig meghatározó a nőivar védelme. A hasznosítás mértéke és összetétele alapvetően az állomány csökkenése irányába mozdult, de a teheneket továbbra is kímélik. Itt is felmerül az adatok megbízhatósága.
- A magas hasznosítási arányok mellett (2010 óta >50%) is csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb is lehet. Ebből következően a magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak is lehettek.

A dámszarvas jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A dámszarvas szabad területi állománya a **Felső-tiszai vadgazdálkodási tájegységben** a többi csülkös vad után áll. A vaddisznó és a gímszarvas is terjed és növekszik a létszámuk. A dámszarvasnak az előbbiek miatt a vadgazdálkodási jelentősége is kisebb a tájegységben.
- A tájegységi kezelését a többi csülkös vadhoz viszonyított értéke és/vagy szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években jelentősen nőtt, 16-20 millió Ft/év között alakult.

A dámszarvas állománya, hasznosítása és minősége
A dámszarvas trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A bírált trófeák jelentős része a szabadon élő állományból származik, a kerti dámok aránya maximum 7%. • A bírált agancsok száma növekedett (5→132 db), ezek közül 40±10% volt az érmes (1-40 db). Az érmeseken belül az arany (20-40%), ezüst (20-40%) és bronz (20-40%) érmesek aránya az utóbbi 10 évben megváltozott és a kiegyenlítődés irányába haladt. • Az átlagos szárhossz 8-10 éves kor között éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 9-10 év kor között éri el a maximumát. A 9-11 éves korcsoport szóródása rendkívül nagy, valószínűleg a kis elemszámok miatt.

A szabad területi dámszarvasállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	31	59	32	**122**	2	0	1	**3**	6,5%	0,0%	3,1%	**2,5%**
1999	27	52	21	**100**	5	0	13	**18**	18,5%	0,0%	61,9%	**18,0%**
2000	44	55	23	**122**	7	0	16	**23**	15,9%	0,0%	69,6%	**18,9%**
2001	51	56	28	**135**	11	2	10	**23**	21,6%	3,6%	35,7%	**17,0%**
2002	48	33	20	**101**	16	5	14	**35**	33,3%	15,2%	70,0%	**34,7%**
2003	105	40	64	**209**	20	18	34	**72**	19,0%	45,0%	53,1%	**34,4%**
2004	49	38	18	**105**	26	15	29	**70**	53,1%	39,5%	161,1%	**66,7%**
2005	44	32	18	**94**	24	31	44	**99**	54,5%	96,9%	244,4%	**105,3%**
2006	54	48	25	**127**	21	17	30	**68**	38,9%	35,4%	120,0%	**53,5%**
2007	53	48	24	**125**	11	12	25	**48**	20,8%	25,0%	104,2%	**38,4%**
2008	134	89	53	**276**	38	26	46	**110**	28,4%	29,2%	86,8%	**39,9%**
2009	123	78	56	**257**	29	27	41	**97**	23,6%	34,6%	73,2%	**37,7%**
2010	118	87	57	**262**	51	32	73	**156**	43,2%	36,8%	128,1%	**59,5%**
2011	163	113	75	**351**	63	40	66	**169**	38,7%	35,4%	88,0%	**48,1%**
2012	177	119	85	**381**	64	31	69	**164**	36,2%	26,1%	81,2%	**43,0%**
2013	197	146	95	**438**	91	48	110	**249**	46,2%	32,9%	115,8%	**56,8%**
2014	261	180	132	**573**	103	105	169	**377**	39,5%	58,3%	128,0%	**65,8%**
Változás	741,9%	205,1%	312,5%	369,7%	5050,0%	5150,0%	16800,0%	12466,7%	511,7%	1533,3%	3997,0%	2575,6%

Ivararány (1 bikára vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*	Bika	Tehén	Borjú	*Bjú/tehén*
1998	1	1,90	1,03	***0,54***	1	0,00	0,50	-
1999	1	1,93	0,78	***0,40***	1	0,00	2,60	-
2000	1	1,25	0,52	***0,42***	1	0,00	2,29	-
2001	1	1,10	0,55	***0,50***	1	0,18	0,91	***5,00***
2002	1	0,69	0,42	***0,61***	1	0,31	0,88	***2,80***
2003	1	0,38	0,61	***1,60***	1	0,90	1,70	***1,89***
2004	1	0,78	0,37	***0,47***	1	0,58	1,12	***1,93***
2005	1	0,73	0,41	***0,56***	1	1,29	1,83	***1,42***
2006	1	0,89	0,46	***0,52***	1	0,81	1,43	***1,76***
2007	1	0,91	0,45	***0,50***	1	1,09	2,27	***2,08***
2008	1	0,66	0,40	***0,60***	1	0,68	1,21	***1,77***
2009	1	0,63	0,46	***0,72***	1	0,93	1,41	***1,52***
2010	1	0,74	0,48	***0,66***	1	0,63	1,43	***2,28***
2011	1	0,69	0,46	***0,66***	1	0,63	1,05	***1,65***
2012	1	0,67	0,48	***0,71***	1	0,48	1,08	***2,23***
2013	1	0,74	0,48	***0,65***	1	0,53	1,21	***2,29***
2014	1	0,69	0,51	***0,73***	1	1,02	1,64	***1,61***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bika	Tehén	Borjú	Összes	Bika	Tehén	Borjú	Összes
1998	25,4%	48,4%	26,2%	100%	66,7%	0,0%	33,3%	100%
1999	27,0%	52,0%	21,0%	100%	27,8%	0,0%	72,2%	100%
2000	36,1%	45,1%	18,9%	100%	30,4%	0,0%	69,6%	100%
2001	37,8%	41,5%	20,7%	100%	47,8%	8,7%	43,5%	100%
2002	47,5%	32,7%	19,8%	100%	45,7%	14,3%	40,0%	100%
2003	50,2%	19,1%	30,6%	100%	27,8%	25,0%	47,2%	100%
2004	46,7%	36,2%	17,1%	100%	37,1%	21,4%	41,4%	100%
2005	46,8%	34,0%	19,1%	100%	24,2%	31,3%	44,4%	100%
2006	42,5%	37,8%	19,7%	100%	30,9%	25,0%	44,1%	100%
2007	42,4%	38,4%	19,2%	100%	22,9%	25,0%	52,1%	100%
2008	48,6%	32,2%	19,2%	100%	34,5%	23,6%	41,8%	100%
2009	47,9%	30,4%	21,8%	100%	29,9%	27,8%	42,3%	100%
2010	45,0%	33,2%	21,8%	100%	32,7%	20,5%	46,8%	100%
2011	46,4%	32,2%	21,4%	100%	37,3%	23,7%	39,1%	100%
2012	46,5%	31,2%	22,3%	100%	39,0%	18,9%	42,1%	100%
2013	45,0%	33,3%	21,7%	100%	36,5%	19,3%	44,2%	100%
2014	45,5%	31,4%	23,0%	100%	27,3%	27,9%	44,8%	100%

A dámszarvas hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **110**

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései I.

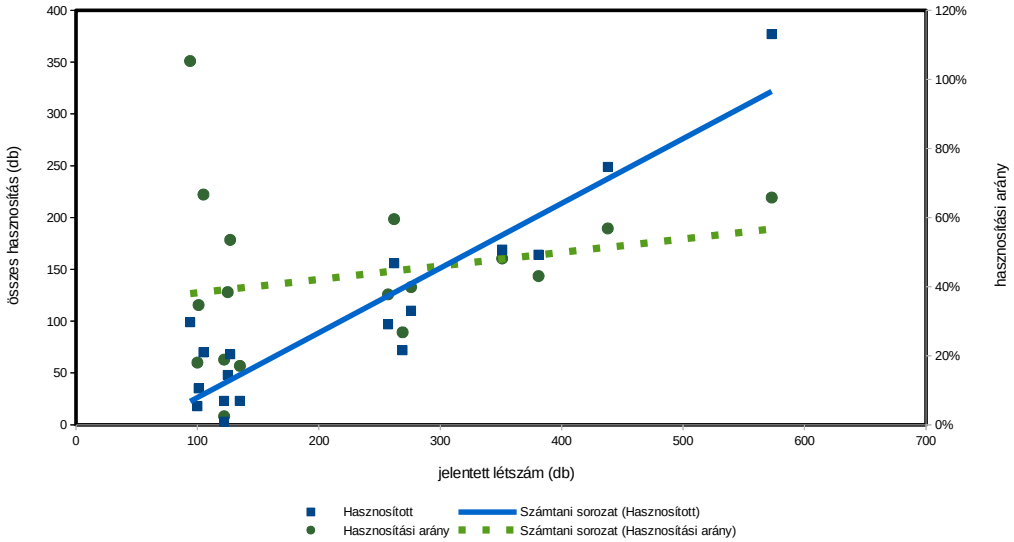

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései II.

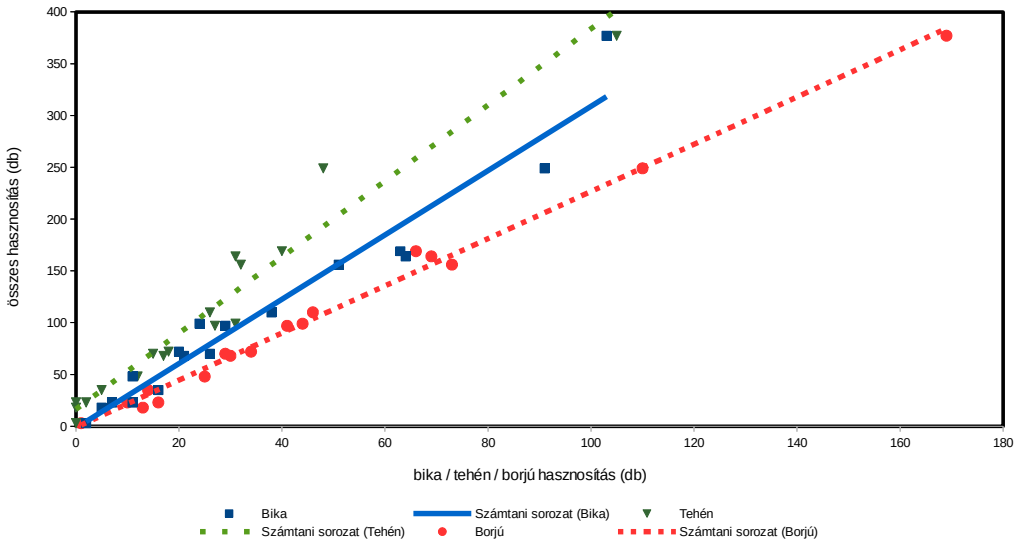

Dámszarvas szabad területi hasznosítás összefüggései III.

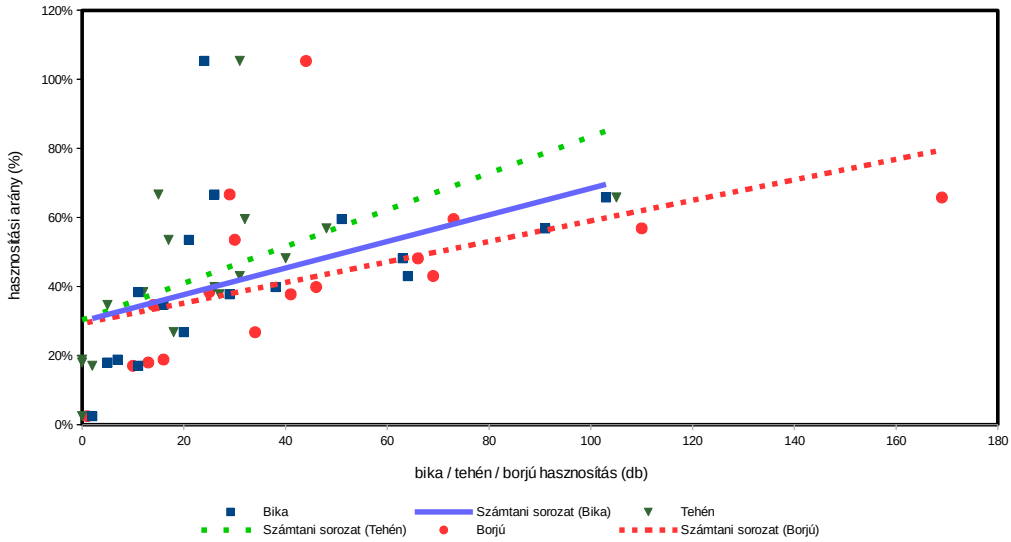

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2007

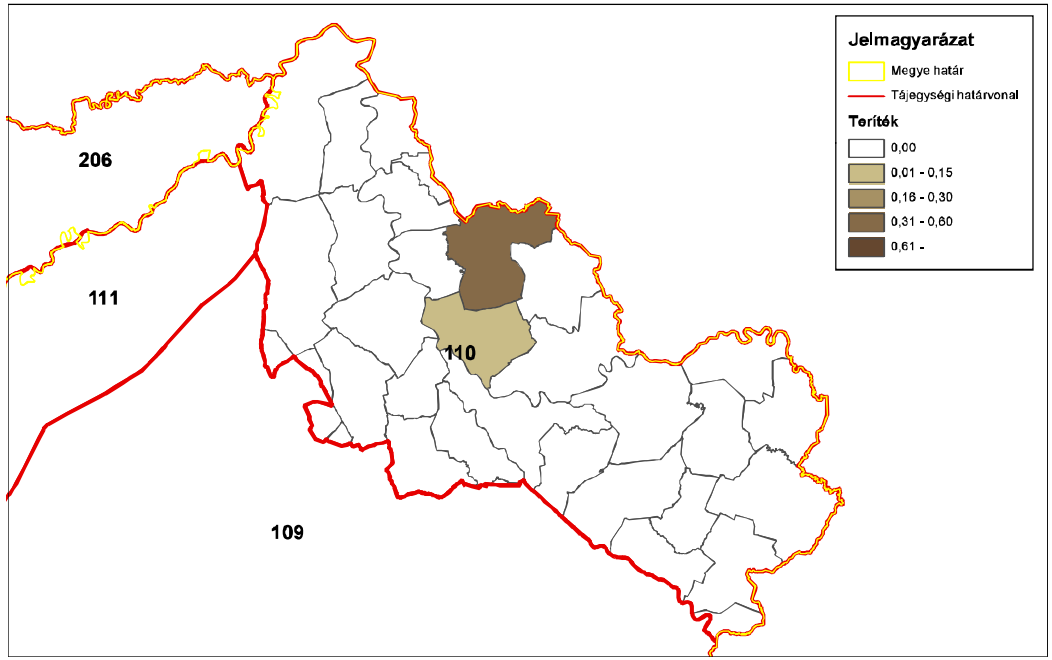

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2008

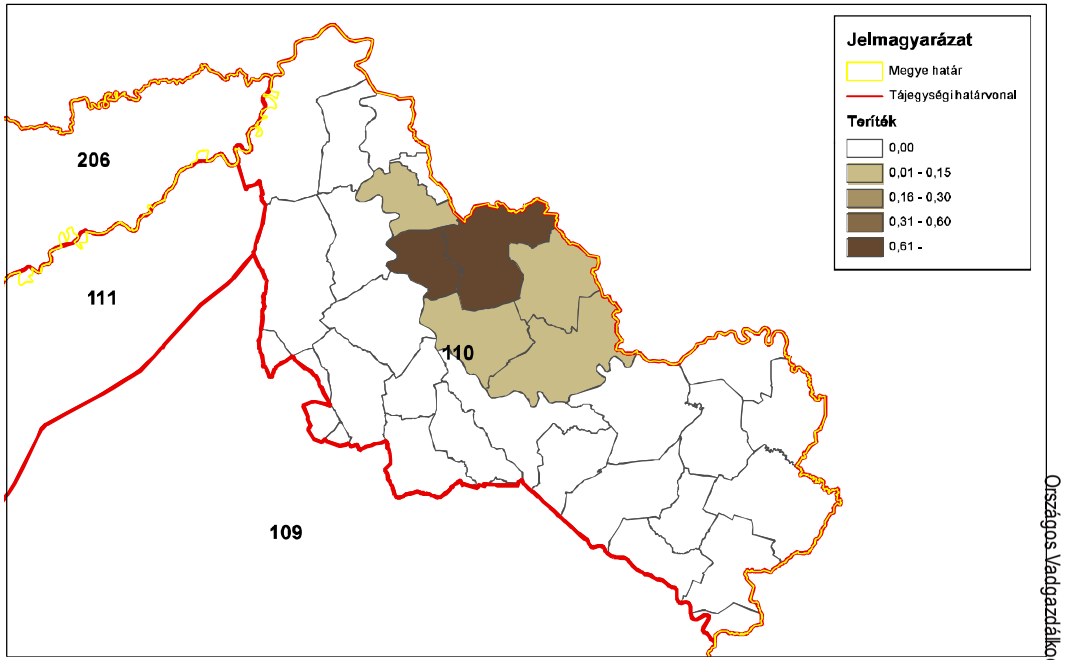

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2009

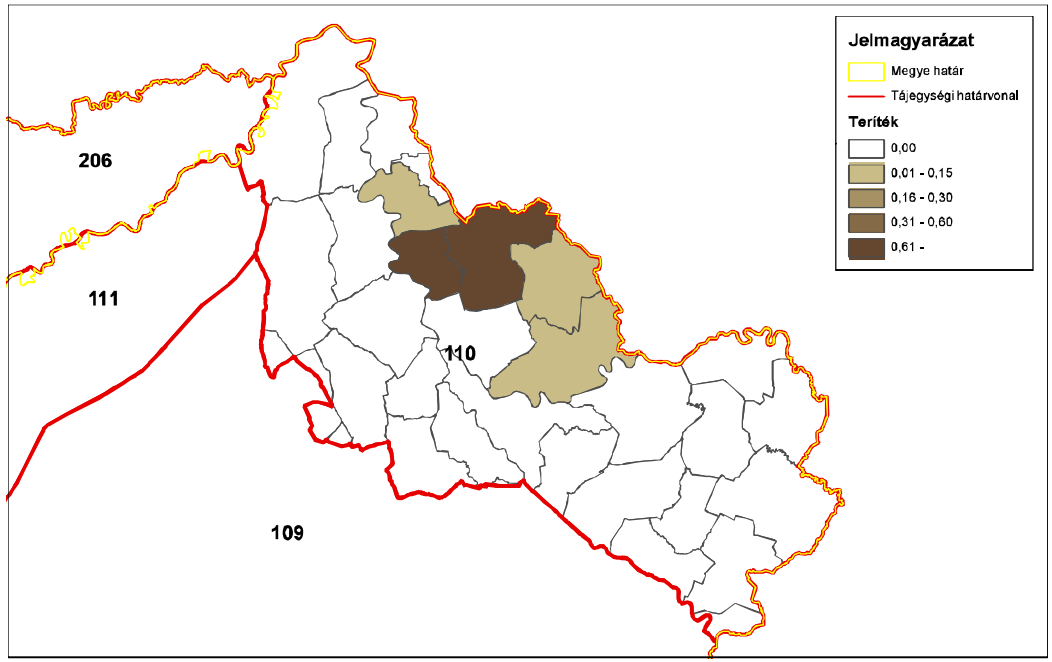

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2010

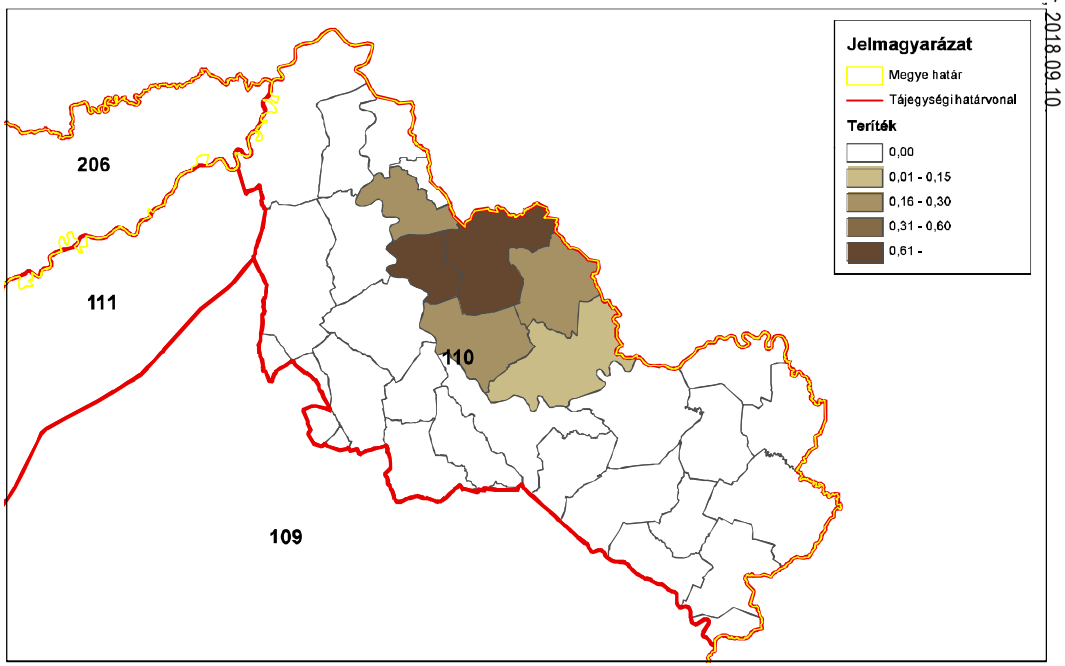

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2011

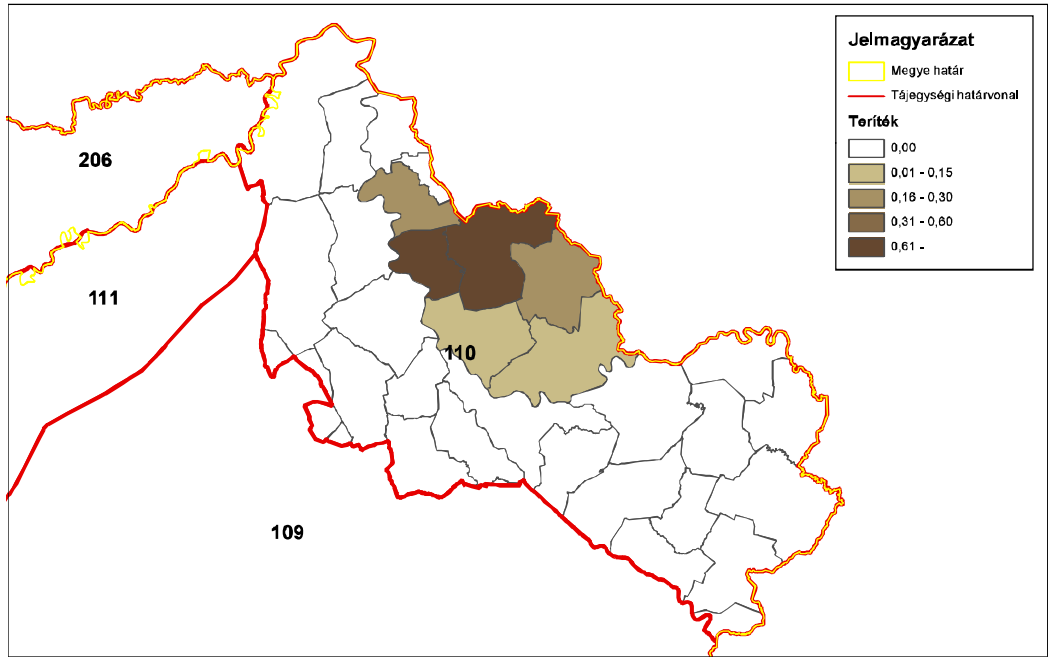

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2012

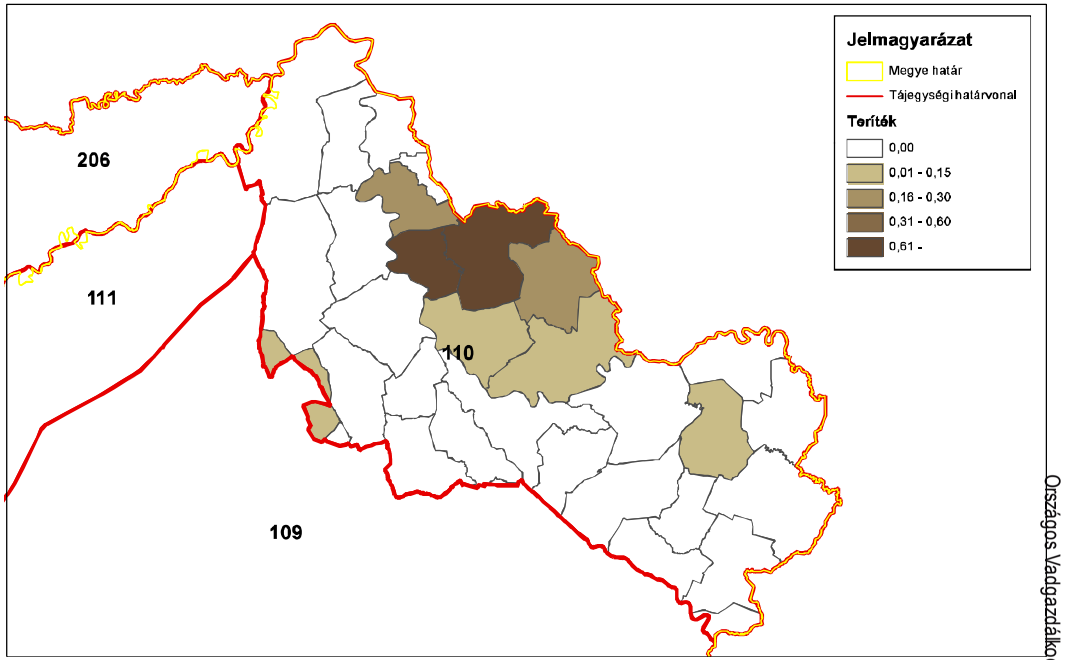

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2013

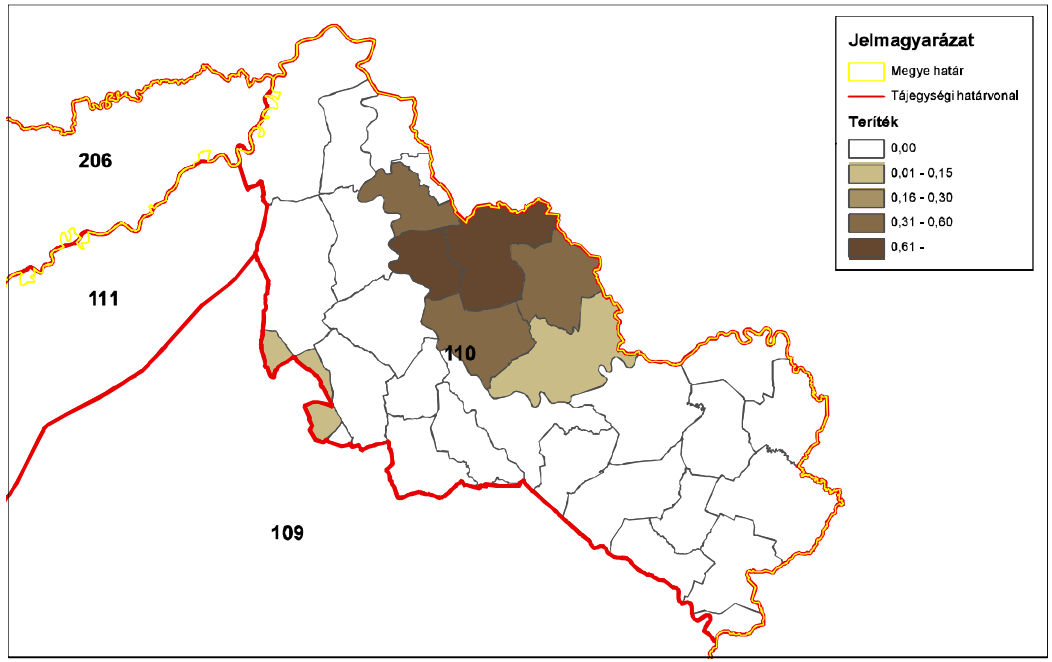

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas (teríték - db/km^2) 2014

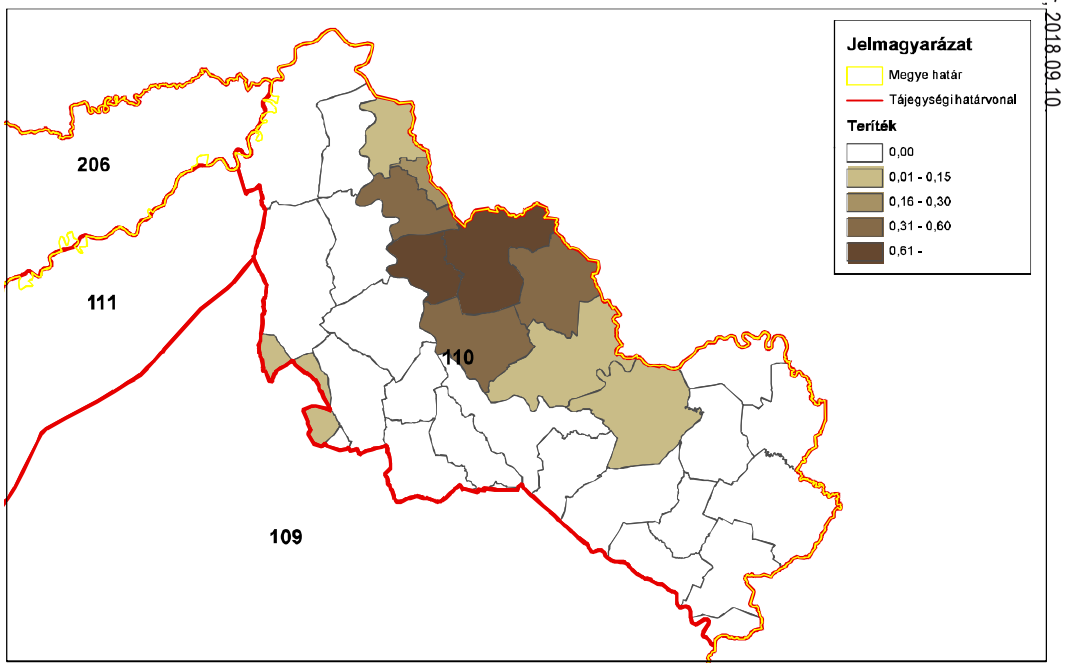

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	5	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	16	7	43,8%	3	2	2	42,9%	28,6%	28,6%
2000	16	8	50,0%	1	3	4	12,5%	37,5%	50,0%
2001	16	5	31,3%	1	2	2	20,0%	40,0%	40,0%
2002	26	11	42,3%	5	5	1	45,5%	45,5%	9,1%
2003	46	11	23,9%	6	5		54,5%	45,5%	0,0%
2004	32	20	62,5%	9	4	7	45,0%	20,0%	35,0%
2005	38	14	36,8%	3	4	7	21,4%	28,6%	50,0%
2006	36	20	55,6%	8	7	5	40,0%	35,0%	25,0%
2007	32	14	43,8%	1	6	7	7,1%	42,9%	50,0%
2008	52	26	50,0%	11	10	5	42,3%	38,5%	19,2%
2009	47	27	57,4%	12	11	4	44,4%	40,7%	14,8%
2010	75	22	29,3%	5	11	6	22,7%	50,0%	27,3%
2011	70	29	41,4%	8	11	10	27,6%	37,9%	34,5%
2012	95	31	32,6%	10	8	13	32,3%	25,8%	41,9%
2013	125	33	26,4%	13	11	9	39,4%	33,3%	27,3%
2014	132	40	30,3%	19	11	10	47,5%	27,5%	25,0%

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

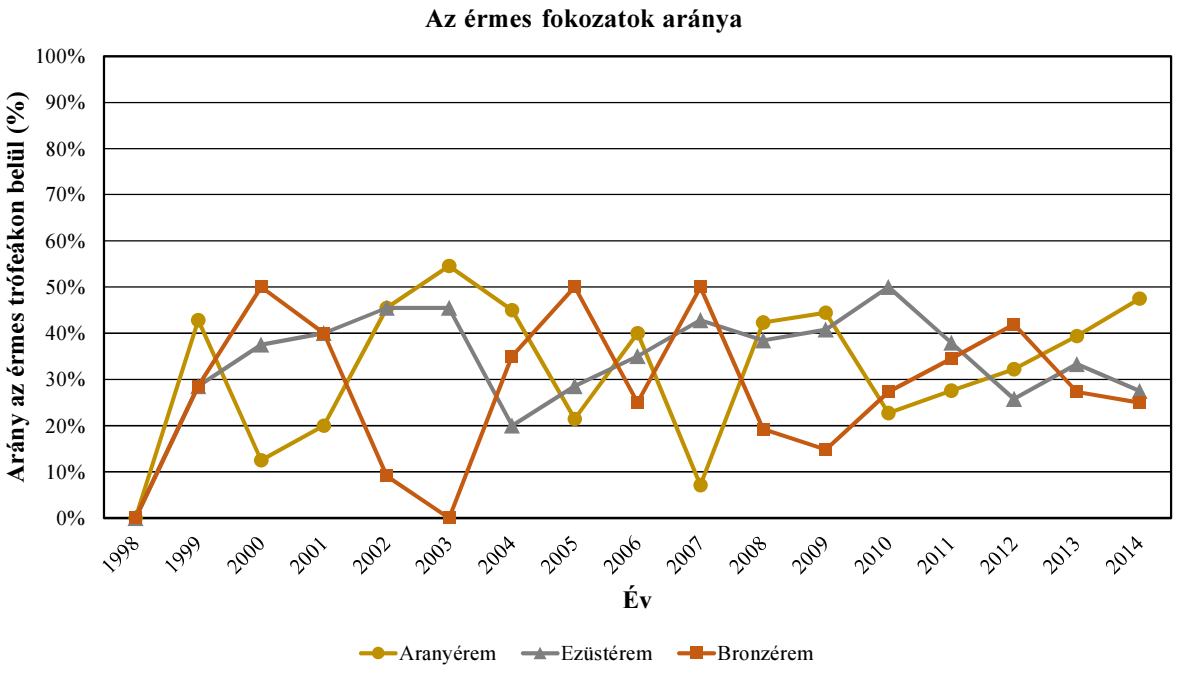

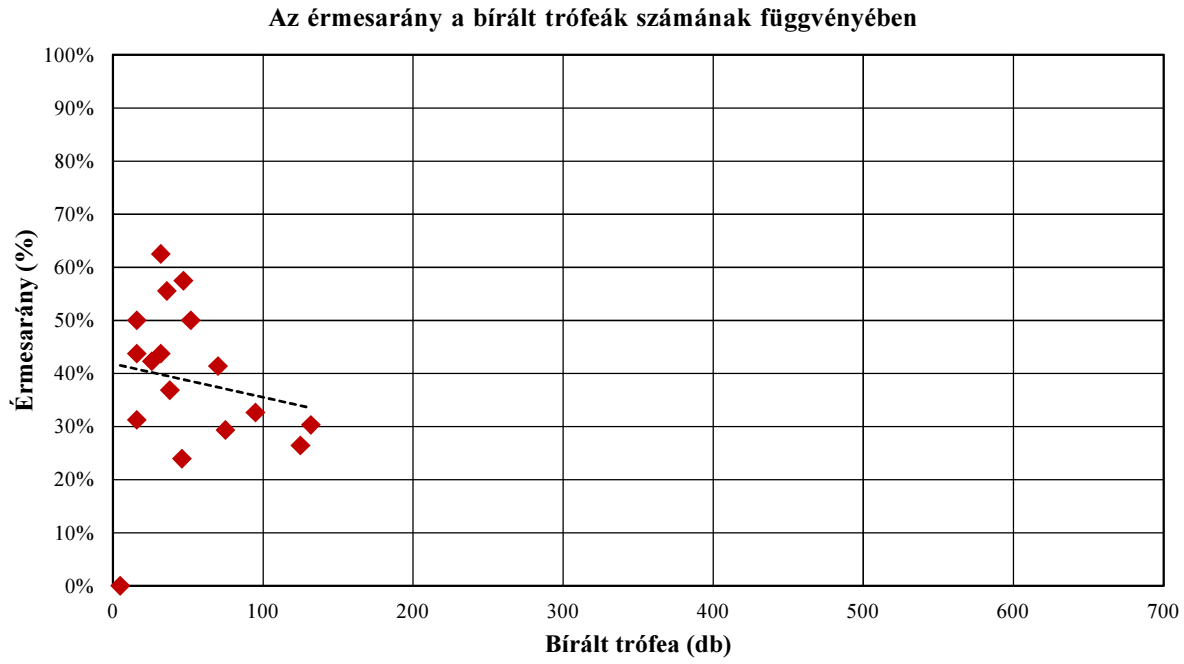

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1				1	1	2		3		2	1		5	1	12	18	11
2				1		1				1	2	2	4	6	7	5	7
3		1	1	2	2	4	1	5	5	4	5	4	7	4	1	13	12
4	1	1	1			5		3	3	2	2	2	7	5	7	9	9
5		3	2	1	2	5	2	7	2	4	3		8	10	9	18	16
6	2	1	1	1	3	5	3	4		2	4	4	9	12	18	15	16
7	2	2	1	1	3	3	6	2	5	4	7	7	13	9	17	16	19
8		1	2	1	2	3	4	4	1	5	11	1	9	11	8	11	19
9		2	1	6	8	10	10	6	7	5	7	11	8	9	9	14	10
10		4		2	4	4	5	3	8	1	8	13	3	3	5	4	7
11		1	6		1	4		1	3	2	2	3	2		1	1	6
12			1				1		2						1		
13																1	
13<																	
Összesen	**5**	**16**	**16**	**16**	**26**	**46**	**32**	**38**	**36**	**32**	**52**	**47**	**75**	**70**	**95**	**125**	**132**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1				6,3%	3,8%	4,3%		7,9%		6,3%	1,9%		6,7%	1,4%	12,6%	14,4%	8,3%
2				6,3%		2,2%				3,1%	3,8%	4,3%	5,3%	8,6%	7,4%	4,0%	5,3%
3		6,3%	6,3%	12,5%	7,7%	8,7%	3,1%	13,2%	13,9%	12,5%	9,6%	8,5%	9,3%	5,7%	1,1%	10,4%	9,1%
4	20,0%	6,3%	6,3%			10,9%		7,9%	8,3%	6,3%	3,8%	4,3%	9,3%	7,1%	7,4%	7,2%	6,8%
5		18,8%	12,5%	6,3%	7,7%	10,9%	6,3%	18,4%	5,6%	12,5%	5,8%		10,7%	14,3%	9,5%	14,4%	12,1%
6	40,0%	6,3%	6,3%	6,3%	11,5%	10,9%	9,4%	10,5%		6,3%	7,7%	8,5%	12,0%	17,1%	18,9%	12,0%	12,1%
7	40,0%	12,5%	6,3%	6,3%	11,5%	6,5%	18,8%	5,3%	13,9%	12,5%	13,5%	14,9%	17,3%	12,9%	17,9%	12,8%	14,4%
8		6,3%	12,5%	6,3%	7,7%	6,5%	12,5%	10,5%	2,8%	15,6%	21,2%	2,1%	12,0%	15,7%	8,4%	8,8%	14,4%
9		12,5%	6,3%	37,5%	30,8%	21,7%	31,3%	15,8%	19,4%	15,6%	13,5%	23,4%	10,7%	12,9%	9,5%	11,2%	7,6%
10		25,0%		12,5%	15,4%	8,7%	15,6%	7,9%	22,2%	3,1%	15,4%	27,7%	4,0%	4,3%	5,3%	3,2%	5,3%
11		6,3%	37,5%		3,8%	8,7%		2,6%	8,3%	6,3%	3,8%	6,4%	2,7%		1,1%	0,8%	4,5%
12			6,3%				3,1%		5,6%						1,1%		
13																0,8%	
13<																	
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

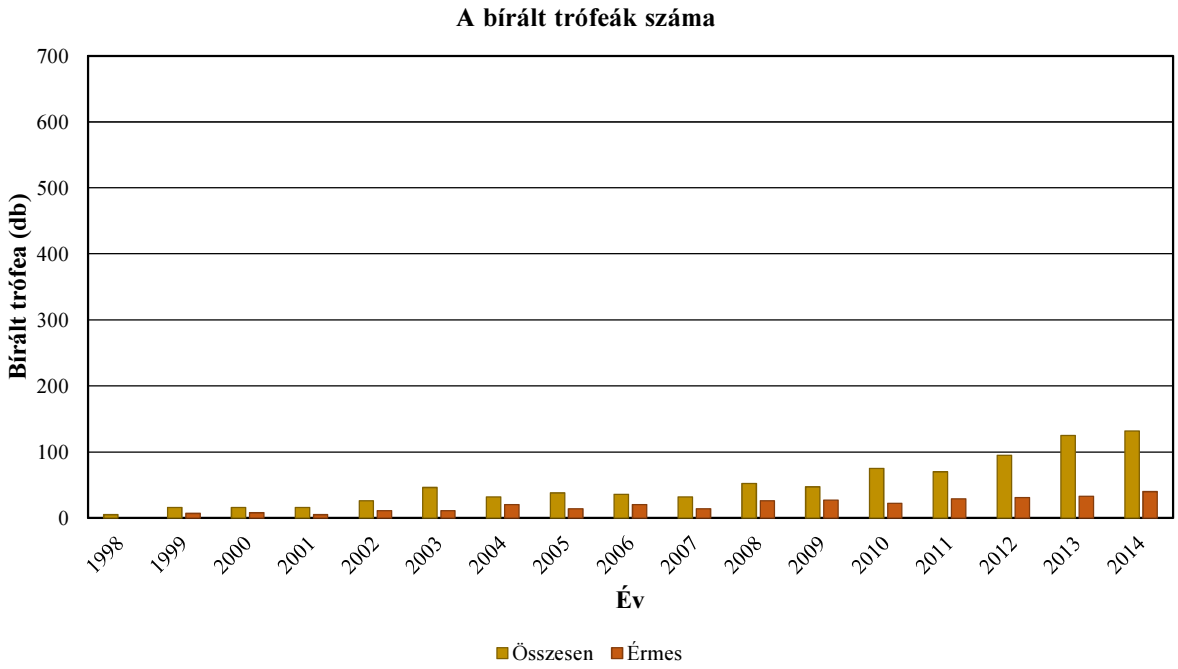

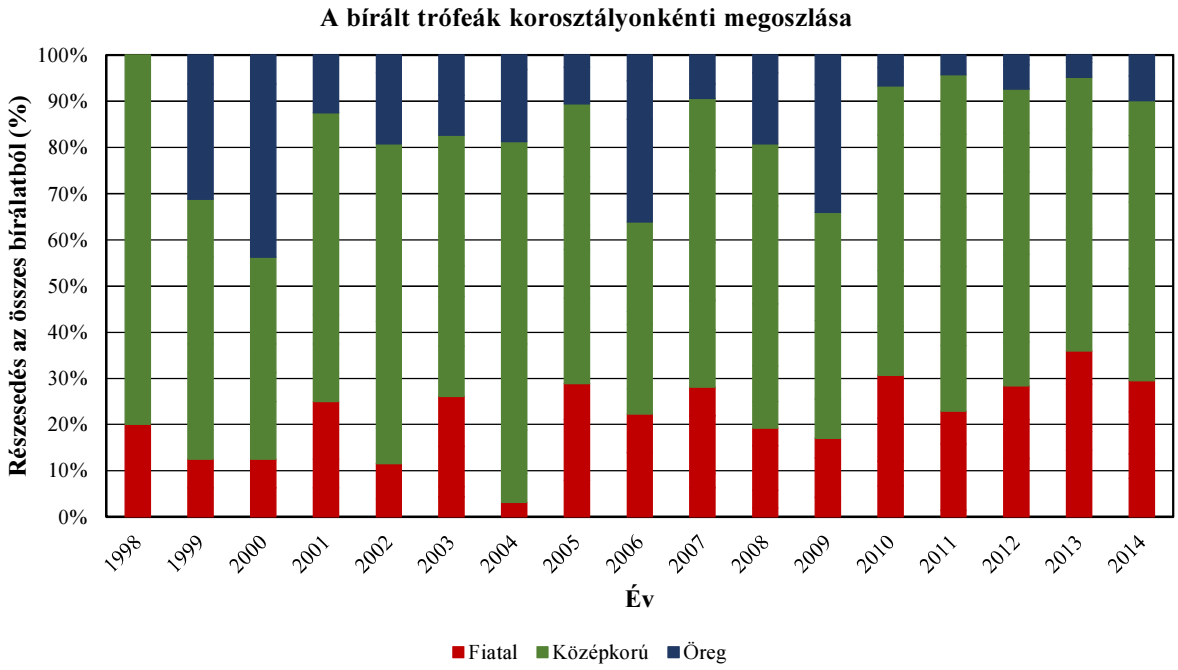

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	11,75				0,52			
2	36	38,00				1,26			
3	71	41,68	15,85	13,55	6,34	1,58	15,65	8,10	7,85
4	57	49,31	16,50	29,75	11,02	2,14	17,35	9,77	9,85
5	92	54,46	19,14	28,54	13,16	2,52	17,39	9,52	10,16
6	100	59,30	19,82	32,37	14,08	2,97	18,05	10,15	10,79
7	117	61,35	19,99	33,03	14,85	3,30	18,68	10,38	11,12
8	93	62,84	20,82	34,41	14,73	3,48	18,99	10,48	11,13
9	123	65,30	21,07	37,21	15,69	3,82	19,36	10,82	11,91
10	74	66,10	21,39	37,13	16,05	3,91	19,54	10,97	11,85
11	33	63,44	20,14	37,38	15,60	3,96	19,74	10,96	12,11
12	5	62,12	22,54	39,55	15,10	3,63	20,39	11,45	12,03
13	1	60,40				2,25			
13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	3,00				0,32			
2	36	23,55				0,92			
3	71	12,85	15,85	7,35	6,25	0,75	15,65	8,10	7,85
4	57	33,22	12,60	24,00	10,15	1,52	16,10	8,75	8,55
5	92	45,04	14,25	22,88	9,60	2,06	15,78	8,60	8,87
6	100	53,38	15,60	29,08	11,93	2,27	15,45	9,20	9,00
7	117	54,90	17,05	24,55	12,95	2,51	16,83	8,95	9,50
8	93	55,95	15,35	29,93	12,05	2,81	17,95	9,15	9,00
9	123	60,74	17,60	34,93	14,61	3,54	18,25	9,90	10,90
10	74	60,26	14,63	31,93	14,09	3,40	18,35	10,26	10,93
11	33	36,65	16,10	32,60	12,00	2,71	18,94	10,45	11,05
12	5	44,25	19,05	37,45	14,60	1,60	19,90	10,85	10,85
13	1	60,40				2,25			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	19,57				0,81			
2	36	44,01				1,50			
3	71	50,00	15,85	19,75	6,43	2,20	15,65	8,10	7,85
4	57	57,10	19,05	33,00	11,70	2,76	18,35	10,70	10,65
5	92	58,52	22,00	31,84	16,35	2,80	18,40	10,00	11,20
6	100	66,91	22,40	35,30	16,50	3,60	19,53	10,75	11,78
7	117	65,93	23,20	37,55	16,46	3,84	20,10	11,65	12,46
8	93	66,85	24,83	37,24	15,98	3,92	19,40	11,03	11,88
9	123	68,84	23,47	41,73	17,65	4,22	20,45	11,67	12,85
10	74	71,16	26,10	41,95	17,95	4,39	21,23	11,50	12,84
11	33	71,90	24,65	43,05	17,75	4,56	20,90	11,75	12,75
12	5	70,43	26,15	42,00	15,35	4,71	20,65	12,10	13,00
13	1	60,40				2,25			
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	16,57				0,49			
2	36	20,46				0,58			
3	71	37,15	0,00	12,40	0,18	1,45	0,00	0,00	0,00
4	57	23,88	6,45	9,00	1,55	1,24	2,25	1,95	2,10
5	92	13,48	7,75	8,96	6,75	0,73	2,62	1,40	2,33
6	100	13,54	6,80	6,22	4,58	1,33	4,08	1,55	2,78
7	117	11,03	6,15	13,00	3,51	1,33	3,28	2,70	2,96
8	93	10,90	9,48	7,31	3,93	1,11	1,45	1,88	2,88
9	123	8,10	5,87	6,80	3,04	0,68	2,20	1,77	1,95
10	74	10,90	11,48	10,02	3,86	0,99	2,88	1,24	1,91
11	33	35,25	8,55	10,45	5,75	1,85	1,96	1,30	1,70
12	5	26,18	7,10	4,55	0,75	3,11	0,75	1,25	2,15
13	1	0,00				0,00			
13<									

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	141,1%				93,1%			
2	36	53,8%				45,7%			
3	71	89,1%	0,0%	91,5%	2,8%	91,7%	0,0%	0,0%	0,0%
4	57	48,4%	39,1%	30,3%	14,1%	57,8%	13,0%	20,0%	21,3%
5	92	24,7%	40,5%	31,4%	51,3%	29,1%	15,0%	14,7%	23,0%
6	100	22,8%	34,3%	19,2%	32,5%	44,7%	22,6%	15,3%	25,7%
7	117	18,0%	30,8%	39,4%	23,6%	40,2%	17,5%	26,0%	26,7%
8	93	17,3%	45,5%	21,3%	26,6%	32,0%	7,6%	17,9%	25,8%
9	123	12,4%	27,8%	18,3%	19,4%	17,8%	11,4%	16,4%	16,4%
10	74	16,5%	53,7%	27,0%	24,1%	25,4%	14,7%	11,3%	16,1%
11	33	55,6%	42,5%	28,0%	36,8%	46,8%	9,9%	11,9%	14,0%
12	5	42,1%	31,5%	11,5%	5,0%	85,8%	3,7%	10,9%	17,9%
13	1	0,0%				0,0%			
13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	3,00				0,32			
2	36	23,55				0,92			
3	71	12,85	15,85	7,35	6,25	0,75	15,65	8,10	7,85
4	57	33,22	12,60	24,00	10,15	1,52	16,10	8,75	8,55
5	92	45,04	14,25	22,88	9,60	2,06	15,78	8,60	8,87
6	100	53,38	15,60	29,08	11,93	2,27	15,45	9,20	9,00
7	117	54,90	17,05	24,55	12,95	2,51	16,83	8,95	9,50
8	93	55,95	15,35	29,93	12,05	2,81	17,95	9,15	9,00
9	123	60,74	17,60	34,93	14,61	3,54	18,25	9,90	10,90
10	74	60,26	14,63	31,93	14,09	3,40	18,35	10,26	10,93
11	33	36,65	16,10	32,60	12,00	2,71	18,94	10,45	11,05
12	5	44,25	19,05	37,45	14,60	1,60	19,90	10,85	10,85
13	1	60,40				2,25			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	2011				2001			
2	36	2003				2003			
3	71	2004	2000	2002	2000	2004	2000	2000	2000
4	57	2005	2000	2000	2000	2005	2000	2000	2000
5	92	2003	2014	2002	2002	2003	1999	1999	1999
6	100	1998	2001	2002	1998	1998	1998	1999	1999
7	117	2002	2002	1998	1998	2003	1999	1999	2000
8	93	2003	2002	2003	2001	2000	2006	2000	2006
9	123	2001	2007	2010	2002	2001	2000	2000	2000
10	74	2002	2001	2005	1999	2001	2007	1999	2005
11	33	2012	2005	2005	2005	2012	2000	2002	2005
12	5	2004	2012	2006	2000	2004	2000	2000	2000
13	1	2013				2013			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	19,57				0,81			
2	36	44,01				1,50			
3	71	50,00	15,85	19,75	6,43	2,20	15,65	8,10	7,85
4	57	57,10	19,05	33,00	11,70	2,76	18,35	10,70	10,65
5	92	58,52	22,00	31,84	16,35	2,80	18,40	10,00	11,20
6	100	66,91	22,40	35,30	16,50	3,60	19,53	10,75	11,78
7	117	65,93	23,20	37,55	16,46	3,84	20,10	11,65	12,46
8	93	66,85	24,83	37,24	15,98	3,92	19,40	11,03	11,88
9	123	68,84	23,47	41,73	17,65	4,22	20,45	11,67	12,85
10	74	71,16	26,10	41,95	17,95	4,39	21,23	11,50	12,84
11	33	71,90	24,65	43,05	17,75	4,56	20,90	11,75	12,75
12	5	70,43	26,15	42,00	15,35	4,71	20,65	12,10	13,00
13	1	60,40				2,25			
13<									

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1	57	2010				2003			
2	36	2014				2009			
3	71	1999	2000	2000	2002	1999	2000	2000	2000
4	57	1998	2011	1998	1998	2011	2011	2011	1998
5	92	2011	2001	2013	2014	2007	2007	2014	2014
6	100	2008	2002	2000	1999	2008	2010	2004	2010
7	117	2005	2005	2009	2014	2001	2001	2008	2008
8	93	2009	2003	2007	2011	2012	2002	2004	2013
9	123	2002	2002	1999	2014	2014	2003	2003	2014
10	74	2012	2007	2014	2007	2013	2010	2001	2014
11	33	1999	2013	1999	1999	2009	2008	2013	2013
12	5	2006	2000	2012	2006	2012	2012	2012	2012
13	1	2013				2013			
13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

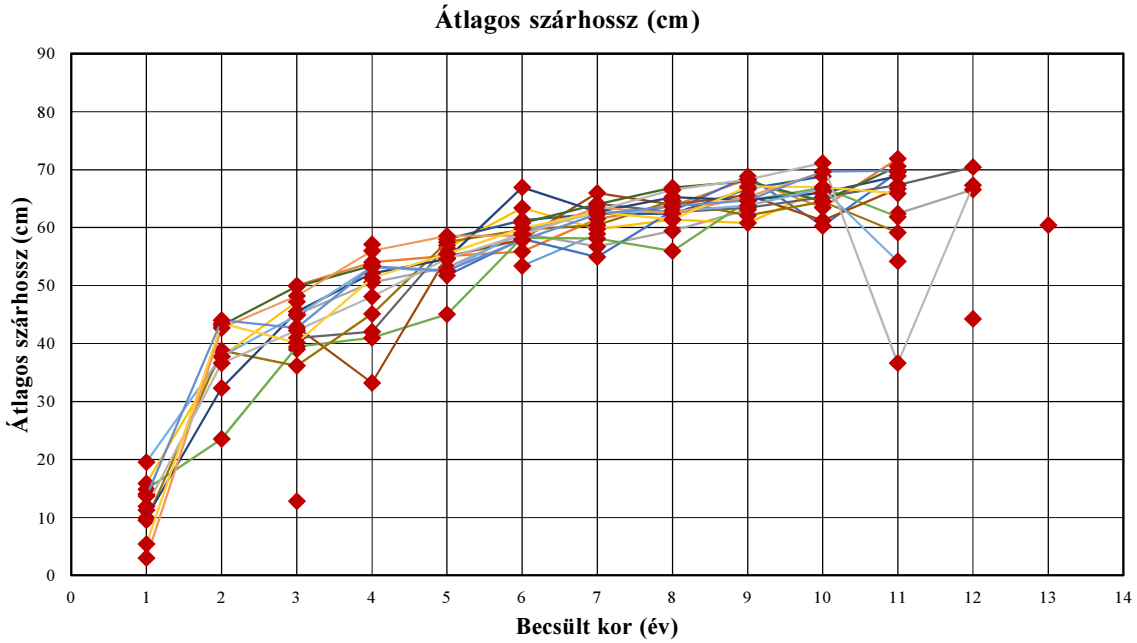

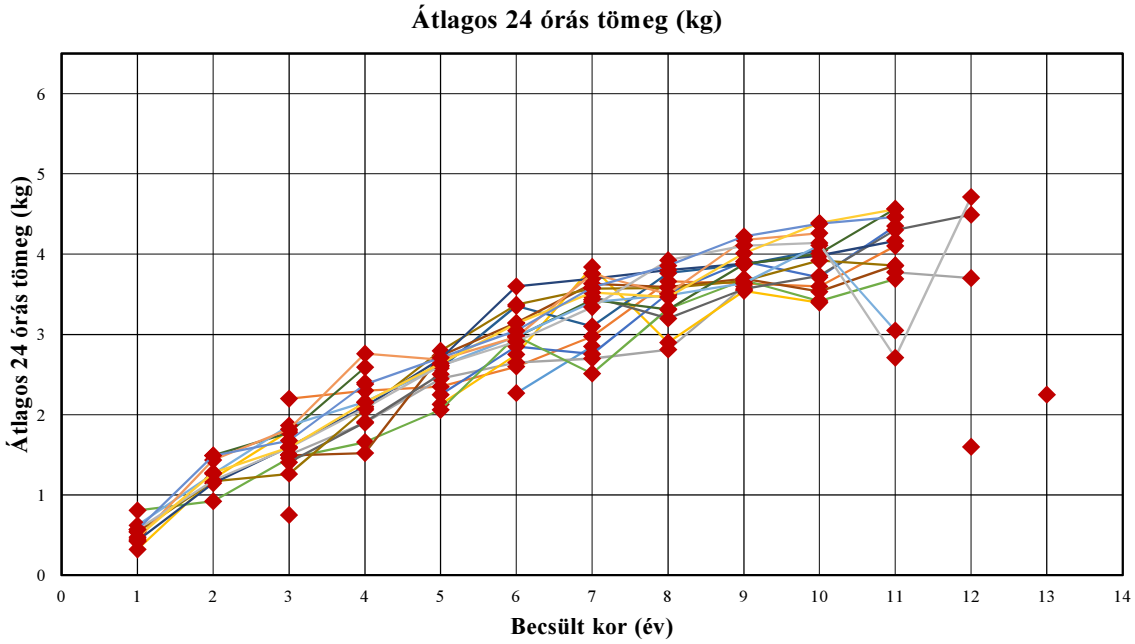

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

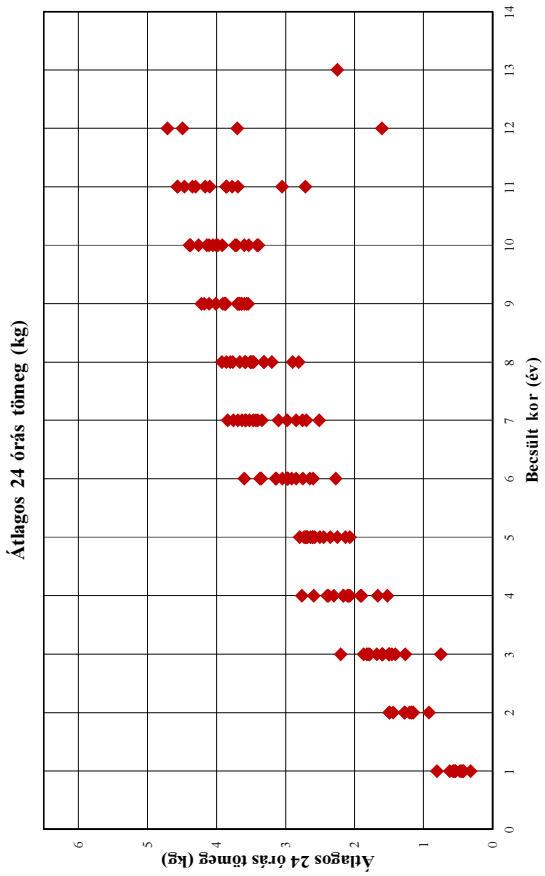

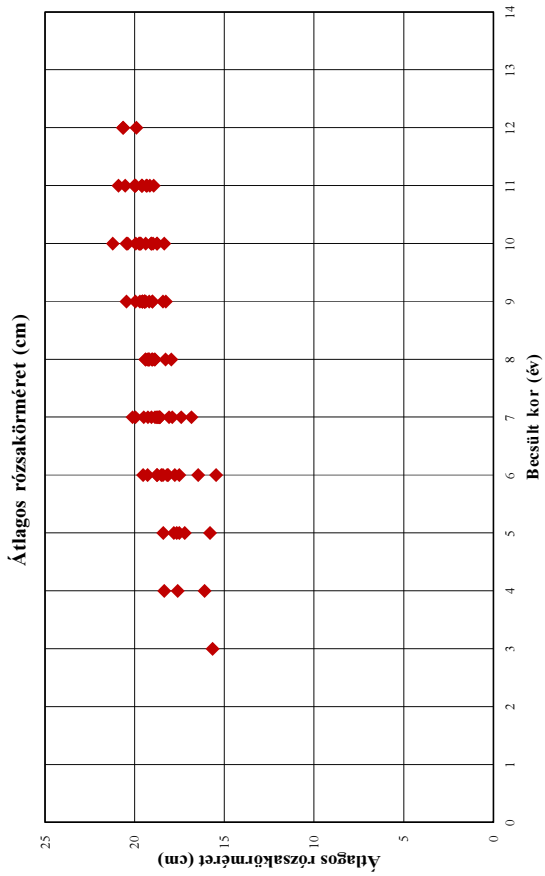

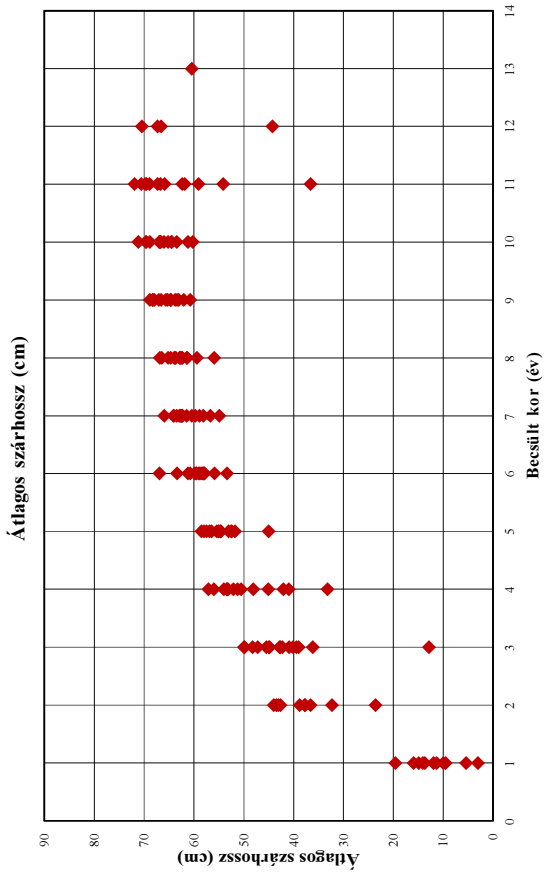

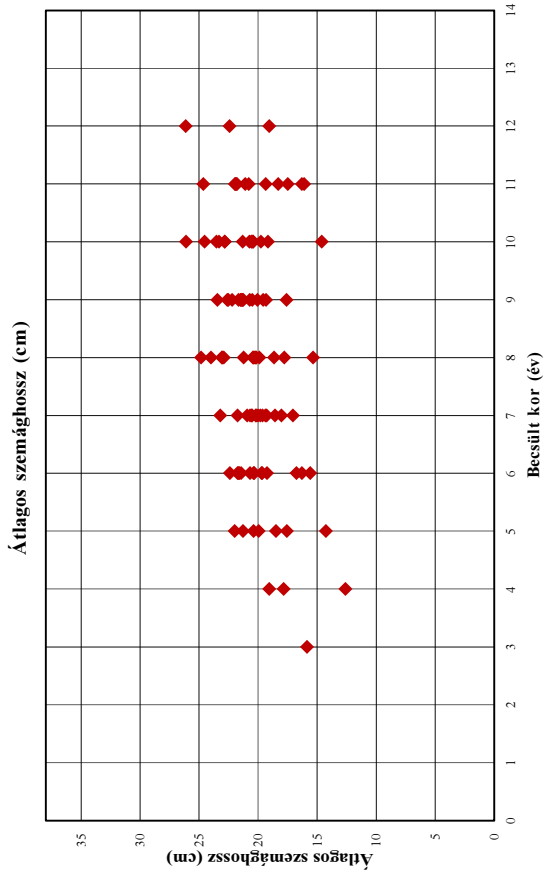

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)

Dámszarvas

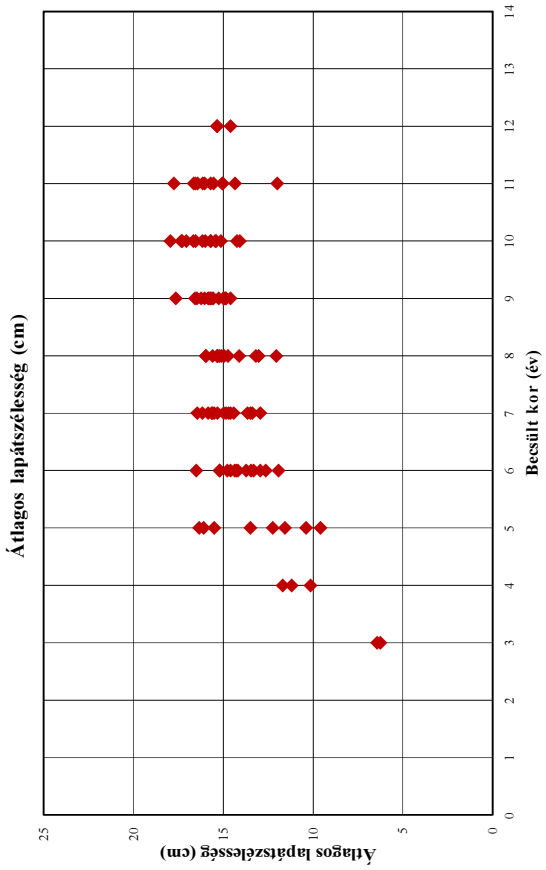

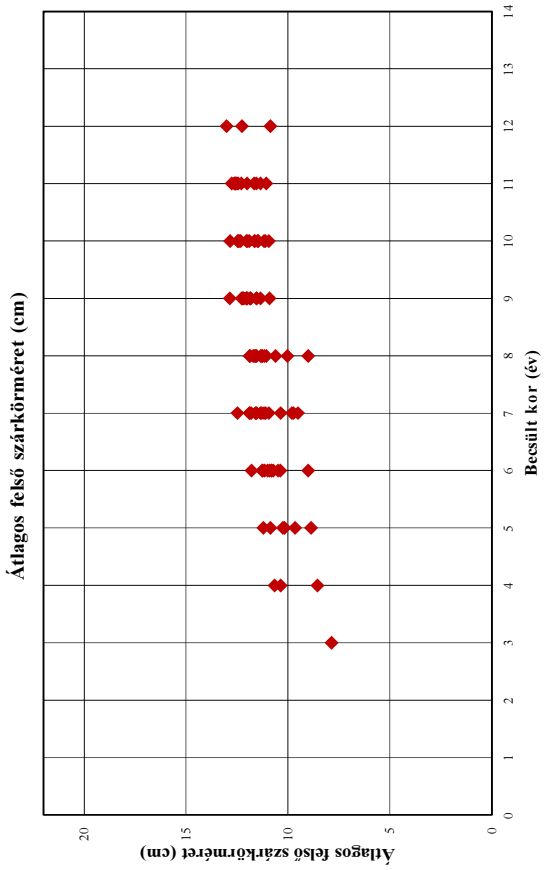

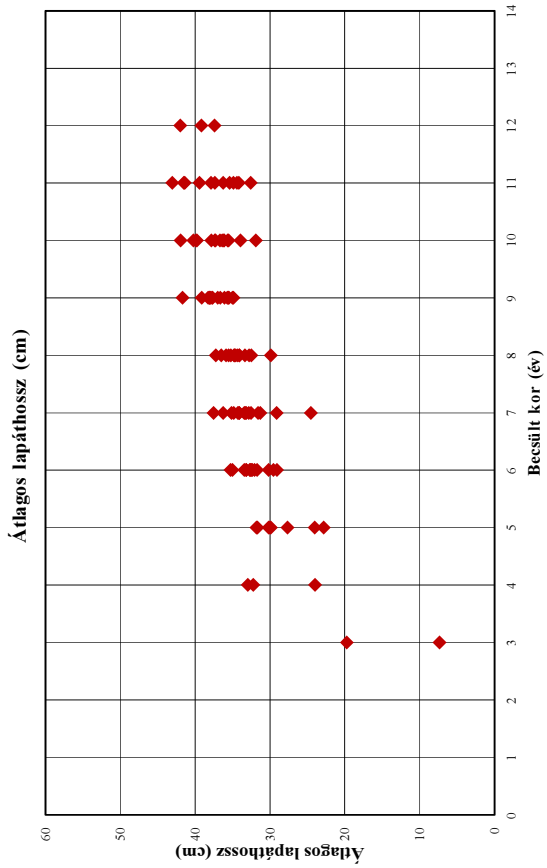

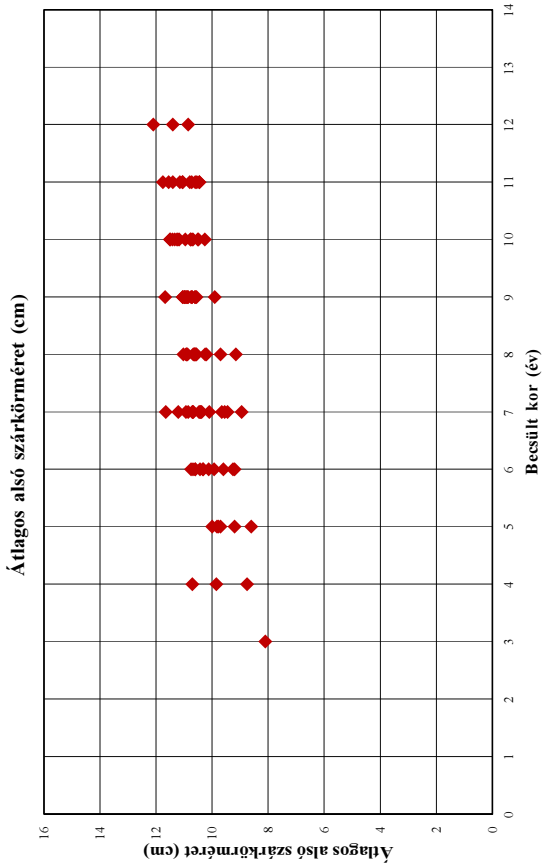

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
1998	1									
1998	2									
1998	3									
1998	4	1	57,10	17,85	33,00	11,70	2,40	17,60	9,85	10,65
1998	5									
1998	6	2	53,38	21,45	33,23	11,93	2,27	15,45	9,25	10,38
1998	7	2	58,90	19,40	24,55	12,95	2,85	17,40	9,45	9,80
1998	8									
1998	9									
1998	10									
1998	11									
1998	12									
1998	13									
1998	13<									
1999	1									
1999	2									
1999	3	1	50,00				2,20			
1999	4	1	54,00				2,30			
1999	5	3	55,10	18,50	31,70	12,25	2,35	15,78	8,60	8,87
1999	6	1	55,85	21,75	29,55	16,50	2,60	16,45	9,20	9,00
1999	7	2	61,48	18,03	34,30	13,50	2,98	16,83	8,95	9,73
1999	8	1	63,75	24,00	35,90	13,20	3,66	19,00	10,20	11,15
1999	9	2	68,25	19,58	41,73	15,25	3,64	19,43	10,55	12,28
1999	10	4	63,43	19,18	36,40	14,09	3,60	18,73	10,26	11,18
1999	11	1	71,90	16,30	43,05	17,75	4,10	19,35	10,80	11,65
1999	12									
1999	13									
1999	13<									
2000	1									
2000	2									
2000	3	1	45,00	15,85	19,75	6,25	1,50	15,65	8,10	7,85
2000	4	1	50,55	12,60	24,00	10,15	1,90	16,10	8,75	8,55
2000	5	2	53,08	17,58	27,68	11,58	2,45	17,20	9,78	9,65
2000	6	1	59,00	16,75	35,30	12,95	2,65	17,50	9,60	10,80
2000	7	1	56,70	20,00	31,35	13,65	2,70	18,80	9,65	9,50
2000	8	2	59,40	18,65	32,83	13,03	2,81	18,28	9,15	10,03
2000	9	1	63,05	22,20	36,10	14,85	3,60	18,25	9,90	10,90
2000	10									
2000	11	6	62,38	20,81	35,42	15,54	3,78	18,94	10,54	11,34
2000	12	1	66,55	26,15	39,20	14,60	3,70	19,90	10,85	10,85
2000	13									
2000	13<									
2001	1	1	15,90				0,32			
2001	2	1	37,70				1,20			
2001	3	2	47,23				1,80			
2001	4									
2001	5	1	56,45	22,00	24,05	10,40	2,13			
2001	6	1	63,35	15,60	32,10	12,65	2,75			
2001	7	1	59,70	21,75	31,60	14,60	3,84	20,10	10,85	11,80
2001	8	1	61,35	17,80	34,80	12,05	2,90			
2001	9	6	60,74	20,51	35,05	14,98	3,54	19,01	10,72	12,03
2001	10	2	66,65	14,63	36,15	14,25	3,40	20,45	11,50	11,10
2001	11									
2001	12									
2001	13									
2001	13<									
2002	1	1	11,30				0,42			
2002	2									
2002	3	2	39,00		7,35	6,43	1,50			
2002	4									
2002	5	2	51,73		22,88	9,60	2,25			
2002	6	3	58,05	22,40	29,08	13,47	2,85			
2002	7	3	54,90	17,05	29,13	13,38	2,76	19,95	11,20	11,35
2002	8	2	62,85	15,35	33,38	14,13	3,51	19,40	10,60	10,60
2002	9	8	68,84	23,47	38,29	14,61	3,91	19,69	10,91	11,85
2002	10	4	60,26	22,81	33,99	15,71	3,71	19,70	11,18	11,96
2002	11	1	69,55	21,80	34,90	14,35	4,35	19,60	10,45	12,00
2002	12									
2002	13									
2002	13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2003	1	2	14,88				0,81			
2003	2	1	23,55				0,92			
2003	3	4	39,45				1,46			
2003	4	5	40,98				1,66			
2003	5	5	45,04				2,06			
2003	6	5	58,25				2,98			
2003	7	3	58,08				2,51			
2003	8	3	55,95	24,83	29,93	14,75	3,32	19,18	10,58	11,33
2003	9	10	64,58	22,61	37,68	16,03	3,68	20,45	11,67	11,83
2003	10	4	66,88	20,53	37,30	15,40	3,42	19,65	10,95	11,48
2003	11	4	61,83	21,95	37,88	15,05	3,69	20,53	11,55	12,63
2003	12									
2003	13									
2003	13<									
2004	1									
2004	2									
2004	3	1	12,85				0,75			
2004	4									
2004	5	2	57,98				2,58			
2004	6	3	61,22	16,30	31,75	15,20	3,35	18,50	10,75	11,00
2004	7	6	62,33	20,68	32,55	14,85	3,10	18,60	10,47	11,28
2004	8	4	62,33	19,91	32,50	15,60	3,77	19,39	11,03	11,28
2004	9	10	66,62	21,68	37,77	15,84	3,87	19,94	11,05	12,01
2004	10	5	68,82	19,77	39,91	16,66	4,05	19,07	11,22	12,03
2004	11									
2004	12	1	44,25				1,60			
2004	13									
2004	13<									
2005	1	3	14,02				0,54			
2005	2									
2005	3	5	42,87				1,50			
2005	4	3	33,22				1,52			
2005	5	7	54,94				2,73			
2005	6	4	57,96	20,40	32,65	14,28	3,15	18,13	9,93	10,48
2005	7	2	65,93	23,20	33,45	15,65	3,63	17,90	9,55	10,35
2005	8	4	63,96	20,14	34,41	14,99	3,59	18,88	10,63	11,86
2005	9	6	65,59	22,53	38,05	15,73	3,69	19,37	10,60	11,35
2005	10	3	61,20	23,55	31,93	16,00	3,53	18,75	10,48	10,93
2005	11	1	66,70	16,10	32,60	12,00	3,86	19,95	11,40	11,05
2005	12									
2005	13									
2005	13<									
2006	1									
2006	2									
2006	3	5	40,96				1,41			
2006	4	3	42,05				1,91			
2006	5	2	56,93				2,51			
2006	6									
2006	7	5	64,09	19,62	36,28	14,97	3,47	18,07	10,70	11,88
2006	8	1	62,60	23,05	36,55	15,35	3,20	17,95	9,70	9,00
2006	9	7	63,39	19,34	35,70	14,88	3,56	19,01	10,72	11,53
2006	10	8	65,21	20,45	35,66	15,13	3,73	18,96	10,76	11,64
2006	11	3	67,28	21,82	39,43	16,65	4,30	19,57	11,05	12,28
2006	12	2	70,43	22,43	37,45	15,35	4,49	20,63	11,40	12,25
2006	13									
2006	13<									
2007	1	2	9,53				0,54			
2007	2	1	38,80				1,17			
2007	3	4	36,16				1,26			
2007	4	2	45,10				2,07			
2007	5	4	57,49	20,40	30,20	16,10	2,80	18,40	9,20	10,25
2007	6	2	59,58	20,70	30,20	15,20	3,37	17,75	10,60	10,90
2007	7	4	60,41	20,20	33,33	15,85	3,57	18,60	10,40	11,08
2007	8	5	64,62	20,39	37,24	14,95	3,58	19,04	10,25	11,05
2007	9	5	62,05	17,60	35,49	16,48	3,67	18,41	10,85	11,54
2007	10	1	64,45	26,10	35,55	17,95	3,92	18,35	11,25	12,45
2007	11	2	59,10	18,30	34,45	15,70	3,86	19,60	10,45	12,50
2007	12									
2007	13									
2007	13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2008	1	1	9,95				0,43			
2008	2	2	32,33				1,15			
2008	3	5	45,46				1,60			
2008	4	2	52,10				2,10			
2008	5	3	54,60				2,70			
2008	6	4	66,91	21,63	33,45	14,78	3,60	19,27	10,68	11,27
2008	7	7	62,68	20,53	35,18	15,33	3,69	19,49	11,65	12,46
2008	8	11	65,20	23,07	34,66	15,97	3,80	19,24	10,88	11,54
2008	9	7	64,71	21,49	36,67	14,95	3,88	19,44	10,99	11,98
2008	10	8	65,98	21,31	36,70	16,53	3,98	20,38	11,49	12,40
2008	11	2	68,88	19,38	36,28	15,03	4,17	20,90	10,73	12,58
2008	12									
2008	13									
2008	13<									
2009	1									
2009	2	2	43,13				1,50			
2009	3	4	49,84				1,78			
2009	4	2	53,43				2,59			
2009	5									
2009	6	4	60,75				2,97			
2009	7	7	64,02	20,53	37,55	16,18	3,43	19,25	10,43	11,53
2009	8	1	66,85				3,31			
2009	9	11	67,94	21,35	37,98	15,57	3,87	19,56	11,05	12,22
2009	10	13	64,49	20,41	36,18	16,17	4,01	19,93	11,34	12,31
2009	11	3	70,60	21,08	41,40	16,15	4,56	20,00	11,15	12,43
2009	12									
2009	13									
2009	13<									
2010	1	5	19,57				0,62			
2010	2	4	37,78				1,27			
2010	3	7	44,84				1,87			
2010	4	7	53,20				2,16			
2010	5	8	52,39				2,61			
2010	6	9	59,43	20,33	35,05	13,33	2,98	19,53	10,60	11,78
2010	7	13	62,53	19,29	32,84	15,51	3,40	18,59	10,93	11,86
2010	8	9	62,77	20,43	34,14	15,11	3,49	19,22	10,67	11,24
2010	9	8	63,78	20,05	34,93	15,63	3,64	19,56	10,99	12,16
2010	10	3	66,70	24,55	40,23	15,45	4,11	21,23	10,78	11,63
2010	11	2	54,18	17,50	37,40	16,55	3,05	19,15	10,60	11,55
2010	12									
2010	13									
2010	13<									
2011	1	1	3,00				0,45			
2011	2	6	42,68				1,44			
2011	3	4	48,20				1,82			
2011	4	5	55,97	19,05	32,25	11,20	2,76	18,35	10,70	10,35
2011	5	10	58,52				2,69			
2011	6	12	58,60	19,25	32,72	13,73	2,97	18,42	10,12	11,23
2011	7	9	63,44	20,92	34,14	14,42	3,76	18,86	10,67	11,17
2011	8	11	62,37	20,22	34,11	15,98	3,50	18,98	10,92	11,71
2011	9	9	65,29	20,71	35,61	16,58	4,18	19,43	10,88	12,02
2011	10	3	69,60	20,58	37,38	17,05	4,26	19,05	10,68	11,88
2011	11									
2011	12									
2011	13									
2011	13<									
2012	1	12	11,94				0,57			
2012	2	7	36,61				1,18			
2012	3	1	42,25				1,59			
2012	4	7	48,09				2,08			
2012	5	9	54,65	19,95	30,05	13,50	2,61	17,65	9,70	10,85
2012	6	18	58,84	21,61	32,50	14,60	2,91	18,18	10,31	10,71
2012	7	17	62,92	20,18	34,86	14,70	3,34	18,66	10,10	10,93
2012	8	8	66,47	22,91	35,28	15,34	3,92	18,86	10,55	11,63
2012	9	9	68,26	21,45	39,14	16,23	4,11	19,19	10,61	12,20
2012	10	5	71,16	20,76	39,81	15,71	4,14	19,69	10,51	11,46
2012	11	1	36,65				2,71			
2012	12	1	67,25	19,05	42,00	15,35	4,71	20,65	12,10	13,00
2012	13									
2012	13<									

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Dámszarvas

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos szemághossz (cm)	Átlagos lapáthossz (cm)	Átlagos lapátszélesség (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (kg)	Átlagos rózsakörméret (cm)	Átlagos alsó szárkörméret (cm)	Átlagos felső szárkörméret (cm)
2013	1	18	5,43				0,47			
2013	2	5	43,46				1,28			
2013	3	13	40,13				1,59			
2013	4	9	51,28				2,16			
2013	5	18	55,43	21,29	31,84	15,51	2,64	17,80	9,83	10,16
2013	6	15	59,87	19,64	33,19	14,18	3,14	18,76	10,33	11,13
2013	7	16	62,60	18,59	33,23	15,60	3,52	18,72	10,37	11,56
2013	8	11	61,37	20,28	35,55	15,31	3,46	19,29	10,91	11,88
2013	9	14	67,02	21,37	38,14	15,79	4,01	19,57	10,75	11,82
2013	10	4	66,98	22,83	37,86	17,34	4,39	19,39	10,71	12,44
2013	11	1	65,85	24,65	34,20	16,05	4,56	19,30	11,75	12,75
2013	12									
2013	13	1	60,40				2,25			
2013	13<									
2014	1	11	13,70				0,57			
2014	2	7	44,01				1,49			
2014	3	12	42,66				1,68			
2014	4	9	53,26				2,38			
2014	5	16	52,56	14,25	29,90	16,35	2,71	17,50	10,00	11,20
2014	6	16	57,83	19,70	32,40	14,36	3,05	18,74	10,43	10,79
2014	7	19	62,30	19,81	34,16	16,46	3,59	19,05	10,69	11,59
2014	8	19	63,64	21,22	34,85	15,23	3,86	19,18	10,63	11,57
2014	9	10	64,65	21,27	36,99	17,65	4,22	19,45	10,94	12,85
2014	10	7	69,64	23,32	41,95	17,29	4,38	19,75	11,41	12,84
2014	11	6	69,78	21,97	41,54	16,43	4,46	19,95	11,06	12,55
2014	12									
2014	13									
2014	13<									

Dámszarvas érmesarány (%) 1998

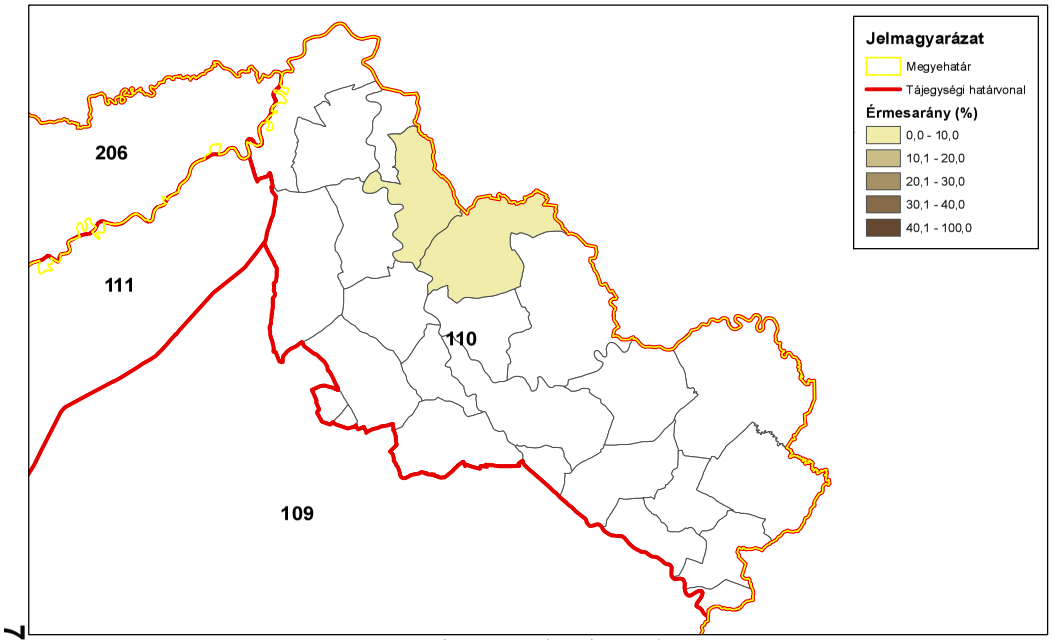

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2003

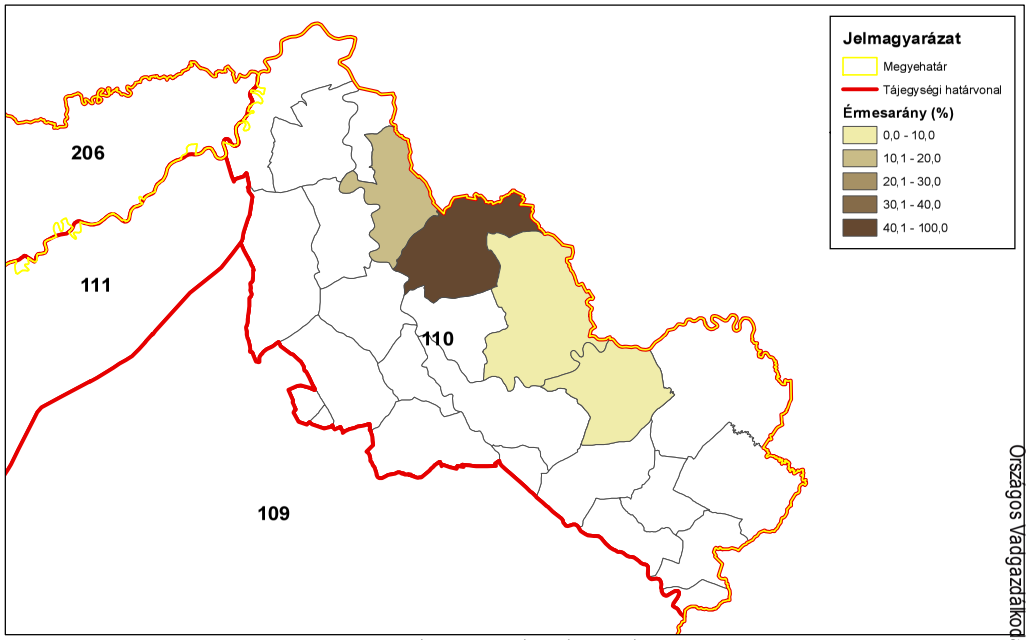

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2008

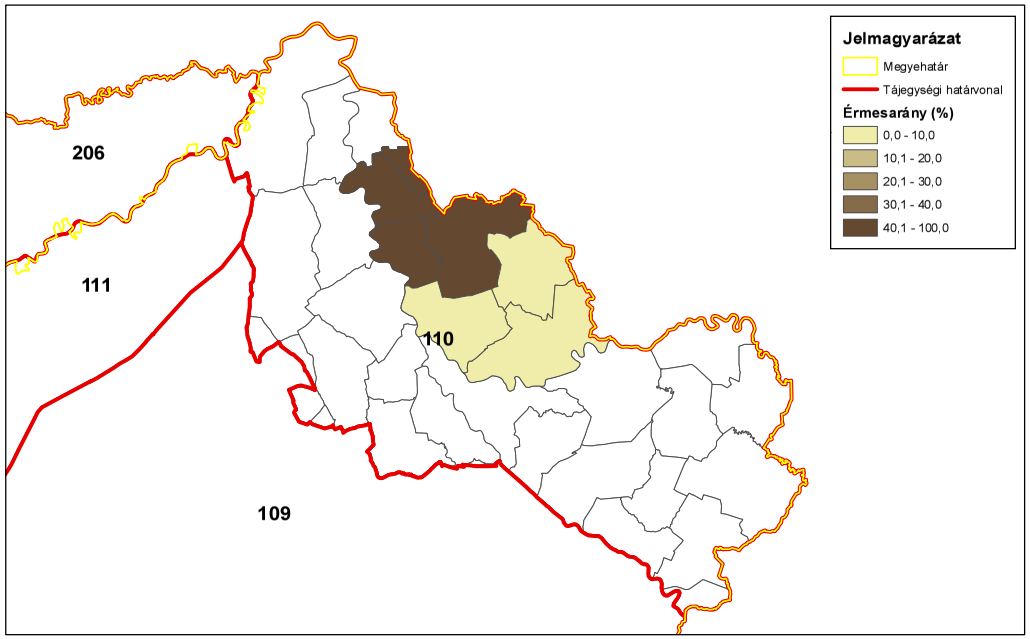

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Dámszarvas érmesarány (%) 2014

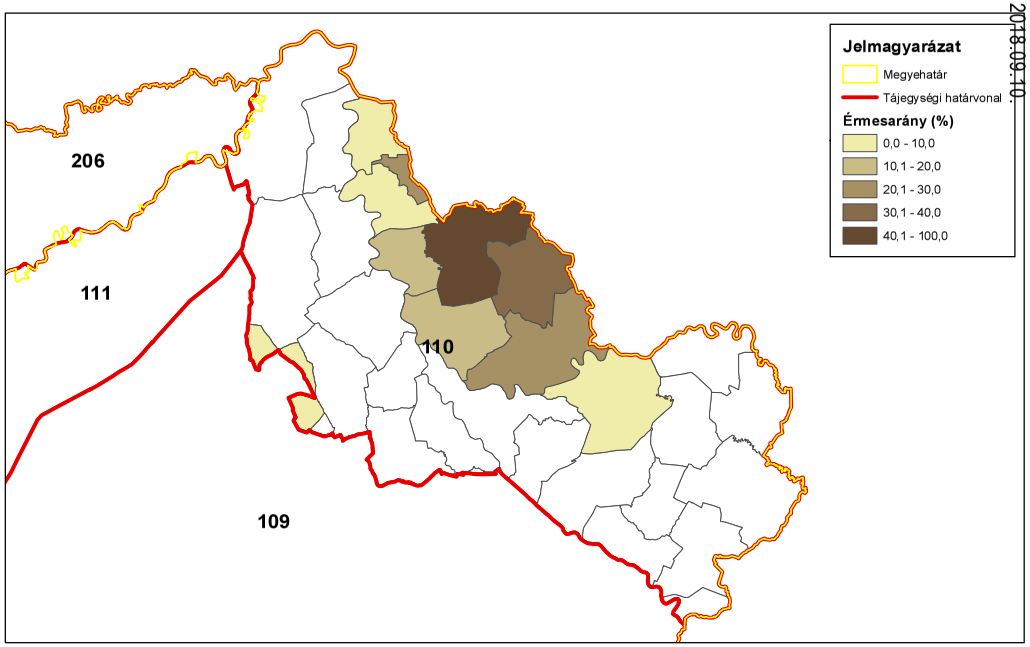

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység (110)** területén az őz jelentett létszáma 1998-2013 között lényegében egyenletesen nőtt, majd 2008-tól stabil volt (5600 → 8800; összességében a jelentett létszám +59% növekedést mutatott). Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (362 → 2882 pld, **+696% emelkedés**).
- A 2007-2014 közötti terítéktérképeken jól követhető, ahogy a lelövések vadgazdálkodási tájegység egészén belül fokozatosan és erősen növekedtek.
- A vadgazdálkodási tájegységben az őzállomány annak ellenére nőtt másfélszeresére, hogy a lelövések csaknem meghétszereződtek. Ennek egyaránt oka lehet, hogy a hasznosítás számszerűen és arányában is 2004-ig ésszerűtlenül kicsi volt. A rendelkezésre álló adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon legalább 3000 őz hasznosítás is fenntartható lehet.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Az őz hasznosítási aránya igen alacsony pontról emelkedett egy szintentartónak tekinthető érték közelébe (7%→33%), de az utolsó 2 évtől eltekintve a 15-25% közötti értékek voltak többségben. Figyelembe véve az őz biológiai képességeit a 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságosan elérhető, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya alacsony (2-20%), ami nem elegendő az állomány átgondolt szabályozásához.
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a hazánkban eluralkodott állománynövelő összetételt mutatta: sokkal kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1 : 0.2-0.7 bak:suta) és a sutákhoz viszonyítva átlagosan mintegy kétszeres arányú vagy valamelyest több a gidalelövés (1 : 1.3-3.0 gida:suta). Ez az összetétel csak az utolsó 1 évben változott meg, és kezdett a teríték bak:suta:gida összetétele kiegyensúlyozódni (1 : 0.9 : 1.1). A bakok terítékbeli aránya az utolsó 2 évtől eltekintve majdnem mindig sokkal magasabb volt, mint a sutáké. A bak:gida arány hozzávetőleg azonos volt (40% vs. 40%).
- A suta- és gidalelövés fontosságát az ábrák is alátámasztják: a számszerű hasznosítás és a hasznosítási arány növekedése is rendkívül szorosan függ a suta- és a gidalelövés növekedésétől. Különösen jól látszik a suta-teríték súlya ebben a vadgazdálkodási tájegységben.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján, a teríték további növelésével és a teríték összetételének kiegyensúlyozásával a jövőben el lehet érni egy olyan célt, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai lehetőségekkel összhangban áll, és a hasznosítás összetétele biztosítja a kedvező létszám/teríték kapcsolat fenntartását. A stabil állapot fenntartása azért is szükséges, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.

Az őz jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- Az őz meghatározó jelentőségű bevételi forrás a vadgazdálkodási tájegységben. A külföldi bérlelövés és az őzteríték, a belföldi bérlelövés és az őzteríték, valamint a lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata is pozitív trendet jelez, de a pontok szóródása is óriási.
- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági és erdei

Az őz állománya, hasznosítása és minősége

vadkárok is elhanyagolható nagyságúak voltak az értékelt időszakban. Kapcsolatuk a gímszarvas és a vaddisznó esetében is erősebbnek látszik az őzénél.

Az őz trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben

- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység területéről bemutatott érmes agancsok arányát tekintve a VGTE a trófeák minősége alapján az átlag feletti negyedben található, az az országosan a jobbak közé tartozik (17.). Az érmesek aránya az első tervezési ciklusban 8-20% között hullámzóan nőtt, majd 2006-tól 8-14% közé esett le. A csökkenő trendnek nem magyarázata, hogy jelentősen nőtt a bírált bakok száma (200→1000), de feltételezhető, hogy az emelkedő baklelövés a gyengébb agancsú egyedek nagyobb arányú kilövésével járt. Az érmeseken belül ingadozott az aranyérmesek (0-20%) és az ezüstérmesek aránya (30-45%), valamint nőtt a bronzérmesek (40→60%) aránya (jelentős évek közti ingadozásokkal). Kimutatható az arany- és ezüstérmes bakok csökkenő trendje.
- A tájegységen belül az érmesek arányának területi eloszlása az idő folyamán átrendeződött, az utóbbi években a keleti részeken voltak az érmes arányok nagyobbak.
- A vadgazdálkodási tájegységben az 1 és a 2 éves korcsoport bemutatásának aránya rendkívül alacsony, azaz a 2 legfiatalabb korcsoportot alig mutatják be bírálatra vagy nem lövik. A "fiatal" korcsoport részesedése 10-20% körüli volt, ami azonban nem tekinthető megfelelő válogatásnak. A bírált trófeák döntő részét az „öreg" bakok (35-55%) és „középkorú" bakok (30-45%) tették ki. Ezek az arányok a Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben stabilak voltak és a korosztályi szabályozás sajátos, tiszántúli elveit tükrözhetik. Tény, hogy egy egészséges állományban sokkal több a fiatal, mint a középkorú és idős egyed, ezért az itt tapasztalt lelövési korösszetétel biológiai kételyeket vethet fel.
- A bírált agancsok legfontosabb jellemzőit nézve, az 1998-2014 közötti 17 év átlagában az átlagos szárhossz legnagyobb értéke 21.95 cm (7 év), a 24 órás agancssúly legnagyobb értéke 346.23 gramm (7 év). Az átlaghoz képest a legrosszabb év (20.78 cm (6 év) / 319.35 gramm (6 év)) és a legjobb év (22.75 cm (7 év) / 379.28 gramm (7 év)). Az átlagok minden korosztályban erős szóródást mutatnak.
- Az egyes éveknek az agancsépítésre gyakorolt hatása a legnagyobb a legfiatalabb és a legidősebb korcsoportban (40-60% a szárhosszban, és 55-80% a súlyban), míg viszonylag kisebb a középkorú csoportokban (8-19% szárhossz és 15-27% agancssúly). Ez a változékonyság tükröződik a szárhosszok és az átlagos agancssúlyok kor függvényében való alakulását szemléltető diagramokon is, különösen a 9. év után.
- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben kiváló képességű őzállomány él, amely országosan a felső negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a nem sokkal nagyobb maximum 5-7 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6-7 éves korig fokozatosan emelkedik és 8 éves kor után pedig erős szóródással csökkenni kezdenek az átlagok. A kevés 9 éves kort megérő bak esetében ezek a jellemzők már nagyon erősen szórnak és gyorsan csökkennek.
- Az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagos értékei között is igen nagyok a különbségek és a leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között sokszor nagy eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző, mint a szárhosszak, amik növekedési görbéje szabályosabb. A környezeti hatások miatt a kedvező években a gyengébb képességű bakok is jobb agancsokat rakhatnak fel, míg a rosszabb években a jobb képességűek agancsai is gyengébbek lesznek.

A szabad területi őzállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	1 893	2 247	1 418	**5 558**	204	55	103	**362**	10,8%	2,4%	7,3%	**6,5%**
1999	1 794	2 007	1 160	**4 961**	220	92	142	**454**	12,3%	4,6%	12,2%	**9,2%**
2000	1 909	2 007	1 406	**5 322**	278	57	186	**521**	14,6%	2,8%	13,2%	**9,8%**
2001	2 160	2 279	1 739	**6 178**	288	87	283	**658**	13,3%	3,8%	16,3%	**10,7%**
2002	2 189	2 403	1 863	**6 455**	387	155	328	**870**	17,7%	6,5%	17,6%	**13,5%**
2003	2 399	2 484	2 002	**6 885**	523	222	500	**1 245**	21,8%	8,9%	25,0%	**18,1%**
2004	2 549	2 586	2 033	**7 168**	735	413	900	**2 048**	28,8%	16,0%	44,3%	**28,6%**
2005	2 533	2 630	2 107	**7 270**	770	429	964	**2 163**	30,4%	16,3%	45,8%	**29,8%**
2006	2 416	2 514	2 177	**7 107**	723	239	565	**1 527**	29,9%	9,5%	26,0%	**21,5%**
2007	2 101	2 375	2 081	**6 557**	377	221	487	**1 085**	17,9%	9,3%	23,4%	**16,5%**
2008	2 690	2 942	2 149	**7 781**	689	270	651	**1 610**	25,6%	9,2%	30,3%	**20,7%**
2009	2 806	3 416	2 576	**8 798**	763	319	701	**1 783**	27,2%	9,3%	27,2%	**20,3%**
2010	2 814	3 289	2 434	**8 537**	699	388	748	**1 835**	24,8%	11,8%	30,7%	**21,5%**
2011	2 946	3 236	2 198	**8 380**	791	447	781	**2 019**	26,8%	13,8%	35,5%	**24,1%**
2012	2 887	3 187	2 259	**8 333**	801	423	821	**2 045**	27,7%	13,3%	36,3%	**24,5%**
2013	2 989	3 189	2 235	**8 413**	871	581	934	**2 386**	29,1%	18,2%	41,8%	**28,4%**
2014	3 160	3 382	2 284	**8 826**	977	836	1 069	**2 882**	30,9%	24,7%	46,8%	**32,7%**
Változás	66,9%	50,5%	61,1%	58,8%	378,9%	1420,0%	937,9%	696,1%	186,9%	909,9%	544,3%	401,3%

Ivararány (1 bakra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*	Bak	Suta	Gida	*Gida/suta*
1998	1	1,19	0,75	***0,63***	1	0,27	0,50	***1,87***
1999	1	1,12	0,65	***0,58***	1	0,42	0,65	***1,54***
2000	1	1,05	0,74	***0,70***	1	0,21	0,67	***3,26***
2001	1	1,06	0,81	***0,76***	1	0,30	0,98	***3,25***
2002	1	1,10	0,85	***0,78***	1	0,40	0,85	***2,12***
2003	1	1,04	0,83	***0,81***	1	0,42	0,96	***2,25***
2004	1	1,01	0,80	***0,79***	1	0,56	1,22	***2,18***
2005	1	1,04	0,83	***0,80***	1	0,56	1,25	***2,25***
2006	1	1,04	0,90	***0,87***	1	0,33	0,78	***2,36***
2007	1	1,13	0,99	***0,88***	1	0,59	1,29	***2,20***
2008	1	1,09	0,80	***0,73***	1	0,39	0,94	***2,41***
2009	1	1,22	0,92	***0,75***	1	0,42	0,92	***2,20***
2010	1	1,17	0,86	***0,74***	1	0,56	1,07	***1,93***
2011	1	1,10	0,75	***0,68***	1	0,57	0,99	***1,75***
2012	1	1,10	0,78	***0,71***	1	0,53	1,02	***1,94***
2013	1	1,07	0,75	***0,70***	1	0,67	1,07	***1,61***
2014	1	1,07	0,72	***0,68***	1	0,86	1,09	***1,28***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Bak	Suta	Gida	Összes	Bak	Suta	Gida	Összes
1998	34,1%	40,4%	25,5%	100%	56,4%	15,2%	28,5%	100%
1999	36,2%	40,5%	23,4%	100%	48,5%	20,3%	31,3%	100%
2000	35,9%	37,7%	26,4%	100%	53,4%	10,9%	35,7%	100%
2001	35,0%	36,9%	28,1%	100%	43,8%	13,2%	43,0%	100%
2002	33,9%	37,2%	28,9%	100%	44,5%	17,8%	37,7%	100%
2003	34,8%	36,1%	29,1%	100%	42,0%	17,8%	40,2%	100%
2004	35,6%	36,1%	28,4%	100%	35,9%	20,2%	43,9%	100%
2005	34,8%	36,2%	29,0%	100%	35,6%	19,8%	44,6%	100%
2006	34,0%	35,4%	30,6%	100%	47,3%	15,7%	37,0%	100%
2007	32,0%	36,2%	31,7%	100%	34,7%	20,4%	44,9%	100%
2008	34,6%	37,8%	27,6%	100%	42,8%	16,8%	40,4%	100%
2009	31,9%	38,8%	29,3%	100%	42,8%	17,9%	39,3%	100%
2010	33,0%	38,5%	28,5%	100%	38,1%	21,1%	40,8%	100%
2011	35,2%	38,6%	26,2%	100%	39,2%	22,1%	38,7%	100%
2012	34,6%	38,2%	27,1%	100%	39,2%	20,7%	40,1%	100%
2013	35,5%	37,9%	26,6%	100%	36,5%	24,4%	39,1%	100%
2014	35,8%	38,3%	25,9%	100%	33,9%	29,0%	37,1%	100%

Az őz hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **110**

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései I.

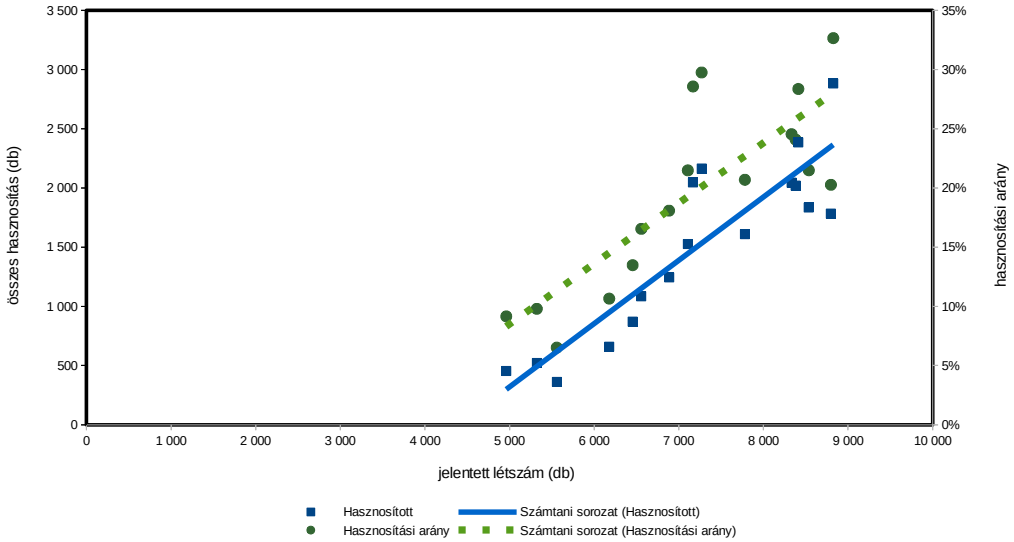

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései II.

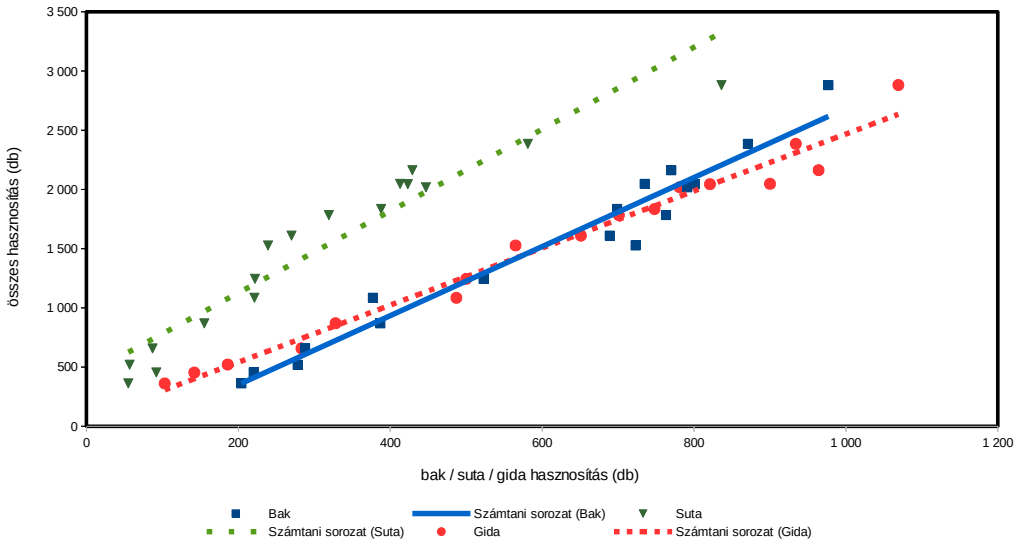

Őz szabad területi hasznosítás összefüggései III.

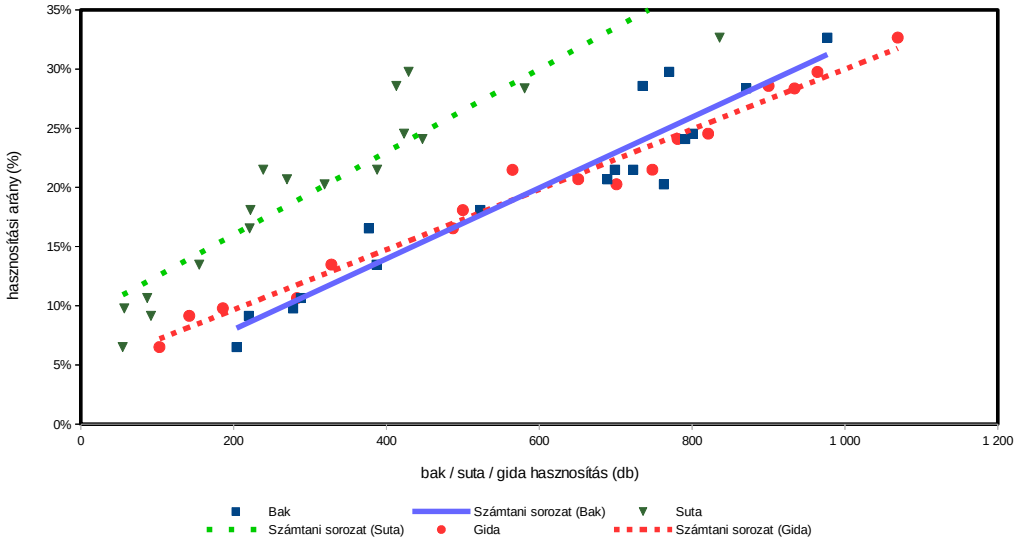

Őz (terítéken - db/km^2) 2007

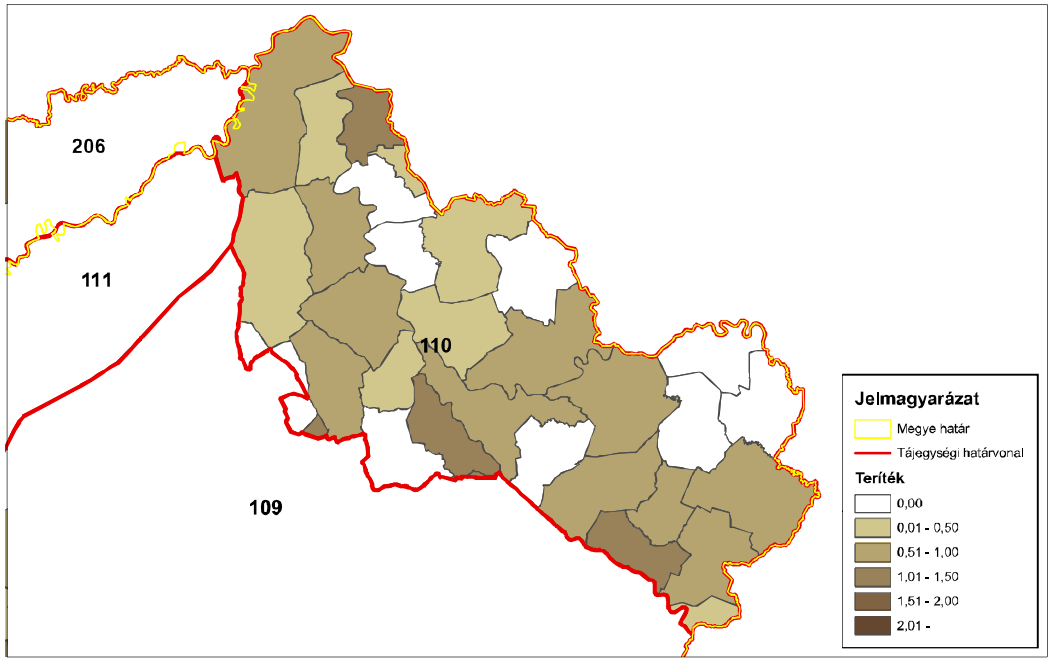

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéken - db/km^2) 2008

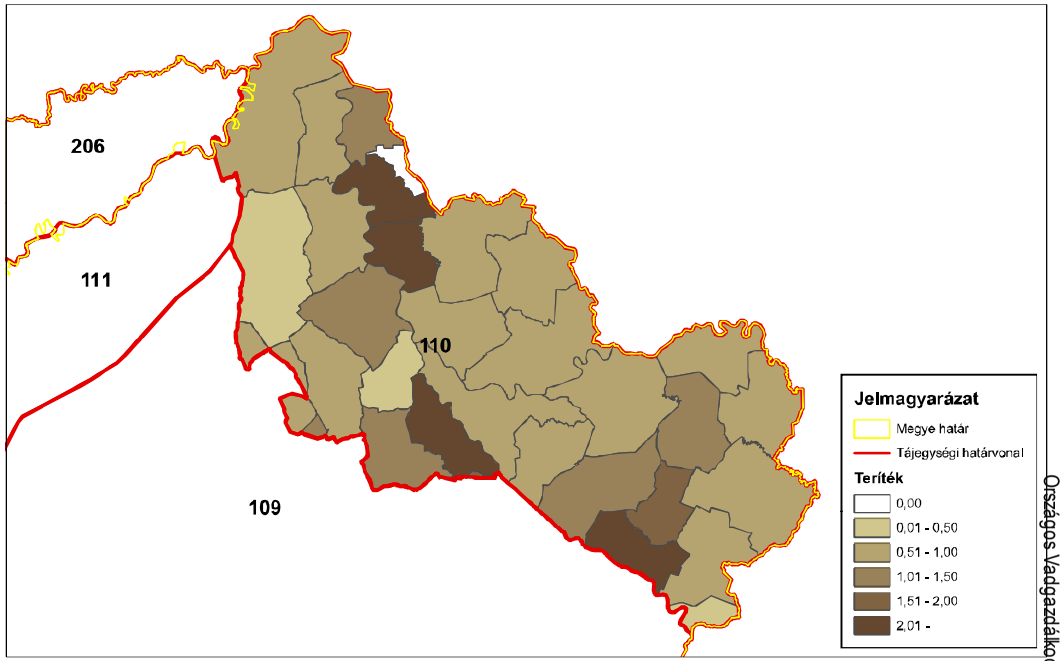

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéken - db/km^2) 2009

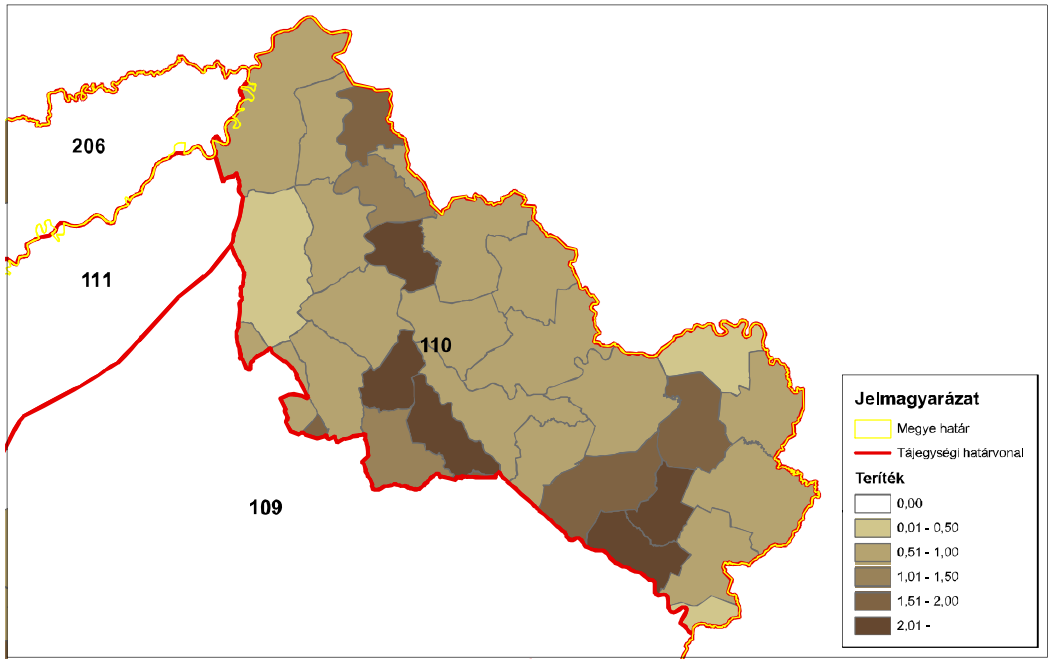

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (terítéken - db/km^2) 2010

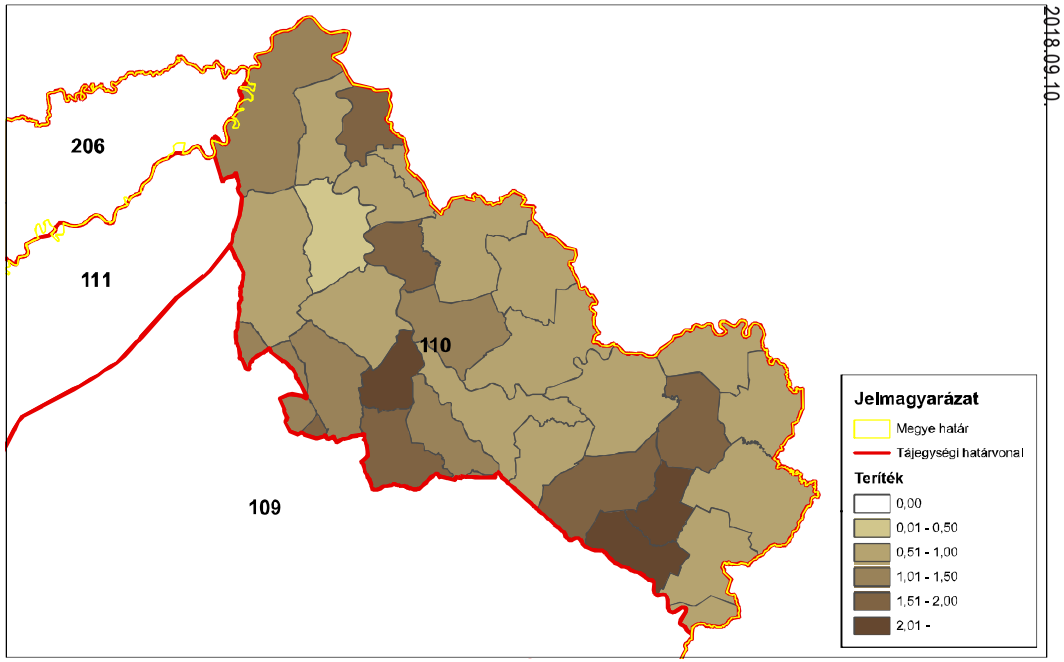

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2011

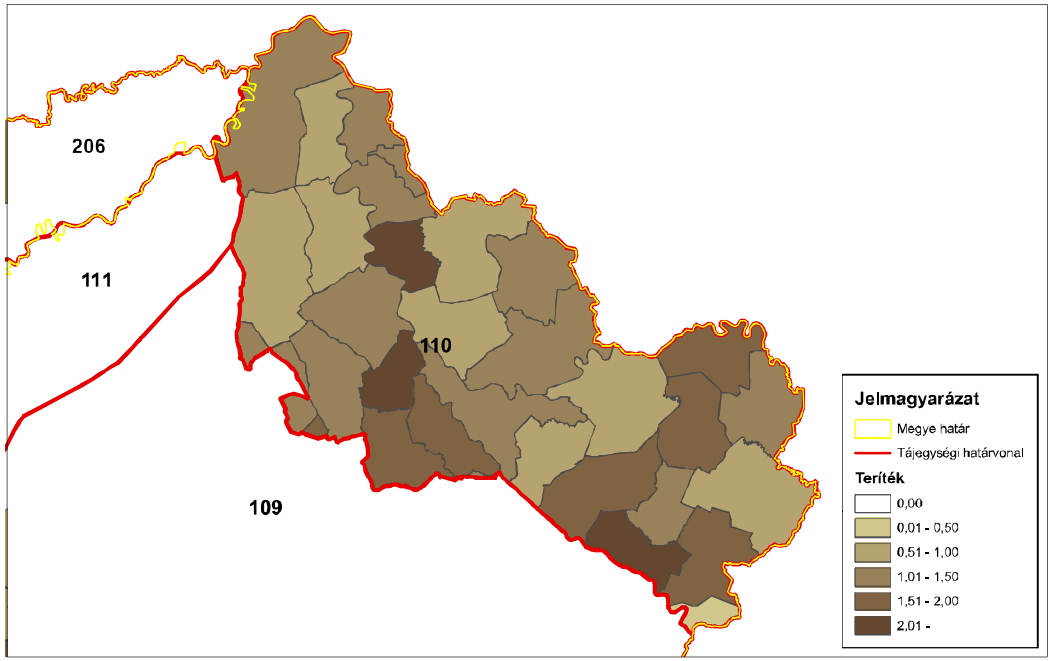

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2012

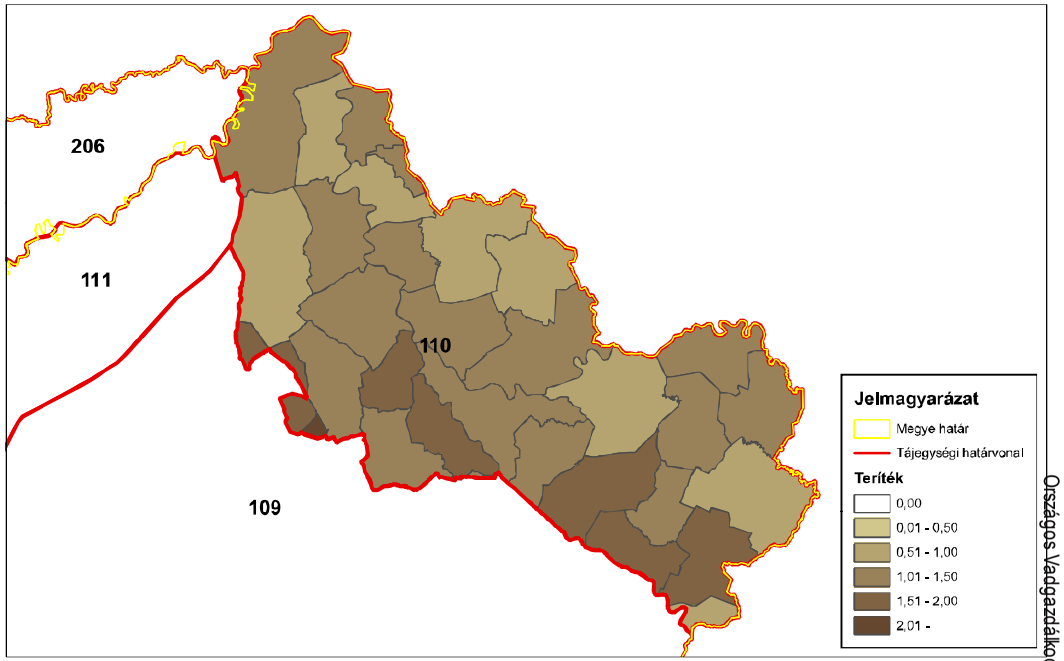

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2013

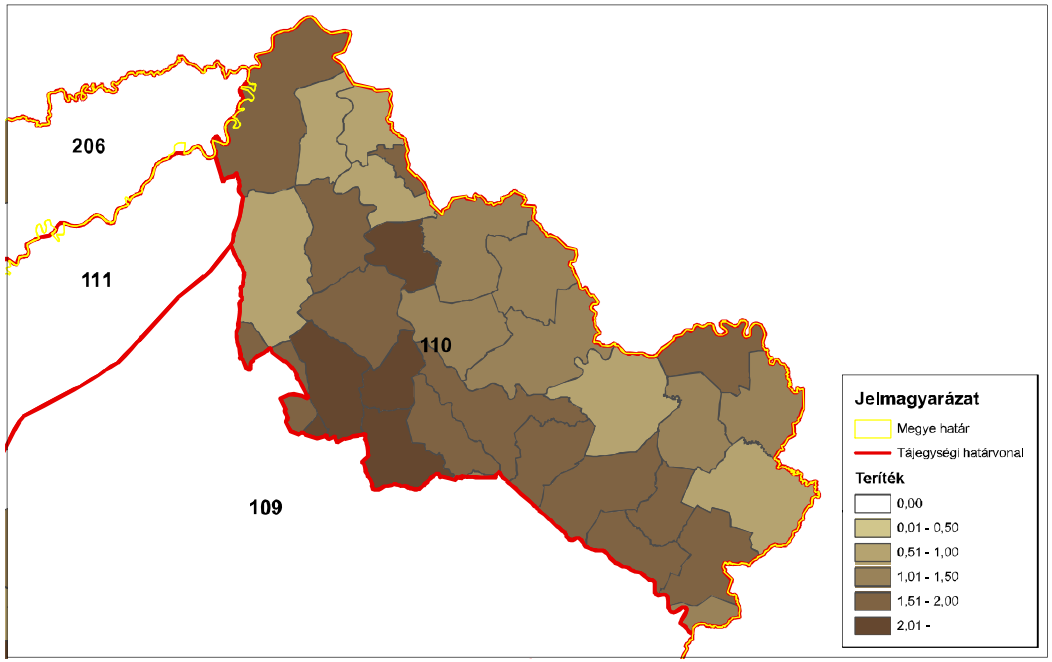

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz (teríték - db/km^2) 2014

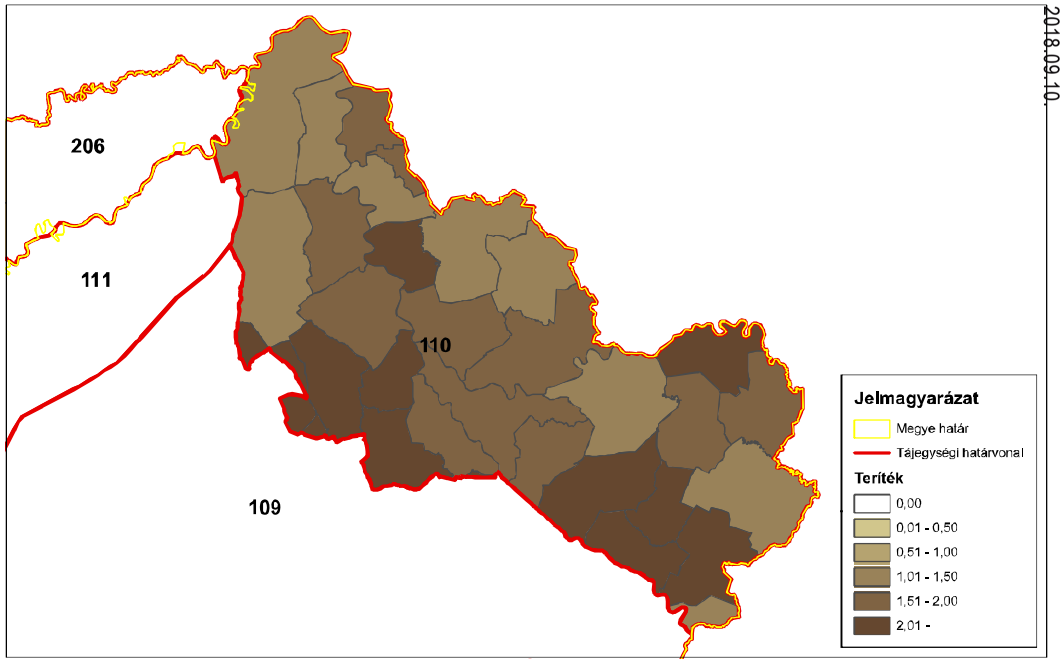

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	191	16	8,4%	4	6	6	25,0%	37,5%	37,5%
1999	196	22	11,2%	4	6	12	18,2%	27,3%	54,5%
2000	285	20	7,0%		9	11	0,0%	45,0%	55,0%
2001	295	44	14,9%	11	15	18	25,0%	34,1%	40,9%
2002	408	66	16,2%	14	27	25	21,2%	40,9%	37,9%
2003	560	58	10,4%	7	24	27	12,1%	41,4%	46,6%
2004	763	102	13,4%	14	39	49	13,7%	38,2%	48,0%
2005	787	160	20,3%	32	55	73	20,0%	34,4%	45,6%
2006	732	78	10,7%	4	32	42	5,1%	41,0%	53,8%
2007	383	31	8,1%		10	21	0,0%	32,3%	67,7%
2008	709	103	14,5%	17	32	54	16,5%	31,1%	52,4%
2009	791	73	9,2%	10	33	30	13,7%	45,2%	41,1%
2010	738	87	11,8%	14	27	46	16,1%	31,0%	52,9%
2011	847	81	9,6%	11	25	45	13,6%	30,9%	55,6%
2012	869	68	7,8%	8	20	40	11,8%	29,4%	58,8%
2013	930	99	10,6%	5	35	59	5,1%	35,4%	59,6%
2014	1037	100	9,6%	20	29	51	20,0%	29,0%	51,0%

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

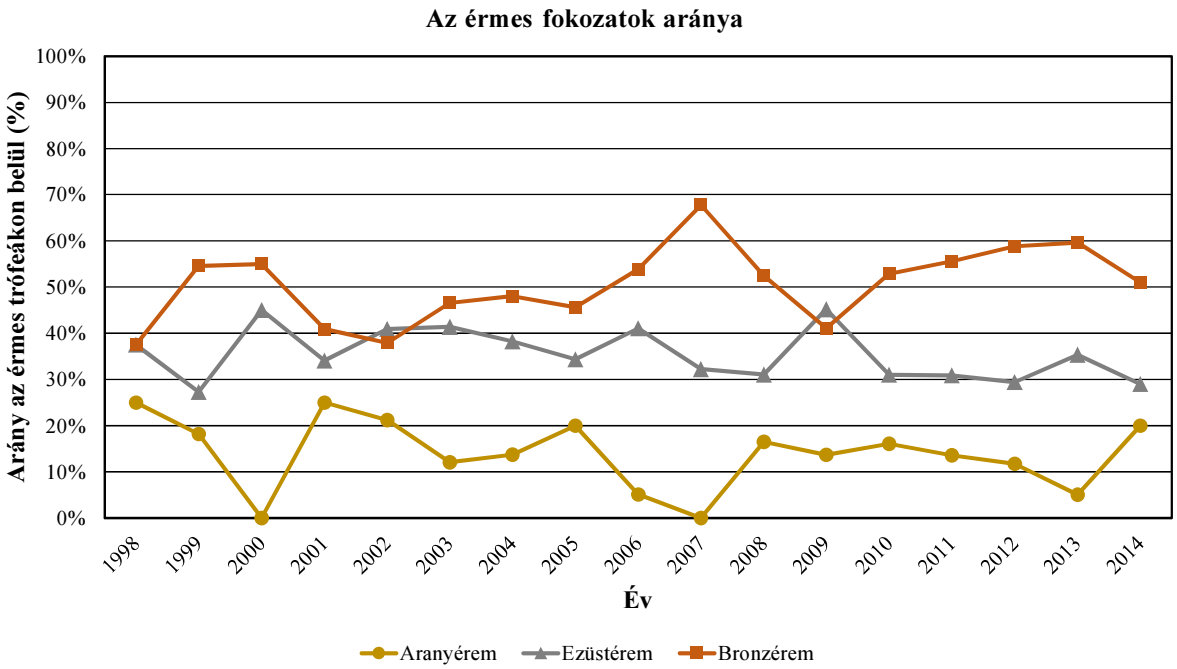

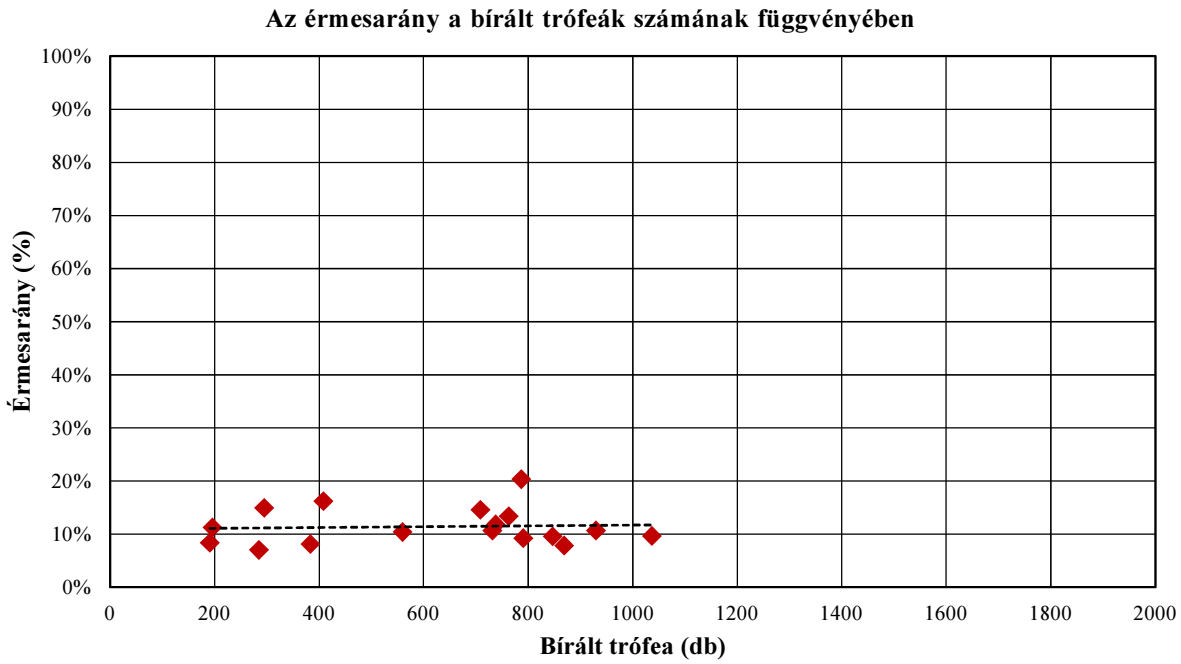

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	2	3	10	3	10	19	35	41	24	16	35	40	23	44	38	32	62
2	13	5	2	21	17	23	20	22	22	22	54	50	51	37	34	40	49
3	30	21	23	29	25	67	79	104	99	40	53	60	66	87	89	97	79
4	32	43	39	33	54	87	96	108	134	65	154	186	165	172	196	215	196
5	33	44	87	66	76	108	180	183	182	116	181	183	170	224	225	211	241
6	33	28	69	53	87	101	137	107	100	66	123	131	117	152	163	187	221
7	33	40	46	60	96	107	133	126	95	33	45	64	74	77	78	85	105
8	5	9	5	21	31	33	63	55	46	13	37	47	40	35	33	40	51
9	6	3	2	5	8	7	12	22	19	6	14	17	24	13	11	18	20
9<	4		2	4	4	8	8	19	11	6	13	13	8	6	2	5	13
Összesen	**191**	**196**	**285**	**295**	**408**	**560**	**763**	**787**	**732**	**383**	**709**	**791**	**738**	**847**	**869**	**930**	**1037**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	**1998**	**1999**	**2000**	**2001**	**2002**	**2003**	**2004**	**2005**	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**	**2010**	**2011**	**2012**	**2013**	**2014**
1	1,0%	1,5%	3,5%	1,0%	2,5%	3,4%	4,6%	5,2%	3,3%	4,2%	4,9%	5,1%	3,1%	5,2%	4,4%	3,4%	6,0%
2	6,8%	2,6%	0,7%	7,1%	4,2%	4,1%	2,6%	2,8%	3,0%	5,7%	7,6%	6,3%	6,9%	4,4%	3,9%	4,3%	4,7%
3	15,7%	10,7%	8,1%	9,8%	6,1%	12,0%	10,4%	13,2%	13,5%	10,4%	7,5%	7,6%	8,9%	10,3%	10,2%	10,4%	7,6%
4	16,8%	21,9%	13,7%	11,2%	13,2%	15,5%	12,6%	13,7%	18,3%	17,0%	21,7%	23,5%	22,4%	20,3%	22,6%	23,1%	18,9%
5	17,3%	22,4%	30,5%	22,4%	18,6%	19,3%	23,6%	23,3%	24,9%	30,3%	25,5%	23,1%	23,0%	26,4%	25,9%	22,7%	23,2%
6	17,3%	14,3%	24,2%	18,0%	21,3%	18,0%	18,0%	13,6%	13,7%	17,2%	17,3%	16,6%	15,9%	17,9%	18,8%	20,1%	21,3%
7	17,3%	20,4%	16,1%	20,3%	23,5%	19,1%	17,4%	16,0%	13,0%	8,6%	6,3%	8,1%	10,0%	9,1%	9,0%	9,1%	10,1%
8	2,6%	4,6%	1,8%	7,1%	7,6%	5,9%	8,3%	7,0%	6,3%	3,4%	5,2%	5,9%	5,4%	4,1%	3,8%	4,3%	4,9%
9	3,1%	1,5%	0,7%	1,7%	2,0%	1,3%	1,6%	2,8%	2,6%	1,6%	2,0%	2,1%	3,3%	1,5%	1,3%	1,9%	1,9%
9<	2,1%		0,7%	1,4%	1,0%	1,4%	1,0%	2,4%	1,5%	1,6%	1,8%	1,6%	1,1%	0,7%	0,2%	0,5%	1,3%
Összesen	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**100,0%**

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

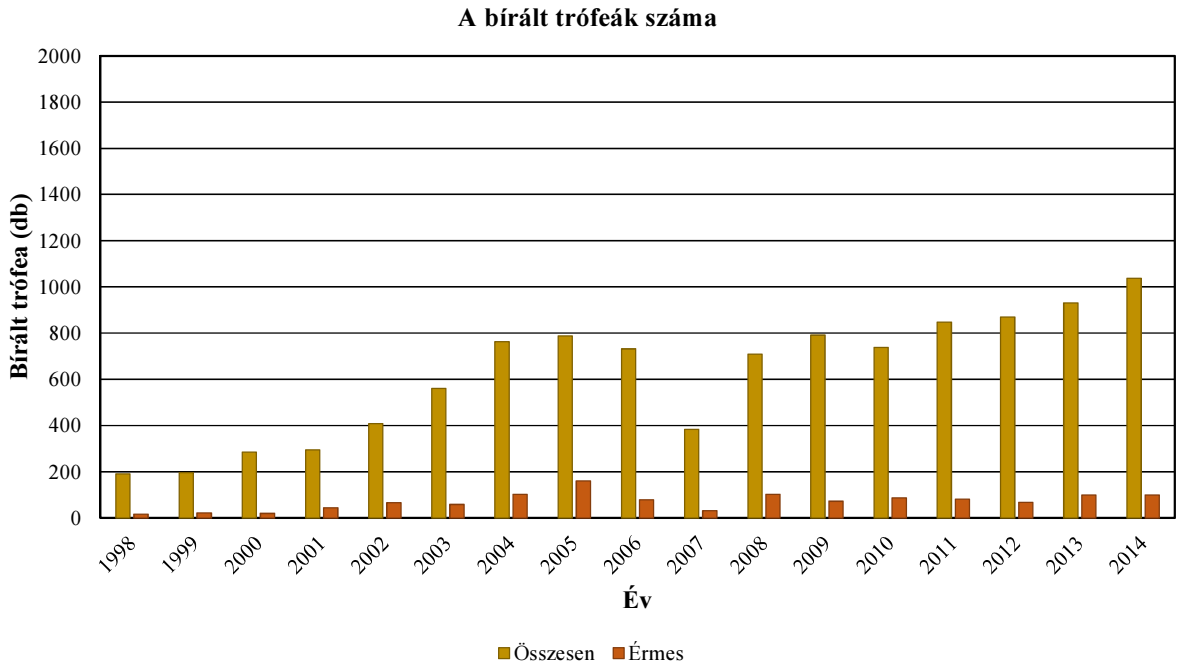

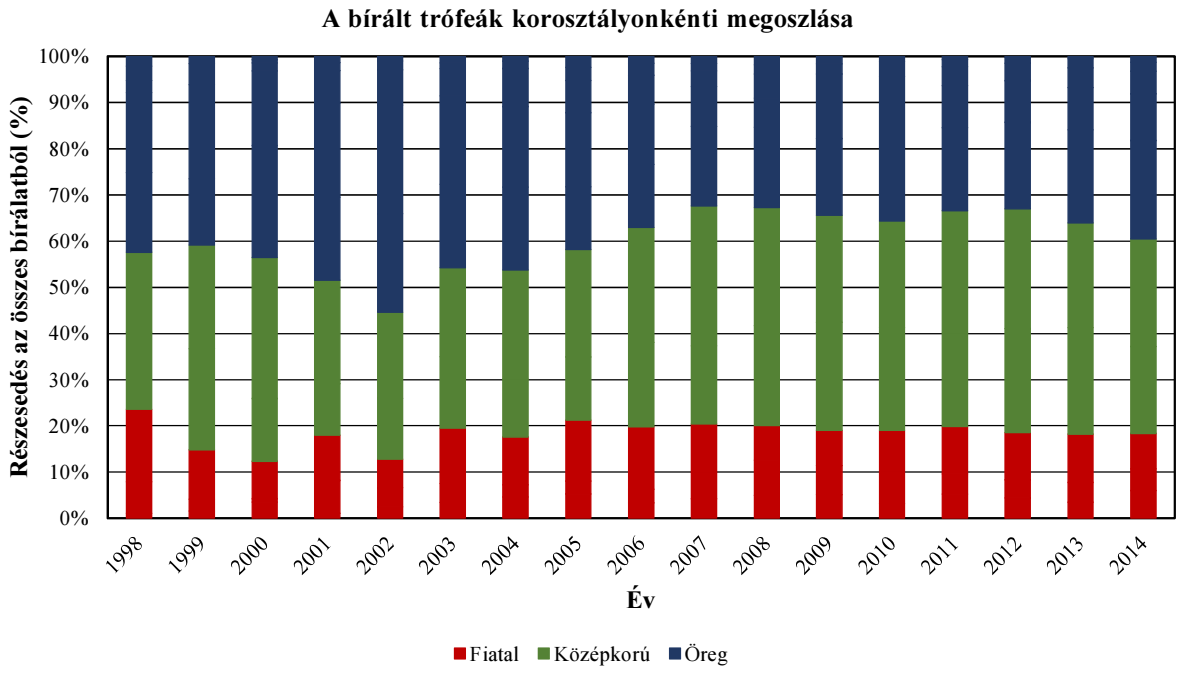

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	9,43	103,05
2	482	14,83	166,49
3	1048	19,38	253,39
4	1975	20,61	294,46
5	2510	21,07	310,89
6	1875	21,71	340,62
7	1297	21,95	346,23
8	564	20,98	333,89
9	207	19,61	303,78
9<	126	17,01	273,95

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	6,55	74,91
2	482	11,73	119,50
3	1048	17,33	219,19
4	1975	19,45	275,03
5	2510	19,48	290,18
6	1875	20,78	319,35
7	1297	20,21	302,00
8	564	19,30	306,23
9	207	16,20	236,86
9<	126	12,93	189,67

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	11,85	158,67
2	482	17,89	211,95
3	1048	20,99	289,16
4	1975	21,65	324,34
5	2510	22,30	342,95
6	1875	22,50	370,60
7	1297	22,75	379,28
8	564	22,11	356,67
9	207	22,47	372,33
9<	126	21,18	332,25

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	6,55	74,91
2	482	11,73	119,50
3	1048	17,33	219,19
4	1975	19,45	275,03
5	2510	19,48	290,18
6	1875	20,78	319,35
7	1297	20,21	302,00
8	564	19,30	306,23
9	207	16,20	236,86
9<	126	12,93	189,67

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	1998	2013
2	482	2000	2000
3	1048	1999	1999
4	1975	2014	2006
5	2510	2014	2012
6	1875	2001	2000
7	1297	2007	2007
8	564	2007	2011
9	207	2000	2003
9<	126	2011	2011

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	11,85	158,67
2	482	17,89	211,95
3	1048	20,99	289,16
4	1975	21,65	324,34
5	2510	22,30	342,95
6	1875	22,50	370,60
7	1297	22,75	379,28
8	564	22,11	356,67
9	207	22,47	372,33
9<	126	21,18	332,25

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	1999	1999
2	482	1998	2005
3	1048	2005	2005
4	1975	1998	1998
5	2510	1999	2005
6	1875	2005	2005
7	1297	2003	2002
8	564	2006	1999
9	207	1999	1999
9<	126	2012	2001

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	5,30	83,76
2	482	6,17	92,45
3	1048	3,66	69,97
4	1975	2,20	49,31
5	2510	2,82	52,76
6	1875	1,73	51,25
7	1297	2,54	77,28
8	564	2,81	50,44
9	207	6,27	135,48
9<	126	8,24	142,58

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1	437	56,2%	81,3%
2	482	41,6%	55,5%
3	1048	18,9%	27,6%
4	1975	10,7%	16,7%
5	2510	13,4%	17,0%
6	1875	8,0%	15,0%
7	1297	11,6%	22,3%
8	564	13,4%	15,1%
9	207	32,0%	44,6%
9<	126	48,5%	52,0%

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

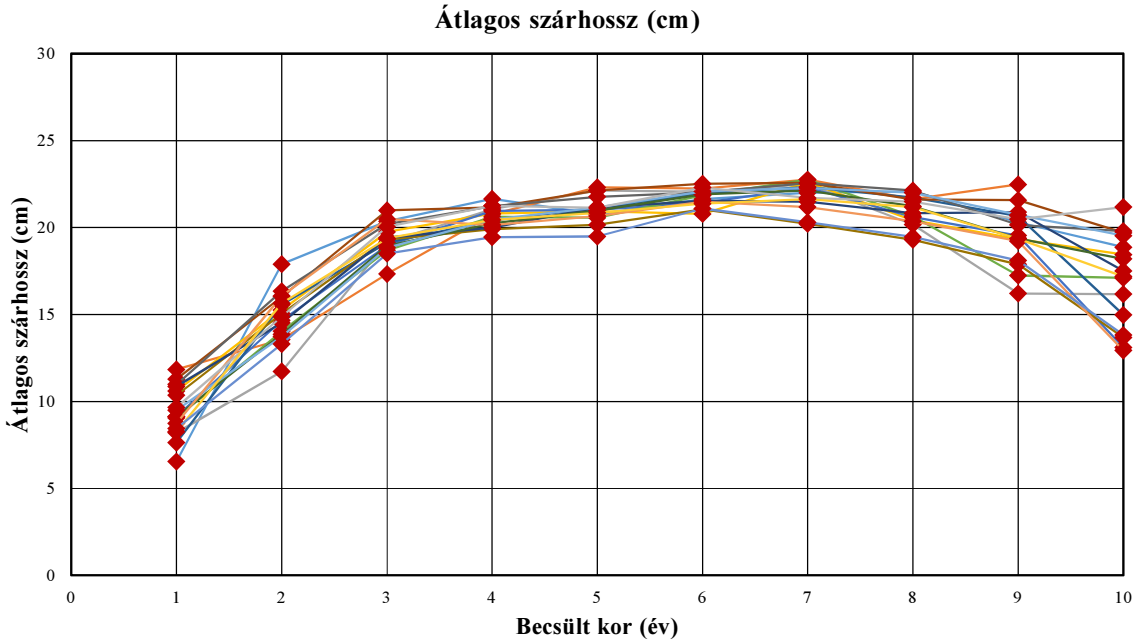

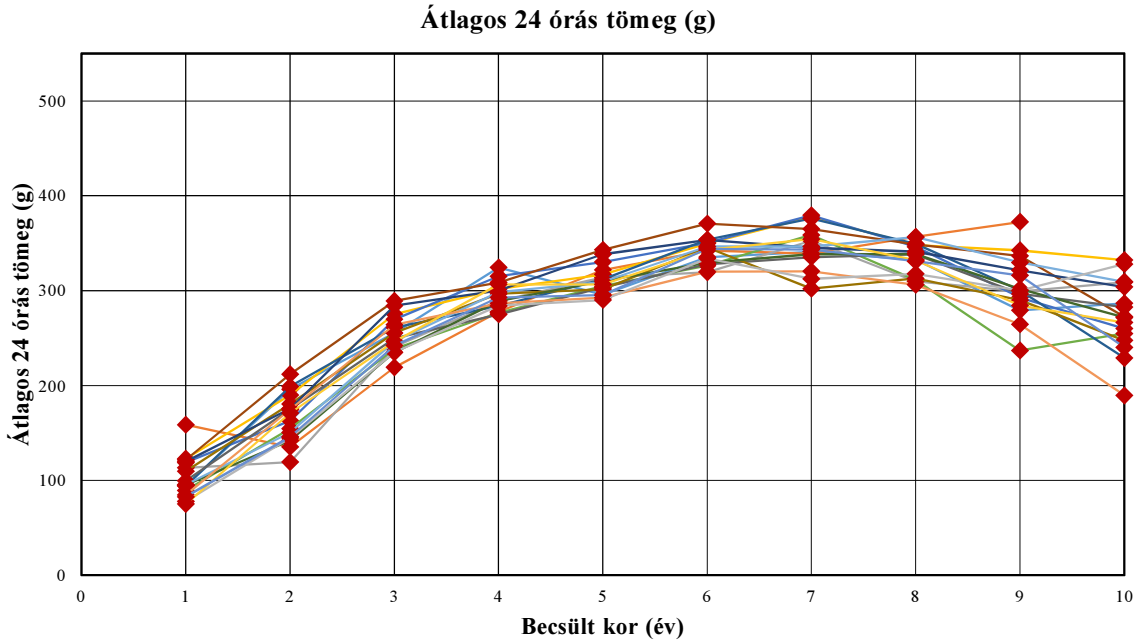

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

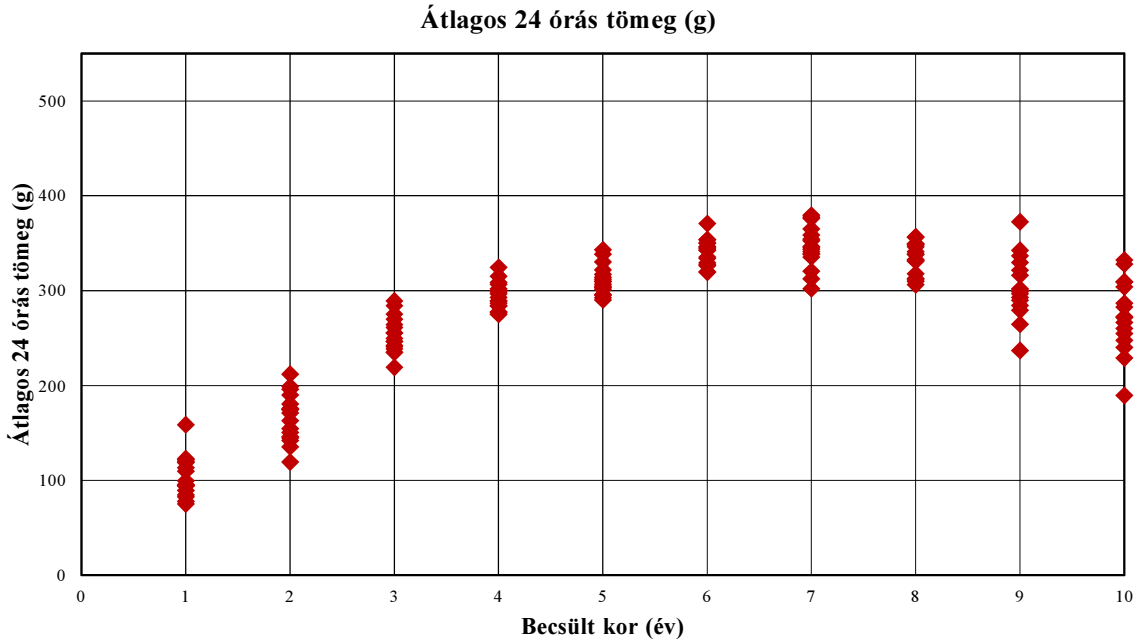

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
1998	1	2	6,55	94,00
1998	2	13	17,89	196,08
1998	3	30	20,36	255,33
1998	4	32	21,65	324,34
1998	5	33	20,75	295,73
1998	6	33	21,63	335,27
1998	7	33	21,98	340,88
1998	8	5	22,06	332,60
1998	9	6	20,29	279,17
1998	9<	4	18,86	286,75
1999	1	3	11,85	158,67
1999	2	5	13,56	135,40
1999	3	21	17,33	219,19
1999	4	43	20,74	277,58
1999	5	44	22,30	321,73
1999	6	28	22,23	342,32
1999	7	40	22,75	338,78
1999	8	9	21,63	356,67
1999	9	3	22,47	372,33
1999	9<	0	0,00	0,00
2000	1	10	8,21	113,30
2000	2	2	11,73	119,50
2000	3	23	19,15	240,91
2000	4	39	21,04	288,92
2000	5	87	22,11	313,93
2000	6	69	22,04	319,35
2000	7	46	22,49	352,52
2000	8	5	20,17	309,80
2000	9	2	16,20	299,00
2000	9<	2	16,18	309,00
2001	1	3	10,60	123,00
2001	2	21	15,25	189,95
2001	3	29	19,75	275,10
2001	4	33	20,80	301,79
2001	5	66	20,92	317,11
2001	6	53	20,78	349,62
2001	7	60	22,59	377,60
2001	8	21	20,40	347,95
2001	9	5	19,33	342,40
2001	9<	4	18,44	332,25
2002	1	10	9,15	119,00
2002	2	17	14,67	162,94
2002	3	25	18,96	269,68
2002	4	54	20,96	315,00
2002	5	76	21,02	330,05
2002	6	87	21,42	350,49
2002	7	96	22,30	379,28
2002	8	31	20,60	346,23
2002	9	8	19,54	292,75
2002	9<	4	13,11	260,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2003	1	19	9,06	89,11
2003	2	23	14,03	154,61
2003	3	67	18,69	238,70
2003	4	87	20,60	276,74
2003	5	108	20,55	304,62
2003	6	101	21,84	326,33
2003	7	107	22,75	358,59
2003	8	33	20,63	311,15
2003	9	7	17,24	236,86
2003	9<	8	17,10	254,75
2004	1	35	7,64	94,17
2004	2	20	15,58	199,05
2004	3	79	19,12	261,01
2004	4	96	20,39	283,71
2004	5	180	21,14	312,01
2004	6	137	21,94	353,70
2004	7	133	22,33	376,01
2004	8	63	21,72	349,30
2004	9	12	20,66	300,33
2004	9<	8	14,98	229,00
2005	1	41	11,29	121,73
2005	2	22	16,02	211,95
2005	3	104	20,99	289,16
2005	4	108	21,14	308,59
2005	5	183	22,11	342,95
2005	6	107	22,50	370,60
2005	7	126	22,56	364,82
2005	8	55	21,60	348,78
2005	9	22	21,57	336,59
2005	9<	19	19,69	272,47
2006	1	24	10,98	99,29
2006	2	22	16,35	175,14
2006	3	99	20,19	249,74
2006	4	134	21,23	275,03
2006	5	182	21,76	303,38
2006	6	100	22,01	327,61
2006	7	95	22,54	335,29
2006	8	46	22,11	338,02
2006	9	19	20,14	296,63
2006	9<	11	19,79	282,55
2007	1	16	10,36	109,69
2007	2	22	15,06	180,59
2007	3	40	19,32	255,63
2007	4	65	19,91	296,65
2007	5	116	20,16	301,46
2007	6	66	21,04	345,45
2007	7	33	20,21	302,00
2007	8	13	19,30	312,77
2007	9	6	17,88	290,00
2007	9<	6	13,68	247,50

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Őz

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2008	1	35	10,87	120,09
2008	2	54	14,53	175,81
2008	3	53	19,42	284,21
2008	4	154	20,00	300,01
2008	5	181	21,16	338,38
2008	6	123	21,53	353,29
2008	7	45	21,49	345,09
2008	8	37	20,81	341,00
2008	9	14	20,88	321,50
2008	9<	13	17,50	303,85
2009	1	40	9,13	94,90
2009	2	50	13,87	142,10
2009	3	60	18,96	234,90
2009	4	186	20,23	288,90
2009	5	183	20,97	310,16
2009	6	131	21,89	329,40
2009	7	64	22,12	338,36
2009	8	47	21,22	338,60
2009	9	17	19,37	301,88
2009	9<	13	18,20	271,62
2010	1	23	9,50	95,30
2010	2	51	13,73	150,71
2010	3	66	18,83	246,65
2010	4	165	20,45	298,35
2010	5	170	21,15	309,34
2010	6	117	22,07	346,43
2010	7	74	22,27	346,45
2010	8	40	22,00	356,23
2010	9	24	20,72	329,63
2010	9<	8	19,53	309,25
2011	1	44	8,75	84,45
2011	2	37	16,06	174,65
2011	3	87	20,48	264,06
2011	4	172	20,14	286,72
2011	5	224	20,66	292,54
2011	6	152	21,48	319,97
2011	7	77	21,17	320,35
2011	8	35	20,36	306,23
2011	9	13	19,21	264,62
2011	9<	6	12,93	189,67
2012	1	38	9,66	77,63
2012	2	34	14,87	144,94
2012	3	89	20,04	235,11
2012	4	196	21,25	284,18
2012	5	225	21,13	290,18
2012	6	163	22,29	333,87
2012	7	78	21,69	312,35
2012	8	33	21,48	317,61
2012	9	11	20,47	300,09
2012	9<	2	21,18	328,00

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szárhossz (cm)	Átlagos 24 órás tömeg (g)
2013	1	32	8,27	74,91
2013	2	40	15,65	170,95
2013	3	97	19,38	246,26
2013	4	215	20,44	306,43
2013	5	211	20,84	306,35
2013	6	187	21,36	342,80
2013	7	85	21,63	354,32
2013	8	40	21,18	332,08
2013	9	18	19,35	284,44
2013	9<	5	17,18	266,40
2014	1	62	8,45	82,65
2014	2	49	13,30	146,00
2014	3	79	18,50	242,06
2014	4	196	19,45	292,81
2014	5	241	19,48	295,29
2014	6	221	21,08	344,04
2014	7	105	20,30	343,24
2014	8	51	19,46	331,08
2014	9	20	18,10	316,00
2014	9<	13	13,82	240,08

Őz érmesarány (%) 1998

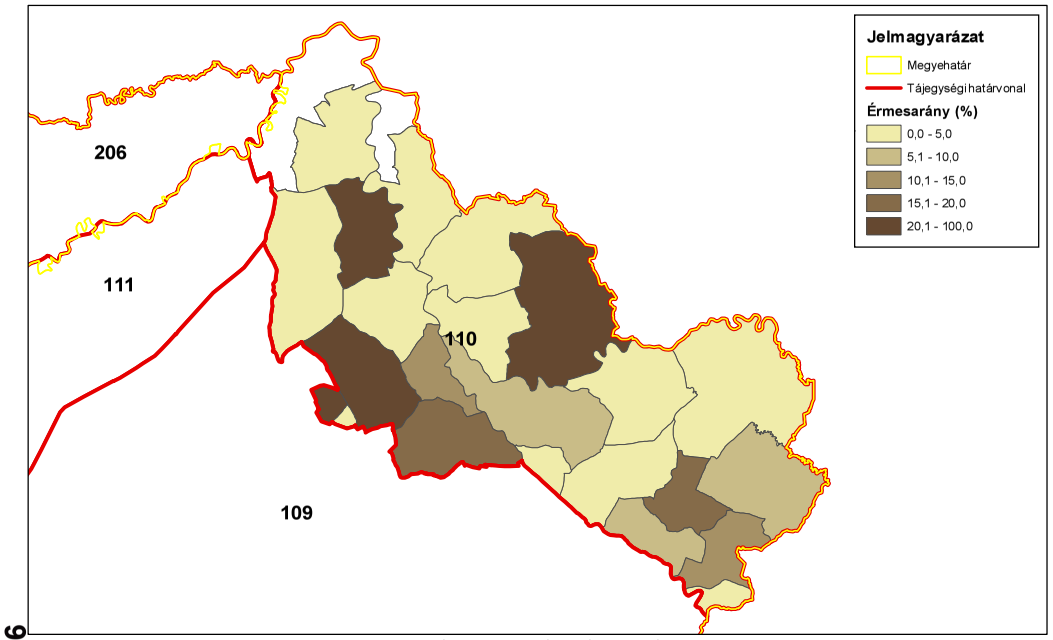

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2003

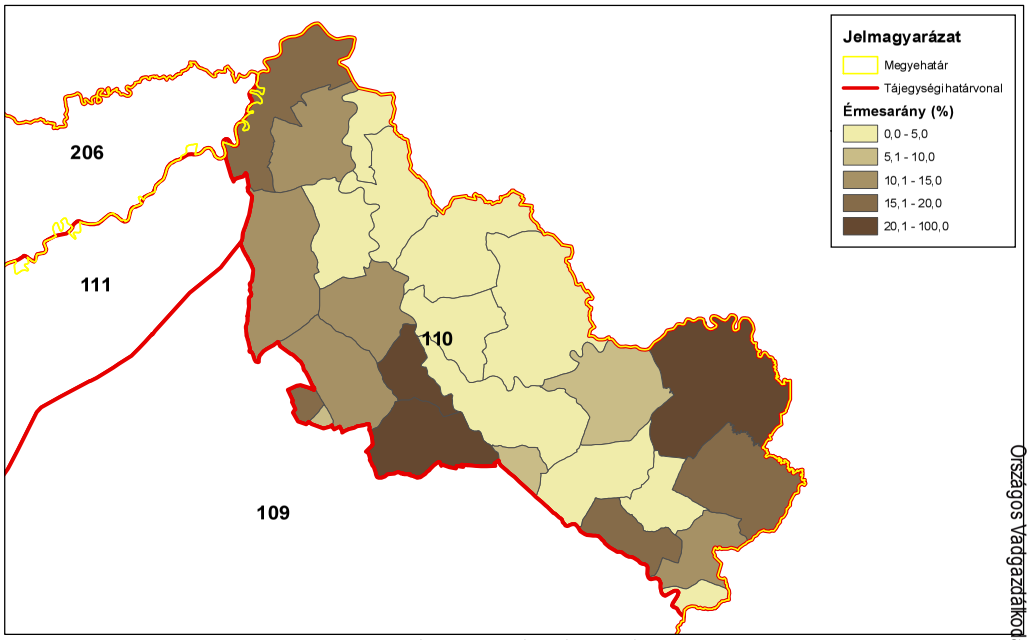

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2008

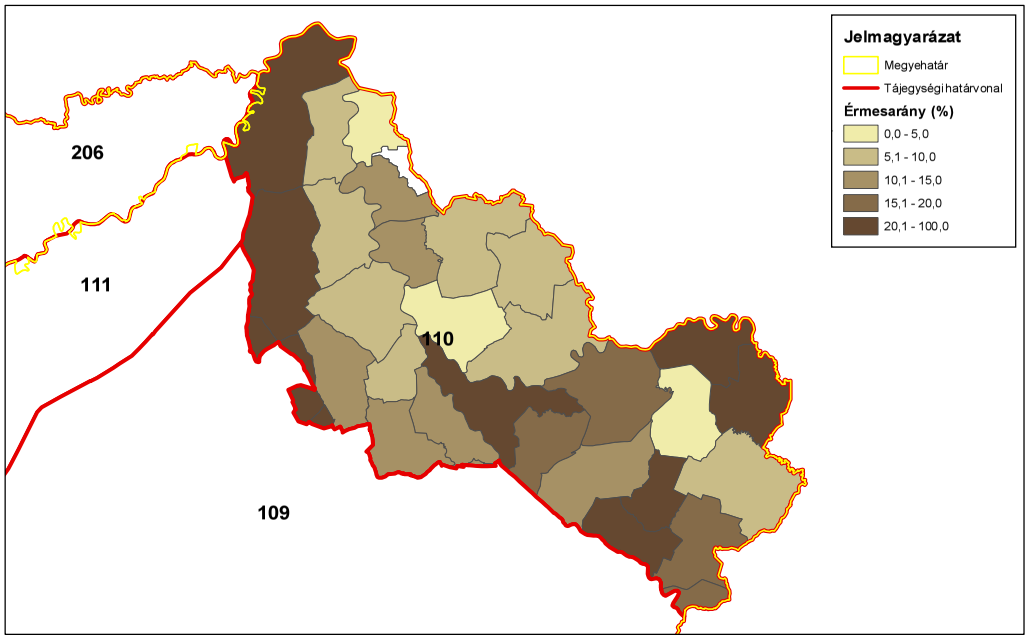

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Őz érmesarány (%) 2014

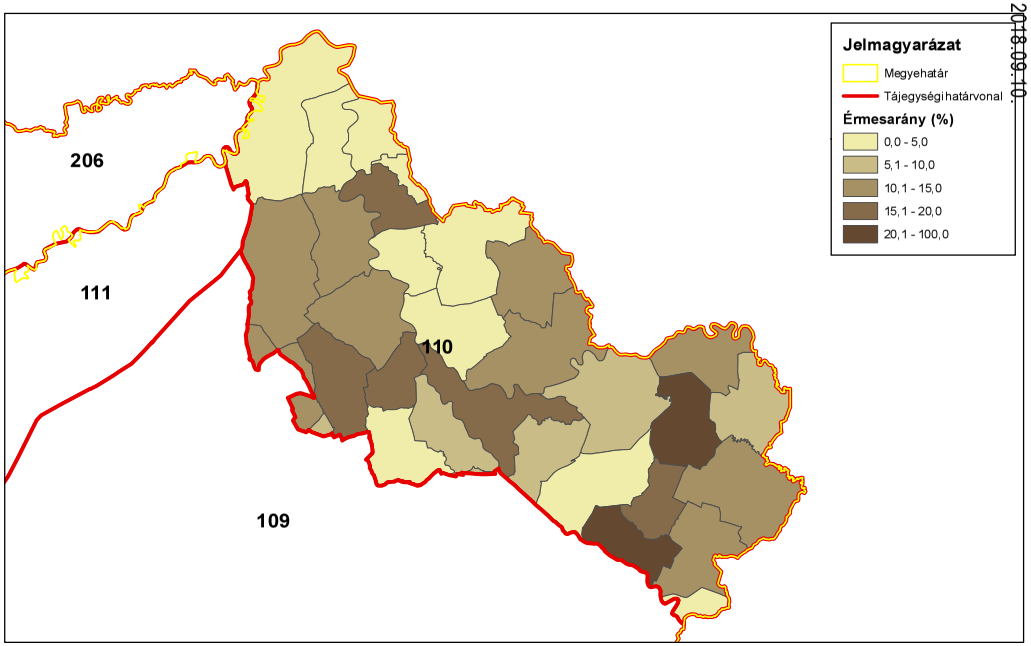

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A muflon állománya, hasznosítása és minősége

A muflon állománya, hasznosítása és minősége
Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben** nem fordul elő.
A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.
A muflon trófeabírálati eredmények a vadgazdálkodási tájegységben
• A muflon 2009 óta a vadgazdálkodási tájegységben nem fordul elő.

A szabad területi muflonállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Jelentett				Hasznosított				Hasznosítási arány			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
1999	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2000	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2001	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2002	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2003	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2004	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2005	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2006	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2007	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2008	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2009	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2010	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2011	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2012	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2013	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
2014	0	0	0	**0**	0	0	0	**0**	-	-	-	**-**
Változás	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ivararány (1 kosra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*	Kos	Jerke	Bárány	*Bárány/jerke*
1998	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
1999	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2000	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2001	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2002	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2003	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2004	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2005	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2006	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2007	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2008	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2009	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2010	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2011	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2012	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2013	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**
2014	-	-	-	**-**	-	-	-	**-**

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított			
	Kos	Jerke	Bárány	Összes	Kos	Jerke	Bárány	Összes
1998	-	-	-	-	-	-	-	-
1999	-	-	-	-	-	-	-	-
2000	-	-	-	-	-	-	-	-
2001	-	-	-	-	-	-	-	-
2002	-	-	-	-	-	-	-	-
2003	-	-	-	-	-	-	-	-
2004	-	-	-	-	-	-	-	-
2005	-	-	-	-	-	-	-	-
2006	-	-	-	-	-	-	-	-
2007	-	-	-	-	-	-	-	-
2008	-	-	-	-	-	-	-	-
2009	-	-	-	-	-	-	-	-
2010	-	-	-	-	-	-	-	-
2011	-	-	-	-	-	-	-	-
2012	-	-	-	-	-	-	-	-
2013	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	-	-	-	-	-	-	-	-

A muflon hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **110**

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései I.

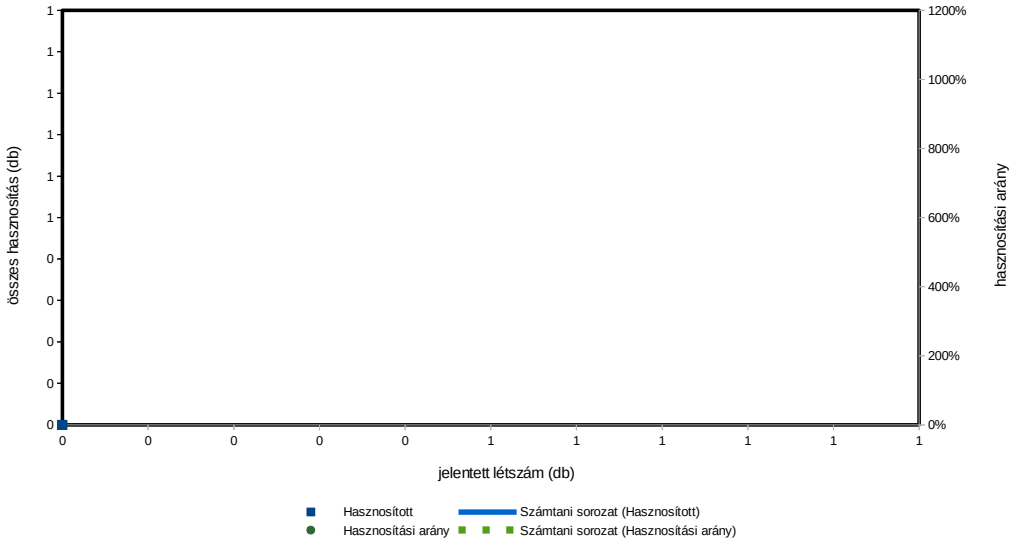

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései II.

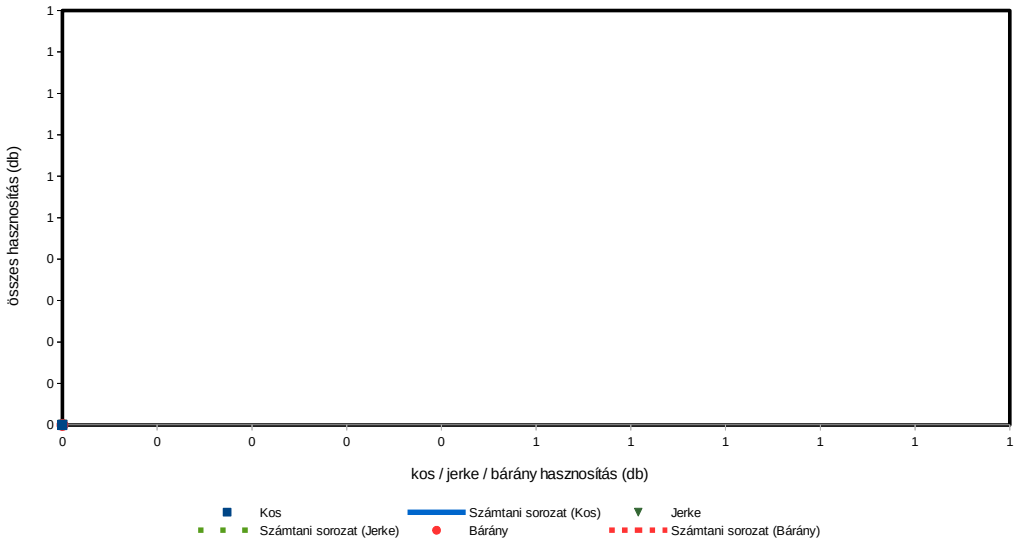

Muflon szabad területi hasznosítás összefüggései III.

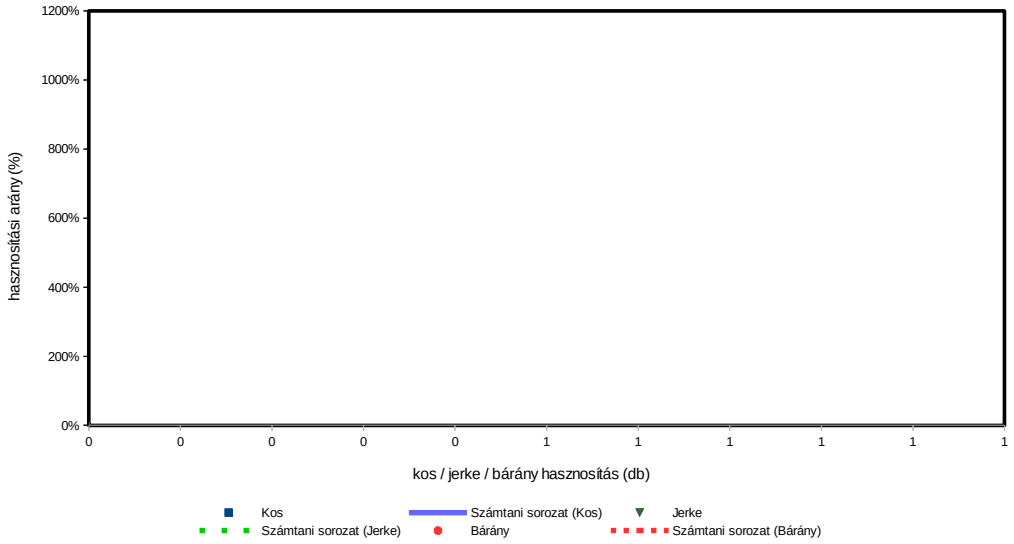

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
1999	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2000	1	1	100,0%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2001	1	1	100,0%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2002	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2003	2	2	100,0%	2			100,0%	0,0%	0,0%
2004	1	1	100,0%	1			100,0%	0,0%	0,0%
2005	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2006	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2007	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2008	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2009	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2010	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2011	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2012	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2013	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%
2014	0	0	0,0%				0,0%	0,0%	0,0%

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

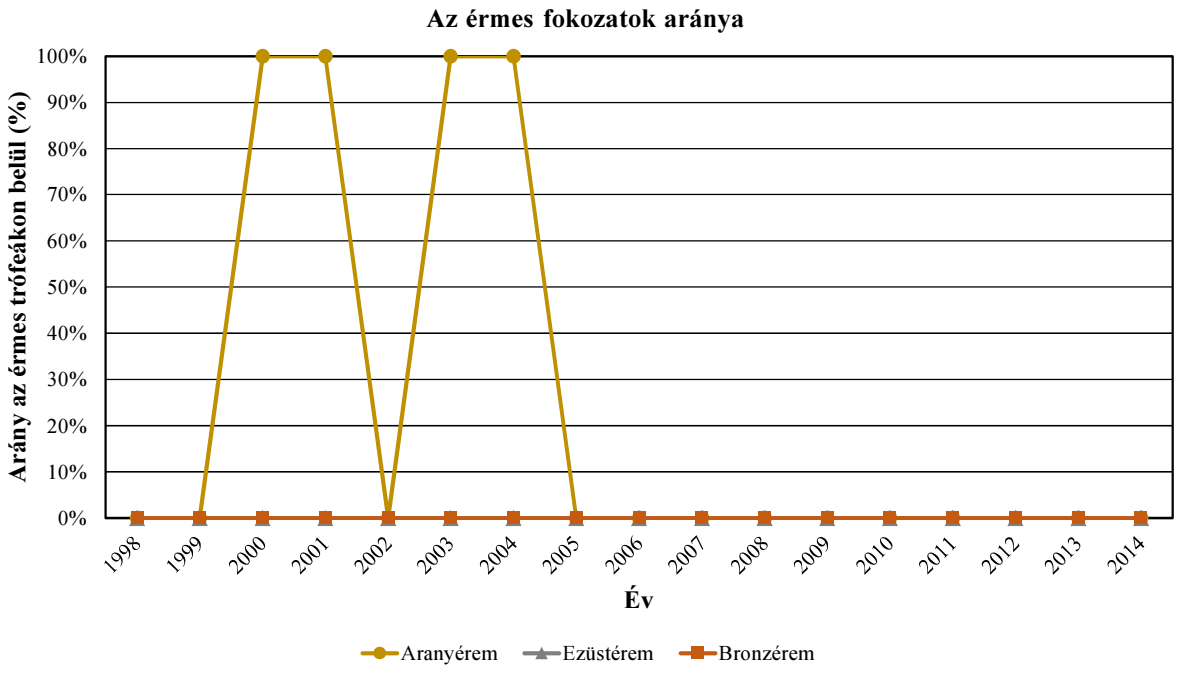

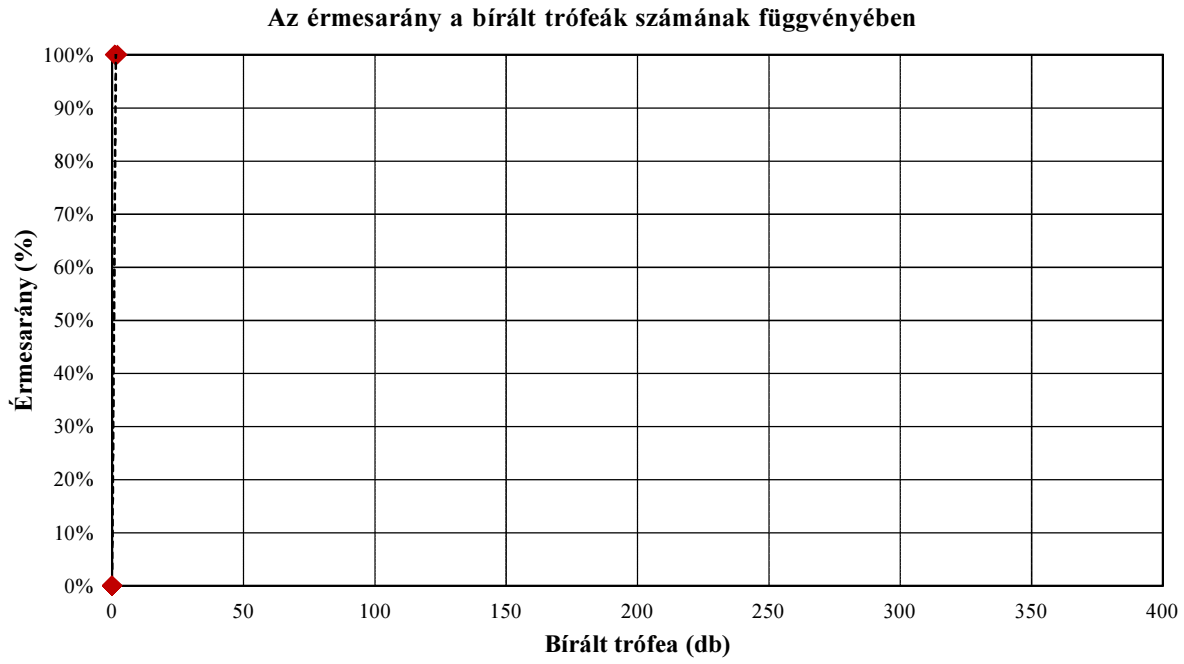

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

A bírált trófeák száma korosztályonként és évenként

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)																
	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7						1	1										
8				1		1											
8<			1														
Összesen	**0**	**0**	**1**	**1**	**0**	**2**	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

A bírált trófeák korosztályi megoszlása évenként

Becsült kor (év)	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1																	
2																	
3																	
4																	
5																	
6																	
7						50,0%	100,0%										
8				100,0%		50,0%											
8<			100,0%														
Összesen	**0,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**100,0%**	**100,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**	**0,0%**

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

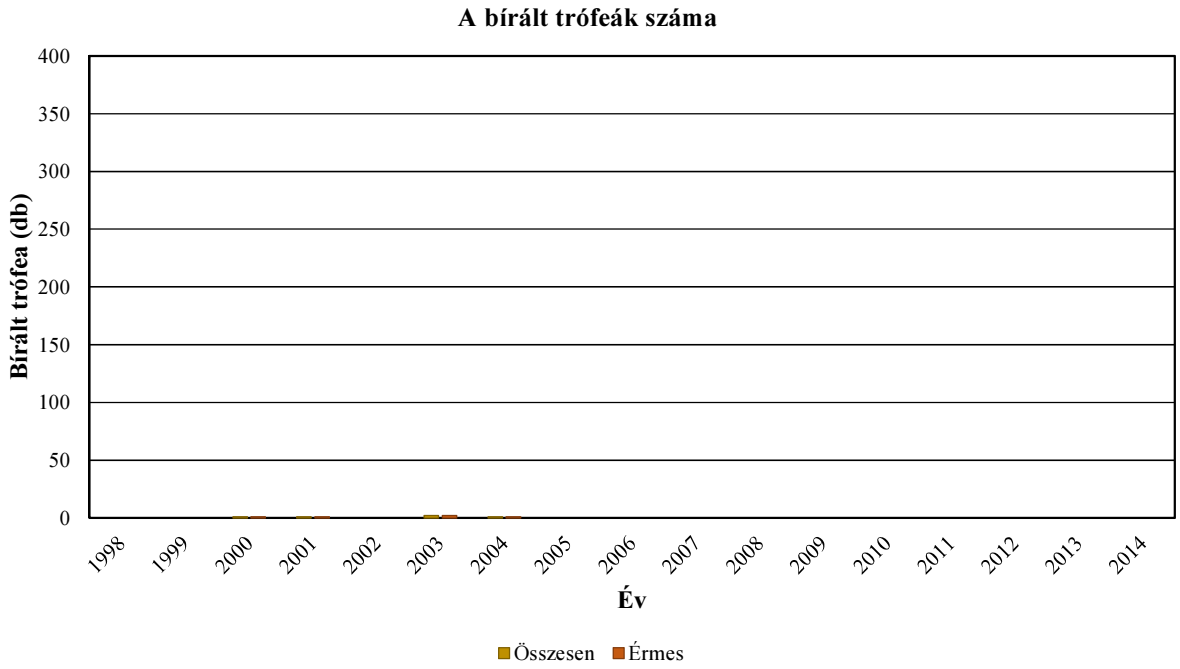

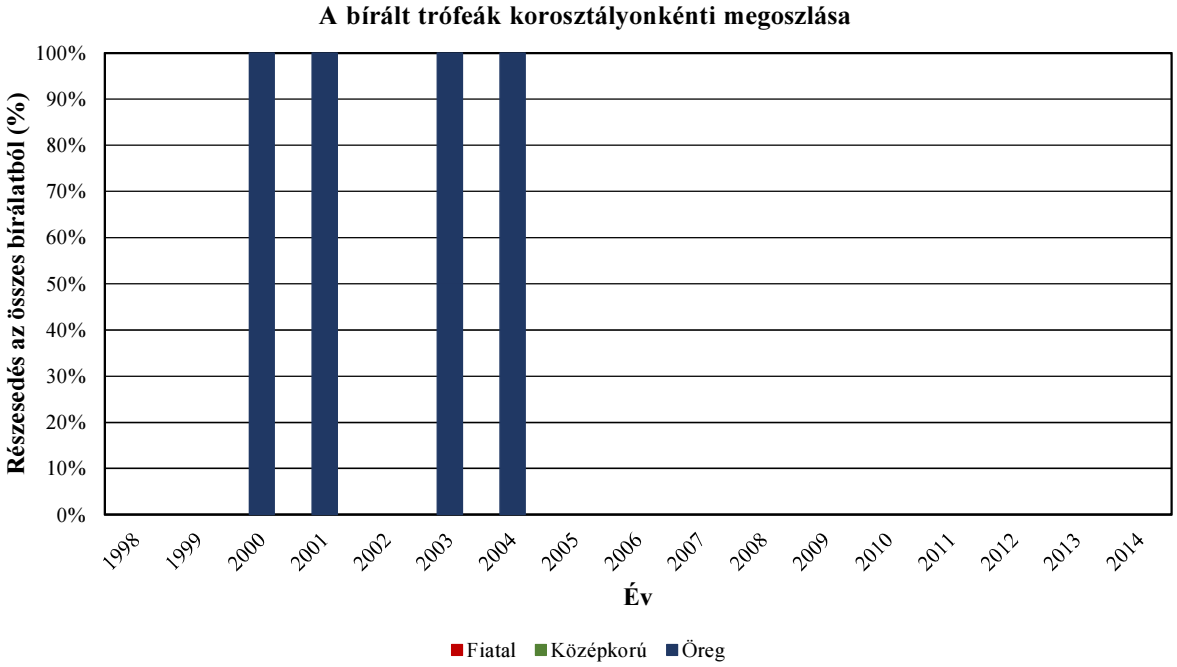

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak átlagai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	86,50	23,08	22,03	18,10	54,25
8	2	93,25	23,25	22,63	19,00	47,75
8<	1	103,30	24,05	23,00	18,85	54,50

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	84,00	22,00	21,50	17,20	49,00
8	2	93,00	22,75	22,25	18,50	46,00
8<	1	103,30	24,05	23,00	18,85	54,50

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	89,00	24,15	22,55	19,00	59,50
8	2	93,50	23,75	23,00	19,50	49,50
8<	1	103,30	24,05	23,00	18,85	54,50

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány (max-min)

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	5,00	2,15	1,05	1,80	10,50
8	2	0,50	1,00	0,75	1,00	3,50
8<	1	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

A legnagyobb és legkisebb éves átlagok közötti tartomány az átlag arányában (max-min)/átlag

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	5,8%	9,3%	4,8%	9,9%	19,4%
8	2	0,5%	4,3%	3,3%	5,3%	7,3%
8<	1	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	84,00	22,00	21,50	17,20	49,00
8	2	93,00	22,75	22,25	18,50	46,00
8<	1	103,30	24,05	23,00	18,85	54,50

Az egyes jellemzők éves átlagainak minimumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	2004	2003	2003	2004	2003
8	2	2003	2001	2001	2001	2003
8<	1	2000	2000	2000	2000	2000

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumai

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	89,00	24,15	22,55	19,00	59,50
8	2	93,50	23,75	23,00	19,50	49,50
8<	1	103,30	24,05	23,00	18,85	54,50

Az egyes jellemzők éves átlagainak maximumát adó év

Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7	2	2003	2004	2004	2003	2004
8	2	2001	2003	2003	2003	2001
8<	1	2000	2000	2000	2000	2000

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

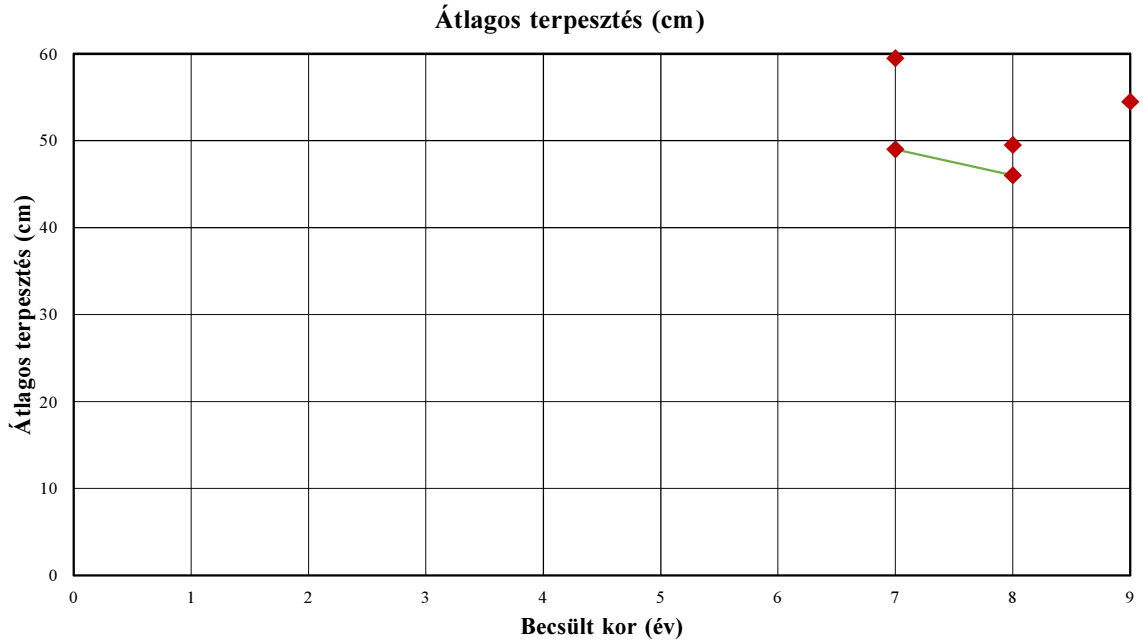

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

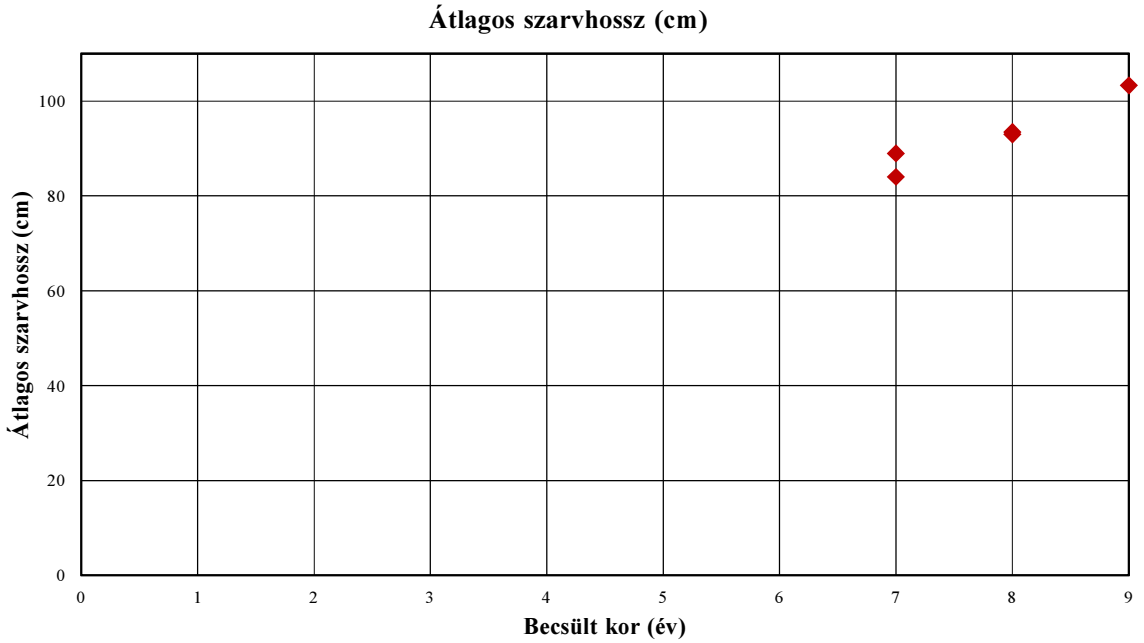

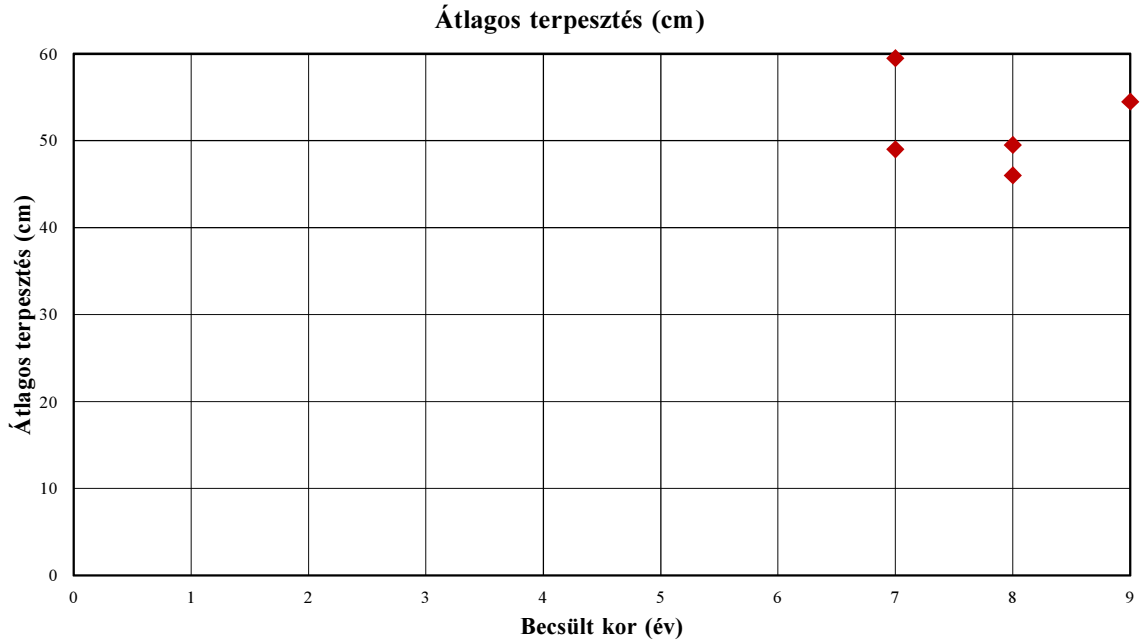

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

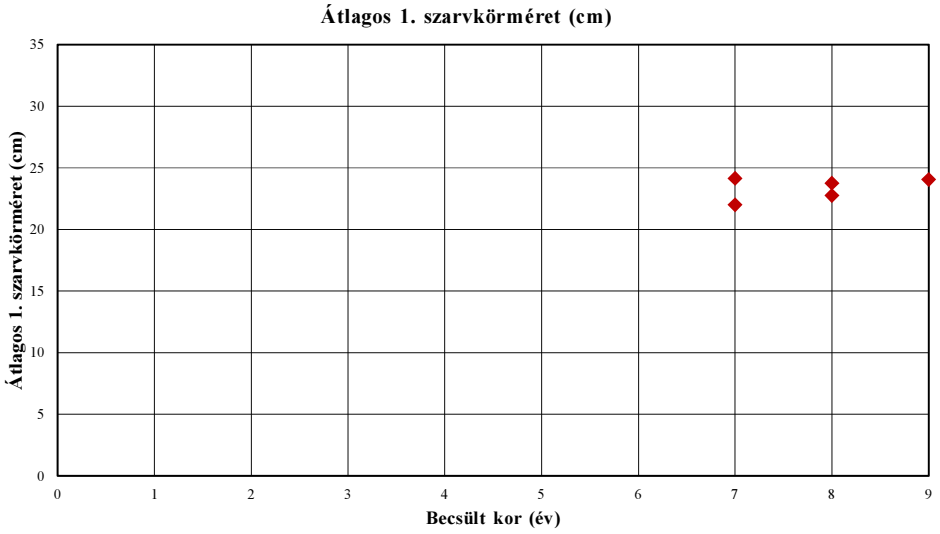

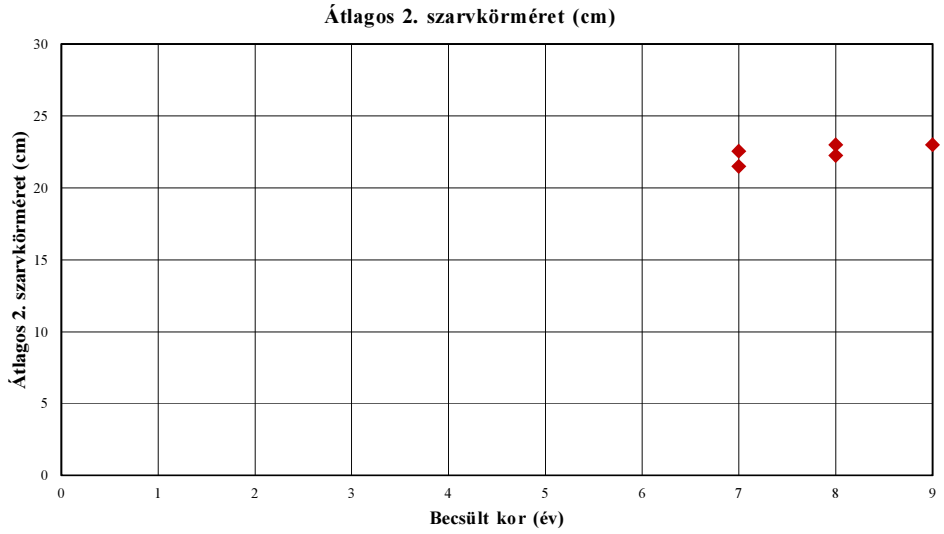

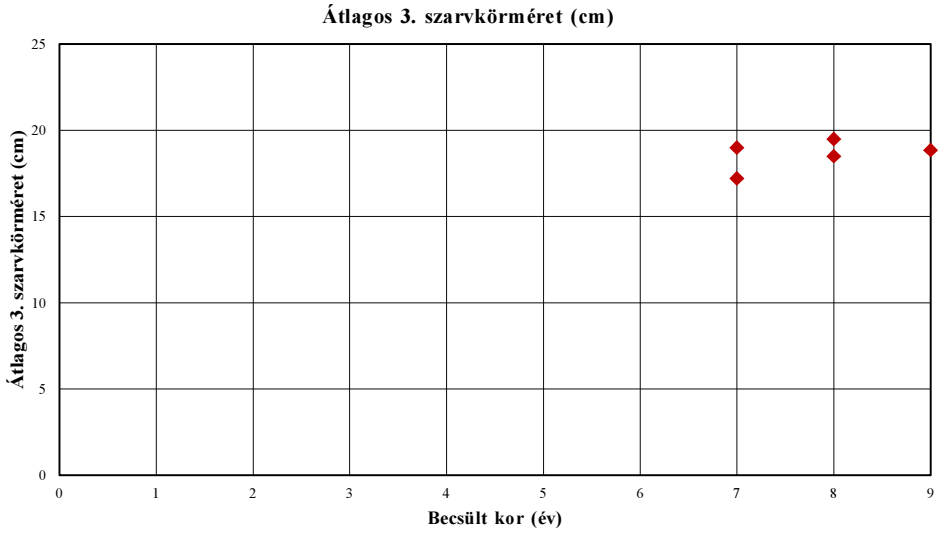

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
1998	1						
1998	2						
1998	3						
1998	4						
1998	5						
1998	6						
1998	7						
1998	8						
1998	8<						
1999	1						
1999	2						
1999	3						
1999	4						
1999	5						
1999	6						
1999	7						
1999	8						
1999	8<						
2000	1						
2000	2						
2000	3						
2000	4						
2000	5						
2000	6						
2000	7						
2000	8						
2000	8<	1	103,30	24,05	23,00	18,85	54,50
2001	1						
2001	2						
2001	3						
2001	4						
2001	5						
2001	6						
2001	7						
2001	8	1	93,50	22,75	22,25	18,50	49,50
2001	8<						
2002	1						
2002	2						
2002	3						
2002	4						
2002	5						
2002	6						
2002	7						
2002	8						
2002	8<						
2003	1						
2003	2						
2003	3						
2003	4						
2003	5						
2003	6						
2003	7	1	89,00	22,00	21,50	19,00	49,00
2003	8	1	93,00	23,75	23,00	19,50	46,00
2003	8<						

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2004	1						
2004	2						
2004	3						
2004	4						
2004	5						
2004	6						
2004	7	1	84,00	24,15	22,55	17,20	59,50
2004	8						
2004	8<						
2005	1						
2005	2						
2005	3						
2005	4						
2005	5						
2005	6						
2005	7						
2005	8						
2005	8<						
2006	1						
2006	2						
2006	3						
2006	4						
2006	5						
2006	6						
2006	7						
2006	8						
2006	8<						
2007	1						
2007	2						
2007	3						
2007	4						
2007	5						
2007	6						
2007	7						
2007	8						
2007	8<						
2008	1						
2008	2						
2008	3						
2008	4						
2008	5						
2008	6						
2008	7						
2008	8						
2008	8<						
2009	1						
2009	2						
2009	3						
2009	4						
2009	5						
2009	6						
2009	7						
2009	8						
2009	8<						

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Muflon

Év	Becsült kor (év)	Bírált trófea (db)	Átlagos szarvhossz (cm)	Átlagos 1. szarvkörméret (cm)	Átlagos 2. szarvkörméret (cm)	Átlagos 3. szarvkörméret (cm)	Átlagos terpesztés (cm)
2010	1						
2010	2						
2010	3						
2010	4						
2010	5						
2010	6						
2010	7						
2010	8						
2010	8<						
2011	1						
2011	2						
2011	3						
2011	4						
2011	5						
2011	6						
2011	7						
2011	8						
2011	8<						
2012	1						
2012	2						
2012	3						
2012	4						
2012	5						
2012	6						
2012	7						
2012	8						
2012	8<						
2013	1						
2013	2						
2013	3						
2013	4						
2013	5						
2013	6						
2013	7						
2013	8						
2013	8<						
2014	1						
2014	2						
2014	3						
2014	4						
2014	5						
2014	6						
2014	7						
2014	8						
2014	8<						

Muflon érmesarány (%) 1998

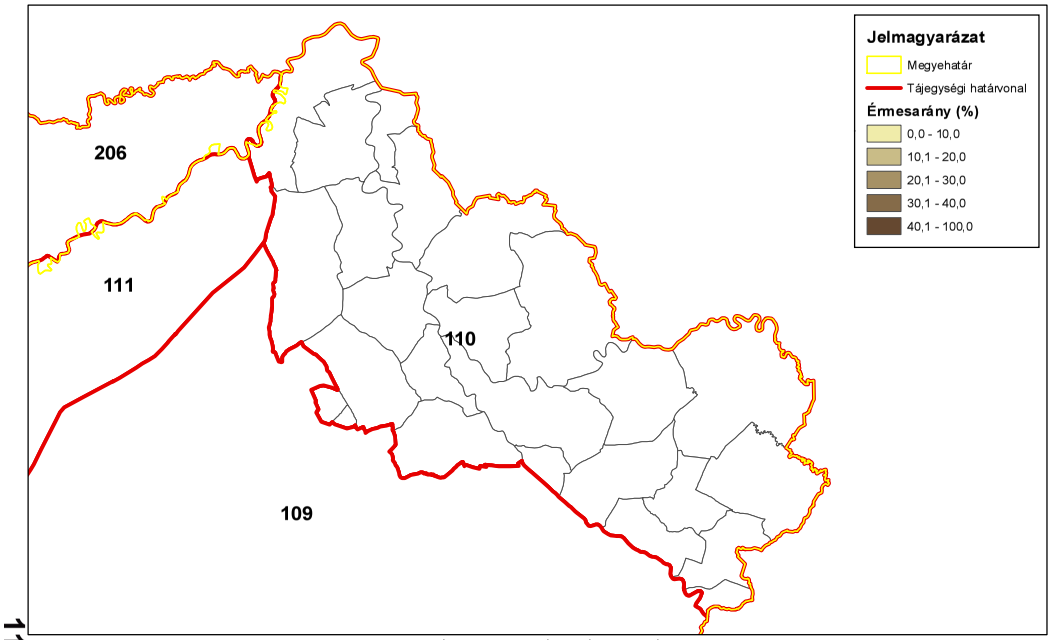

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2003

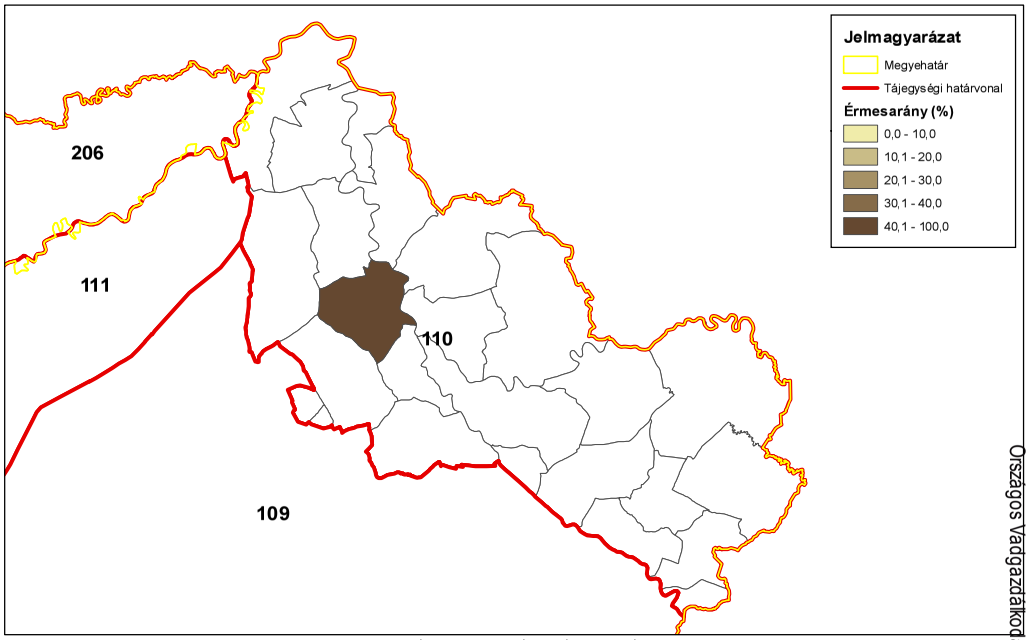

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2008

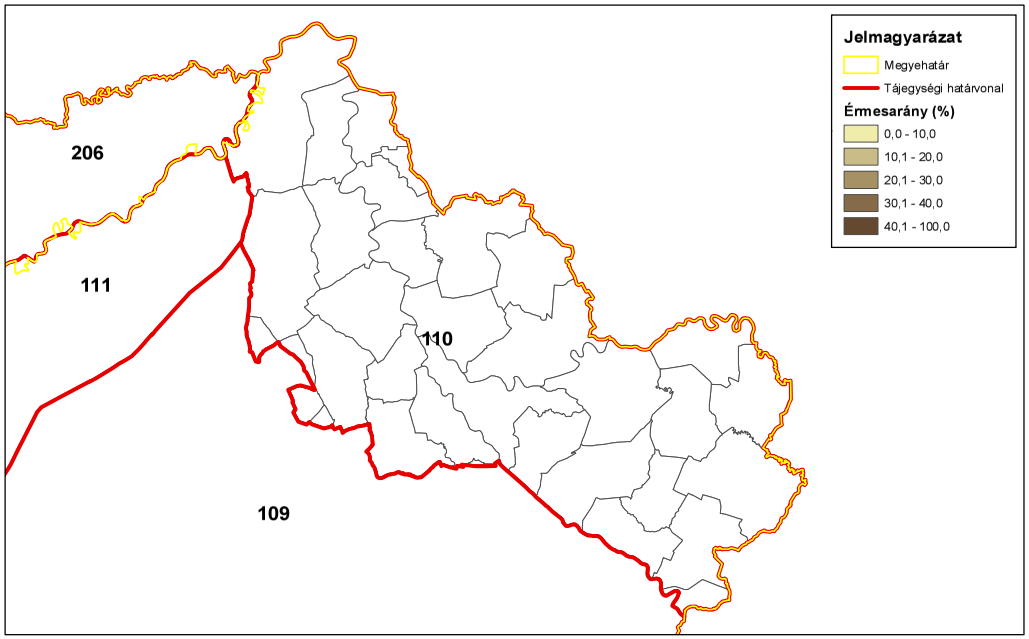

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Muflon érmesarány (%) 2014

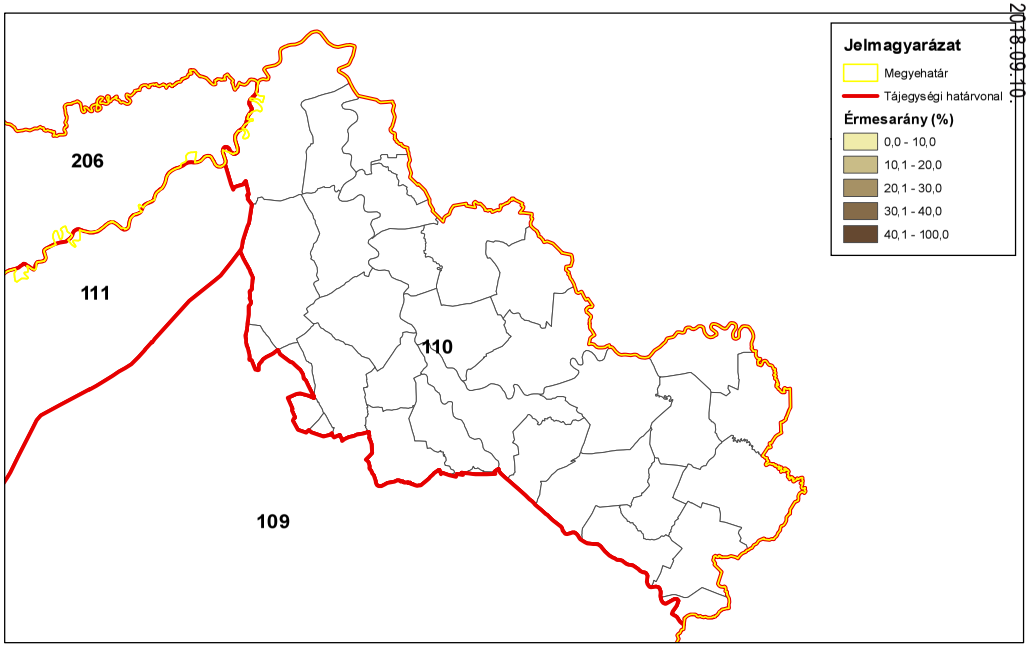

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A vaddisznó állománya és hasznosítása

A vaddisznó állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi létszáma 1998-2014 között már egy eleve jelentős létszámról tovább emelkedett (586→1748 pld; **+257%**), miközben a teríték közel tízszeresére nőtt (255→544 pld; **+898%**). A hasznosítási arány jelentősen nőtt (44→121%).
- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység** 2007-2014 közötti térképein jól követhető a vaddisznó területfoglalása és ahogy az ukrán határ mentén kialakult egy nagyobb sűrűségű sáv. Már 2007-ben az tájegység ≈80%-án lőttek vaddisznót, és az utolsó évben ez már lényegében mindenütt volt elejtés. A határ menti sávban számos 1-3 db/km^2 vagy már >3 db/km^2 terítéket jelentő vadgazdálkodási egység is előfordult. A vaddisznó itteni elterjedése összhangban áll azzal, hogy a tájegység 17.4%-a erdő és 67.9% tartozik szántó és rét-legelő művelési ágba.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- Hasznosítási aránya kezdetben alacsony volt (55-85%), ami nem elegendő a szintentartáshoz sem. Kivétel az utolsó 4-5 volt, amikor >100% volt a hasznosítási arány. A grafikonok alapján a hasznosítás (db) és a kan/koca/süldő/malac lelövések pozitív kapcsolatban állnak. Jól látható a süldők lelövéseinek erős hatása.
- A hasznosítás összetételét tekintve a tájegységben a kan/koca/süldő/malac arányok a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését tették lehetővé. Az utolsó néhány évet leszámítva a kanokhoz képest (15-30%) kevés kocát lőttek (8-18%) és a süldő+malac (50-70%) lelövés is jobbára túl kevés volt. Ennek a kocák és a szaporulat kíméletét okozó lelövési összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert ez a többnyire alacsony hasznosítási arányokkal együtt, végeredményben állomány-növelő gazdálkodást eredményezett.
- Figyelembe véve, hogy az agrár környezetben (68% szántó+rét-legelő) a vaddisznónak nincs helye, az eddigi gyakorlat eredménytelennek tekinthető. A vaddisznólétszám további növekedésének megállítása érdekében a lelövéseket ezeken a részeken maximalizálni kell és elsősorban a kocakilövések minél magasabb arányát kell elérni.

A vaddisznó jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó stabil, teljes elterjedése veszélyes a vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodóira nézve. A >20-25% erdősültségű vadgazdálkodási egységekben a vaddisznó megtelepedése nem akadályozható meg, de ezek a területek nem lehetnek a mezőgazdasági területekre utánpótlást biztosító rezervoárok.
- A vaddisznó az intenzív mezőgazdasági rendszerekben súlyos károkat okozhat, amik anyagilag ellehetetleníthetik az érintetteket. A jelenlegi vadkárhelyzet még nem veszélyes, de a láthatóan növekvő trend és a szinte töretlenül emelkedő vaddisznólétszám kockázatos együttállás.
- A vaddisznó megtelepülésének kockázata az apróvadban neki tulajdonítható keletkező veszteség is. A vaddisznó mindenevő faj, ami a tojások, a fiókák és a szaporulat szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat.

A szabad területi vaddisznóállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Jelentett				Hasznosított					Hasznosítási arány			
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes	Kan	Koca	Süldő	Összes
1998	128	167	291	**586**	64	47	133	11	**255**	50,0%	28,1%	45,7%	**43,5%**
1999	104	133	200	**437**	126	65	156	49	**396**	121,2%	48,9%	78,0%	**90,6%**
2000	104	122	204	**430**	111	59	145	49	**364**	106,7%	48,4%	71,1%	**84,7%**
2001	128	147	239	**514**	130	84	287	186	**687**	101,6%	57,1%	120,1%	**133,7%**
2002	153	188	292	**633**	134	72	287	55	**548**	87,6%	38,3%	98,3%	**86,6%**
2003	163	199	333	**695**	144	92	254	72	**562**	88,3%	46,2%	76,3%	**80,9%**
2004	159	196	335	**690**	127	67	345	46	**585**	79,9%	34,2%	103,0%	**84,8%**
2005	142	168	326	**636**	141	72	345	80	**638**	99,3%	42,9%	105,8%	**100,3%**
2006	116	181	368	**665**	87	29	191	42	**349**	75,0%	16,0%	51,9%	**52,5%**
2007	124	176	376	**676**	164	80	405	76	**725**	132,3%	45,5%	107,7%	**107,2%**
2008	271	300	668	**1 239**	271	133	739	134	**1 277**	100,0%	44,3%	110,6%	**103,1%**
2009	303	341	726	**1 370**	237	111	712	141	**1 201**	78,2%	32,6%	98,1%	**87,7%**
2010	300	383	797	**1 480**	359	196	882	165	**1 602**	119,7%	51,2%	110,7%	**108,2%**
2011	341	445	914	**1 700**	355	246	1 360	260	**2 221**	104,1%	55,3%	148,8%	**130,6%**
2012	402	474	1 144	**2 020**	376	245	1 173	291	**2 085**	93,5%	51,7%	102,5%	**103,2%**
2013	436	495	1 134	**2 065**	425	306	1 362	316	**2 409**	97,5%	61,8%	120,1%	**116,7%**
2014	454	521	1 121	**2 096**	382	338	1 468	356	**2 544**	84,1%	64,9%	131,0%	**121,4%**
Változás	254,7%	212,0%	285,2%	257,7%	496,9%	619,1%	1003,8%	3136,4%	897,6%	68,3%	130,5%	186,5%	178,9%

Ivararány (1 kanra vonatkoztatva) és szaporodási mutató

Év	Jelentett				Hasznosított						
	Kan	Koca	Süldő	*Süldő/koca*	Kan	Koca	Süldő	Malac	*Süldő/koca*	*Malac/koca*	*(M+S)/koca*
1998	1	1,30	2,27	***1,74***	1	0,73	2,08	0,17	***2,83***	***0,23***	***3,06***
1999	1	1,28	1,92	***1,50***	1	0,52	1,24	0,39	***2,40***	***0,75***	***3,15***
2000	1	1,17	1,96	***1,67***	1	0,53	1,31	0,44	***2,46***	***0,83***	***3,29***
2001	1	1,15	1,87	***1,63***	1	0,65	2,21	1,43	***3,42***	***2,21***	***5,63***
2002	1	1,23	1,91	***1,55***	1	0,54	2,14	0,41	***3,99***	***0,76***	***4,75***
2003	1	1,22	2,04	***1,67***	1	0,64	1,76	0,50	***2,76***	***0,78***	***3,54***
2004	1	1,23	2,11	***1,71***	1	0,53	2,72	0,36	***5,15***	***0,69***	***5,84***
2005	1	1,18	2,30	***1,94***	1	0,51	2,45	0,57	***4,79***	***1,11***	***5,90***
2006	1	1,56	3,17	***2,03***	1	0,33	2,20	0,48	***6,59***	***1,45***	***8,03***
2007	1	1,42	3,03	***2,14***	1	0,49	2,47	0,46	***5,06***	***0,95***	***6,01***
2008	1	1,11	2,46	***2,23***	1	0,49	2,73	0,49	***5,56***	***1,01***	***6,56***
2009	1	1,13	2,40	***2,13***	1	0,47	3,00	0,59	***6,41***	***1,27***	***7,68***
2010	1	1,28	2,66	***2,08***	1	0,55	2,46	0,46	***4,50***	***0,84***	***5,34***
2011	1	1,30	2,68	***2,05***	1	0,69	3,83	0,73	***5,53***	***1,06***	***6,59***
2012	1	1,18	2,85	***2,41***	1	0,65	3,12	0,77	***4,79***	***1,19***	***5,98***
2013	1	1,14	2,60	***2,29***	1	0,72	3,20	0,74	***4,45***	***1,03***	***5,48***
2014	1	1,15	2,47	***2,15***	1	0,88	3,84	0,93	***4,34***	***1,05***	***5,40***

Ivararány (százalékos megoszlás)

Év	Jelentett				Hasznosított					Kan / (kan+koca)	Süldő+malac
	Kan	Koca	Süldő	Összes	Kan	Koca	Süldő	Malac	Összes		
1998	21,8%	28,5%	49,7%	100%	25,1%	18,4%	52,2%	4,3%	100%	**57,7%**	**56,5%**
1999	23,8%	30,4%	45,8%	100%	31,8%	16,4%	39,4%	12,4%	100%	**66,0%**	**51,8%**
2000	24,2%	28,4%	47,4%	100%	30,5%	16,2%	39,8%	13,5%	100%	**65,3%**	**53,3%**
2001	24,9%	28,6%	46,5%	100%	18,9%	12,2%	41,8%	27,1%	100%	**60,7%**	**68,9%**
2002	24,2%	29,7%	46,1%	100%	24,5%	13,1%	52,4%	10,0%	100%	**65,0%**	**62,4%**
2003	23,5%	28,6%	47,9%	100%	25,6%	16,4%	45,2%	12,8%	100%	**61,0%**	**58,0%**
2004	23,0%	28,4%	48,6%	100%	21,7%	11,5%	59,0%	7,9%	100%	**65,5%**	**66,8%**
2005	22,3%	26,4%	51,3%	100%	22,1%	11,3%	54,1%	12,5%	100%	**66,2%**	**66,6%**
2006	17,4%	27,2%	55,3%	100%	24,9%	8,3%	54,7%	12,0%	100%	**75,0%**	**66,8%**
2007	18,3%	26,0%	55,6%	100%	22,6%	11,0%	55,9%	10,5%	100%	**67,2%**	**66,3%**
2008	21,9%	24,2%	53,9%	100%	21,2%	10,4%	57,9%	10,5%	100%	**67,1%**	**68,4%**
2009	22,1%	24,9%	53,0%	100%	19,7%	9,2%	59,3%	11,7%	100%	**68,1%**	**71,0%**
2010	20,3%	25,9%	53,9%	100%	22,4%	12,2%	55,1%	10,3%	100%	**64,7%**	**65,4%**
2011	20,1%	26,2%	53,8%	100%	16,0%	11,1%	61,2%	11,7%	100%	**59,1%**	**72,9%**
2012	19,9%	23,5%	56,6%	100%	18,0%	11,8%	56,3%	14,0%	100%	**60,5%**	**70,2%**
2013	21,1%	24,0%	54,9%	100%	17,6%	12,7%	56,5%	13,1%	100%	**58,1%**	**69,7%**
2014	21,7%	24,9%	53,5%	100%	15,0%	13,3%	57,7%	14,0%	100%	**53,1%**	**71,7%**

A vaddisznó hasznosításának összefüggései (1998-2014)

VGTE: **110**

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései I.

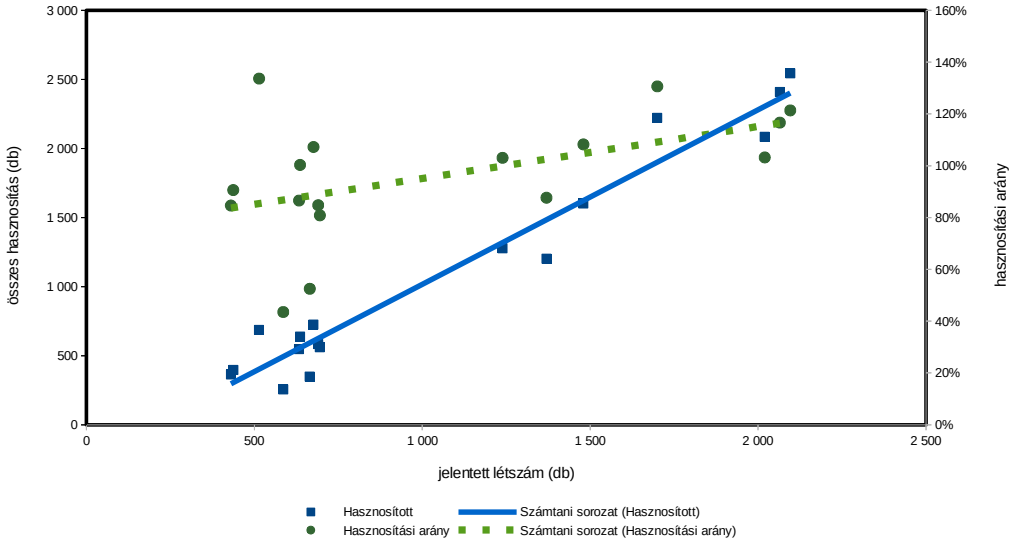

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései II.

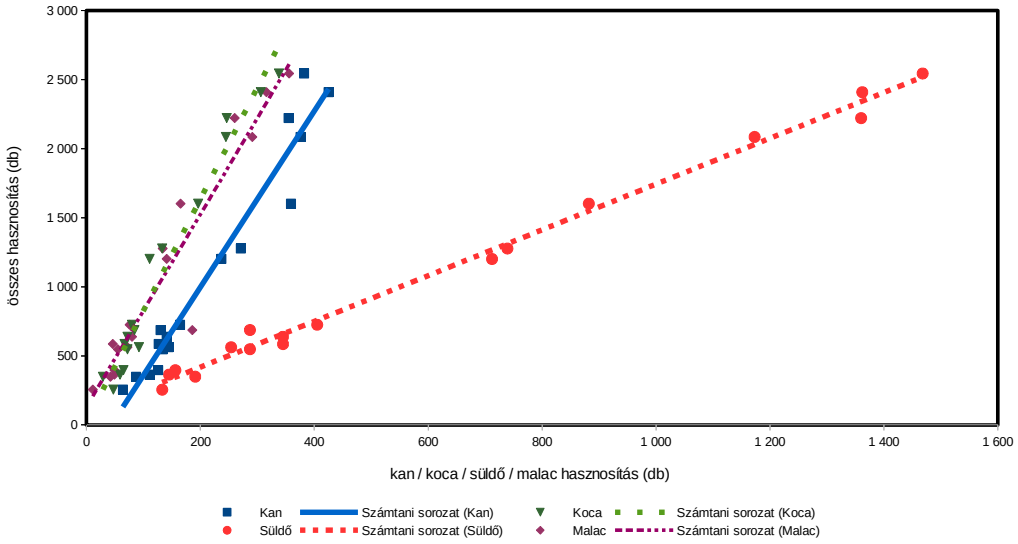

Vaddisznó szabad területi hasznosítás összefüggései III.

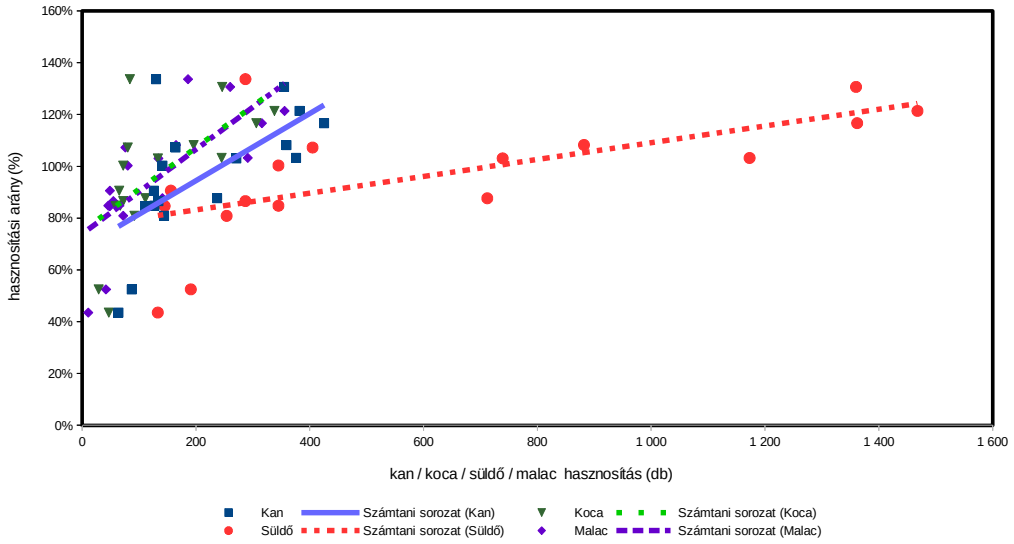

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2007

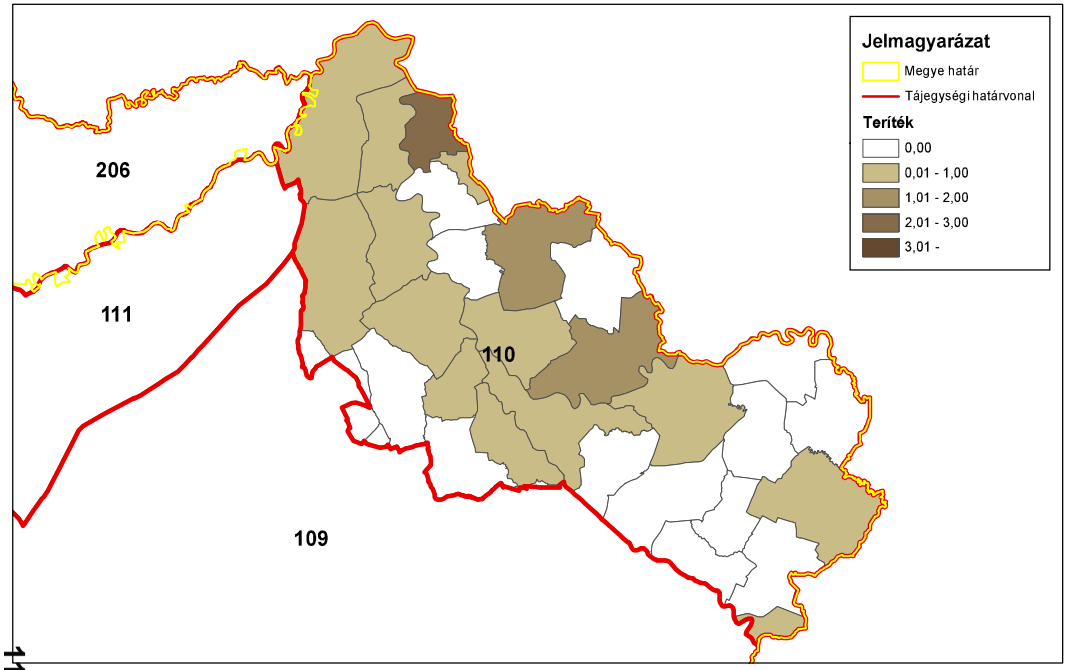

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2008

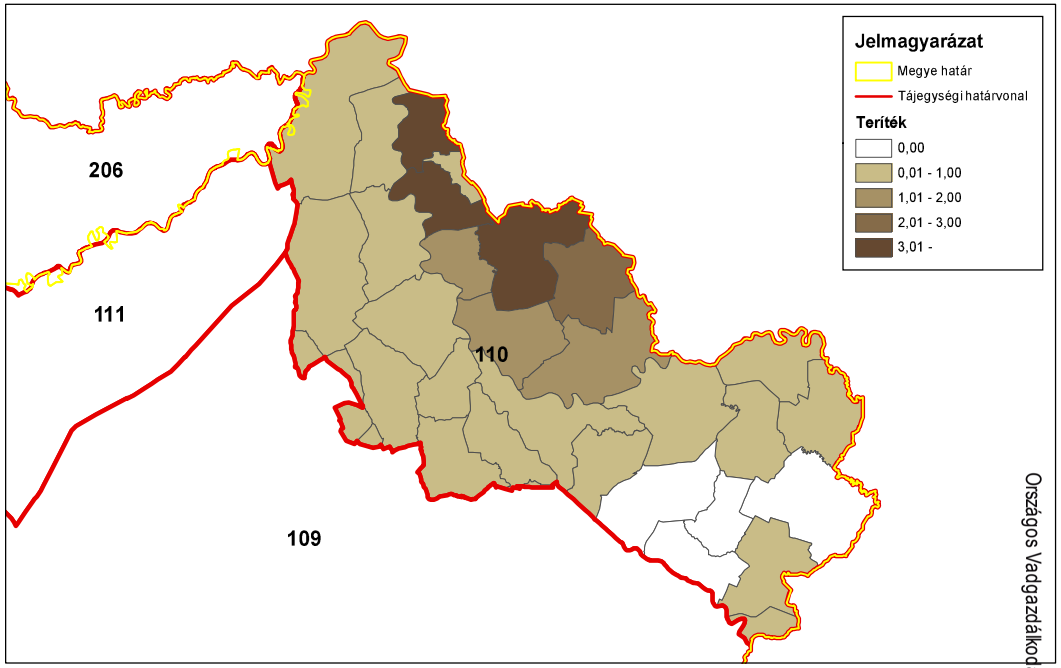

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2009

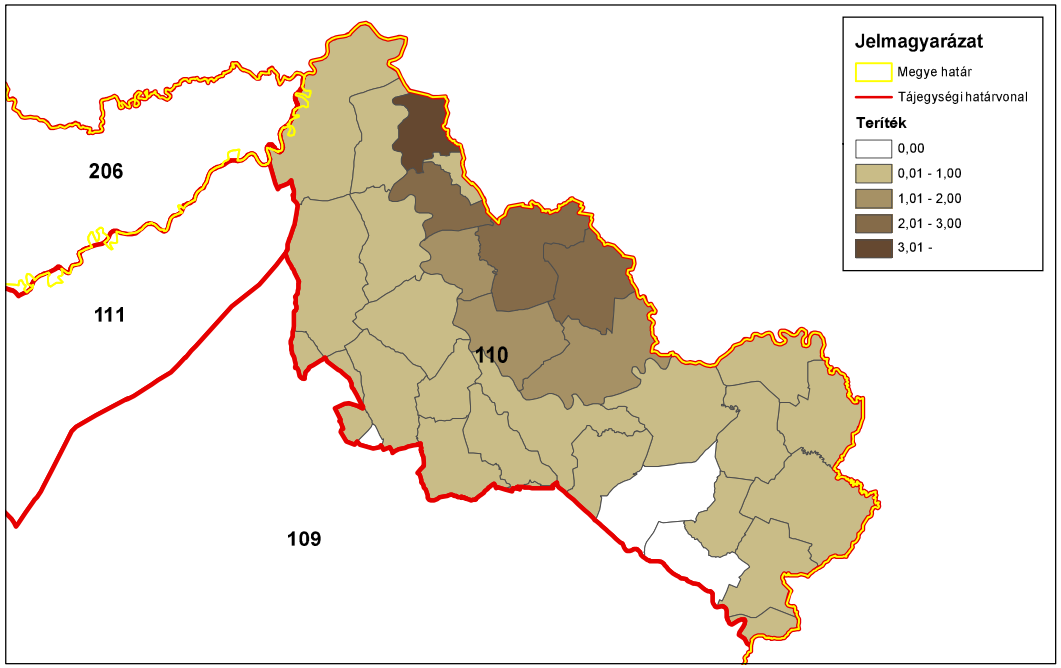

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2010

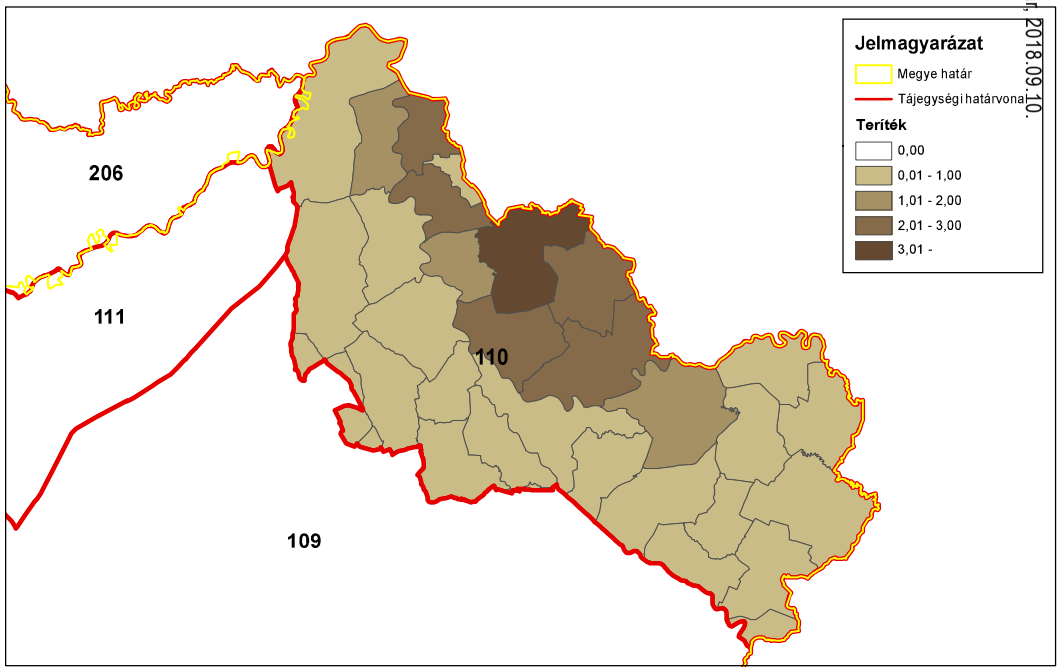

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2011

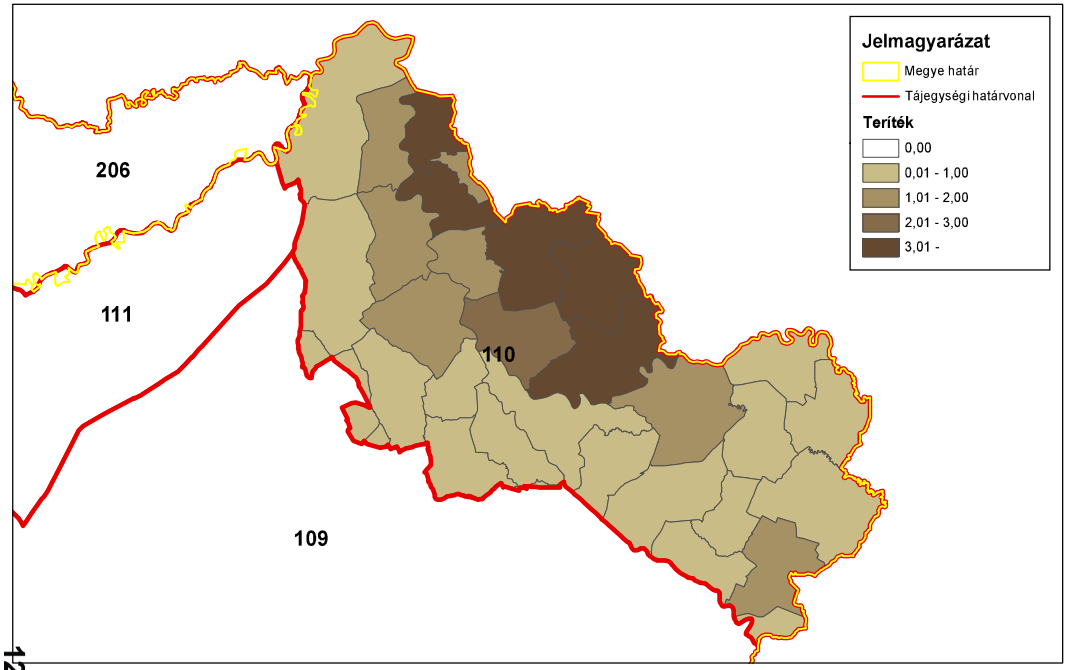

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2012

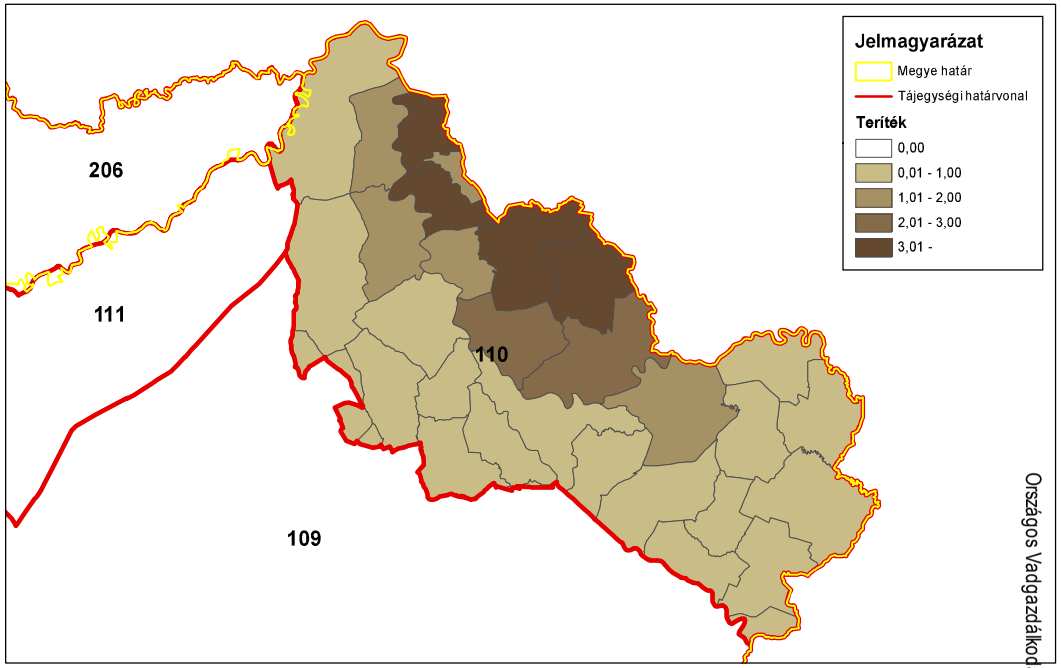

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2013

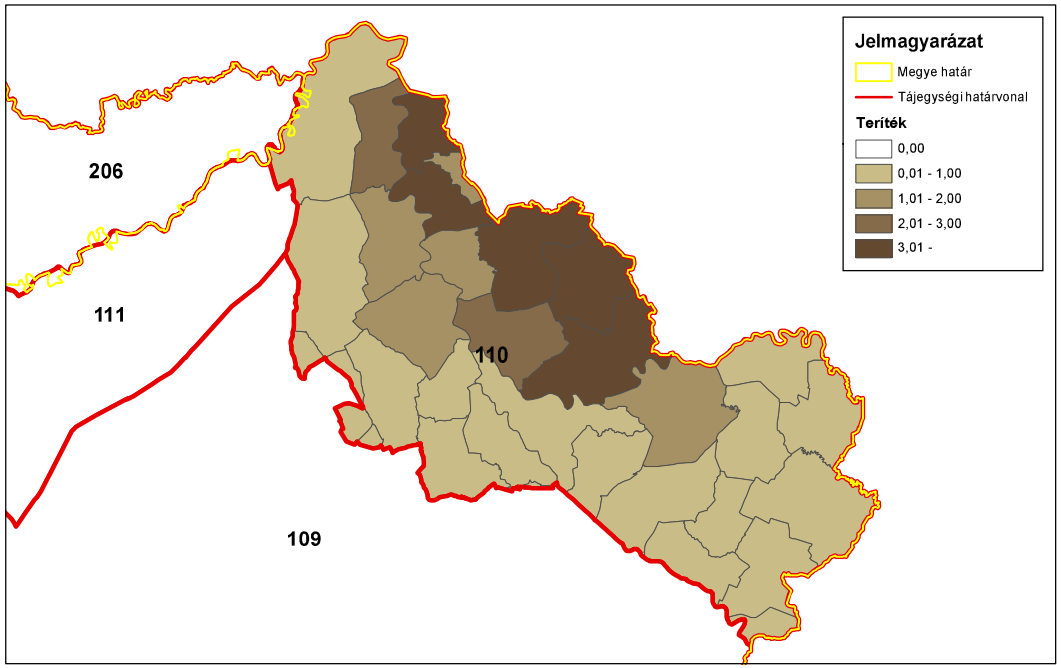

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó (teríték - db/km^2) 2014

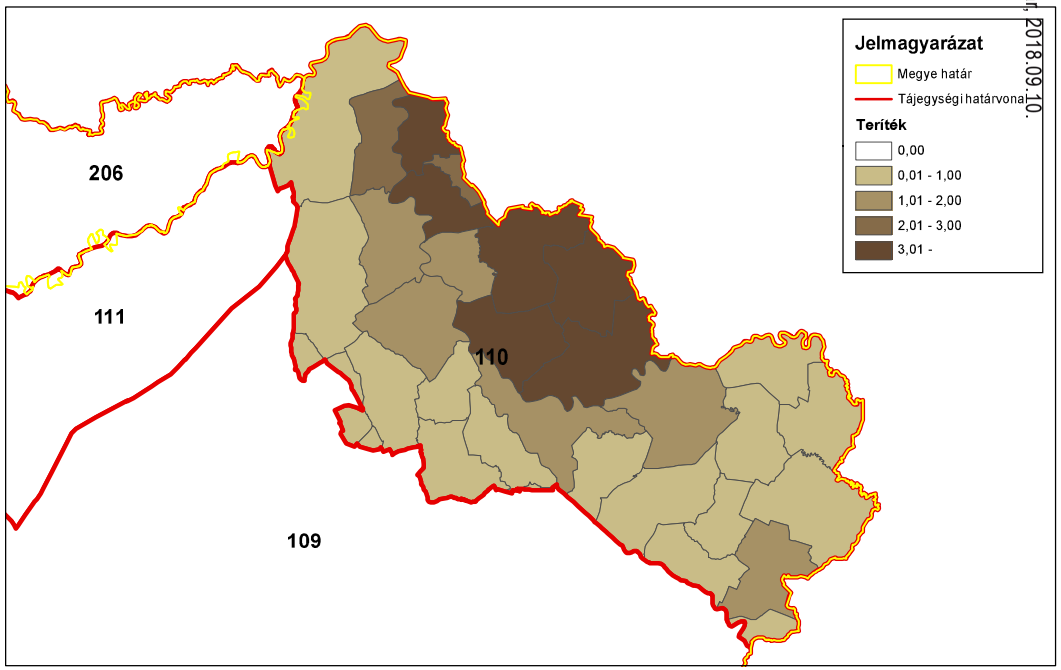

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

Az érmes trófeák adatainak évenkénti alakulása

Év	Összes bírált trófea (db)	Érmes trófea (db)	Érmesarány (%)	Aranyérem (db)	Ezüstérem (db)	Bronzérem (db)	Aranyérem (%)	Ezüstérem (%)	Bronzérem (%)
1998	12	3	25,0%	1		2	33,3%	0,0%	66,7%
1999	9	3	33,3%		3		0,0%	100,0%	0,0%
2000	12	4	33,3%		3	1	0,0%	75,0%	25,0%
2001	22	6	27,3%	1	2	3	16,7%	33,3%	50,0%
2002	23	6	26,1%	2	1	3	33,3%	16,7%	50,0%
2003	49	14	28,6%	1	4	9	7,1%	28,6%	64,3%
2004	20	12	60,0%	2	5	5	16,7%	41,7%	41,7%
2005	28	14	50,0%	4	2	8	28,6%	14,3%	57,1%
2006	11	8	72,7%	1	2	5	12,5%	25,0%	62,5%
2007	28	16	57,1%	4	6	6	25,0%	37,5%	37,5%
2008	31	22	71,0%	5	6	11	22,7%	27,3%	50,0%
2009	119	59	49,6%	12	18	29	20,3%	30,5%	49,2%
2010	30	20	66,7%	9	5	6	45,0%	25,0%	30,0%
2011	93	47	50,5%	7	12	28	14,9%	25,5%	59,6%
2012	29	14	48,3%	2	6	6	14,3%	42,9%	42,9%
2013	69	42	60,9%	11	14	17	26,2%	33,3%	40,5%
2014	33	24	72,7%	9	10	5	37,5%	41,7%	20,8%

A 110. sz. vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati adatai (1998-2014)
Vaddisznó

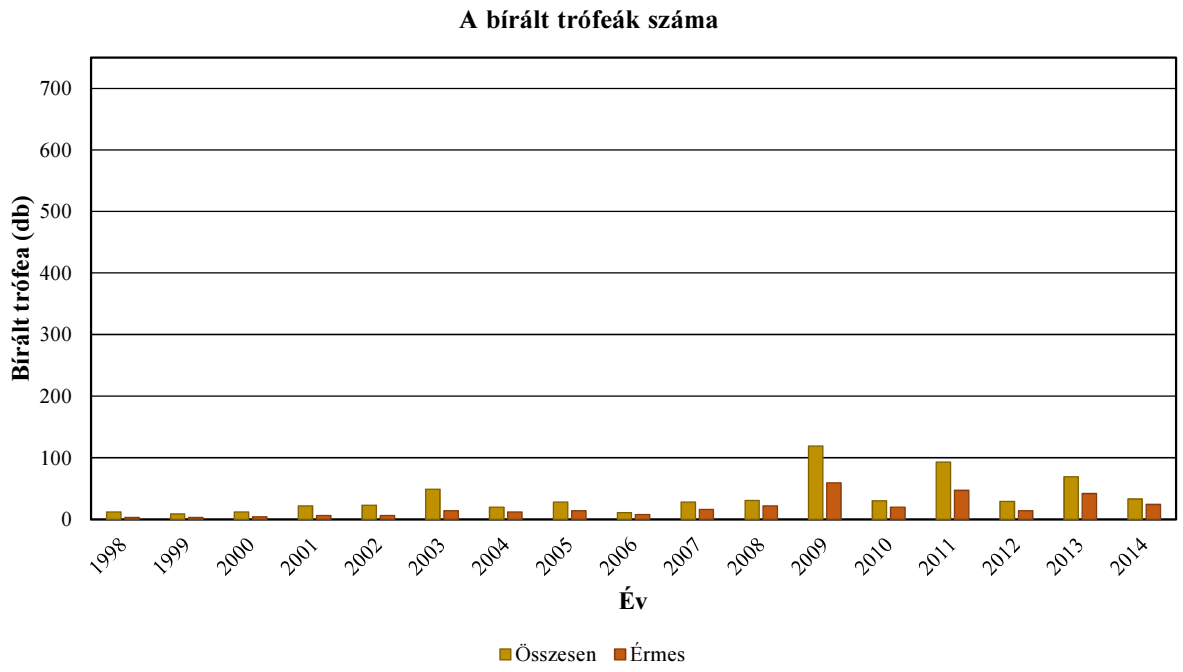

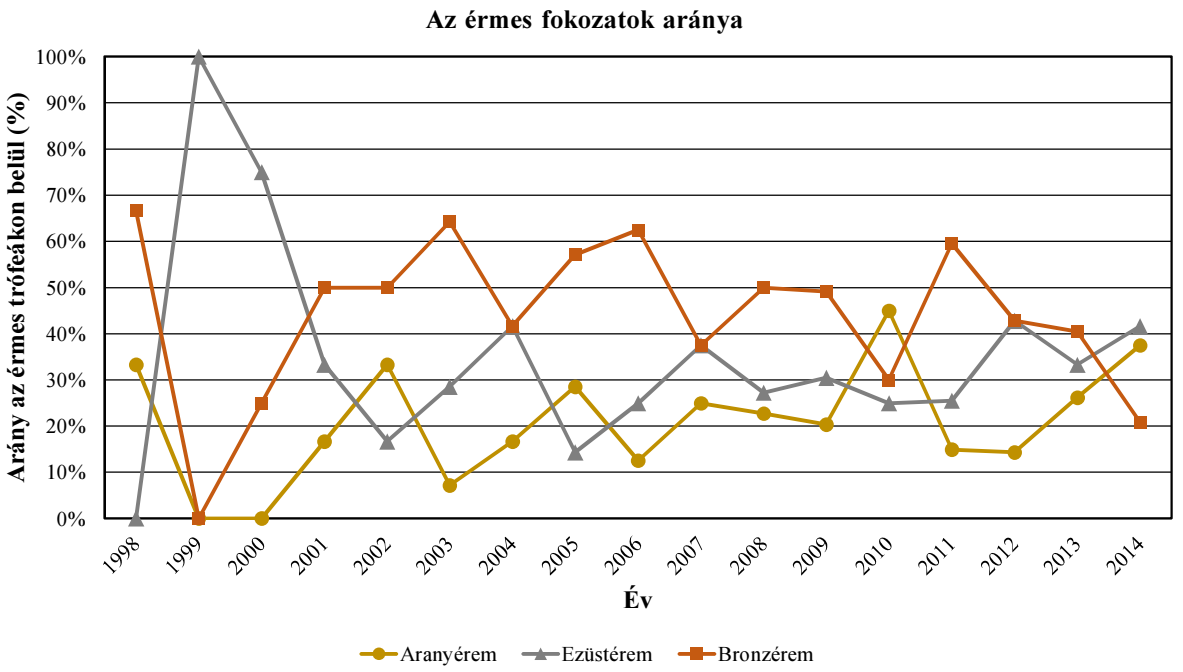

Vaddisznó érmesarány (%) 1998

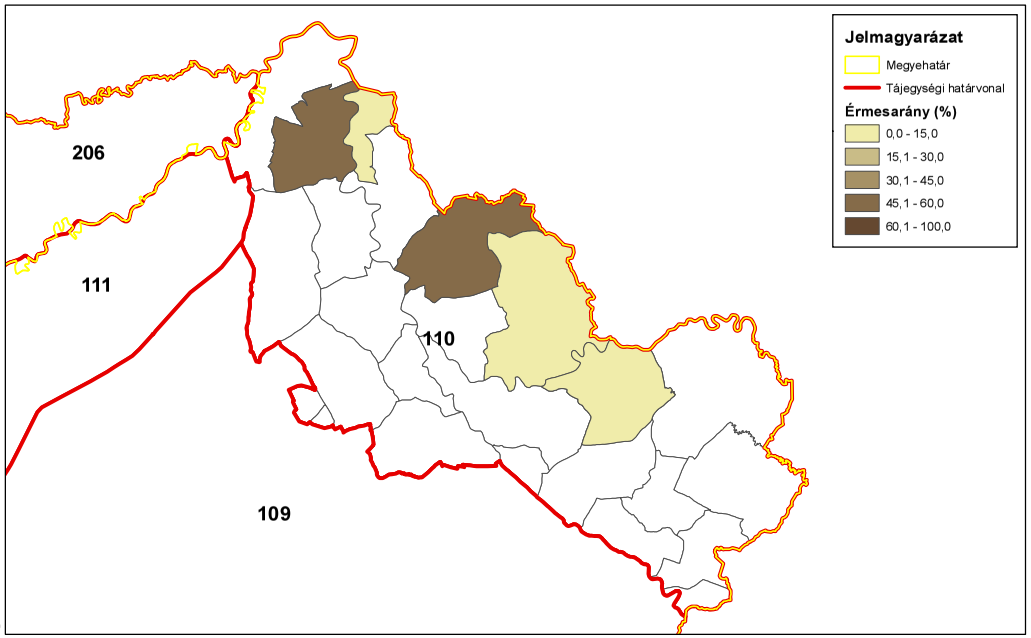

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2003

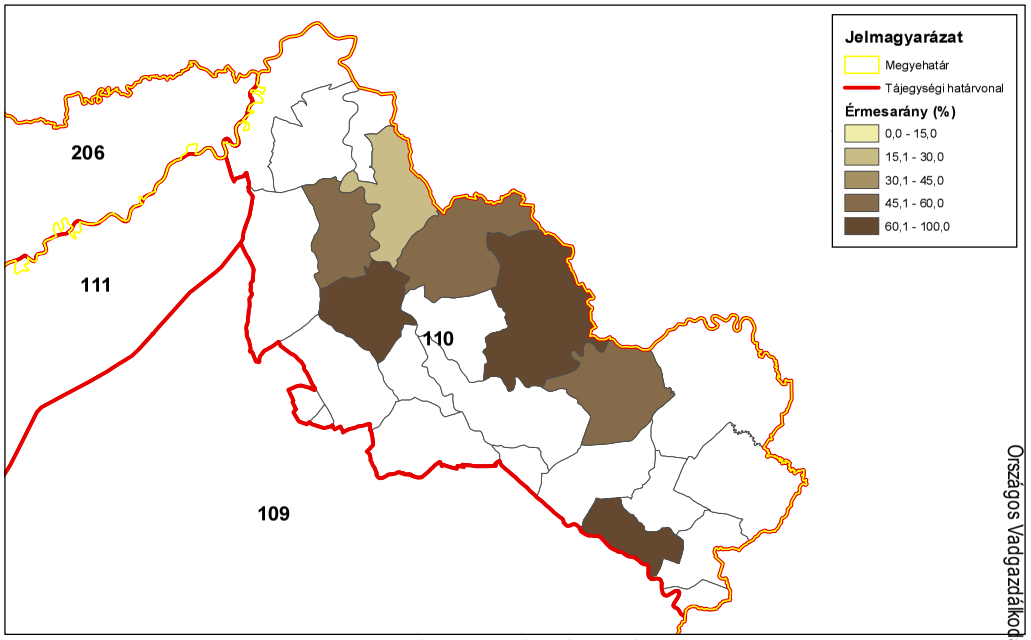

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2008

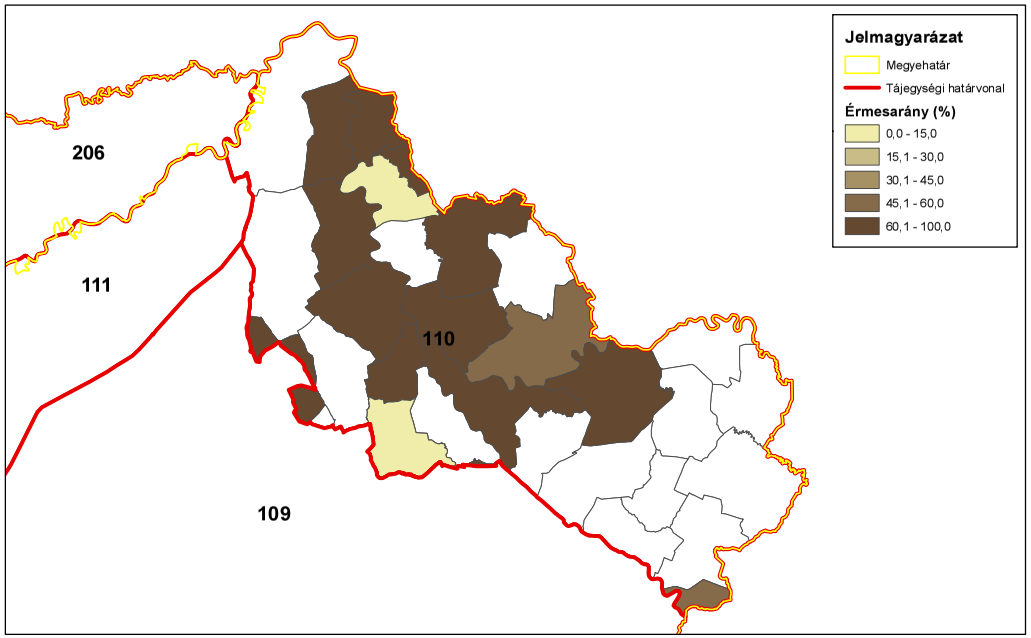

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Vaddisznó érmesarány (%) 2014

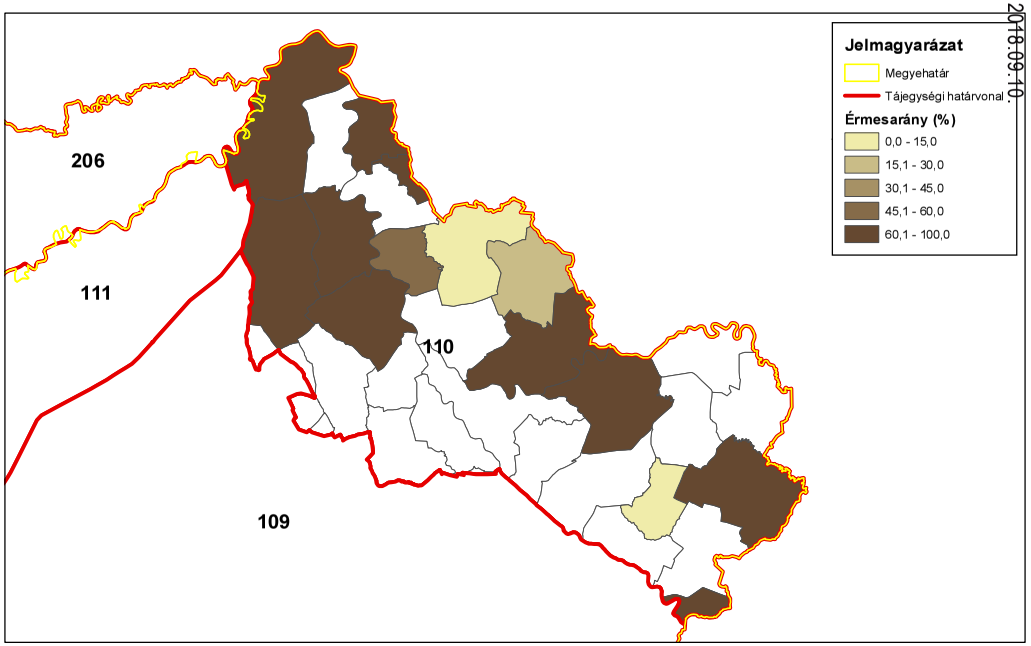

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

A mezei nyúl állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység (110)** területén a mezei nyúl létszáma 1998-2014 között csökkent (11,5 → 7 ezer). A lelövések 2005-ig enyhén növekedtek, majd csökkenés következett be (1,7 → 2 → 1,6 ezer pld). Összességében stabil volt a lelövések száma. Az élő befogás viszont erőteljesen csökkent, először 2002-2004 között volt 0, majd 2008-tól megint nem volt élőnyúl befogás, az utolsó két évben fogtak újra néhány egyedet.
- Az adatok alapján a nyúl állomány jelentett létszáma és a hasznosítás között látható egy enyhe összefüggés. A hasznosítás ugyanakkor nem csökkent olyan mértékben, ahogy a jelentett állomány csökkent, ezek alapján a becsléseket és a tervezést erősíteni kellene.
- A lelövések és a befogások egymáshoz viszonyított aránya jól alakult a tájegységben, a lelövések voltak túlsúlyban minden évben. Ez kedvező lehet a további állomány alakulás szempontjából, de az időzítés és a mennyiség tervezése fontos tényező lehet a csökkenés megállításához.
- A déli határvonal mentén lévő vadgazdálkodási egységekben hasznosítottak több nyulat végig, de látszik egy enyhe keletre rendeződés és az is, hogy csökkent a mezei nyúl terítéksűrűsége a tájegységben.
- Összességében a nyúl hasznosításának változása nem volt összhangban a létszám változásával, azaz a hasznosítás csökkenése nem igazodik az állomány változásából levezethető lehetőségekhez.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A hasznosítási arány körülbelül állandó volt kisebb ingadozásokkal, azonban 2014-re összességében növekedést mutatott (19,4% → 23,6%, ami 22%-os erősödés).
- A hasznosítás összetételében látható a lelövések túlsúlya, ami az időszak alatt többször kizárólagossá vált és csak lelövés útján hasznosították a mezei nyúl állományt, ami kedvező lehet. Ugyanakkor a lelövések esetleges rossz időzítése, illetve a megnövekedett hasznosítási arány okozhatja a nyúl populáció csökkenését. A megnövekedett hasznosítást nem támasztja alá a populációsűrűség változása. Csökkenteni kellene a hasznosítási arányt

A mezei nyúl jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység az ország gyengébb mezei nyulas térségei közé tartozik a teríték nagysága alapján. A mezei nyúl nem fontos tényezője az eredményes vadgazdálkodásnak. Ugyanakkor a mezei nyúllal való gazdálkodást erősíteni lehetne a jelenlegi adatok alapján. A mezei nyúl állománya sajnos csökkenő, a hasznosítása is csökken, de nem olyan mértékben. A fácán hasznosítással összefüggést mutat, ami arra utal, hogy az apróvadas gazdálkodási szemlélet még jelen van ebben a tájegységben. Még fontos az apróvad állomány a helyi vadgazdálkodók számára. A megnövekedett hasznosítási arány viszont veszélyeztetheti a még meglévő mezei nyúl állományt, aminek ellenőrzéséhez és a tudatosabb gazdálkodáshoz szükségesek bizonyos változtatások a becslések és a tervezés területén legalább azokon a vadgazdálkodási egységeken, ahol még jelentősebb nyúl populáció található.

A szabad területi mezeinyúl-állomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Becslés	Hasznosított			Arányok		
		Lelövés	Befogás	Összes	Lelövés	Befogás	Hasznosítás
1998	11 480	1 693	529	**2 222**	76,2%	23,8%	**19,4%**
1999	9 492	1 486	394	**1 880**	79,0%	21,0%	**19,8%**
2000	11 140	1 469	49	**1 518**	96,8%	3,2%	**13,6%**
2001	10 558	1 599	150	**1 749**	91,4%	8,6%	**16,6%**
2002	11 444	2 200	0	**2 200**	100,0%	0,0%	**19,2%**
2003	12 320	2 087	0	**2 087**	100,0%	0,0%	**16,9%**
2004	9 322	1 806	0	**1 806**	100,0%	0,0%	**19,4%**
2005	10 154	2 012	55	**2 067**	97,3%	2,7%	**20,4%**
2006	10 293	1 445	0	**1 445**	100,0%	0,0%	**14,0%**
2007	8 325	1 419	99	**1 518**	93,5%	6,5%	**18,2%**
2008	9 763	1 392	0	**1 392**	100,0%	0,0%	**14,3%**
2009	9 420	1 569	0	**1 569**	100,0%	0,0%	**16,7%**
2010	9 295	1 168	0	**1 168**	100,0%	0,0%	**12,6%**
2011	7 410	1 277	0	**1 277**	100,0%	0,0%	**17,2%**
2012	7 375	1 309	0	**1 309**	100,0%	0,0%	**17,7%**
2013	7 085	1 238	32	**1 270**	97,5%	2,5%	**17,9%**
2014	6 930	1 593	45	**1 638**	97,3%	2,7%	**23,6%**
Változás	-39,6%	-5,9%	-91,5%	-26,3%	27,6%	-88,5%	22,1%
Minimum	6 930	1 168	0	1 168	76,2%	0,0%	12,6%
Maximum	12 320	2 200	529	2 222	100,0%	23,8%	23,6%

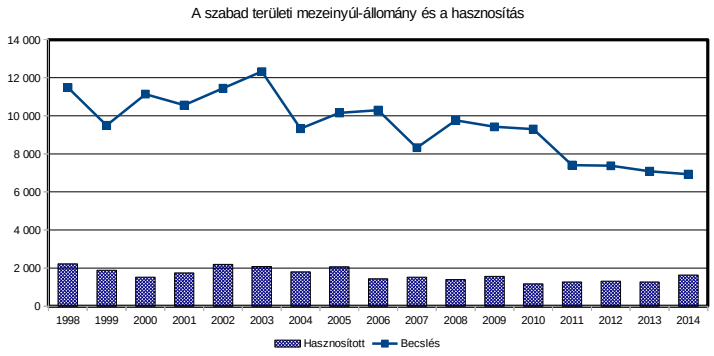

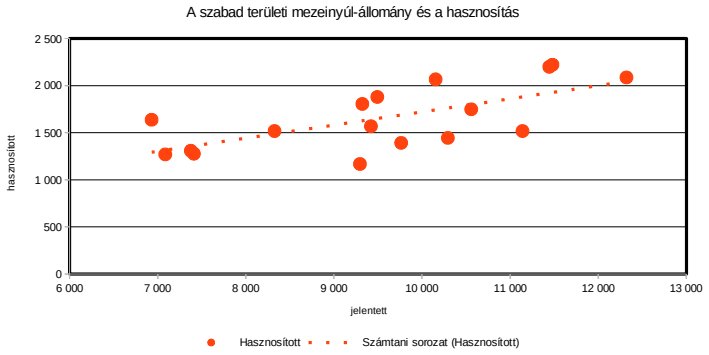

A mezei nyúl hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **110**

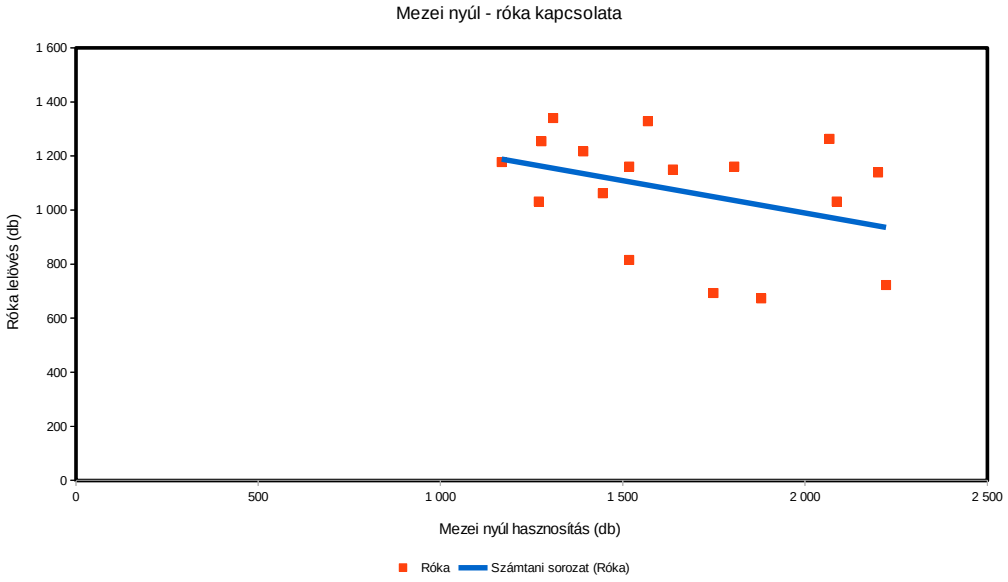

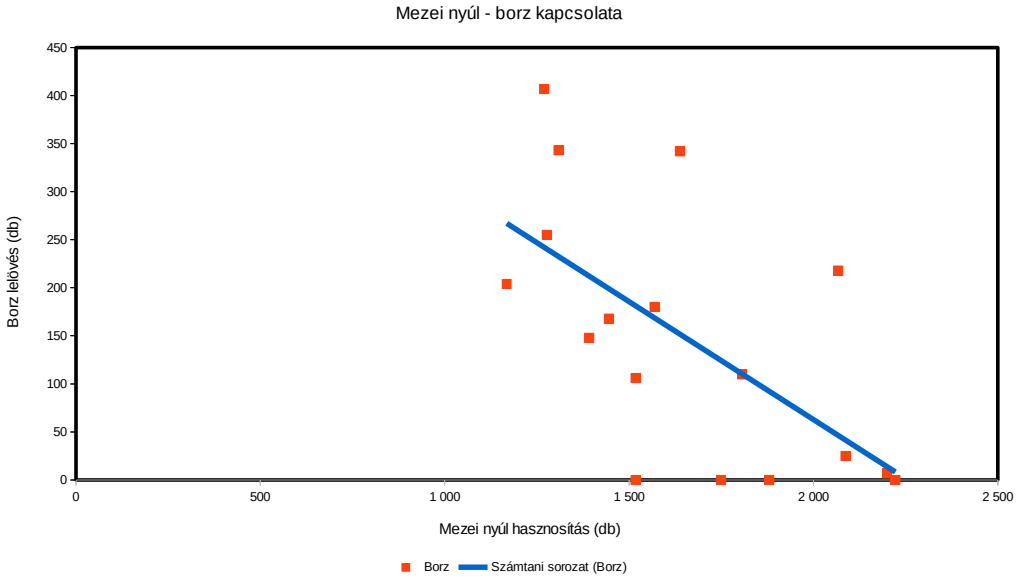

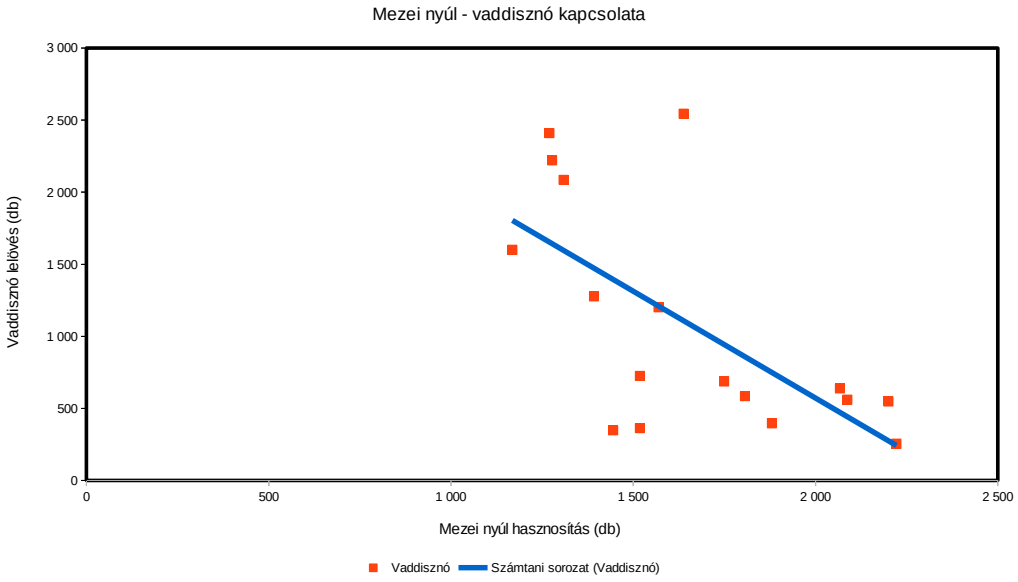

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2007

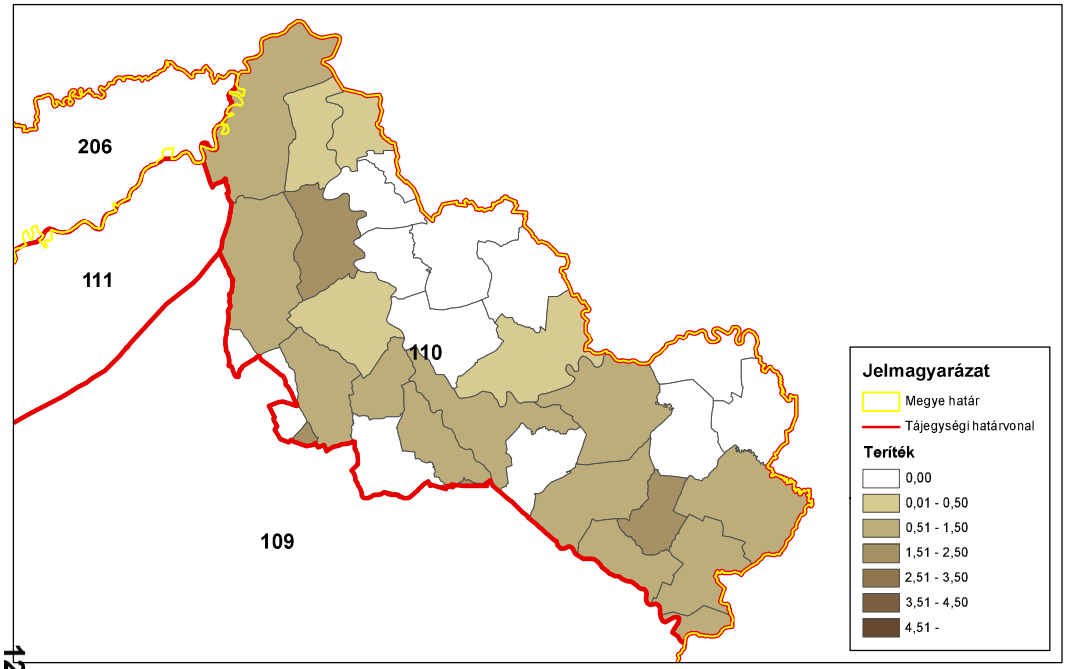

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2008

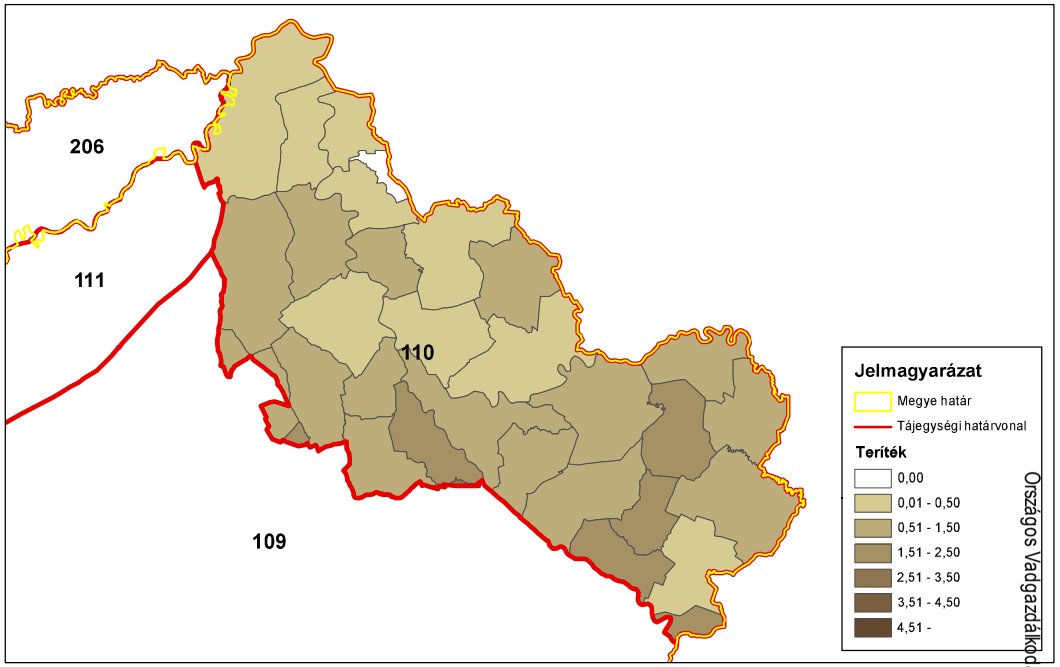

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2009

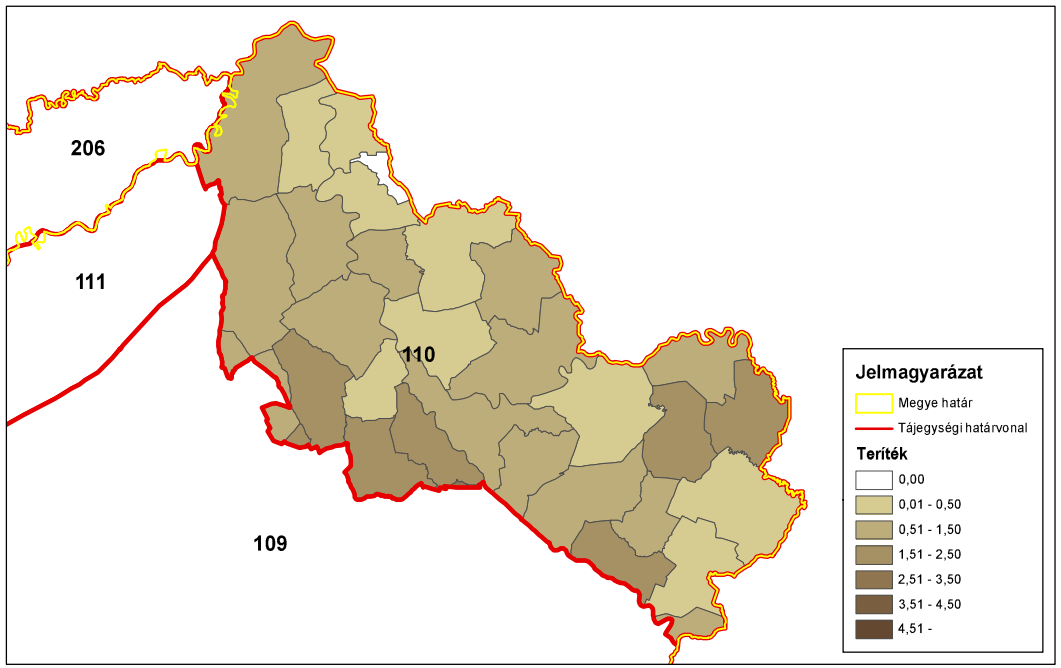

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (terítéк - db/km^2) 2010

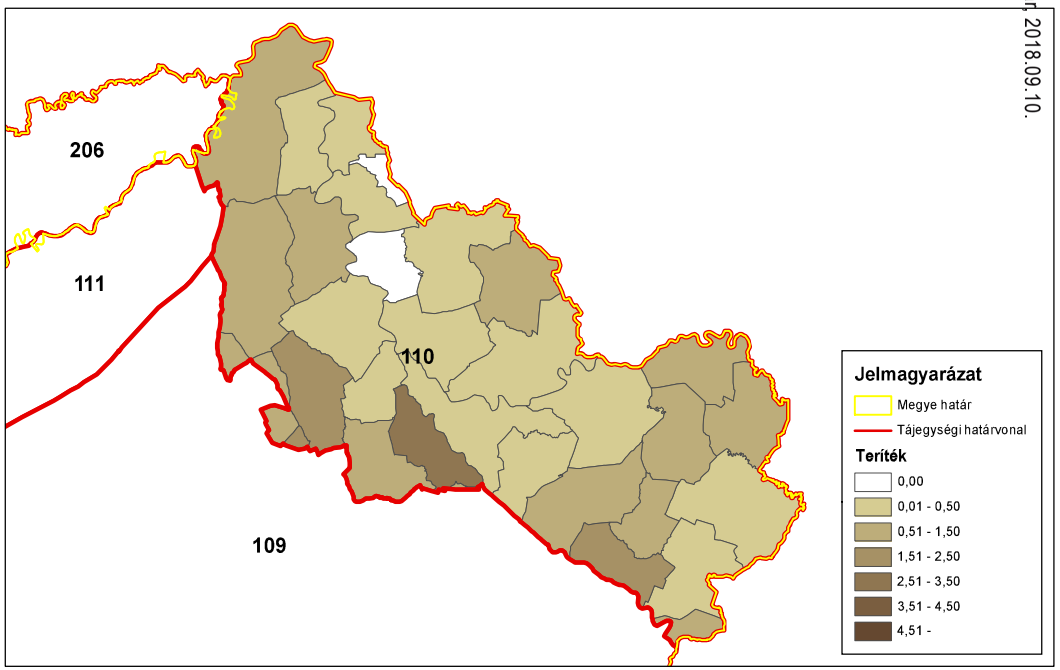

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2011

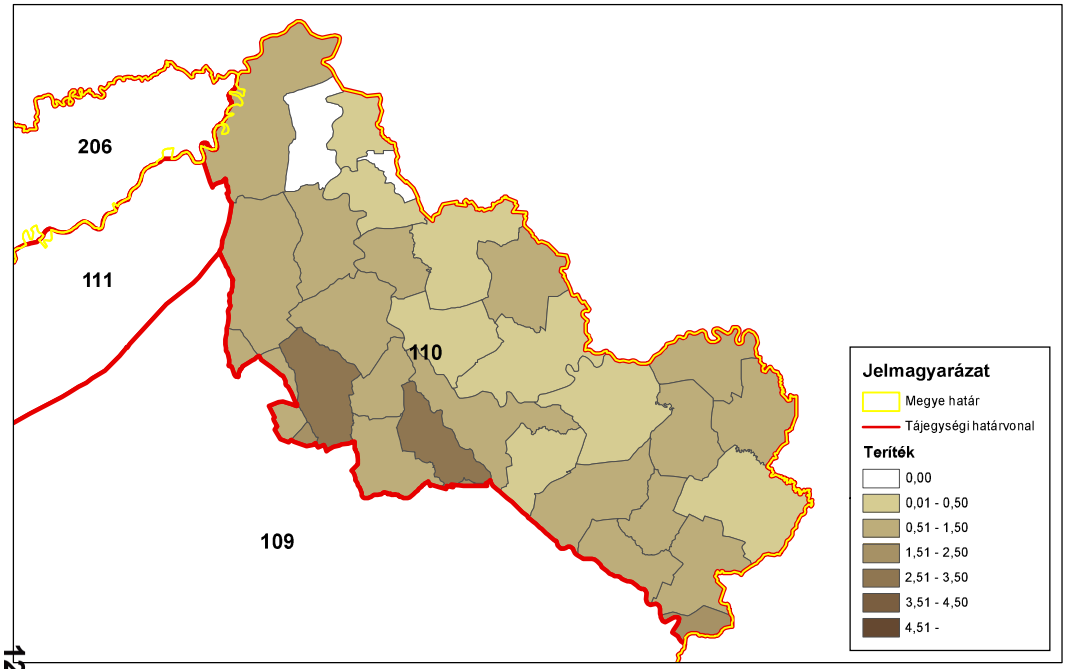

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2012

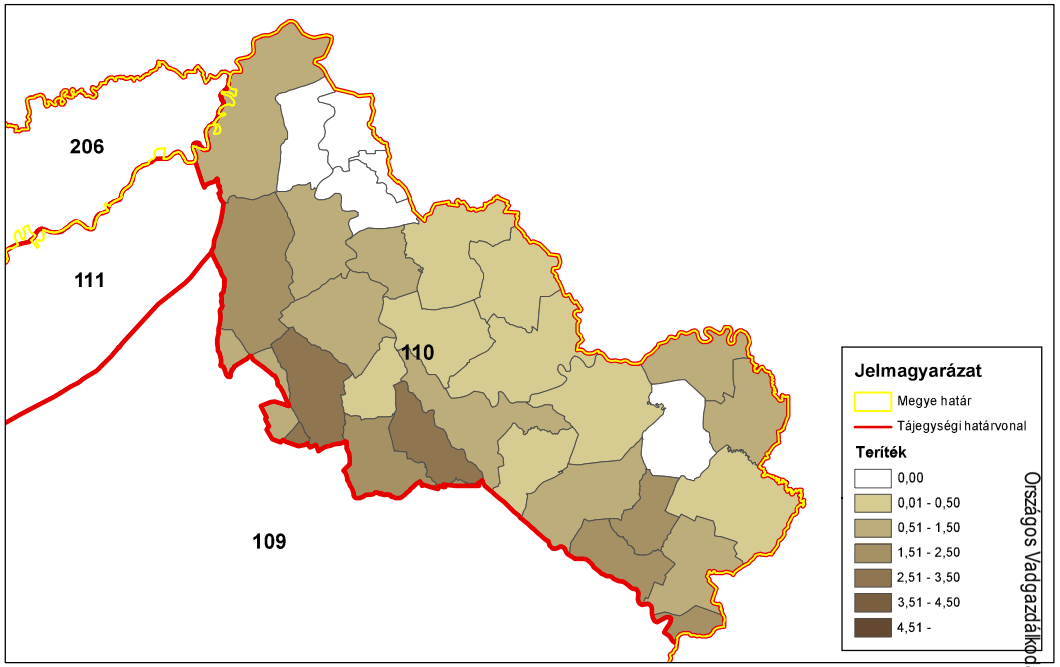

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2013

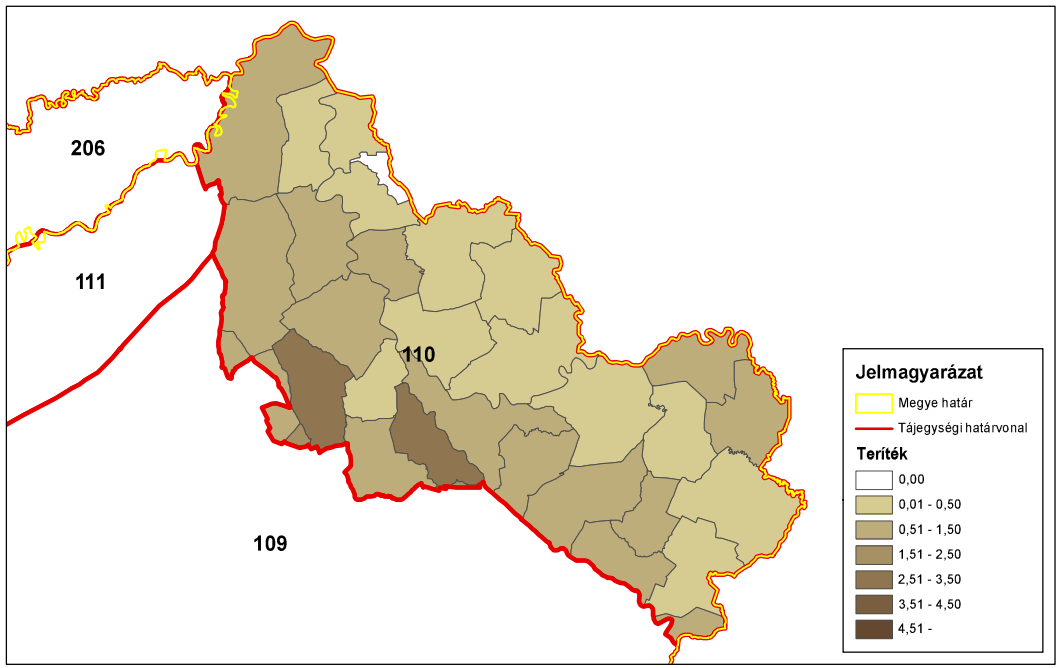

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Mezei nyúl (teríték - db/km^2) 2014

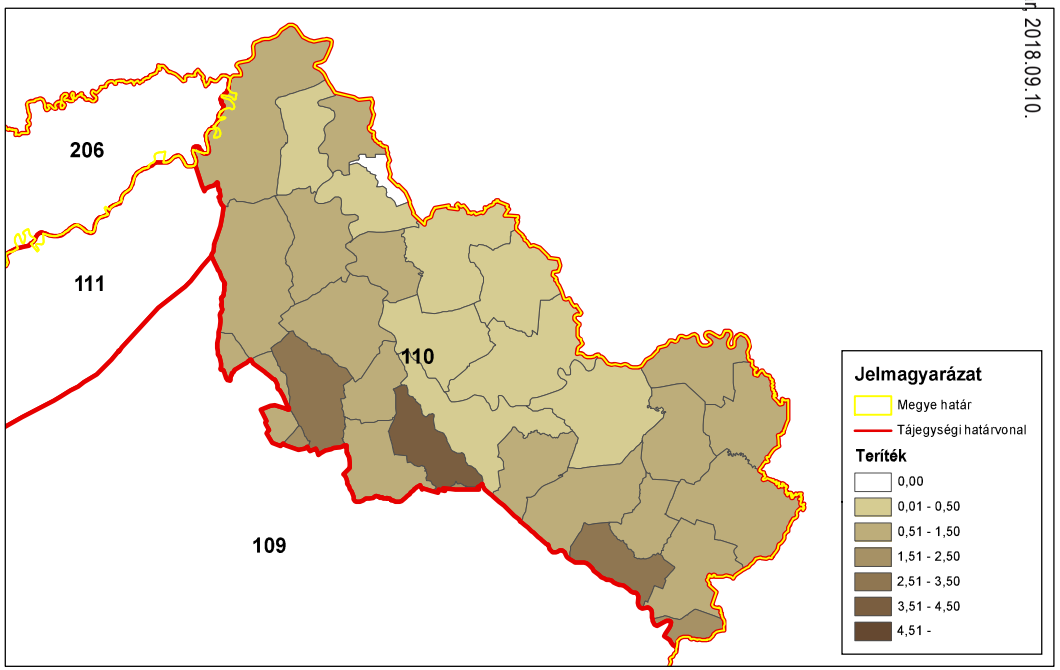

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

A fácán állománya és hasznosítása

A fácán állománya és hasznosítása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Felső-tiszavidéki** vadgazdálkodási tájegységben a fácán jelentett létszáma az 1998-2014 közötti időszakban erősen ingadozott (16.8 ezer - 29.1 ezer).
- A vadgazdálkodási tájegységben a kibocsátott fácánok száma jelentősen csökkent (3.6 ezer → 1.3 ezer; -63%).
- A teríték mérsékelt ingadozásokkal szinten maradt (3 ezer - 9.8 ezer).
- A 2007-2014 közötti térítéktérképeken látható, hogy a térítéksűrűség viszonylag stabil mintázatot mutat a tájegységben a déli, dél-nyugati területeken magasabb értékekkel.
- A **Felső-tiszavidéki** vadgazdálkodási tájegységben az elmúlt két tervezési időszak során a fácán állománya erősen ingadozott, a kibocsátás jelentősen csökkent, míg a teríték stagnált. Mindez a szabadterületi állományra háruló növekvő szerepet jelzi a vadászatok során, ami a teríték időszakos növekedése esetén a vad fácán állomány túlhasznosításával és gyengülésével járhat.

A hasznosítási arány és a hasznosítás összetétele

- A jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozott (12.2-49.6%). A kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás egy közepesen erős növekvő trendet mutatott (202.1% → 502.9%), 2011-ben egy rendkívüli kiugrással (5018%).
- A kibocsátott fácánok 30%-os megtérülését feltételezve a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás a 17 év során jelentős ingadozásokat mutatott (11.5-42.5%). A kibocsátás megtérülése érdekében valószínűleg egyes években túlhasznosíthatták a szabadterületi állományt, de ennek igazolására tényleges megtérülési és felnevelt szaporulat adatok lennének szükségesek.

A fácán jelentősége a vadgazdálkodási tájegységben

- A VGTE a fácán szempontjából az 52 vadgazdálkodási tájegység rangsorának a jelentett létszám (8/52) szerint a felső negyedében, a teríték (24/52) szerint az átlag feletti negyedében helyezkedik el. A szabadterületi állomány erősen ingadozott, a kibocsátás jelentősen csökkent, a teríték szinten maradt. A fácánkibocsátás visszaesésével a teríték változatlan méretének biztosításához a szabadterületi állományt kell (túl)hasznosítani. Ezért a létszám ingadozása mellett annak csökkenő tendenciája jelezhető előre.

A fácánállomány és a hasznosítás vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Becslés	Kibocsátás	Teríték	Hasznosítási mutatók		
				Teríték/Becslés	Teríték/kibocsátás	T-Hasznosítás
1998	20 710	3 600	7 274	35,1%	202,1%	**29,9%**
1999	16 827	4 000	8 352	49,6%	208,8%	**42,5%**
2000	24 326	2 160	4 035	16,6%	186,8%	**13,9%**
2001	19 550	3 914	6 883	35,2%	175,9%	**29,2%**
2002	24 275	1 780	8 718	35,9%	489,8%	**33,7%**
2003	29 130	3 250	4 978	17,1%	153,2%	**13,7%**
2004	19 640	2 170	7 472	38,0%	344,3%	**34,7%**
2005	23 127	4 170	9 818	42,5%	235,4%	**37,0%**
2006	25 962	2 200	4 201	16,2%	191,0%	**13,6%**
2007	18 781	1 970	6 896	36,7%	350,1%	**33,6%**
2008	26 645	1 700	7 114	26,7%	418,5%	**24,8%**
2009	25 380	1 000	5 888	23,2%	588,8%	**22,0%**
2010	24 400	600	2 986	12,2%	497,7%	**11,5%**
2011	19 310	100	5 018	26,0%	5018,0%	**25,8%**
2012	21 910	600	3 520	16,1%	586,7%	**15,2%**
2013	18 130	1 030	4 008	22,1%	389,1%	**20,4%**
2014	17 325	1 330	6 688	38,6%	502,9%	**36,3%**
Változás	-16,3%	-63,1%	-8,1%	9,9%	148,9%	21,4%
Minimum	16 827	100	2 986	12,2%	153,2%	11,5%
Maximum	29 130	4 170	9 818	49,6%	5018,0%	42,5%

A fácánállomány és a hasznosítás

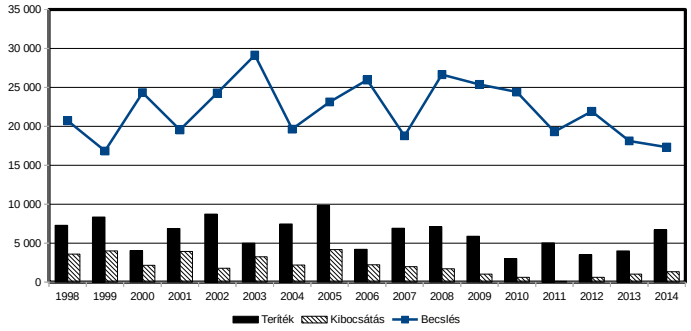

A fácánállomány és a hasznosítás

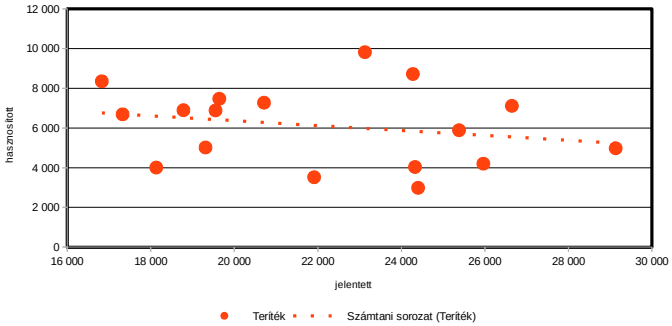

A fácán hasznosítás és a róka, borz és vaddisznó lelövés kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **110**

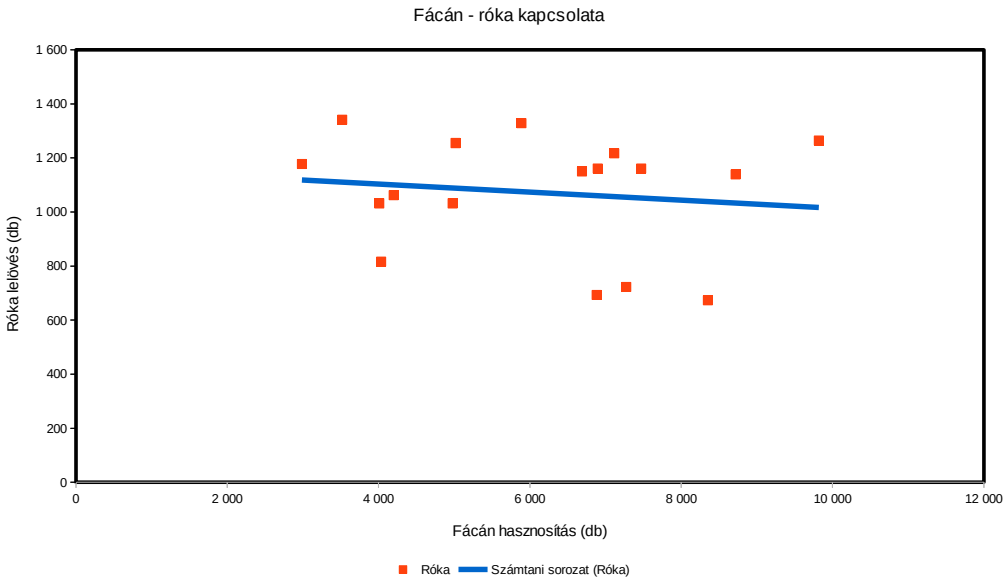

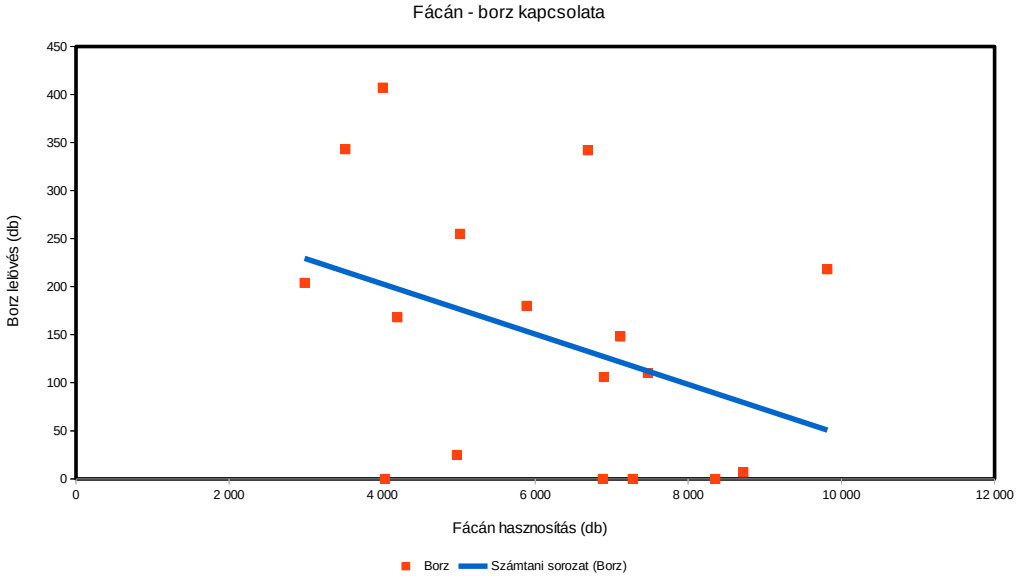

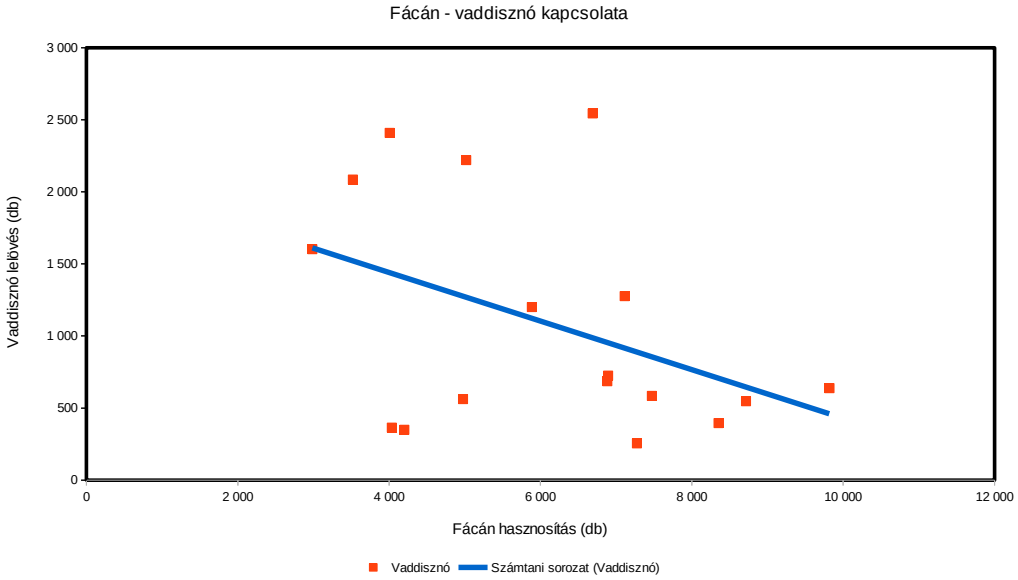

Fácán (teríték - db/km^2) 2007

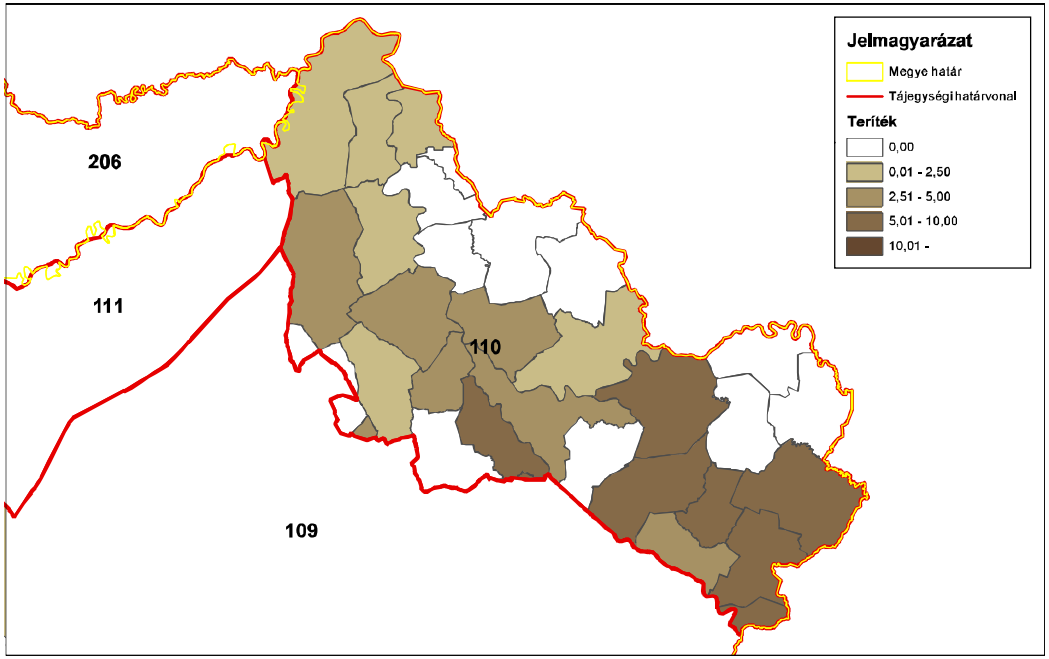

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2008

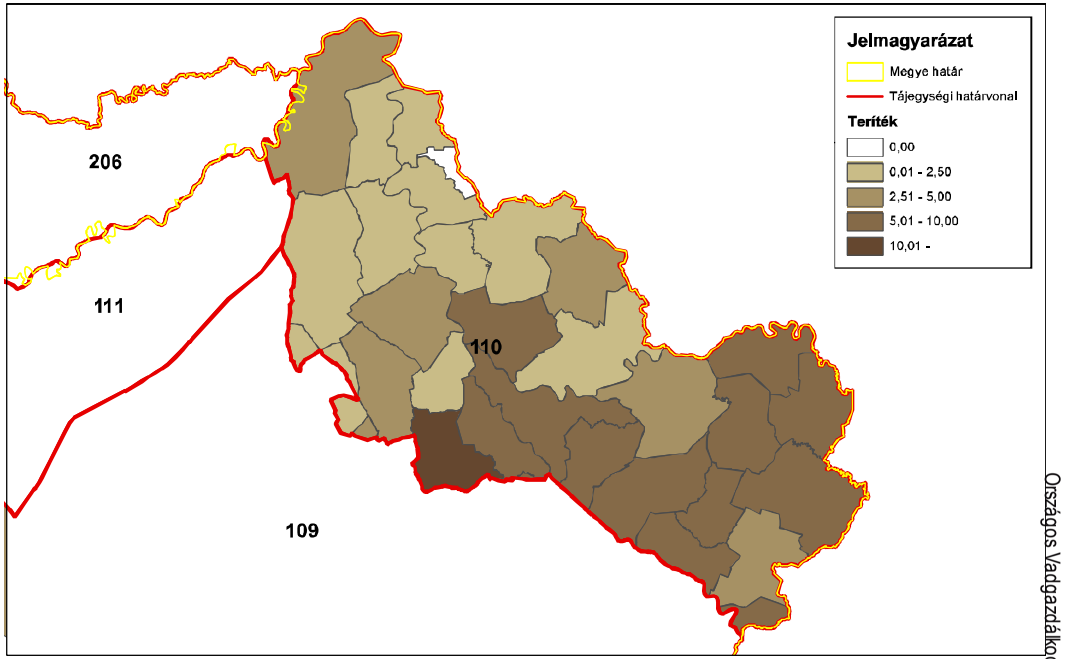

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2009

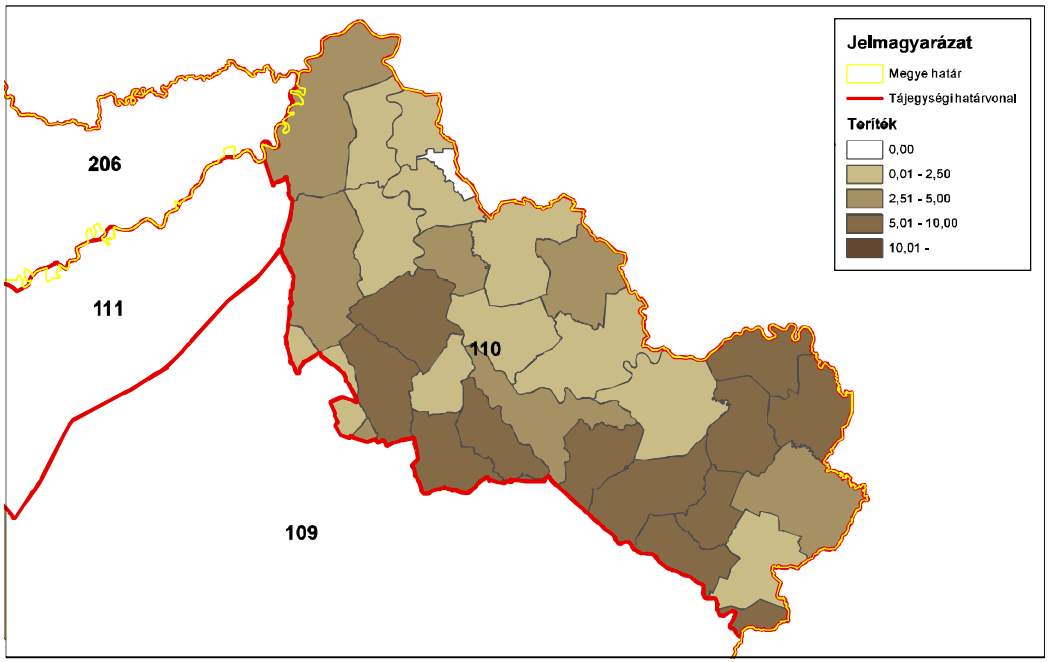

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2010

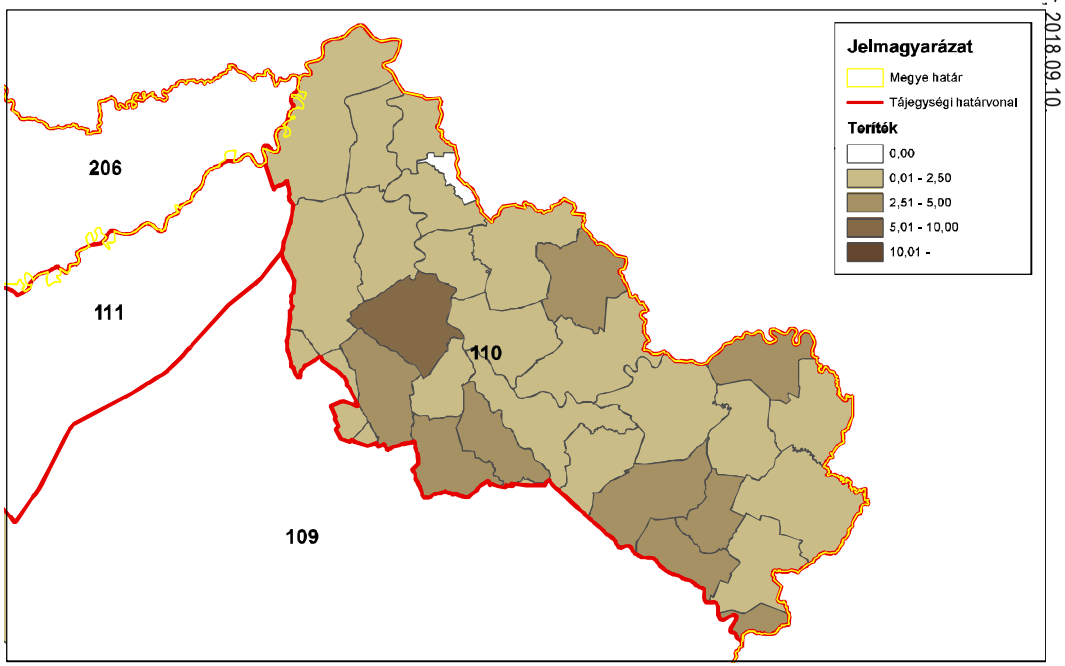

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2011

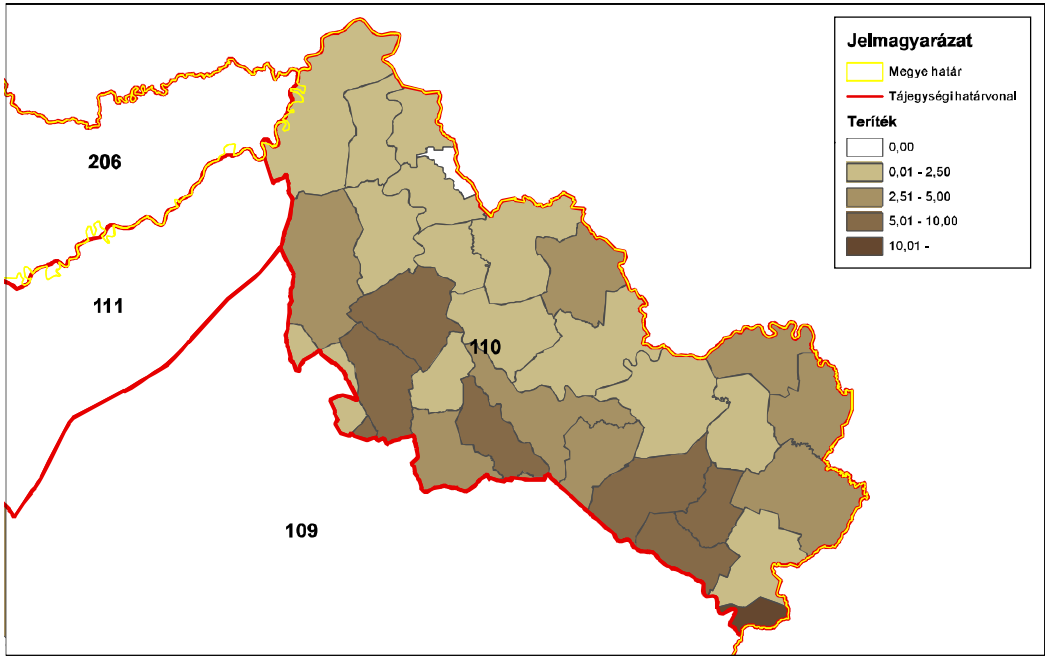

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2012

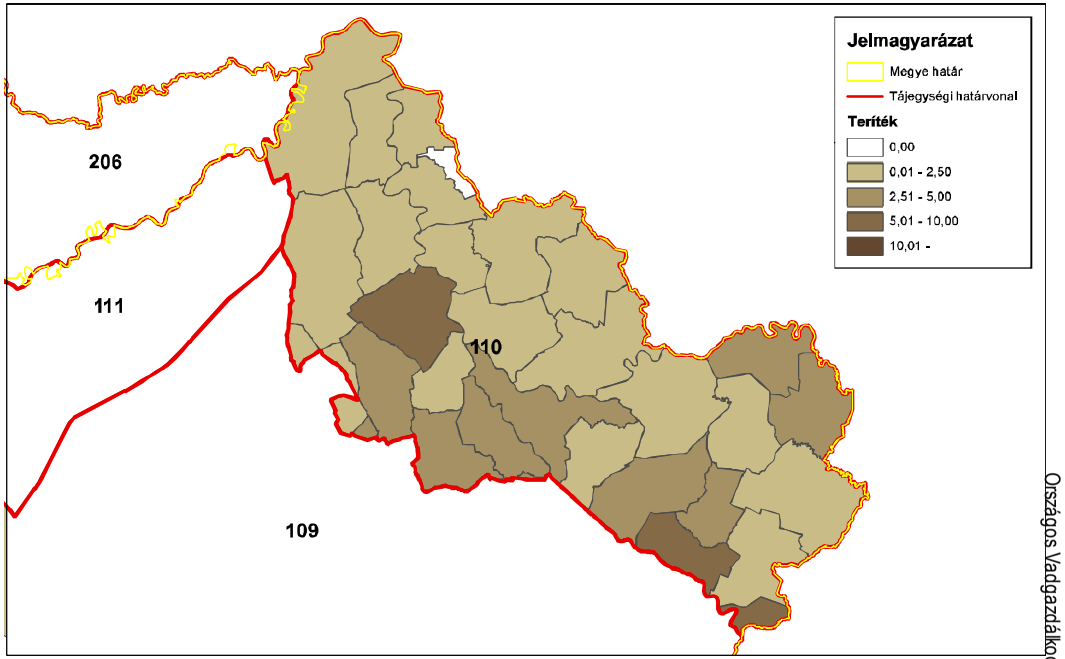

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2013

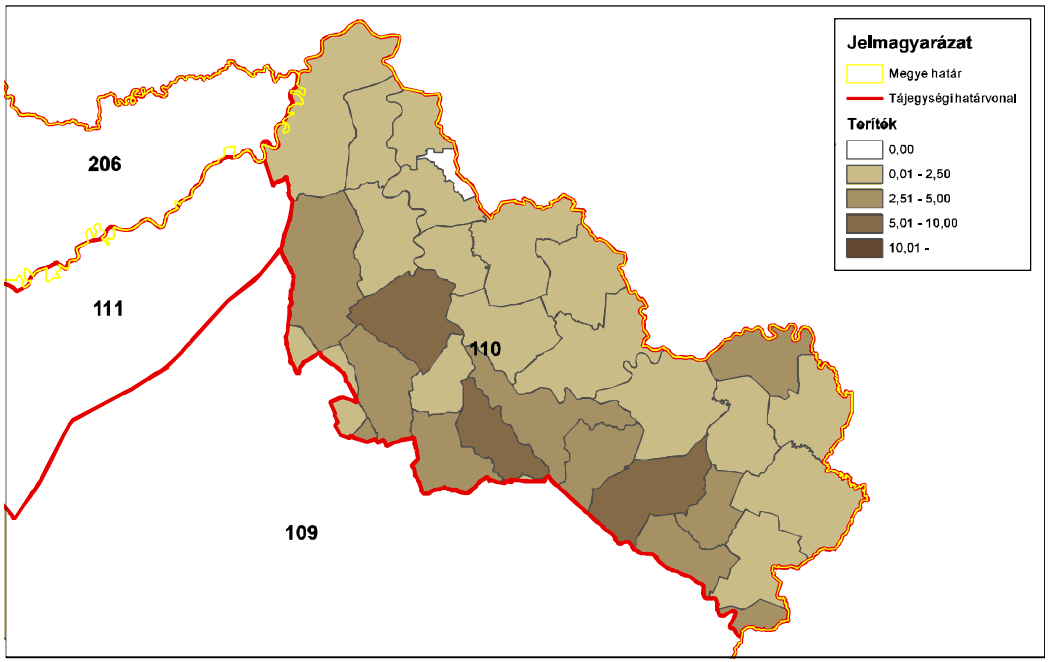

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Fácán (teríték - db/km^2) 2014

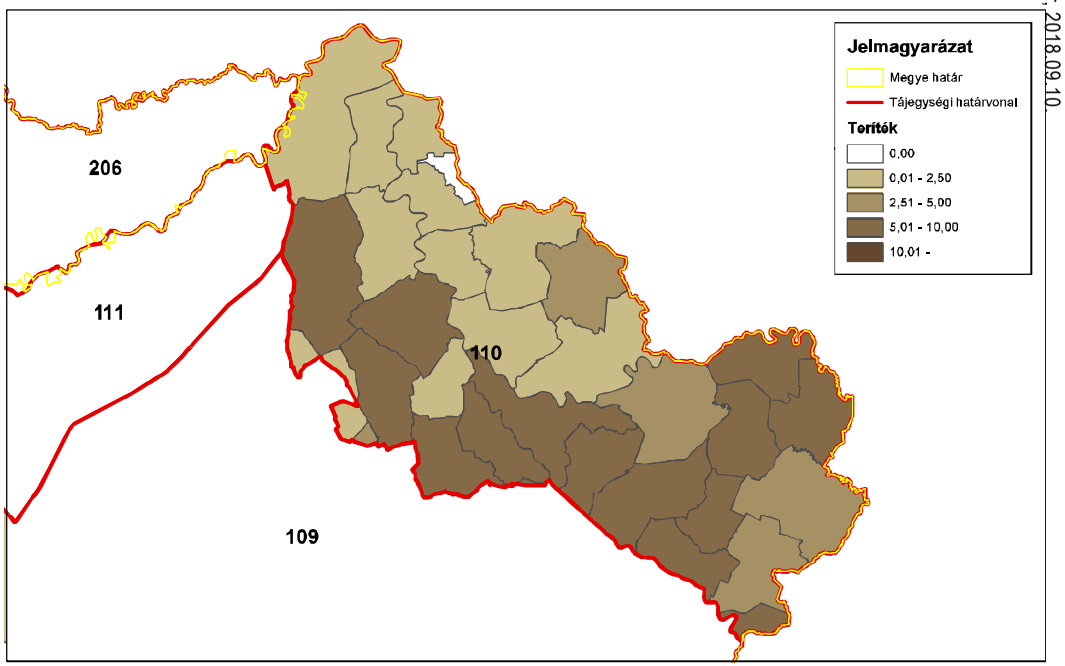

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

A mezei nyúl és a fácán kapcsolata (1998-2014)

VGTE: **110**

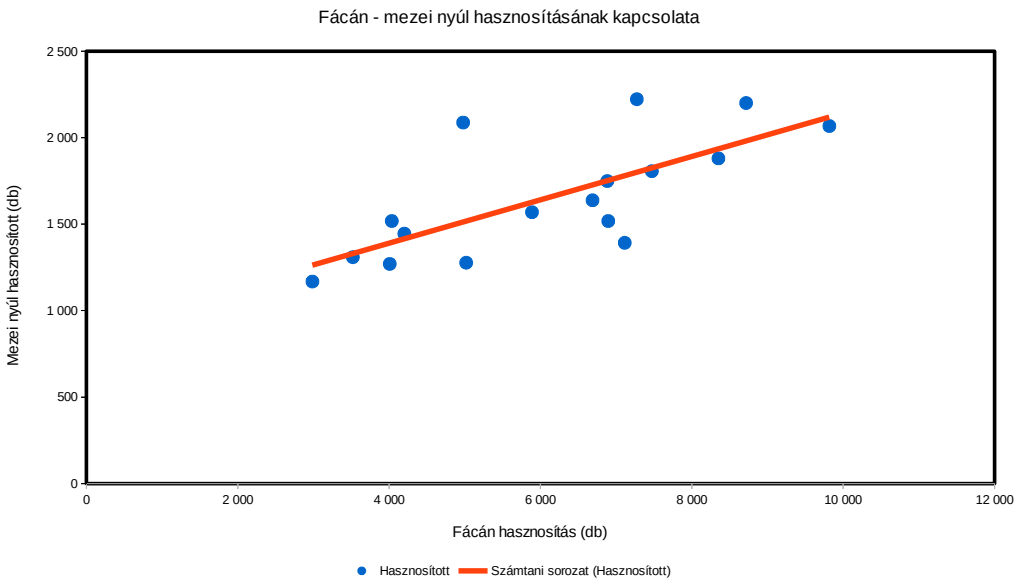

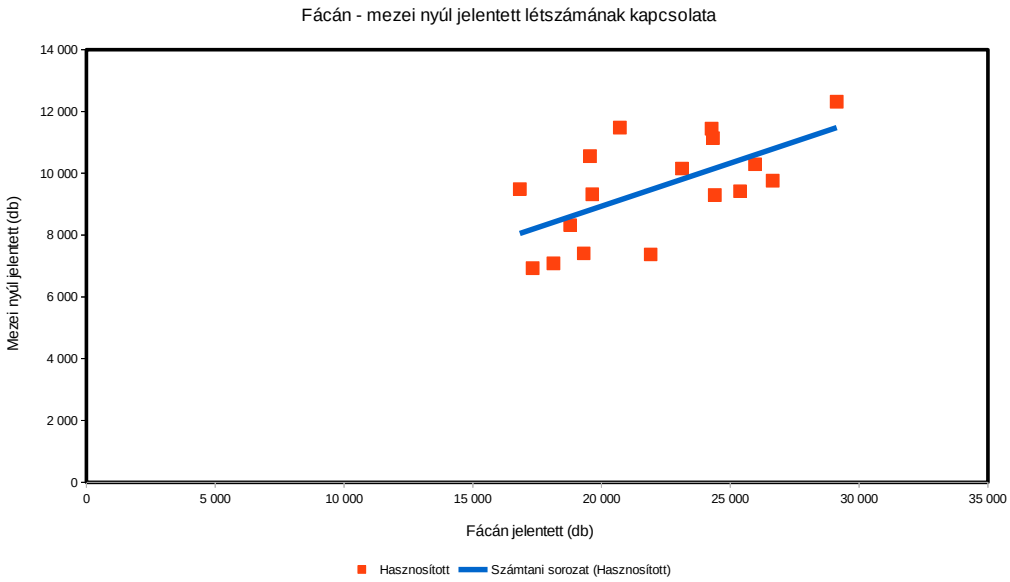

A hasznos apróvad hasznosítása

A hasznos apróvad hasznosítása

Az állomány létszámok és a terítékek a vadgazdálkodási tájegységben

- **Fogoly**: Az 1998-2014 közötti időszakban a fogoly létszáma 88.4%-al csökkent (3567→414 pld.).
- **Szalonka:** A szalonka teríték a tavaszi vadászidény megszűntetéséig ingadozó volt (33-122 pld.), a monitoring program keretében nem volt tapasztalható visszaesés.
- **Vetési lúd**: 0-3 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nagy lilik**: 0-5 pld. között alakult az elejtés. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Tőkés réce**: 400-2300 pld. közötti elejtéseket jelentettek. Ingadozó adatsor. A röptetett réce lelövés 2003-ig 700-2400 pld. között alakult, az ezt követő években nem történt elejtés.
- **Szárcsa**: Lelövése 0-1 pld. között ingadozott. Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Balkáni gerle**: Terítéke 30-390 pld. között ingadozott. A 2000-es évek második felétől 100 pld. alatti lelövés csak egy estben tapasztalható.
- **Örvös galamb**: Lelövés 17-180 pld., vadászati jelentősége elhanyagolható.

A hasznos apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Felső-Tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben (110)** a balkáni gerle és az örvös galamb kivételével mindegyik apróvadfaj terítéke csökken, de e két növekvő terítékű faj együttes tájegységi terítéke is alig haladja meg a 200 pld-t. Vadászati szempontból Jelentősnek tekinthető még a tőkés réce szabadterületi állománya. A többi hasznos apróvadfajnak sem vadászati, sem gazdálkodási jelentősége nincs. A fogoly állománya 88%-al csökkent a vadgazdálkodási tájegységben.

A hasznos apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Fogoly (becsült)	Fogoly (lőtt)	Szalonka	Vetési lúd	Nagy lilik	Tőkés réce	Röptetett réce	Böjti réce	Csörgő réce	Barátréce	Kerceréce	Szárcsa	Balkáni gerle	Örvös galamb
1998	3 567	5	122	0	0	1 416	1 096	0	30	0	0	0	42	27
1999	2 379	460	108	0	0	2 271	2 024	0	28	3	0	0	39	34
2000	2 091	0	78	0	0	968	1 198	0	10	0	0	0	38	19
2001	1 429	0	33	0	0	1 216	1 180	0	16	0	0	0	203	19
2002	1 055	0	54	0	0	1 361	2 397	1	1	0	0	0	37	17
2003	1 050	0	50	0	0	1 113	767	0	10	0	0	0	68	37
2004	780	0	97	0	0	710	0	20	6	0	0	0	81	75
2005	1 169	0	128	0	0	468	0	51	1	0	0	0	194	72
2006	1 250	0	111	0	0	513	0	0	8	0	0	1	180	51
2007	921	0	44	0	2	635	0	0	11	0	0	0	100	173
2008	1 159	0	62	0	0	823	0	0	0	0	0	0	389	59
2009	1 125	0	0	3	0	700	0	0	0	0	0	0	277	120
2010	954	0	104	0	5	799	0	0	0	0	0	0	135	126
2011	763	0	89	3	0	1 121	0	0	21	0	0	0	147	82
2012	637	47	18	0	0	936	0	0	0	0	0	0	75	38
2013	540	0	87	0	0	768	0	0	0	0	0	0	172	25
2014	414	0	81	2	0	417	0	0	0	0	0	0	151	67
Változás	-88,4%	-100,0%	-33,6%	-33,3%	-100,0%	-70,6%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-100,0%	-	-100,0%	259,5%	148,1%
Minimum	414	0	0	0	0	417	0	0	0	0	0	0	37	17
Maximum	3 567	460	128	3	5	2 271	2 397	51	30	3	0	1	389	173
Átlagos	1251,9	30,1	74,5	0,5	0,4	955,0	509,5	4,2	8,4	0,2	0,0	0,1	136,9	61,2

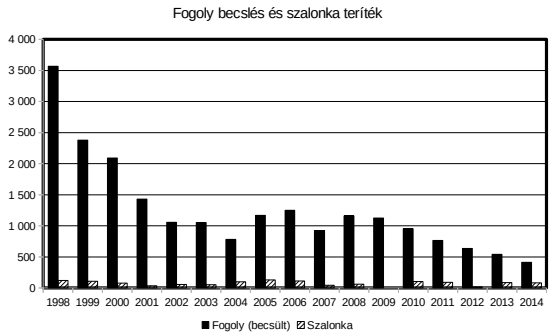

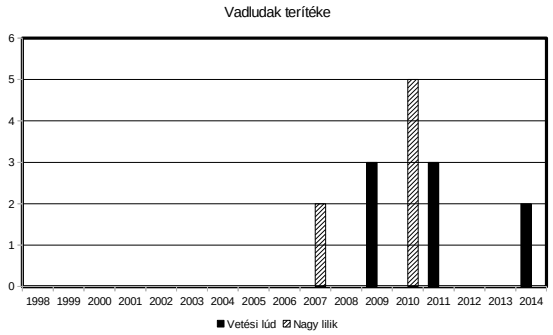

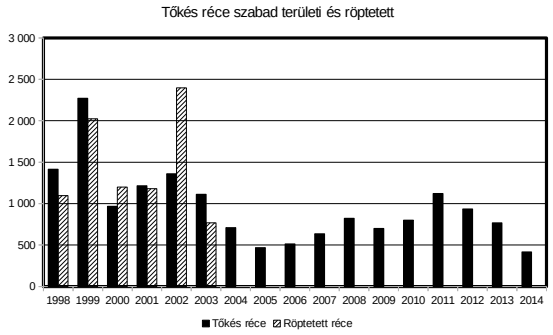

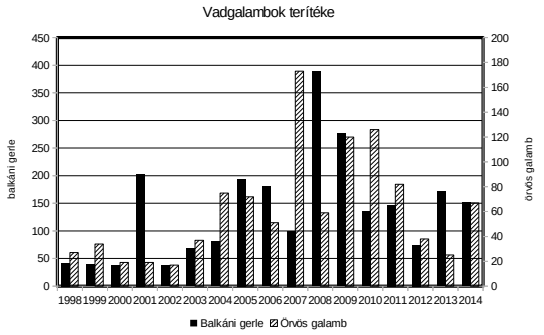

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2007

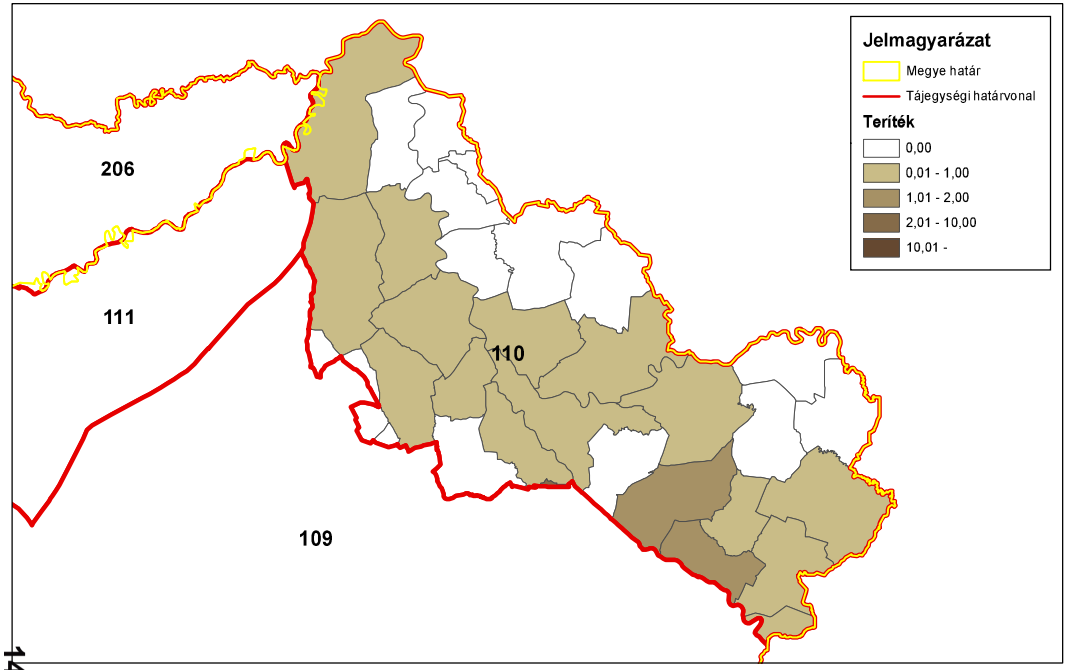

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2008

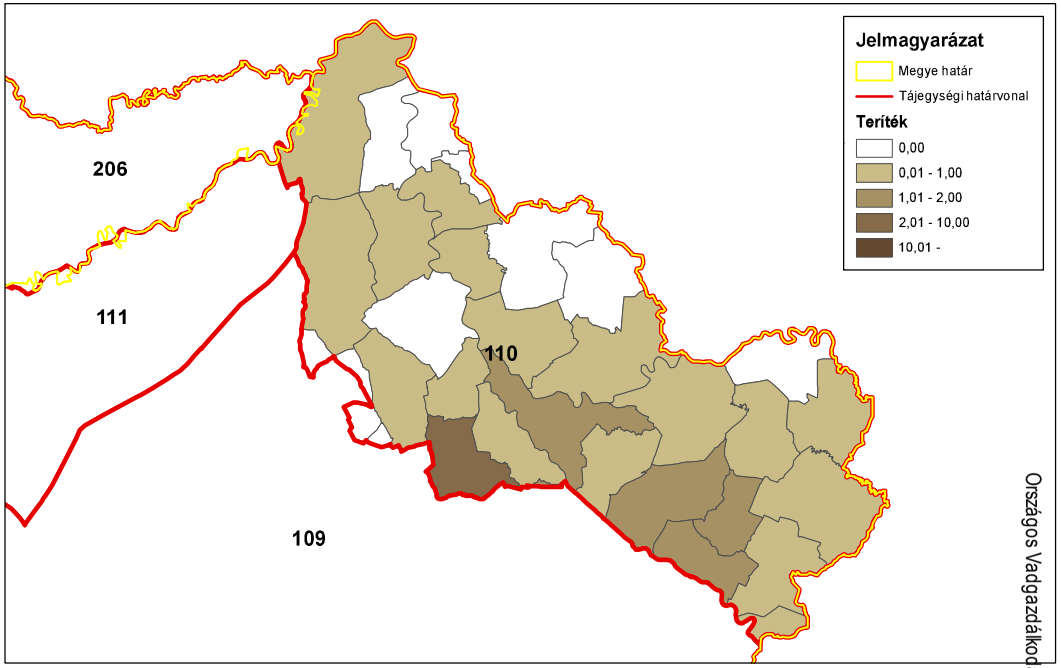

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2009

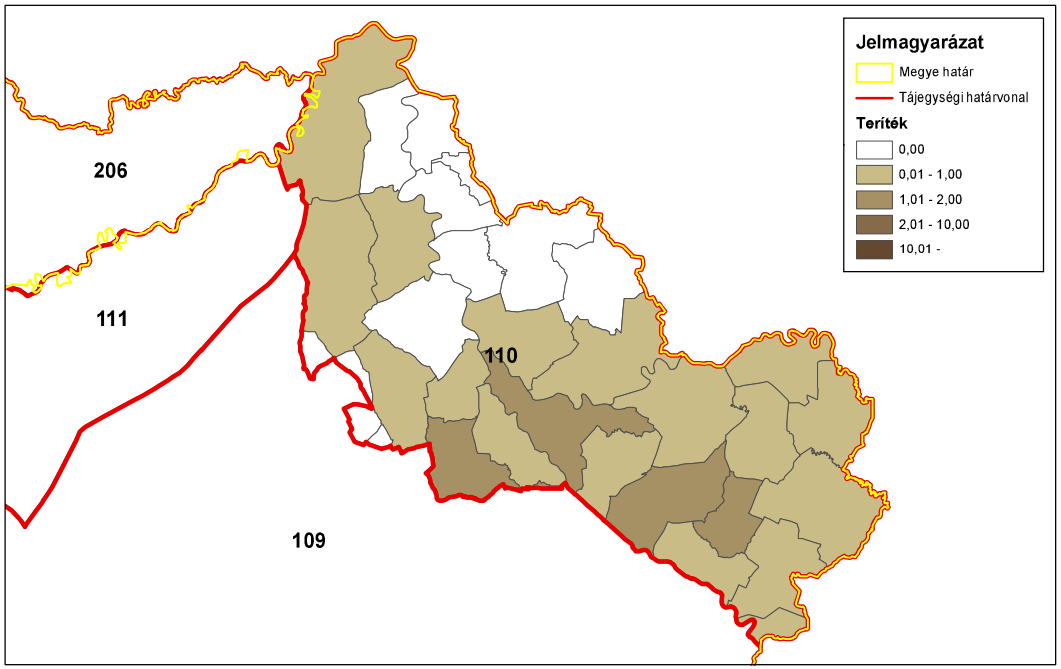

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2010

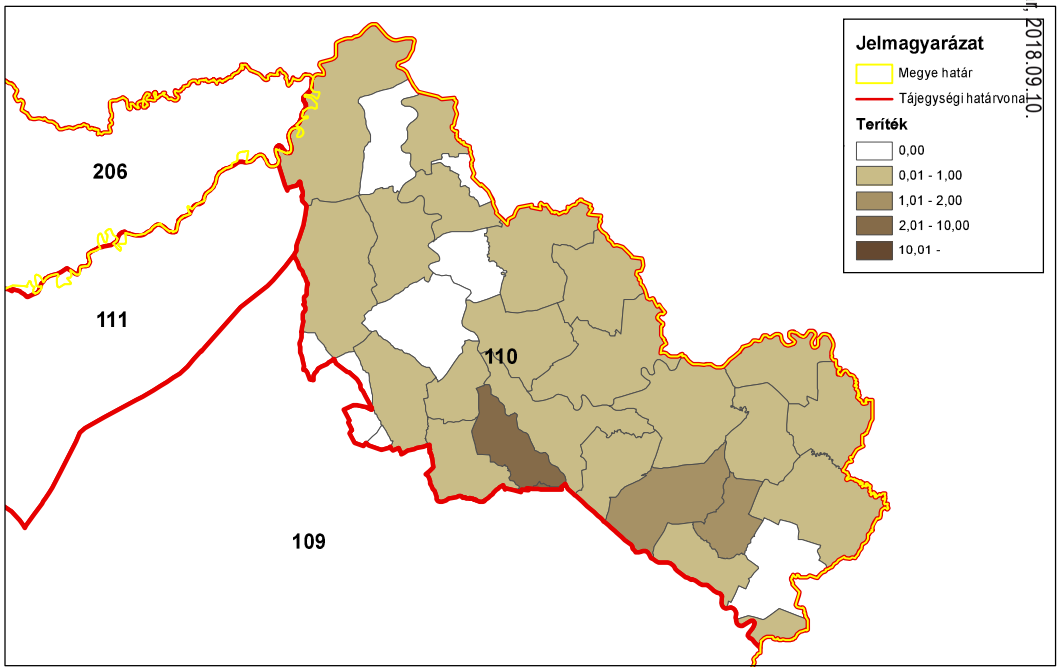

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2011

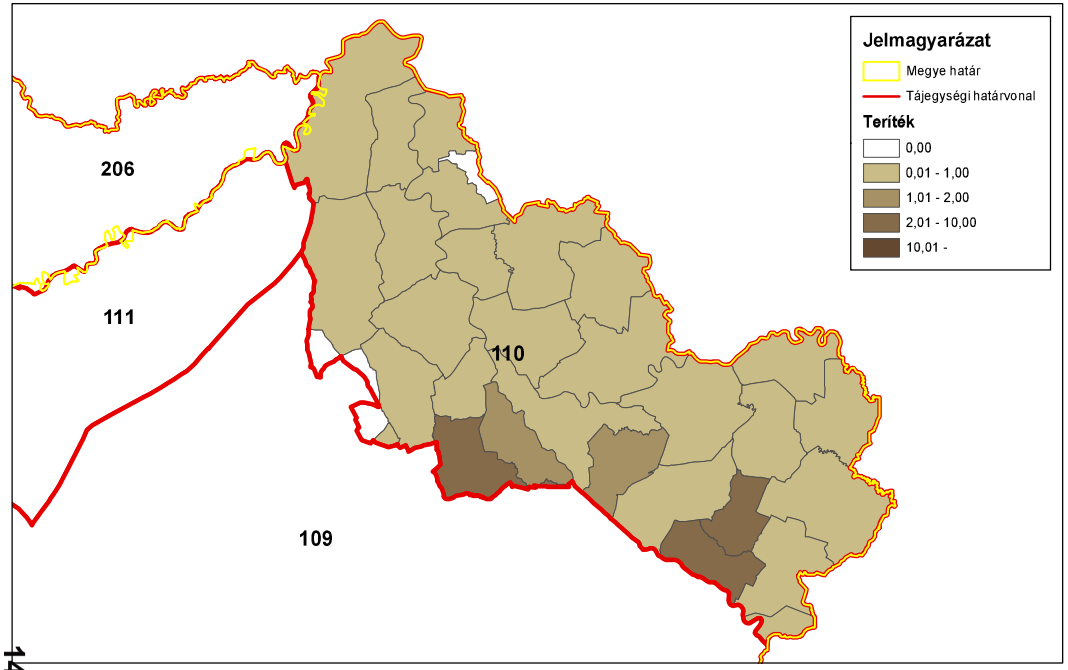

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2012

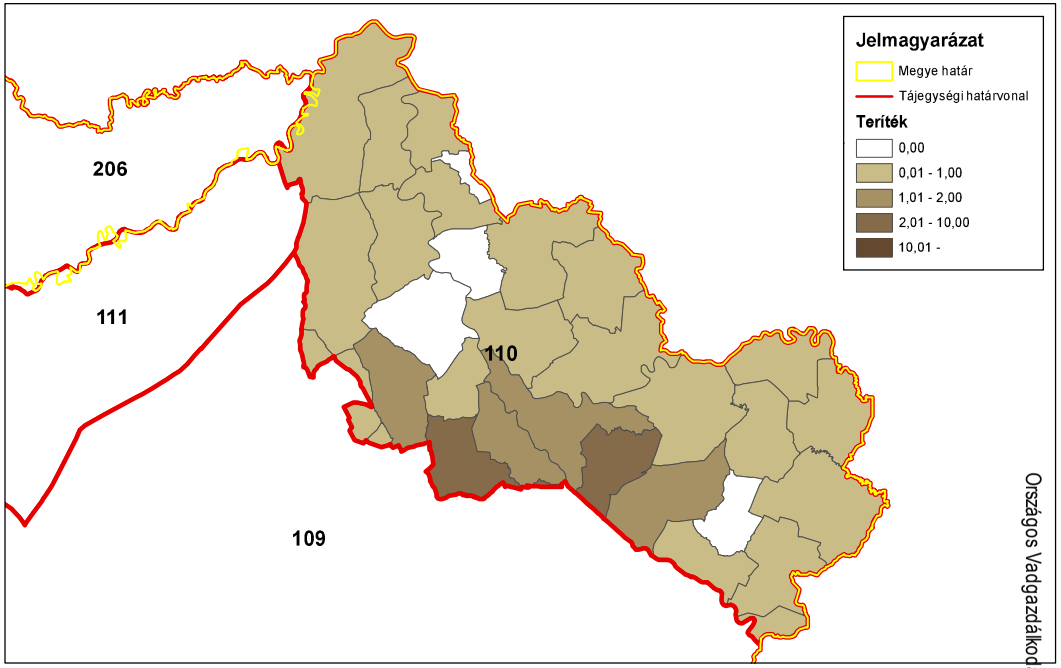

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2013

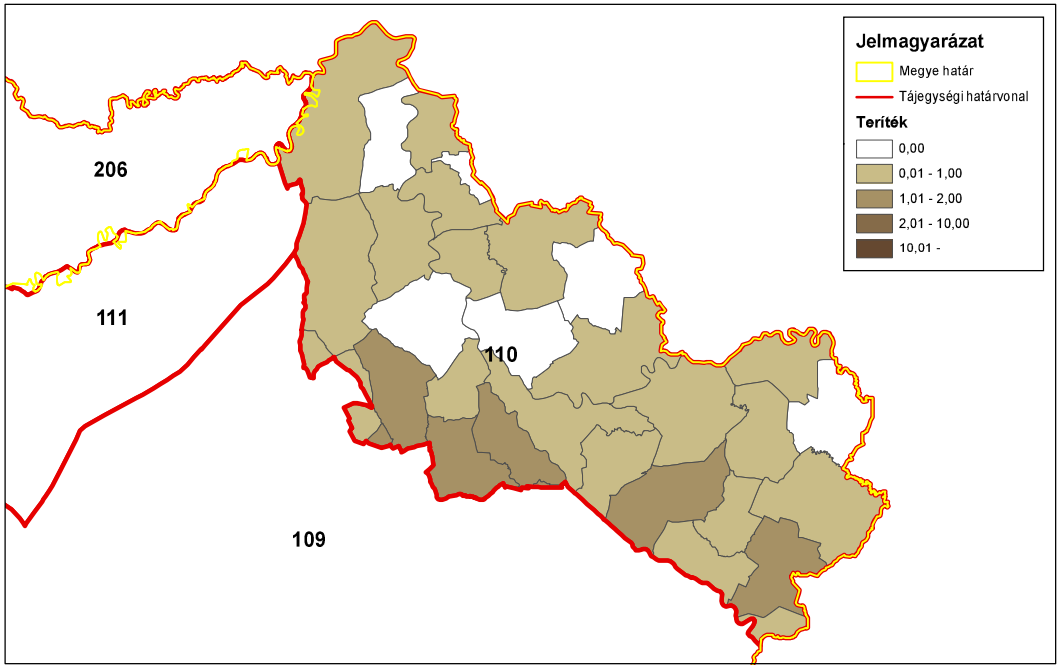

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Szabad területi tőkés réce (teríték - db/km^2) 2014

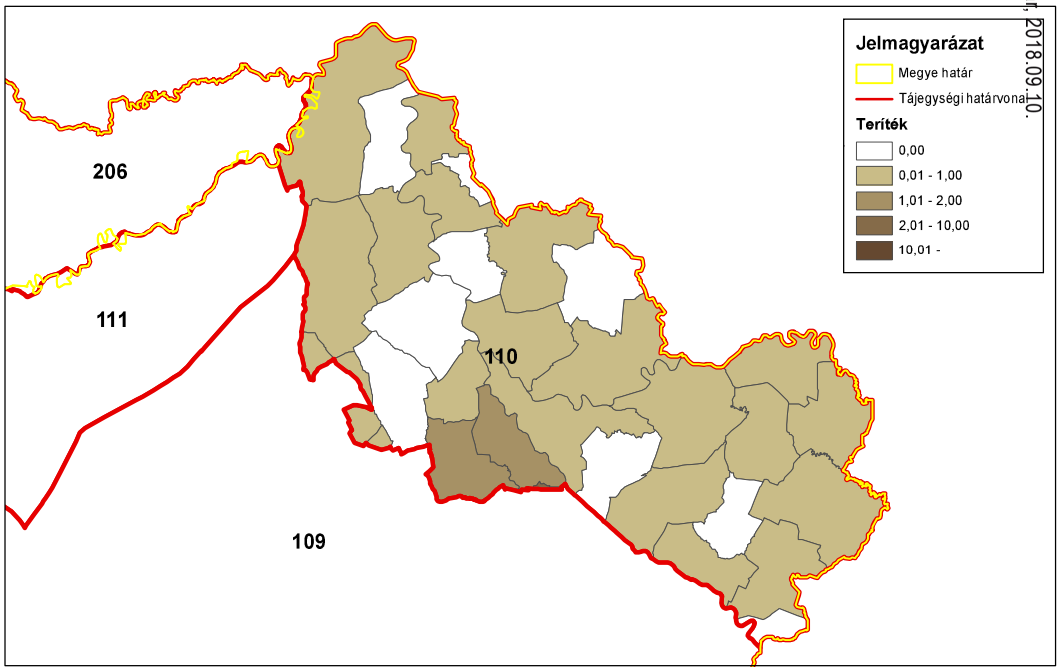

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az egyéb apróvadfajok lelövésének alakulása

Az állomány létszám és a teríték a vadgazdálkodási tájegységben

- **Dolmányos varjú:** Terítéke 1998 és 2014 között 75%-kal csökkent (1888 → 477 pld.).
- **Szarka:** A szarka lelövések száma 72%-kal esett vissza (2314 → 649 pld.).
- **Szajkó:** A szajkó elejtések száma enyhén csökkenő trendet mutat (500-700 → 300-400 pld.).
- **Róka**: A róka terítéke a 2000-es évek elején stabilizálódott (1100-1300 pld.).
- **Borz**: Vadászhatóvá nyilvánítása óta dinamikusan emelkedik a lelövése (7 → 407 pld.).
- **Kóbor kutya**: A lelövések száma a töredékére csökkent (-64%).
- **Kóbor macska:** A lelövések száma a töredékére csökkent (-70%).
- **Házi görény:** Terítéke jelentéktelen, 0 és 24 pld. között változik a tájegységben.
- **Nyest**: Terítéke jelentéktelen, 0 és 68 pld. között változik a tájegységben.
- **Üregi nyúl:**Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben.
- **Pézsmapocok:**Időnként előforduló, a tíz példányt sem elérő (éves átlag: 5.9), elhanyagolható teríték a tájegységben.
- **Aranysakál**: Az első elejtés még 1999-ben volt a tájegységben, 2012-óta minden évben van teríték. A teríték 2014-ben haladta meg a 10 példányt (13), ami a megtelepedésre utal.
- **Nyestkutya**: Két évben (2008-ban és 2013-ban) volt elejtés a tájegységben. Elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani, a faj megtelepedését lehetőleg meg kell akadályozni.
- **Mosómedve**: Nincs lelövése a vadgazdálkodási tájegységben. Esetleges elejtése esetén a bejelentési és dokumentálási kötelezettséget be kell tartani.

Az egyéb apróvadfajok jelentőségének értékelése a vadgazdálkodási tájegységben

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység (110)** mezei nyúl és fácán hasznosítási adatai a az átlag feletti negyedbe tartoznak. Az apróvadfajok tehát fontos szerepet töltenek be a tájegység vadgazdálkodásában ezért a legtöbb ragadozó, vagy rabló életmódú faj esetében tapasztalt terítékcsökkenéseken, vagy állandó terítékeken a jövőben változtatni kell – csak a borz esetében lehetett terítéknövekedést tapasztalni. A tájegység délnyugati területein jellemzően magasabb (0.51 pld/km^2-t meghaladó), észak-keleti részein jellemzően alacsonyabb (0.5 pld/km^2-t vagy kisebb) a róka terítéksűrűsége. A kóbor kutya és kóbor macska kilövések száma nem a háziállatok tartásának javulása miatt csökken. A fészkelő állományok védelme érdekében, legalább az érintett területeken, a kistestű menyétfélék (házi görény, nyest) gyérítésére is figyelmet kellene fordítani. Az aranysakál megjelenését nyomon kell követni, szükség esetén célzottan vadászni, ugyanez igaz a nyestkutya esetében is. A ragadozó és rabló életmódú fajokra az apróvad védelme érdekében a jövőben nagyobb nyomást kell gyakorolni, aminek lehetőségeit a gazdálkodási ajánlások rész ismerteti.

A káros apróvad lelövés vadgazdálkodási tájegységi adatai (1998-2014)

VGTE: **110**

Év	Dolmányos varjú	Szarka	Szajkó	Róka	Borz	Kóbor kutya	Kóbor macska	Házi görény	Nyest	Üregi nyúl	Pézsmapocok	Arany sakál	Nyestkutya	Mosómedve
1998	1 888	2 314	752	723	0	1 375	1 416	0	13	0	0	0	0	0
1999	1 520	1 774	558	673	0	1 029	950	0	14	0	62	1	0	0
2000	1 149	1 096	714	816	0	887	983	3	5	0	2	0	0	0
2001	945	978	507	693	0	922	869	0	9	0	8	0	0	0
2002	646	794	503	1 139	7	843	888	0	0	0	2	0	0	0
2003	637	824	617	1 032	25	991	950	0	0	0	0	0	0	0
2004	856	936	750	1 161	110	640	651	13	20	0	2	0	0	0
2005	906	821	497	1 264	218	582	554	11	68	0	0	0	0	0
2006	626	679	531	1 062	168	465	451	7	9	0	3	0	0	0
2007	535	538	449	1 161	106	480	515	21	20	0	0	0	0	0
2008	675	844	485	1 217	148	395	432	3	26	0	0	2	1	0
2009	626	807	383	1 329	180	591	468	24	31	0	0	3	0	0
2010	578	809	412	1 178	204	543	476	21	26	0	0	0	0	0
2011	499	589	417	1 255	255	535	524	19	28	0	0	0	0	0
2012	416	521	385	1 341	343	523	426	13	56	0	8	1	0	0
2013	435	486	399	1 032	407	509	364	4	57	0	6	2	2	0
2014	477	649	513	1 150	342	499	430	6	44	0	7	13	0	0
Változás	-74,7%	-72,0%	-31,8%	59,1%	4785,7%	-63,7%	-69,6%	100,0%	238,5%	-	-88,7%	1200,0%	-100,0%	-
Minimum	416	486	383	673	0	395	364	0	0	0	0	0	0	0
Maximum	1 888	2 314	752	1 341	407	1 375	1 416	24	68	0	62	13	2	0
Átlagos	789,1	909,4	521,9	1072,1	147,8	694,6	667,5	8,5	25,1	0,0	5,9	1,3	0,2	0,0

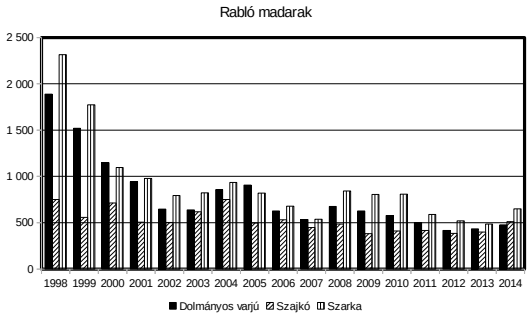

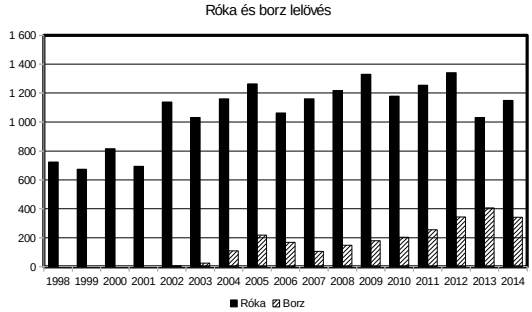

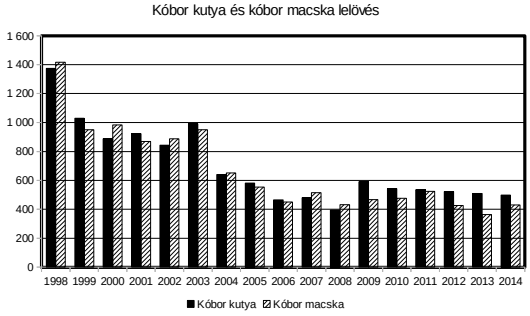

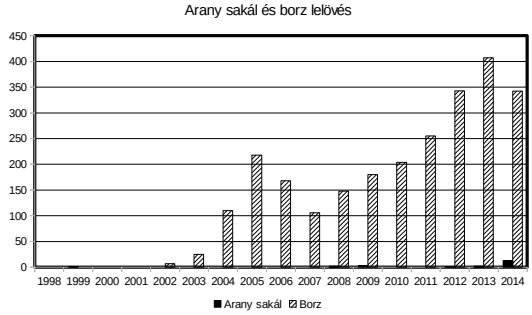

Róka (teríték - db/km^2) 2007

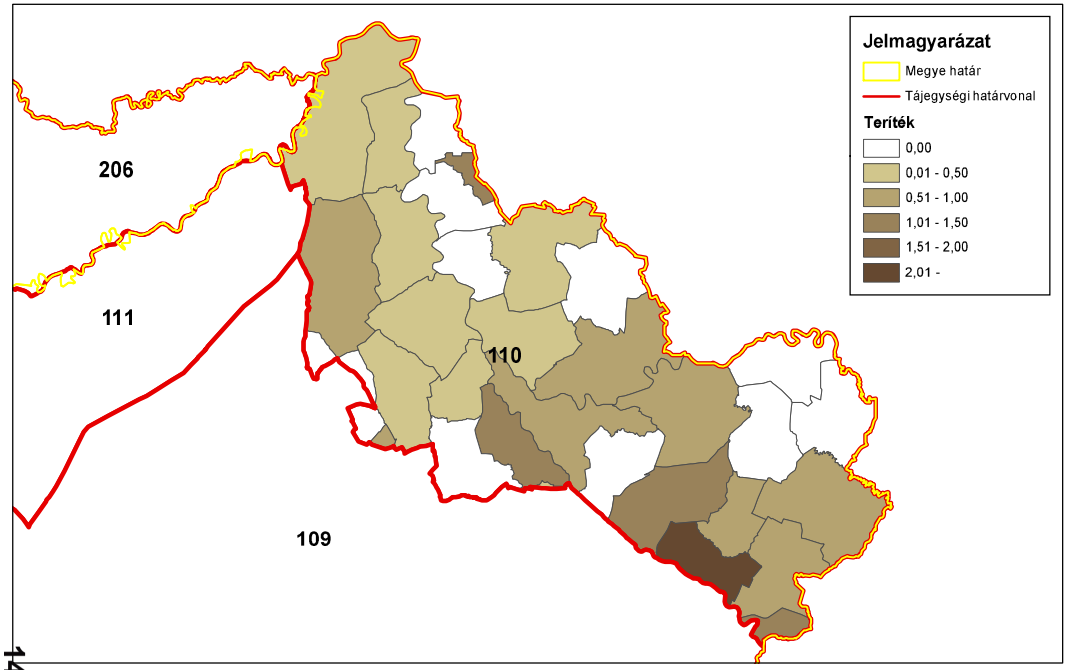

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2008

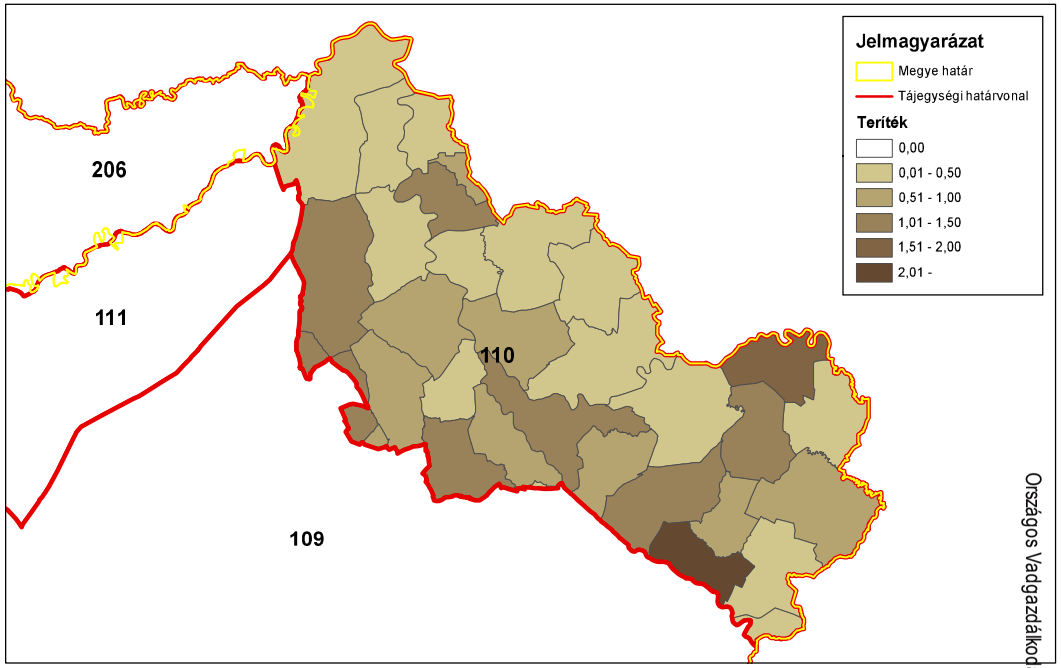

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2009

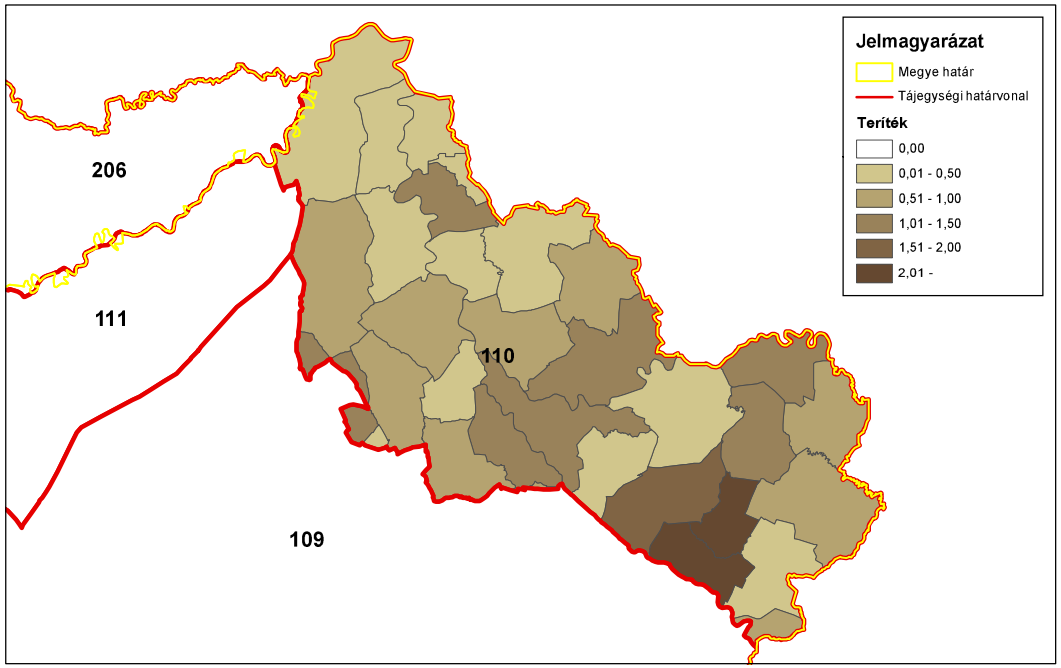

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2010

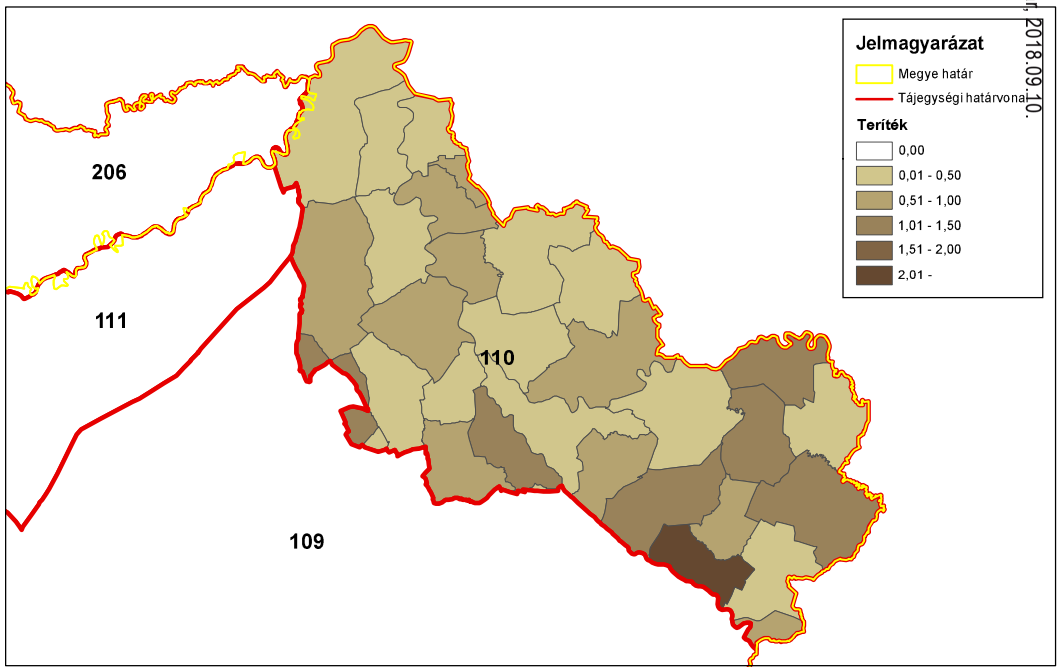

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Róka (teríték - db/km^2) 2011

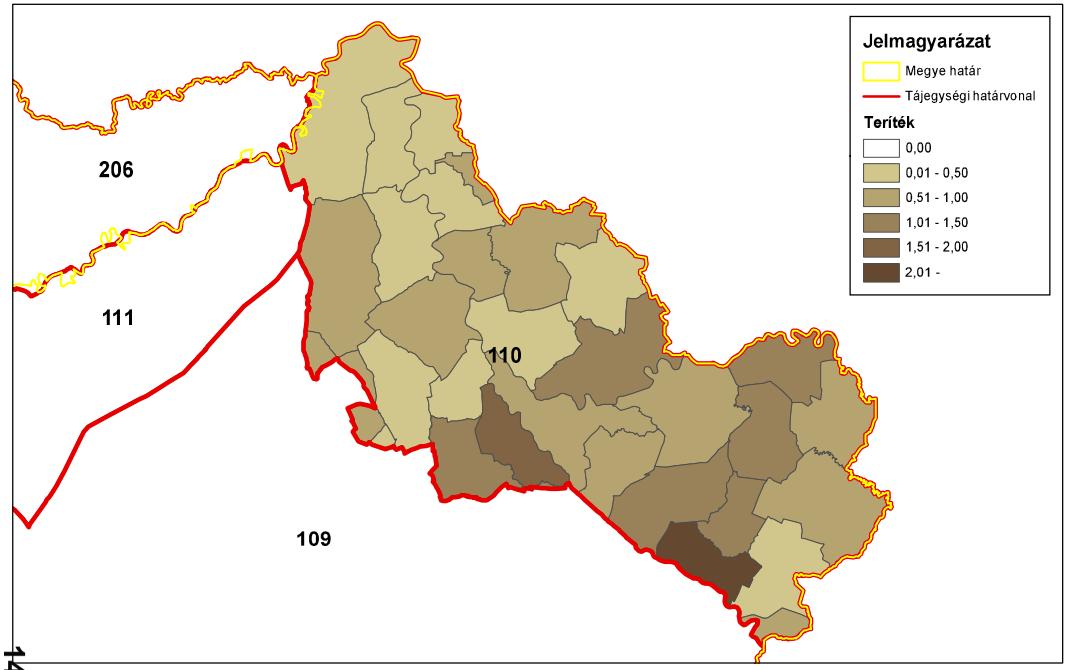

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2012

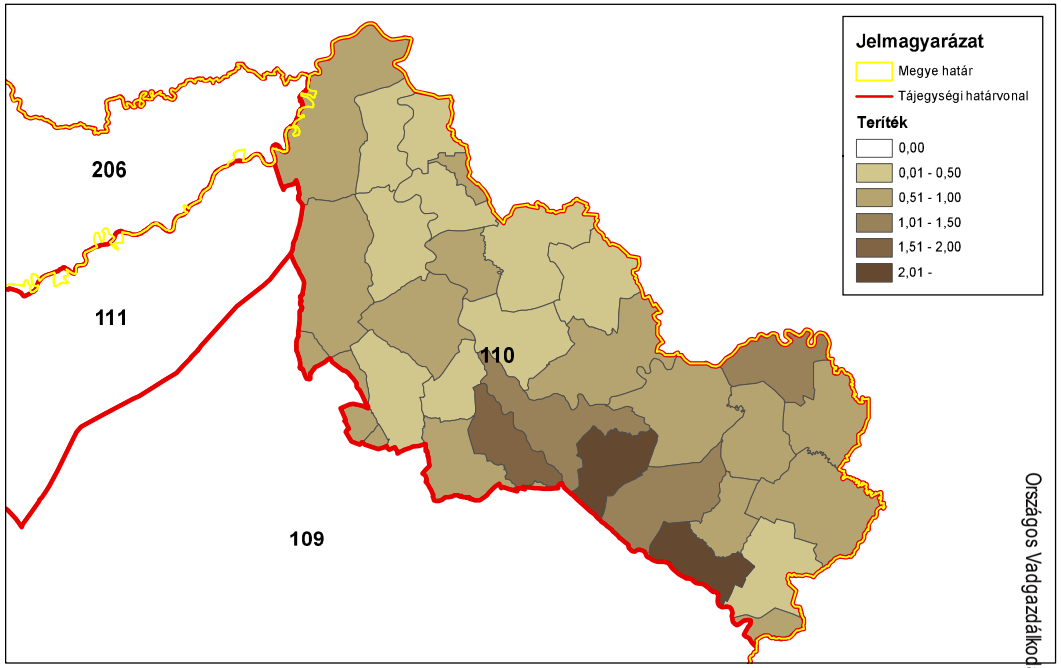

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2013

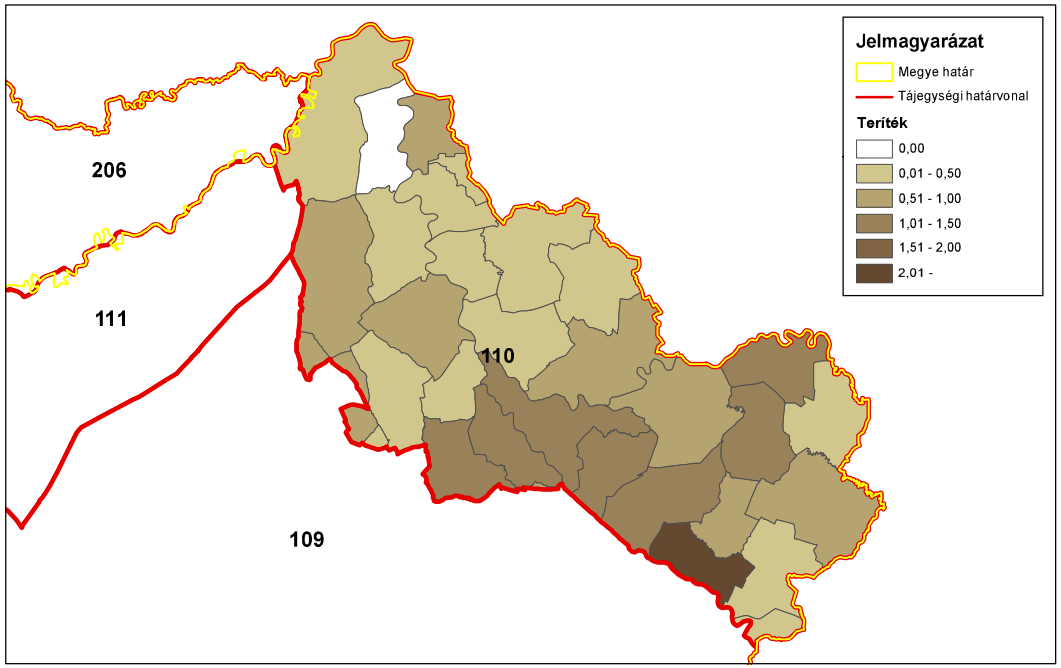

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Róka (teríték - db/km^2) 2014

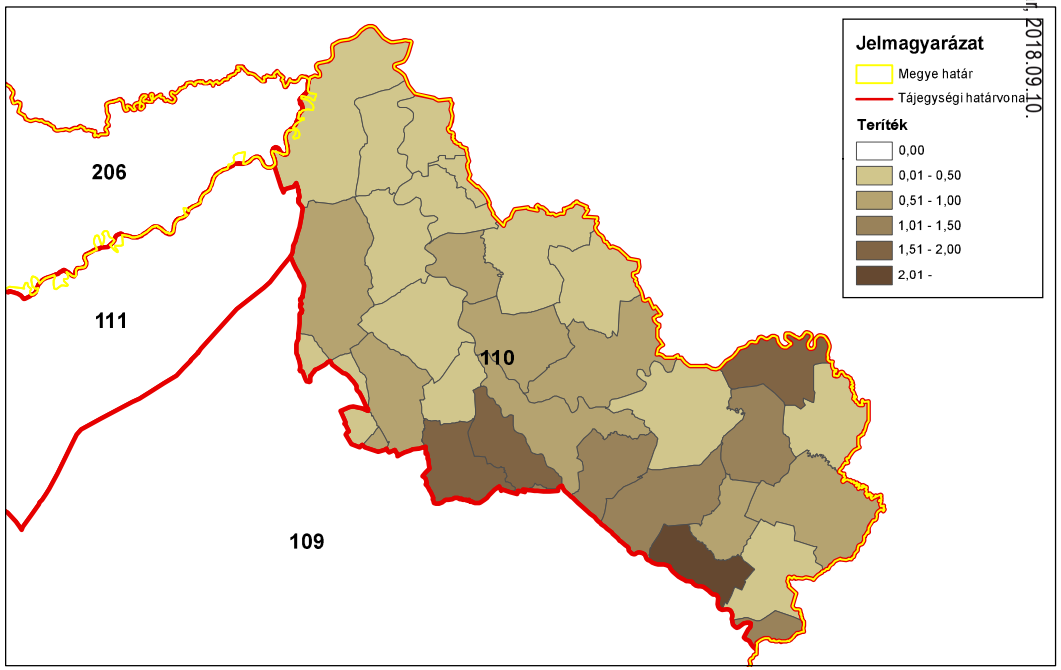

ORSZÁGOSVADGAZDÁLKODÁSIADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Nagyvadgazdálkodás

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben (110)** a gímszarvas létszámát tekintve kis jelentőségű. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban az átlag alatti negyedben (28/52 és 32/52) helyezkedik el. A gímszarvas a tájegység északi csücskéből déli, dél-keleti irányba az idő előrehaladásával egyre több vadgazdálkodási egység területén fordul elő.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány minősége a trófeabírálati adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységek között a középső harmadban helyezkedik el. A középkorú és idős bikák bronz, ezüst és arany érmes minősítést is képesek elérni, az érmes trófeák aránya 1998 és 2014 közötti időszakban átlagosan 30,1%. Az állomány minősége országos viszonylatban jó.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A tájegység területén a gímszarvas jelentett létszáma 1998-2014 között jelentős mértékben emelkedett (333 → 1348 pld.), ezzel párhuzamosan, de nagyobb mértékben a hasznosítás is növekedett (5 → 365 pld.).
- A teljes időszakban megfigyelhető a tehén állomány erőteljes kímélete (átlagos hasznosítási arány 7,8%). A gímszarvast jelenleg is állománynövelő célú hasznosítási stratégiával kezelik, amely a becsült állomány nagyság és a hasznosított mennyiség folyamatos növekedése alapján sikeresnek tűnik.
- A kifizetett mezőgazdasági vadkár alakulásában tájegységi szinten is látható, hogy a gímszarvas jelentős szerepet játszik. A gímállomány további növekedése esetén a konfliktusok fokozódására lehet számítani, ezért ennek kezelésére fel kell készülni

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 200 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1000 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az állománybecslési módszerek közül a rendszeres, monitoringszerűen végrehajtott szinkronszámlás alkalmazása javasolt azon vadgazdálkodási egységek vonatkozásában, ahol a gímszarvas jelenleg rendszeresen előfordul.
- Az állomány kívánatos korösszetétele alapesetben: 25% idős, 35% középkorú, 40% fiatal. Az újonnan benépesedő területek esetében a fiatalok irányába eltolódott korösszetétel a jellemző, amit a terítékadatok csak kismértékben támasztanak alá.

A gímszarvas-gazdálkodás alapvonalai
• Hosszabb távon a gímszarvas további terjeszkedését, illetve az állománysűrűség növekedését a hasznosítási arány emelésével (elsősorban a nőivar esetében) célszerű megelőzni. Javasolt a tavaszi törzsállomány 25-35%-át hasznosítani és ennek eredményét a szinkronszámlálásokkal évről-évre ellenőrizni.
Élőhely-javítási javaslatok
• A tájegység vonatkozásában a gímszarvas szempontjából nincsenek általánosan megfogalmazott és javasolt élőhely fejlesztési beavatkozások
A génmegőrzési kezelésű területek
• A tájegység területén belül nincs gímszarvas génmegőrzési rendeltetésű vadászterület (Mellékletekben csatolt táblázat).

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben (110)** a dámszarvasállomány a jelentett létszám és a teríték alapján is az átlag feletti negyedbe tartozik a tájegységek rangsorában. A dámszarvas jelentett létszáma a **Felső-tiszai vadgazdálkodási tájegység (110)** területén gyakorlatilag folyamatosan nőtt (**+370%**). A lelövések exponenciálisan nőttek (**125X**). Hasznosítási aránya nőtt (3%→66%). Az adatsornak valamelyest „*minél jobban lövik, annál több lesz*" jellege van. Ezért feltehető, hogy a jelentett létszámnál a tényleges létszám nagyobb volt.
- A hasznosítás összetétele az értékelt időszakban átalakult. Kezdetben a nőivar és a szaporulat védelme erős volt. Az utolsó évekre a bika:tehén:borjú arány elkezdett kiegyenlítődni (1:0.6:1.5), de még mindig meghatározó a nőivar védelme. A hasznosítás mértéke és összetétele alapvetően az állomány csökkenése irányába mozdult, de a teheneket továbbra is kímélik. Itt is felmerül az adatok megbízhatósága.
- A magas hasznosítási arányok mellett (2010 óta >50%) is csupán stabilizálódó jelentett állomány azt jelezheti, hogy a szabad területi dámszarvas állomány nagyobb lehet. Ebből következően a magas hasznosítási arányok csupán látszólagosak is lehettek.
- A dámszarvas a terítékadatok alapján a Beregi-síkság gyakorlatilag összes, erdősebb területén előfordul. Az eredetileg 2 vadgazdálkodási egységben megtalálható dámszarvas 8-9 vadgazdálkodási egységben telepedett meg. A dámvad az utóbbi évtizedben a tájegység olyan részein megjelent, ahol a számára szükséges erdősültség nincs meg. A magas lelövések eredményeként a tájegység számos részén a teíték sűrűsége >0.3-0.6 db/km^2.
- A jelentett szabad területi létszám aránya a teljes állományban nőtt (85%).
- Az állomány a létszám alapján **(18/52)** az **átlag feletti negyedbe,** a terítékalapján **(20/52)**is az **átlag feletti negyedbe** tartozik a tájegységek rangsorában. A trófeák tájegységi rangsorolása szerint az **alsó félbe** tartozik (**9/14**).
- A dámszarvas a vadgazdálkodási tájegység területén "**növekvő jelentőségű**" nagyvad.

Az állomány minőségének értékelése

- Az állomány minősége a trófeabírálati adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységek között az alsó félbe tartozik.
- A bírált trófeák jelentős része szabadterületi állományból származik, a kerti dámok aránya maximum 7%.

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai

- A bírált agancsok száma növekedett, közülük 40±10% volt az érmes. Az érmeseken belül az arany (20-40%), ezüst (20-40%) és bronz (20-40%) érmesek aránya az utóbbi 10 évben megváltozott és a kiegyenlítődés irányába haladt.
- Az átlagos szárhossz 8-10 éves kor között éri el a csúcsát, az átlagos lapátsúly 9-10 év kor között éri el a maximumát. A 9-11 éves korcsoport szóródása rendkívül nagy, valószínűleg a kis elemszámok miatt.
- „**Jó**" minőségű állomány.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A dámszarvas szabad területi állománya a **Felső-tiszai vadgazdálkodási tájegységben** a többi csülkös vad után áll. A vaddisznó és a gímszarvas is terjed és növekszik a létszámuk. A dámszarvasnak az előbbiek miatt a vadgazdálkodási jelentősége is kisebb a tájegységben.
- A tájegységi kezelését a többi csülkös vadhoz viszonyított értéke és/vagy szerepe határozza meg, valamint a dámszarvas élőhelyén érvényesülő erdő- és mezőgazdasági érdekek és tűrőképesség. A tájegységben a térített mezőgazdasági vadkártérítés az elmúlt években jelentősen nőtt, 16-20 millió Ft/év között alakult.
- Indokolt a szabad területi kezelés felülvizsgálata. Feltételezhető, hogy az állomány nagyobb a jelentettnél és a szintén növekvő gímszarvas és vaddisznó állomány a dámszarvassal együtt tetemes mezőgazdasági vadkárokat okozhat. Elsősorban a peremterületek és az újonnan elfoglalt területek képezhetik az állománycsökkentés súlypontját.
- A szükséges csökkentés mellett a minőség fenntartása is cél, de a létszám csökkenését követően.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 100 ?
  egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 400 ?
  egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- A tájegységben döntően állomány-csökkentő, a további növekedést és terjeszkedést meggátló, de a minőséget megőrző gazdálkodást célszerű kialakítani. Ennek érdekében a tavaszi törzsállomány >30%-át kell hasznosítani. A tájegységben a hasznosítás jelentős növekedése ellenére tovább nőtt a jelentett létszám, ami a

A dámszarvas-gazdálkodás alapvonalai
megfelelő adatok (szaporulat, ivararány és állomány trend) hiányát is jelzi. • Az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag indokolt arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie. • Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése is elég, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak (pl. összehangolt szinkronszámlálások). • A felmérések adatokat szolgáltatnak az ivarararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a borjúlövés hatása is. Az állomány trendjének ismeretében megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma.
Élőhely-javítási javaslatok
• A **Felső-tiszai vadgazdálkodási tájegységben** a dámszarvas számára külön élőhelyi fejlesztés a legfontosabb részeken indokolt. • A vadetetésnek a károsított területektől való elterelés lehet a célja vagy a vadászati sikeresség növelése; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. Az állomány növelését célzó etetés kerülendő. • A vad számára jelentős természetes táplálékot biztosító szegélyterületek, árok- és csatornapartok, fasorok, bokrosok, gyepek megőrzése alapvető, mert ez csökkentheti a kultúrnövényekre nehezedő vadnyomást. • A megfelelő mennyiségű és minőségű (kiegészítő) vízellátásról a nagyvadfajok sajátos igényeire tekintettel célszerű dönteni. • A sózók létesítése és fenntartása az ásványi anyag ellátás érdekében szükséges. • Vadföldek létesítése és művelése esetén a termesztett növények a csülkös vadfajok sajátos, természetes igényeihez igazodjanak. A vadföldművelés tényleges céljának elérését (hasznosítás növelése, trófeaminőség javítása, vadkár csökkentése) és a befektetett költségek megtérülését elemezni szükséges.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
• A **Mellékletekben** található jegyzék tartalmazza.

Az őzgazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

Az őz a **Felső-tiszavidéki (110)** vadgazdálkodási tájegységben a mennyiségi jellemzőket nézve "**jelentős**" nagyvad. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám alapján (**18/52**) az átlag feletti, a terítéket (**34/52**) tekintve az átlag alatti negyedben található. Gazdálkodási szempontból (teríték, bevételek, minőség) szerepét meghatározza, hogy rajta kívül gyorsan növekvő létszámú gímszarvas és vaddisznó, valamint nagyobb számú dámszarvas fordul elő a tájegységben.

Az állomány minőségének értékelése

Az agancsok minősége a **Felső-tiszavidéki** vadgazdálkodási tájegységben "**jó**". A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolásában az átlag feletti negyedben helyezkedik el (**17/52**), az agancsok érmes aránya rendszerint jó, de nem kiemelkedő az állomány. Folyamatosan az átlagos trófeabírálati eredmények jellemzők.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység területén az őz jelentett létszáma 1998-2007 között egyenletesen nőtt, majd 2008-tól stabil volt (összességében **+59%** növekedés). Az őz hasznosítása folyamatosan nőtt (**+696%** emelkedés). A tájegységben az állomány annak ellenére nőtt másfélszeresére, hogy a lelövések csaknem hétszeresére emelkedtek. A rendelkezésre álló adatok alapján a vadgazdálkodási tájegységben hosszú távon legalább 3000 őz hasznosítás is fenntartható lehet.
- Az őz hasznosítási aránya igen alacsony szintről emelkedett egy szinten-tartónak tekinthető szint közelébe, de az utolsó 2 évtől eltekintve a 15-25% közötti értékek voltak a meghatározóak. A 30-35% körüli hasznosítási szint biztonságosan elérhető, ha a suta- és gidalelövés is egyensúlyban van. A tájegységi adatok alapján a suták hasznosítási aránya alacsony (2-20%), ami nem elegendő az állomány átgondolt szabályozásához.
- Az őz terítékének összetétele a kezdettől csaknem az utolsó évekig a hazánkban elurálkodott állomány-növelő összetételt mutatta és sokkal kevesebb sutát lőttek, mint bakot (1:0.2-0.7 bak:suta). A sutákhoz viszonyítva átlagosan mintegy kétszeres arányú vagy valamelyest több volt a gidalelövés (1:1.3-3.0 gida:suta). A bakok terítékbeli aránya az utolsó 2 évtől eltekintve majdnem mindig sokkal magasabb volt, mint a sutáké. A bak:gida arány hozzávetőleg azonos volt (40% vs. 40%).
- A teríték további növelésével és a teríték összetételének kiegyensúlyozásával a jövőben el lehet érni egy olyan célt, ahol az őzállomány hasznosítása a biológiai lehetőségekkel összhangban áll. A stabil állapot fenntartása azért is szükséges, mert a nagyobb sűrűségű állományokban előbb-utóbb megjelennek azok a sűrűségfüggő hatások (testsúly, kondíció, agancsméretek csökkenése), amik az állomány teljesítményét visszavetik.
- Az őz fontos bevételi forrás a vadgazdálkodási tájegységben. A külföldi bérlelövés és az őzteríték, a belföldi bérlelövés és az őzteríték, valamint a lőtt vad értékesítés és az őzteríték kapcsolata is pozitív trendet jelez, de a pontok szóródása is óriási. A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben a térített mezőgazdasági és erdei vadkárok is elhanyagolható nagyságúak. Kapcsolatuk a gímszarvas és a vaddisznó esetében is erősebbnek látszik az őzénél.
- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység a trófeák minőségét tekintve az átlag fe-

Az őzgazdálkodás alapvonalai

letti negyedben található, az az országosan a jobbak közé tartozik (**17/52**). Az érmesek aránya az első tervezési ciklusban 8-20% között hullámzóan nőtt, majd 2006-tól 8-14% közé esett le. Az érmeseken belül ingadozott az arany érmesek (0-20%) és az ezüst érmesek aránya (30-45%), valamint nőtt a bronz érmesek (40→60%) aránya. Kimutatható az arany és ezüst érmes bakok csökkenő trendje.

- A vadgazdálkodási tájegységben az 1 és a 2 éves korcsoport bemutatásának aránya rendkívül alacsony. A "fiatal" korcsoport részesedése 10-20% körüli volt, ami azonban nem tekinthető megfelelő válogatásnak. A bírált trófeák döntő részét az „öreg" bakok (35-55%) és „középkorú" bakok (30-45%) tették ki. Ezek az arányok a Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben stabilak voltak és a korosztályi szabályozás sajátos tükrözhetik. Tény, hogy egy egészséges állományban sokkal több a fiatal, mint a középkorú és idős egyed, ezért az itt tapasztalt lelövési korösszetétel biológiai kételyeket vethet fel.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 4200 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 8800 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- Az őzgazdálkodás céljait 4 fő szempont értékelése alapján célszerű meghatározni:
  1. Megfelel-e az állomány mennyiségi hozama az elvárásoknak? (vadászati lehetőség és bevétel, vadhús árbevétele)
  2. Megfelel-e az agancsok minősége a várakozásoknak? (agancsok nagysága, érmesek száma/aránya)
  3. Kell-e a vadkárral foglalkozni? (mezőgazdasági, erdei kár, vadbalesetek)
  4. A célokkal kapcsolatos biológiai és gazdálkodási korlátok (pl. a környezet tűrőképessége)
- Az állománybecslések és a tervezés javasolt módszerei és szempontjai: Az őzállományok létszámának pontos felmérésére nincs módszer. A pontos létszám helyett az állomány változásának (trend) és állapotának minél megbízhatóbb nyomon követése a cél, amit módszertanilag következetesen végzett felmérések biztosítanak. Ezek a felmérések adatokat szolgáltatnak az ivararányra és a felnevelt szaporulatra vonatkozóan is, amiből meghatározható az állomány realizált szaporodóképessége. A realizált szaporulatot összehasonlítva a kiinduló szaporodási mutatókkal (sárgatestek száma, magzatszám) megbecsülhető a felnevelési veszteség, a ragadozók hatása és a gidalövés hatása is. Az állomány trendje alapján megítélhető a hasznosítás és a természetes folyamatok kölcsönhatása, amik alapján növelhető/csökkenthető a lelövések száma. Az elmúlt 2 évtized országosan és helyileg is bizonyította, hogy a lelövések fokozatos növelése (itt: **+696%**) nem vezet az őzállományok összeomlásához.
- Az őzállomány állapotának legfontosabb jellemzői: a lőtt őzek testtömege és a testtömeg megoszlásának változása, az agancsok súlyának és súly szerinti eloszlásának változásai, valamint a szaporulat számának és megoszlásának változásai (magzatszám, felnevelt szaporulat).

Az őzgazdálkodás alapvonalai

- Az őzállományokban territorialitás miatt erős a nyomás az 1:1-től erősen eltérő ivararány kialakulására (1:2-3 bak:suta). Ez növeli az állomány számszerű szaporodóképességét, ami „elfiatalodó" koreloszláshoz vezethet. Ez a suták és a gidák megfelelően erős hasznosítása nélkül nem akadályozható meg. Ennek elmaradása miatt a sűrűségfüggő szabályozás néhány év alatt lecsökkenti az őzek súlyát és szaporulatát.
- A vadgazdálkodási tájegység adatai alapján a fokozatos terítéknövelés (30-35%-ig) és a teríték összetételének kiegyensúlyozása (1:1:1) révén el lehet érni olyan egyensúlyt, amikor az őzállomány hasznosítása a biológiai jellemzőkkel összhangban áll, továbbá a hasznosítás összetétele is biztosítja a kedvező létszám/teríték fenntartását.
- A szabályos korösszetételű (élő) állomány eloszlását figyelembe véve a bakteríték javasolt összetétele 40±10% fiatal, 40±5% középkorú és 15±5% öreg. A populációdinamika összefüggéseit figyelembe véve, ettől lényegesen eltérő korösszetétel torzulások nélkül tartósan nem vehető ki egy állományból sem.
- Az előbbiek miatt az éves tervben meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra való tekintettel teljesíteni kell, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva, továbbá azok teljesítését az ellenőrző hatóságnak meg kell követelnie.
- A tájegységben jó őzállomány él, amely országosan az átlag feletti negyedbe tartozik. Az őzbakok agancsainak szárhossza (átlagosan) már a 4 éves korban megközelíti a legnagyobb értékeket, de a maximum 5-7 éves korra esik. Az átlagos 24 órás agancssúly 6-7 éves korig fokozatosan emelkedik és 8 éves kor után pedig erős szóródással csökkenni kezdenek az átlagok.
- Az előbbiek miatt, az elejtések megítélésekor figyelembe kell venni, hogy az egyes évek átlagai között igen nagyok a különbségek. A leggyengébb és a legjobb agancsnövesztésű év között legalább 20-40% eltérés mutatható ki. Az agancsok súlya változékonyabb és ilyen szempontból kevésbé megbízható jellemző.

Élőhely-javítási javaslatok

- Az őz koncentrátum válogató kérődző, amely a magas táplálóanyag-tartalmú, nyersfehérjében gazdag, alacsony rosttartalmú növényeket keresi. A nagy táblás mezőgazdasági környezetben ezeket a főleg kétszikűekből álló táplálékokat nem, vagy térben és időben korlátozva találja meg. Ezért fontos az őznek is a szegélyek, sövények, fasorok fenntartása, illetve az ezekben végzett élőhely javítás. A mezei nyúl és a fácán számára végzett élőhelyi beavatkozások az őz számára is hasznosak.
- Az értéktelenebb egyszikű növényzettel, vagy részben gyomfajokkal borított kisebb foltszerű, vagy sávosan jelenlévő élőhelyek (árokpartok, tisztások, egyéb kieső területek) pillangós növényekkel (p.: herefélék, szarvaskerep, csillagfürt) való felülvetése javasolt.
- Az őz számára a szegélyek és vonalas élőhelyi elemek a territóriumok kijelölése és fenntartása szempontjából is fontosak.
- Az őz kiegészítő takarmányozása szélsőséges körülmények között lehet indokolt, de a rossz minőségű vagy igényeinek nem megfelelő takarmányok kihelyezése káros.
- Az ásványi anyagellátás kiegészítésére sózók fenntartása/létesítése szükséges.

Az őzgazdálkodás alapvonalai
Ragadozók kezelése
• A vadászható ragadozókkal való gazdálkodás az őz szempontjából is fontos. Főleg az ellés után a gidák veszteségeit okozhatja a róka, a kóbor kutya, az aranysakál és a vaddisznó is. • A róka korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (>1,5 gyérítési rátára van szükség) kell kivenni a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. • Az aranysakál esetében a hatékonyabb utódnevelés miatt, a rókáét meghaladó vadászati hatékonyságra van szükség. • A kóbor kutyák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani.
A génmegőrzési rendeltetésű területek
Nincs a vadgazdálkodási tájegységben.

A muflongazdálkodás alapvonalai
Az állomány mennyiségének értékelése
A **Felső-tiszavidéki** vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Vadgazdálkodási és vadászati jelentősége **nincs**.
Az állomány minőségének értékelése
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.
Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő.
Állománykezelési elvek/modellek
A vadgazdálkodási tájegység területén a muflon szabad területen nem fordul elő. Esetleges természetes megtelepedése vagy szándékos betelepítése sem támogatható. A tájegység természeti és vadgazdálkodási adottságai folytán a muflon megtelepedésének elősegítése nem kívánatos.
Élőhely-javítási javaslatok
Nem alkalmazható szempont.
A génmegőrzési kezelésű területek
Nem alkalmazható szempont.
Zárt kertek és vadaskertek nyilvántartása
Muflon 2009 óta zárt kertben sem található a vadgazdálkodási tájegységben.

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A vaddisznó a **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység**ben **(110)** "**közepes jelentőségű**". A tájegységek rangsorában a jelentett létszám (**28/52**) és a teríték (**28/52**) alapján is az **átlag feletti negyed**ben (az átlagon) van. Egy erősen agrár térségben, a mezőgazdasági termelők érdekeivel és az apróvadas jelleggel a vaddisznó megjelenése és gyors terjedése nem összeegyeztethető.

Az állomány minőségének értékelése

A vaddisznó trófeák minőségét nem értékeljük, mert egy erősen terjedő, jelentős kockázatokat hordozó vad esetében a minőség védelmének nincs alapja.

Az állomány mennyiségének és minőségének alakulása

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területi jelentett létszáma 1998-2014 között már egy eleve jelentős létszámról emelkedett tovább (**+257%**), annak ellenére, hogy a teríték közel tízszeresére nőtt (**+898%**). A hasznosítási arány szintén jelentősen nőtt (44→121%).
- **A térképeken jól követhető, ahogy az ukrán határ mentén kialakult egy nagyobb sűrűségű sáv.** Már 2007-ben az tájegység ≈80%-án lőttek vaddisznót, és az utolsó évben ez már lényegében mindenütt volt elejtés. A határ menti sávban számos már >3 db/km^2 terítéket jelentő vadgazdálkodási egységek is előfordultak. A vaddisznó itteni elterjedése tükrözi, hogy a tájegység 17.4%-a erdő és 67.9% tartozik szántó és rét-legelő művelési ágba.
- **A jelentős erdőarány és a megtelepedett vaddisznó állomány, amit az elterjedési térképek tükröznek, felveti a kérdést, hogy vissza lehet-e szorítani a vaddisznót?**
- Hasznosítási aránya sokáig alacsony volt (55-85%), kivétel az utolsó 4-5 év volt, amikor >100% volt a hasznosítási arány. A hasznosítás összetételét tekintve a kan/koca/süldő/malac arányok a vaddisznó terjedését és létszámának növekedését tokozták. **Az utolsó éveket leszámítva a kanokhoz képest (15-30%) kevés kocát lőttek (8-18%) és a süldő+malac (50-70%) lelövés is jobbára túl kevés volt.** A kocák és a szaporulat kíméletét okozó összetételnek szerepe van a vaddisznó terjedésében, mert ez az alacsony hasznosítási arányokkal együtt, végeredményben állomány-növelő vadászatot eredményezett.
- Az agrár környezetben a vaddisznónak nincs helye, ezért a létszám további növekedésének megállítása érdekében **a lelövéseket maximalizálni kell és elsősorban a koca- és a malackilövések minél magasabb számát és arányát kell elérni.**
- A vaddisznó megtelepülésének további kockázata az apróvadban neki tulajdonítható keletkező veszteség. A vaddisznó mindenevő, a tojások, a fiókák és az apróvad szaporulata szempontjából többé-kevésbé bizonyított veszteségeket okozhat. Ezek a veszteségek kis sűrűségeknél nem tűnnek fel, de magas egyedszáma esetén az apróvad visszaesése mérhető a vadászati adatok alapján is.

Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám és az élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám

- Fenntartandó legkisebb szabadterületi létszám: 200 egyed
- Élőhelyet nem veszélyeztető szabadterületi fenntartható létszám: 1600 egyed

Állománykezelési elvek/modellek

- **A vaddisznó megtelepedése a vadgazdálkodási tájegységben sehol sem támogatható,**

A vaddisznó-gazdálkodás alapvonalai

illetve nem tervezhető fenntartható szabad területi állománya. Kivételt a >20% összefüggő erdővel rendelkező területek jelenthetnek, ahol egyidejűleg >150% hasznosítást célszerű előírni.

- A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben** a vaddisznó szabad területen való további terjeszkedést és megtelepülését minden **törvényes** eszközzel akadályozni kell, amihez a következők szükségesek:
- **Az évente meghatározott lelövési tervek teljesítése, a nőivar és a szaporulat bármilyen védelmének megszüntetése**;
- Az irreális értékek korrekciójának biztosítása (ivar- és korcsoportok adatainak ellenőrizhető hitelessége). Ennek érdekében a tájegység szintjén egységes vadállomány-felmérési (monitorozási) és tervezési módszertan kidolgozása és bevezetése (pl. szinkronizált jelző rendszer kialakítása a vadgazdálkodási tájegységben).
- **Az éves tervben a meghatározott elejtési számokat, mind ivarra, mind korcsoportra, a biológiailag megalapozott és fenntartható arányokat is betartva szükséges meghatározni.**
- A vadgazdálkodási egységek között a vadászati nyomás összehangolt ellenőrzése, hogy **a vaddisznót gyengébben hasznosító területek ne legyenek a visszatöltődés forrásai.**
- A **felülről nyitott** lelövési tervszámok alkalmazása, azaz a nőivar és a szaporulat lelövését nem szükséges felülről korlátozni. Az ezzel ellentétes belső szabályozás kizárása.
- A rendelkezésre álló adatok alapján a 100-150% hasznosítási arány jó esetben a szinten tartáshoz volt elegendő. 2017-től kezdődően az érzékelhető **állománycsökkentéshez tartósan >150% hasznosítási arányt szükséges fenntartani.**
- A teríték összetételét az állomány csökkentése érdekében úgy célszerű meghatározni, hogy **a kifejlett kocák lelövése másfél-kétszer nagyobb legyen a kanokénál és az összes lelövés >75%-a malac+süldő legyen.** A malac- és a süldőhasznosításból a malacaránynak legalább 25%-nak kell lennie. A malacok lövése azért is fontos, mert ezzel megelőzhető a fiatal kori szaporodás a küszöbtesttömeg elérésekor.
- Folyamatos figyelmet kell fordítani a vaddisznók terjedését segítő természetes és mesterséges folyosók és élőhelyfoltok vaddisznóktól való mentesítésére (fasorok, bozótosok, erdősávok, erdőfoltok, nádasok stb.).

Élőhely-javítási javaslatok

- Az állomány növelését célzó etetés kifejezetten káros és kerülendő.
- A vaddisznó etetésének csak a vadászat megkönnyítése (szórók), illetve a károsított területektől való elvonás lehet a célja; a kihelyezett takarmány mennyiségének és minőségének ehhez kell igazodnia. A szórók és etetők helyét úgy kell megválasztani, hogy a takarmányozás a természeti vagy gazdasági értékekben a kár veszélyét ne növelje.
- Szükséges a vadhatás-monitoring rendszeres alkalmazása. A károsítás és a túrás mértékének és mintázatának rendszeres felmérésével a hasznosítás mennyiségének és tér-időbeli eloszlásának tervezése és megvalósítása az élőhelyen mérhető paraméterekhez igazítható.

3. A vadállomány szabályozásának irányelvei

Apróvadgazdálkodás

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben (110)** a mezei nyúl "**közepes jelentőségű**" vadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatban a jelentett létszám (20/52) és a teríték (22/52) alapján is az átlag feletti negyedben helyezkedik el. A mezei nyúl állománya és terítéke helyileg esetleg számosabb is lehet. Nem meghatározó jelentőségű faj.

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány (11480-ról 6930-ra) csökken.
- A hasznosítás (2222-ről 1638-ra) csökken, míg a hasznosítási arány (19.4%-ról 23.6%-ra) növekszik.
- A befogás és a lelövés csökken, ugyanakkor a hasznosításon belül egyre nagyobb arányú a lelövés (76% - 24%-ról 97% - 3%-ra).

Állománykezelési elvek/modellek

- A mezei nyúl gazdálkodásban az alkalmazkodó hasznosítás erősítése kellene. Ahol még jelentősebb nyúl állomány van, ott kötelezővé kellene tenni egy elfogadott létszámbecslési módszer (javasolt az éjszakai reflektoros létszámbecslés) használatát tél végén-kora tavasszal és ősszel, a vadászatok megkezdése előtt. Az őszi becslés alapján, amennyiben szükséges, módosítani lehet a tervezett hasznosítandó mennyiséget.A hasznosítás mennyiségét egy hasznosítási modell segítségével kell meghatározni: a Kovács-Heltay modell vagy a SZIE VMI modellje alapján számítsák ki.
- Ezeken a területeken a hasznosítható mennyiséget havi bontásban kellene megadni az első vadászat előtt a vadászati hatóság számára, a tervezett mennyiség 65-75%-át október-november hónapokban kellene elejteni. A fegyveres vadászat lehet engedélyezett.
- A törzsállomány védelmének érdekében a vadászati hatóság a december 15. után tervezett befogásokat megtilthatja.
- A tartós túlhasznosítás megelőzése és az állomány felépülése érdekében a vadászati hatóság által meghatározott vadgazdálkodási egységek területén elő kell írni, hogy évente nem vadászott, pihentetett területeket jelöljön ki a vadászatra jogosult a vadgazdálkodási egységek 15–30%-án (mozaikszerű hasznosítás).
- A mezei nyúl szempontjából a róka lehet jelentős ebben a tájegységben is attól függetlenül, hogy nem látszik összefüggés a lelövések között. A vaddisznó populációja erősen növekszik, amit az erősen növekvő mezőgazdasági vadkár is mutat, a faj nem kívánatos a tájegységben, ugyanakkor a folyó és az erdősült területek magasabb aránya (17%) miatt ez nem reális célkitűzés. A vaddisznó állomány csökkentése azonban szükséges (ott lőnek még több nyulat, ahol kevesebb disznót lőnek), mivel ez is segítheti a mezei nyúl állományt és a gazdálkodásban is nagyobb jelentőséget kaphatna ezáltal, mivel jelenleg a bérvadászatásból származó haszon nem mutat összefüggést a lőtt nyúl mennyiségével, valószínűleg az alacsony hasznosított mennyiség miatt. Ugyanakkor a fácán és a nyúl hasznosítás együtt mozog, tehát az apróvadas társaságok még foglalkoznak az apróvaddal, ezért érdemes erősíteni a nyúl gazdálkodás tervszerűségét.

Élőhely-javítási javaslatok

- A szántóterületek aránya (53 %) nem túl nagy, de vannak gyepek a tájegységben (15 %), ezért az alábbi szempontok szerint lehet az élőhelyet javítani a mezei nyúl

A mezeinyúl-gazdálkodás alapvonalai

számára:

- A növényborítás nélküli területek minimalizálása (másodvetés, tarlóvetés). Ehhez a következő növények javasoltak: őszi káposztarepce, takarmány-káposzta, takarmánykel, tarlórépa, olajretek, mohar, köles. (KAP Zöldítés kihasználása)
- A táblaméretek csökkentése a vetésszerkezet változatosságának növelése, ha ez lehetséges (KAP Zöldítés, AKG kihasználása).
- A még meglévő természetes élőhelyfoltok zöldfolyosókkal (KAP Zöldítés – táblaszegélyek, fasorok), elsősorban füves élőhelyekkel, vagy takarmánytermő sávokkal való összekötése.
- Változatos lágyszárú növény fajösszetétel kialakítása (fajszám: 30 <).
- A vadászterület minden részére legyen hatással az élőhelyfejlesztés (több, kisebb, a területen szétszórt, elnyújtott, sávszerű vagy amorf kialakítás)
- Szélfogó cserjesorok, -foltok, magasfüves (kaszálatlan) területek kialakítása (KAP Zöldítés).
- Vadföldeken többéves vetőmagkeverékek telepítése ajánlott (Biodiverzitás vetőmag keverék; CL 1300 őz és nyúl keverék). Egynyári kultúrák esetén a vetésváltást több, kisebb részletben, hetes, hónapos különbségekkel végezzük.
- Kaszálások során vadriasztó lánc használata szükséges, valamint a kaszálást mindig a tábla közepétől a szélei felé haladva végezzük.
- A magas arányban jelenlévő gyepek (15 %) kedvez a mezei nyúlnak, amennyiben ez megmarad és nem legeltetik túl háziállatokkal. Ezek fenntartása és összekötése zöld sávokkal szintén javasolható.

- Az agrárkörnyezet-gazdálkodási programok (AKG) zöldugar kezelésére vonatkozó szabályok a mezei nyúl élőhely kezelése során is alkalmazhatók, ahogy a kaszálás szabályai a vadlegelőkön és egyéb füves élőhelyeken is alkalmazhatók.
- Ha az élőhelyfejlesztés nem lehetséges, akkor mindenképpen szükséges a nyári kiegészítő takarmányozás a vadgazdálkodási egységek területén már az aratást megelőzően, majd utána folyamatosan az őszi vadászatig. Az etetőhelyeket a teljesen üres táblákat szegélyező gyepsávokban, fasorokban érdemes kijelölni. Az etetőhelyeket egymástól 100-150 méter távolságban érdemes kialakítani. A takarmányféleségek közül – a mezei nyúl vegetációs vízigényét figyelembe véve – elsősorban a lédús takarmányokat javasoljuk. Ezek a takarmányrépa, tarlórépa, cukorrépa, sárgarépa, káposztafélék, kukorica szilázs. A lédús takarmányokon túl a jó minőségű lucerna- és réti széna kijuttatásáról is érdemes gondoskodni.

Ragadozók állománykezelése

- A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben a róka állomány korlátozása a legfontosabb a mezei nyúl szempontjából. Legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1.5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről.
- A kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Lásd a ragadozókra vonatkozó részt.

A fácángazdálkodás alapvonalai

Az állomány mennyiségének értékelése

A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben** a fácán "**nagy jelentőségű**" apróvadfaj. A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolási táblázatában a jelentett létszám (8/52) szerint a felső negyedben, a teríték (24/52) szerint az átlag feletti negyedben helyezkedik el, és gazdálkodási szempontból a fácán szerepe nagy (apróvadas vadgazdálkodási tájegység).

Az állomány mennyiségének, hasznosításának és elterjedésének alakulása

- A jelentett állomány erősen ingadozó (16.8 ezer - 29.1 ezer).
- A hasznosítás mértéke kisebb ingadozások mellett stagnál (3 ezer - 9.8 ezer), a jelentett állományhoz viszonyított hasznosítás erősen ingadozó (12.2-49.6%), a kibocsátáshoz viszonyított hasznosítás növekszik (202.1% → 502.9%), 2011-ben egy rendkívüli kiugrást mutatott (5018%).
- a kibocsátott fácánok száma jelentősen csökkenő (3.6 ezer → 1.3 ezer; -63%); a kibocsátás mértéke a jelentett állomány méretének gyakran jóval a 10%-a alatt van; a szabadterületi állományra gyakorolt vadászati nyomás jelentősen ingadozó (11.5-42.5%), egyes években túlhasznosíthatták a vad fácánokat.

Állománykezelési elvek/modellek

- A fácángazdálkodás tervezéséhez a következő változókról szükséges helyi, vagy egyéb vizsgálatokból felhasználható információ: a költő felnőtt madarak (törzsállomány) márciusi száma; a felnevelt szaporulat száma a felnevelés végéig; a populáció szeptemberi száma; elejtett egyedek száma (tyúk, kakas külön). Amennyiben kibocsátás történik, akkor a kibocsátott fácánok megtérülési aránya a kibocsátáskor jelölt fácánok alapján.
- A hasznosítási tervet a felnevelt szaporulatra (szabadterületi állomány) és a kibocsátott fácánok várható megtérülése (korábbi évek adatai) alapján elkülönítve célszerű megtervezni. A kibocsátott fácánok és a vad származású fácánok nem egyenértékűek.
- A fácán végleges hasznosítási tervszáma a vadgazdálkodók őszi állománybecslései és annak hatósági ellenőrzései alapján kerüljön meghatározásra. Szabadterületi fácán hasznosítása helyileg indokolt esetben csak meghatározott küszöb felett (jelenleg: 4 egyed / km^2) engedélyezhető. A szabadterületi vad állományra gyakorolt vadászati nyomás maradjon 25-40% alatt. Az őszi populációból a kakasok akár 75%-os, míg a tyúkok max. 20%-os hasznosítása biztosíthatja a fenntartható hozamot, de vegyes kibocsátások esetén a tyúkok hasznosítása ilyen mértékben sem ajánlott. A tojók hasznosítását célszerűbb kerülni, mivel a fácánállomány legértékesebb részét a szaporulatot biztosító életképes tyúkok alkotják. Biológiailag megalapozott esetben a vadászati hatóság a tojók lelövését eltérően értékelheti.
- Javasolt a tenyésztett napos fácáncsibék ivarának meghatározása (szexálás), hogy csak kakasok kerüljenek nevelésre és kibocsátásra. Gyakorlati tapasztalatok alapján ezzel a vad tyúkokra a visszavadászás során gyakorolt járulékos vadászati nyomás csökkenthető, ill. a jobb szaporodási teljesítményt nyújtó vad tyúkpopulációt sem hígítják fel a jellemzően rosszabb túléléssel és alacsonyabb

A fácángazdálkodás alapvonalai
csibefelnevelési sikerrel rendelkező kibocsátott tyúkok. A ragadozók csoportosulási válaszának elkerülése érdekében a kiscsoportos kihelyezést kellene előtérbe helyezni. • A kibocsátott egyedeket szükséges megjelölni (megfelelő minőségű lábgyűrű, szárnyjelölő), hogy a visszavadászási arány és a vad fácánokra gyakorolt vadászati nyomás mérhető legyen.
Élőhely-javítási javaslatok
• Javasolt – lehetőség szerint – minél nagyobb arányban olyan területek kialakítása, ahol a fészkelési időszakban nem, vagy alig folyik olyan tevékenység, amely a fészkelést akadályozná. Ilyenek: őszi búza és árpa, tritikále, rozs, vadföld és ugar. Kedvezőnek tekinthető még: repce, borsó, vörös here, bíborhere, mézontófű. • Fontos a fás, cserjés vegetációk megfelelő területaránya is. Javasolható a bodza, a kökény, gyepűrózsa jelenléte, illetve az ilyen növényzetű foltok, sávok megőrzése. • Alapvető a fészkelőhelyek védelme vagy kialakítása, elsősorban füves élőhelyek és pillangós zöldtakarmánynövények tábláinak biztosításával. • Természetbarát kaszálási módszereket kell alkalmazni a fészkelőhelyeken (fészkelési időt elkerülő munkálatok, alternáló kasza és vadriasztó lánc használata, bentről kifelé és lassú haladás, max. 3 m munkaszélesség, búvósáv-rendszer meghagyása). • Gyom- és rovartáplálék biztosítása szükséges a szegélyvegetáció védelmével. • Téli túlélést vadföldekkel (1-3 ha/100 ha; kelkáposzta, lenmag, gabonafélék, köles, repce, esetleg kukorica és cirok), gabonafélék önetetőből történő etetésével (1 db/ha) segíteni kell.
Ragadozók állománykezelése
• A róka állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről az év első felére koncentrálva. • A fácán fészkelőterületein a borz állományának csökkentéséhez 0,7-es gyérítési rátát kell elérni. • Az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdázás javasolt. • A fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is fontos a fácán szaporodási időszakában, így szükséges lehet engedélyt kérni az idényen kívüli vadászatukhoz és csapdázásukhoz. • A kóbor kutyák és macskák jelenlétét is minimálisra kell szorítani a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával. Az apróvad szempontjából a macskák hatását általában alulértékelik. • A növekvő vaddisznó állomány szabályozása is alapvető lehetséges fészekpredációjuk csökkentése miatt.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
Az állomány számszerű hasznosításának és területi megoszlásának értékelése
• **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység (110):** • **Üregi nyúl**: Vadászati jelentősége nincs a tájegységben. • **Fogoly**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Tőkés réce**: Terítéke jelentős. • **Nyári lúd**: A rendelkezésre álló adatok alapján helyzete még nem megítélhető. • **Vetési lúd**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nagy lilik**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Kanadai lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Nílusi lúd**: Faunaidegen. Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Szárcsa**: Vadászati jelentősége elhanyagolható. • **Örvös galamb**: Terítéke elhanyagolható. • **Balkáni gerle**: Terítéke másodlagos jelentőségű.
Állománykezelési elvek/modellek

• Jogszabályban meghatározott korlátozások (2016. júniusi állapot szerint):
  • Fogoly a vadászati idényben azokon a vadászterületeken vadászható, ahol az adott vadászati évben legalább 500 példány fogoly kibocsátása történt, a vadászati hatóság által a vad zárttéri tartásáról és kibocsátásáról adott engedélyben foglaltak szerint. Az engedélyben meg kell határozni a kibocsátás feltételeit, a hasznosítás mértékét, mely legfeljebb negyven százalék lehet, továbbá a vadászat kibocsátóhelytől mért körzetét.
  • Tőkés récére augusztus 15-től augusztus 31-ig kizárólag húzáson és a vízparttól – azaz a vízzel borított terület és a szárazföld találkozásától – számított 50 méteren kívül szabad vadászni. Tőkés récéből és szárcsából naponta, személyenként összesen legfeljebb nyolc darab ejthető el. Tenyésztett tőkés réce tilalmi időben is napi terítékkorlátozás nélkül lőhető.
  • Nyári lúdból, vetési lúdból és nagy lilikből naponta, személyenként összesen legfeljebb hat darab ejthető el, melyből a nyári ludak száma nem lehet több kettőnél.

A hasznos apróvad hasznosításának alapvonalai
• Az elejtett kanadai lúdról és nílusi lúdról fotódokumentációt kell készíteni, melyet meg kell küldeni a Nyugat-Magyarországi Egyetemnek. Az elejtett példányt a fotódokumentáció elküldését követő két munkanapig meg kell őrizni. • Tőkés réce és/vagy fogoly kibocsátása esetén a vadászterületekre kiengedett egyedek jelölése javasolt. • A tájegység legfontosabb ragadozói a róka és a borz, megjelent az aranysakál. E fajok és a többi ragadozó, vagy rabló életmódú faj esetében a tájegységi terv *"A ragadozógazdálkodás alapvonalai"* c. részben leírtak az irányadók, amelyek az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb (kisebb ragadozó hatással járó) környezetet teremtenek.
Élőhely-javítási javaslatok
A Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység azon részein, ahol a fogoly előfordul olyan búvóhelyek kialakítása a cél, amely alól a fogoly ki tud látni (ernyőszerű védelem a ragadozó madár fajok ellen). Fontos, hogy a búvóhelyek az őszi-téli időszakban is védelmet nyújtsanak. Ehhez jó megoldás a cserjesávok alsó részének (50-100 cm magasságig) sűrítése, zártabbá tétele, akár szalmabálákkal is. A búvóhelyek mellett található gabona- és kukoricatáblákon a táblaszegélyek 6-20 méter széles sávjában a termény lábon hagyása (lábon történő megvásárlása és későbbi, télvégi letakarítása) javasolt. A vízivad megtartását elősegíti, ha az alacsonyabban fekvő részeken, hosszabb-rövidebb ideig a csapadékvíz visszatartására törekszünk. Ugyanezen fajok számára a gabona és pillangós növényekből álló vadföldek megfelelőek. Egyebekben a fácán és a mezei nyúl gazdálkodás során leírt élőhely- és vadföldgazdálkodási javaslatok az egyéb hasznos apróvadfajok számára is kedvezőbb élőhelyi környezetet teremtenek.

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

Az állományok számszerű csökkentésének és a területi megoszlás értékelése

- **Róka:** A **Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység (110)** legfontosabb ragadozója. Állománya csak akkor befolyásolható, ha a tájegység egészében egységes szemlélettel és megfelelő intenzitással gyérítik. Megfelelő célkitűzés lehet a kevésbé erőteljes vadászati nyomást gyakorló vadgazdálkodási egységek felzárkóztatása a tájegység déli részén tapasztalható magasabb terítéksűrűséghez (1,51-2,00 pld./km^2), majd a teljes tájegységben a 2 pld./km^2 sűrűséget meghaladó érték elérése.
- **Borz:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Aranysakál:** Állományváltozását tájegységi szinten nyomon kell követni. Állományának jelentős növekedése esetén a gyérítést és a szükséges élőhelyi kezeléseket tájegységi szinten kell elvégezni.
- **Nyest:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Házi görény:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Pézsmapocok:** Vadászati jelentősége elhanyagolható.
- **Nyestkutya:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Mosómedve:** Faunaidegen, inváziós faj. Megtelepedése a tájegységben nem kívánatos.
- **Kóbor kutya:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Kóbor macska:** Jelenléte a vadászterületeken nem kívánatos. Egyedszámát a mindenkori legális eszközökkel minimális szinten szükséges tartani.
- **Dolmányos varjú:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szarka:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.
- **Szajkó:** Állományának csökkentése elsősorban az apróvad fészkelő- és szaporodó helyein szükséges.

Állománykezelési elvek/modellek

- Elsőrendű feladat a vadászható ragadozó fajok állományainak visszaszorítása.
- A tájegységben a mezei nyúl, és a fácán terítéke az átlag feletti negyedbe tartozik, míg az őz, a gím és a vaddisznó terítéke az átlag alatti negyedbe. A tájegység ragadozó fajaival való gazdálkodást ennek megfelelően kell tervezni és végrehajtani.
- A róka a Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegység minden részének egyaránt

A ragadozógazdálkodás alapvonalai

fontos ragadozója. Állományának korlátozásához legalább a tavaszi becsült törzsállomány másfélszeresét (1,5-et meghaladó, de lehetőleg a 2,5-öt elérő gyérítési rátára van szükség) kell eltávolítani a területről. A vadászatnak folyamatosnak kell lennie, de a gyérítésnek az év első felére kell koncentrálnia. Lehetőleg meg kell akadályozni, hogy a szukák lefialjanak. Az ennek ellenére keletkezett fialó kotorékokat kiásással kell megszüntetni. A süldő rókák már nem hagyhatják el a kotorékot - a gabona tarlókon való vadászat a süldő rókákra, már nem csökkenti az apróvadfajok szaporulatában a kártételt. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett az ugrasztás, kiásás és a csapdák alkalmazása egyaránt javasolt.

- A borz állományának stabilizálásához (a további növekedés megakadályozásához) 0,5, állományának csökkentéséhez 0,7-es, jelentős csökkentéshez 1,5-ös gyérítési rátát kell elérni. Állománycsökkentése elsősorban a fácán fészkelő területein indokolt. Szükség esetén, idényen kívüli vadászati engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól. A vadászati módok közül az egyéni fegyveres vadászat mellett, a kotorékhoz kötött vadászati módok és a csapdázás javasolt.
- A fészkelő helyek környezetében a kistestű menyétfélék (nyest, görény) csapdázása és szükség esetén a vándorpatkány csapdázása javasolt. Ez utóbbi faj esetében elsősorban az etetőhelyek környékén, akár a járatkezelésen alapuló mérgezés is meggondolandó lehet.
- Ugyanezeken a területeken fontos a fészekrabló fajok (szarka, szajkó, dolmányos varjú) létszámának korlátozása is. Jelentős fészkelő állomány mellett az idényen kívüli vadászathoz és csapdázáshoz engedélyt kell kérni a vadászati hatóságtól.
- A vadászterületeken a kóbor kutyák és macskák jelenlétét folyamatos odafigyeléssel, és a törvénynek megfelelő módok alkalmazásával minimálisra kell szorítani. Az élvefogó csapdák alkalmazása e fajok esetében kifejezetten hatékony és egyben a felesleges konfliktus lehetőségeket is csökkenti.
- Az apróvadas vadászterületeken a vaddisznó is ragadozó és így folyamatosan gyérítendő fajnak számít, megtelepedését, állománynövekedését lehetőleg meg kell akadályozni. Különösen igaz ez azokra a területrészekre, ahol a fácánnál költő állománya is jelen van.
- A tájegységben a nyestkutya és a mosómedve jelenlétére az elmúlt évek adatai alapján fokozott figyelemmel kell lenni, a megjelenő egyedeket csapdázással, vagy fegyveres vadászattal kell eltávolítani.
- A tájegységben megjelent és valószínűleg szaporodik is az aranysakál. Állományának csökkentéséhez legalább a 2-es gyérítési ráta elérése javasolt. Vadászati módjai a csapdázás és az egyéni fegyveres vadászat.
- Csaliállatos élvefogó csapdák alkalmazása csak napi ellenőrzés mellett lehetséges, a csaliállat rendszeres takarmány- és frissvíz-ellátása, valamint 2-3 naponkénti cseréje mellett, úttól, lakott területtől távol.

4. Mellékletek

- **A vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási térképe**
- **A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke**
- **A vadgazdálkodási tájegységek rangsorolása az állomány, a teríték, a trófeabírálati, és pénzügyi adatok alapján**
- **A szakszerűtlen elejtés megítélésének szempontjai és a trófeabírálat vadgazdálkodási tájegységi irányelvei**
- **Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai**

A 110 számú vadgazdálkodási tájegység vadgazdálkodási egységei

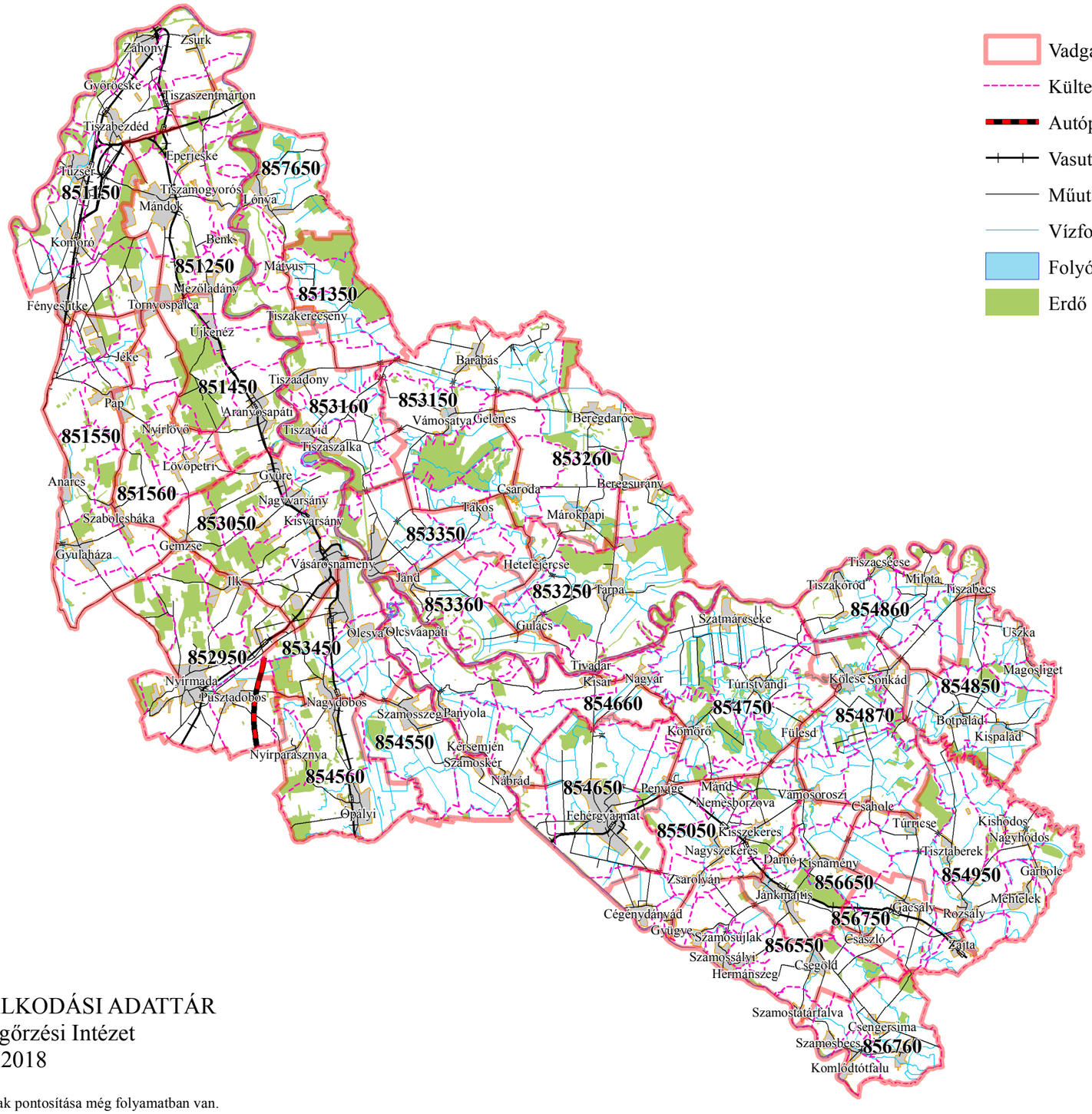

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE Vadvilág Megőrzési Intézet
Gödöllő, 2018

Készült: 2018.08.24.
A vadgazdálkodási egységek határvonalainak pontosítása még folyamatban van.

A vadgazdálkodási tájegységbe tartozó vadgazdálkodási egységek jegyzéke

VGTE	Megye	Kód	Név	Telephely	Város	Közterület	Isz.
110	15	851150	Tuzséri KOSSUTH Vadásztársaság	Tuzsér	Tuzsér	Kossuth út 123.	4623
110	15	851250	Mándoki Hubertus Vadásztársaság	Mándok	Mándok	Mester út 4.	4644
110	15	851350	NYÍRERDO Nyírségi Erdészeti ZRT.	Nyíregyháza	Nyíregyháza	Kótaji u. 29.	4400
110	15	851450	NIMRÓD Vadásztársaság Aranyosapáti	Aranyosapáti	Aranyosapáti	Petőfi u. 27.	4634
110	15	851550	Kisvárdai Nyírség Vadásztársaság	Gyulaháza	Gyulaháza	Petőfi út 15.	4545
110	15	851560	Durbák Farm BT.	Nyírlövő	Nyírlövő	Árpád u. 17.	4632
110	15	852950	Nyírmadai Egyetértés Vadásztársaság	Vásárosnamény	Vásárosnamény	Sport u. 4.	4800
110	15	853050	Hunor 96 Vadásztársaság	Vásárosnamény	Vásárosnamény	Vammala u. 1-3.	4800
110	15	853150	Bockerek Vadásztársaság	Vámosatya	Vámosatya	Szabadság út 36.	4936
110	15	853160	Tiszaszalkai Vadgazdák Vadásztársaság	Tiszaszalka	Tiszaszalka	Arany J. u. 40.	4831
110	15	853250	Tarpai Földtulajdonosok Vadásztársasága	Tarpa	Tarpa	Rákóczi F. u. 2/c.	4931
110	15	853260	Daróci Vadásztársaság	Beregsurány	Beregsurány	Árpád u. 17.	4933
110	15	853350	Beregi Tisza Vadásztársaság	Vásárosnamény	Vásárosnamény	Beregszászi út 16.	4803
110	15	853360	Bogarasi Vadásztársaság	Jánd	Jánd	Tisza u. 1.	4841
110	15	853450	Kraszna-Menti Vadásztársaság	Vásárosnamény	Vásárosnamény	Arany János u.31.	4800
110	15	854550	Szamos-Kraszna-Közi Vadásztársaság	Szamosszeg	Szamosszeg	Bercsényi u. 6.	4824
110	15	854560	Honig István Vadásztársaság	Ópályi	Ópályi	Rajk L. u. 122.	4821
110	15	854650	Ravasz Róka Vadásztársaság	Fehérgyarmat	Fehérgyarmat	Bethlen Gábor u. 2.	4900
110	15	854660	PETŐFI Vadásztársaság Nábrád	Nábrád	Nábrád	Kossuth tér 2.	4911
110	15	854750	Petőfi Vadásztársaság Kömörő	Kömörő	Kömörő	Kossuth u. 1.	4943
110	15	854850	Túr-Tisza-közi Vadásztársaság	Magosliget	Magosliget	Fő út 68.	4953
110	15	854860	Halványhát Vadásztársaság	Tiszakóród	Tiszakóród	Kossuth u. 52.	4946
110	15	854870	Túr-Erdő Vadásztársaság	Sonkád	Csaholc	Kossuth u. 142.	4967
110	15	854950	Erdőhát Vadásztársaság	Méhtelek	Garbolc	Kossuth u. 7.	4976
110	15	855050	Nagyszekeresi DIANA Vadásztársaság	Kisszekeres	Kisszekeres	Kossuth u. 5.	4963
110	15	856550	SZAMOSMENTI Vadásztársaság Csegöld	Csegöld	Szamossályi	Kossuth u. 62.	4765
110	15	856650	Kisnaményi HUBERTUS Vadásztársaság	Kisnamény	Kisnamény	Fő u. 27.	4737
110	15	856750	Szatmár Vadásztársaság Gacsály	Gacsály	Gacsály	Széchenyi út 6.	4972
110	15	856760	Császlói Új Sólyom Vadásztársaság	Gacsály	Jánkmajtis	Béke u. 2.	4741
110	15	857650	Lónyai Tiszatáj Vadásztársaság	Lónya	Lónya	Petőfi u.9.	4836

A gímszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	46.8	49	AN	45.0	50	AN			
102	Maros-csongrádi	42.0	41	AN	41.0	40	AN			
103	Békési	40.0	39	ÁAN	40.0	39	ÁAN			
104	Szarvasi	42.8	44	AN	43.3	45	AN			
105	Körös-berettyói	33.0	33	ÁAN	33.0	33	ÁAN	31.7	34	AH
106	Nagykunsági	46.5	48	AN	45.0	49	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	37.0	37	ÁAN	37.8	37	ÁAN	13.0	12	FH
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	42.5	43	AN	43.8	46	AN			
109	Nyírségi	34.0	34	ÁAN	33.8	34	ÁAN	37.0	37	AH
110	Felső-tiszavidéki	28.3	28	ÁAN	31.5	32	ÁAN	18.3	18	KH
111	Tiszamenti	44.0	45	AN	43.0	44	AN			
112	Sárrét-bihari	44.5	47	AN	44.0	47	AN			
201	Börzsöny-gödöllői	13.0	15	ÁFN	13.3	14	ÁFN	27.5	31	AH
202	Nógrád-cserháti	19.5	19	ÁFN	18.3	17	ÁFN	26.0	28	AH
203	Bükki	16.0	16	ÁFN	18.5	18	ÁFN	32.0	35	AH
204	Cserehát-aggteleki	21.5	21	ÁFN	25.3	25	ÁFN	22.3	24	KH
205	Bükkalja-taktaközi	39.5	38	ÁAN	37.8	38	ÁAN	36.0	36	AH
206	Zemplén-bodrogközi	24.5	25	ÁFN	25.8	27	ÁAN	19.3	20	KH
301	Pesti-síksági	31.5	31	ÁAN	30.8	31	ÁAN	14.3	14	KH
302	Észak-bácskiskuni	35.0	35	ÁAN	35.3	35	ÁAN	38.0	38	AH
303	Illancs-bugaci	16.3	17	ÁFN	20.3	21	ÁFN	15.8	15	KH
304	Közép-bács-kiskuni	29.3	30	ÁAN	30.8	30	ÁAN	26.0	29	AH
305	Alsó-tiszamenti	36.8	36	ÁAN	36.3	36	ÁAN	30.0	33	AH
306	Kiskunsági	42.0	42	AN	42.0	42	AN			
307	Közép-pesti	41.3	40	AN	42.8	43	AN			
308	Tápió-vidéki	47.3	51	AN	45.0	52	AN			
309	Jászsági	47.0	50	AN	45.0	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.3	46	AN	41.0	41	AN			
311	Tisza-tói	47.3	52	AN	44.0	48	AN			
401	Mezőföldi	32.3	32	ÁAN	30.0	29	ÁAN	16.0	16	KH
402	Külső-somogyi	11.8	13	FN	12.3	12	FN	7.0	6	FH
403	Kapos-tolnai	25.3	26	ÁFN	22.5	22	ÁFN	26.3	30	AH
404	Zselic-közép-somogyi	19.8	20	ÁFN	19.0	20	ÁFN	9.5	8	FH
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	3.3	2	FN	4.5	3	FH
406	Mecseki	7.3	5	FN	7.0	6	FN	8.3	7	FH
407	Dél-baranyai ártéri	9.3	8	FN	13.5	15	ÁFN	2.8	1	FH
408	Tolnai-hegyháti	2.0	2	FN	3.3	3	FN	6.0	5	FH
409	Gemenci	28.8	29	ÁAN	26.8	28	ÁAN	12.3	11	FH
410	Dél-balatoni	8.3	7	FN	5.0	5	FN	9.5	9	FH
501	Hanság-mosoni	24.0	23	ÁFN	22.8	23	ÁFN	21.3	23	KH
502	Vas-soproni-síksági	12.3	14	ÁFN	9.8	9	FN	24.5	27	AH
503	Alpokaljai	16.5	18	ÁFN	9.8	10	FN	19.5	21	KH
504	Rába-menti-kemenesháti	6.3	4	FN	3.3	4	FN	18.8	19	KH
505	Zalai-dombsági	10.5	11	FN	7.8	7	FN	3.0	2	FH
506	Zala-kisbalatoni	10.3	10	FN	10.3	11	FN	5.5	4	FH
507	Bakonyi	2.8	3	FN	3.0	1	FN	13.3	13	FH
508	Marcal-medencei	9.5	9	FN	9.8	8	FN	10.3	10	FH
509	Bakonyalja-komáromi	24.3	24	ÁFN	25.0	24	ÁFN	28.0	32	AH
510	Vértes-hegységi	7.3	6	FN	13.3	13	FN	24.3	26	KH
511	Velencei	26.3	27	ÁAN	25.5	26	ÁFN	23.0	25	KH
512	Dunazugi	11.5	12	FN	13.8	16	ÁFN	17.5	17	KH
513	Balaton-felvidéki	21.5	22	ÁFN	18.5	19	ÁFN	20.0	22	KH

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | felső harmad **FH** | középső harmad **KH**

átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN** | alsó harmad **AH**

A dámszarvas állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	43.0	45	AN	40.8	43	AN			
102	Maros-csongrádi	42.3	44	AN	41.0	45	AN			
103	Békési	14.0	10	FN	11.8	10	FN	11.5	10	AF
104	Szarvasi	31.8	31	ÁAN	33.0	34	ÁAN			
105	Körös-berettyói	3.5	3	FN	3.8	4	FN	5.0	3	FF
106	Nagykunsági	44.5	49	AN	41.5	50	AN			
107	Hajdúsági Erdőspuszták	14.5	12	FN	8.5	8	FN	6.0	4	FF
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobág	35.8	37	ÁAN	35.3	36	ÁAN			
109	Nyírségi	27.3	28	ÁAN	32.3	32	ÁAN		NÉ	NÉ
110	Felső-tiszavidéki	19.0	18	ÁFN	20.5	20	ÁFN	9.7	9	AF
111	Tiszamenti	18.3	17	ÁFN	19.0	19	ÁFN		NÉ	NÉ
112	Sárrét-bihari	39.8	42	AN	35.8	38	ÁAN			
201	Börzsöny-gödöllői	30.5	29	ÁAN	28.8	29	ÁAN		NÉ	NÉ
202	Nógrád-cserháti	20.8	23	ÁFN	15.3	14	ÁFN		NÉ	NÉ
203	Bükki	33.8	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN			
204	Cserehát-aggteleki	45.0	51	AN	40.8	44	AN			
205	Bükkalja-taktaközi	35.0	36	ÁAN	35.8	37	ÁAN			
206	Zemplén-bodrogközi	39.3	41	AN	41.3	46	AN			
301	Pesti-síksági	31.5	30	ÁAN	32.8	33	ÁAN			
302	Észak-bácskiskuni	24.3	26	ÁFN	28.3	28	ÁAN		NÉ	NÉ
303	Illancs-bugaci	38.5	39	ÁAN	40.3	42	AN			
304	Közép-bács-kiskuni	7.5	6	FN	9.0	9	FN	7.3	6	FF
305	Alsó-tiszamenti	20.3	21	ÁFN	25.5	25	ÁFN		NÉ	NÉ
306	Kiskunsági	43.5	46	AN	41.3	47	AN			
307	Közép-pesti	4.3	5	FN	6.5	6	FN	16.0	13	AF
308	Tápió-vidéki	37.3	38	ÁAN	39.3	41	AN			
309	Jászsági	44.8	50	AN	41.5	51	AN			
310	Mátra-alja-dél-hevesi	45.0	52	AN	41.5	52	AN			
311	Tisza-tói	43.8	47	AN	41.5	48	AN			
401	Mezőföldi	41.0	43	AN	35.8	39	ÁAN			
402	Külső-somogyi	9.3	8	FN	8.3	7	FN	9.0	8	AF
403	Kapos-tolnai	4.0	4	FN	3.5	3	FN	6.3	5	FF
404	Zselic-közép-somogyi	16.0	14	ÁFN	12.8	12	FN	16.7	14	AF
405	Belső-somogyi	1.8	1	FN	2.0	1	FN	12.8	11	AF
406	Mecseki	18.0	16	ÁFN	17.8	17	ÁFN		NÉ	NÉ
407	Dél-baranyai ártéri	24.5	27	ÁAN	23.8	24	ÁFN		NÉ	NÉ
408	Tolnai-hegyháti	1.8	2	FN	2.0	2	FN	7.5	7	FF
409	Gemenci	39.0	40	AN	38.5	40	AN			
410	Dél-balatoni	20.0	20	ÁFN	22.5	23	ÁFN			
501	Hanság-mosoni	44.0	48	AN	41.5	49	AN			
502	Vas-soproni-síksági	14.0	11	FN	22.0	22	ÁFN			
503	Alpokaljai	19.8	19	ÁFN	14.5	13	FN			
504	Rába-menti-kemenesháti	22.8	25	ÁFN	26.0	26	ÁFN			
505	Zalai-dombsági	32.0	32	ÁAN	26.0	27	ÁAN			
506	Zala-kisbalatoni	33.5	33	ÁAN	34.8	35	ÁAN			
507	Bakonyi	15.3	13	FN	15.5	15	ÁFN	14.3	12	AF
508	Marcal-medencei	16.0	15	ÁFN	15.8	16	ÁFN		NÉ	NÉ
509	Bakonyalja-komáromi	21.5	24	ÁFN	21.0	21	ÁFN		NÉ	NÉ
510	Vértes-hegységi	10.0	9	FN	12.3	11	FN		NÉ	NÉ
511	Velencei	8.3	7	FN	4.8	5	FN	3.3	2	FF
512	Dunazugi	20.3	22	ÁFN	18.3	18	ÁFN	2.0	1	FF
513	Balaton-felvidéki	34.5	35	ÁAN	31.0	30	ÁAN			

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

FF
felső fél
FF

AF
alsó fél
KH

NÉ
Nem értékelhető
NÉ
>30 bemutatott trófea

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

Az őz állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás								
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Terítéк	Rang		Érmes	Rang	
101	Tiszazugi	8.8	6	FN	14.5	10	FN	5.3	4	FN
102	Maros-csongrádi	10.5	10	FN	13.5	8	FN	12.3	12	FN
103	Békési	10.3	9	FN	25.3	24	ÁFN	6.0	5	FN
104	Szarvasi	12.5	12	FN	22.8	18	ÁFN	4.5	3	FN
105	Körös-berettyói	4.5	1	FN	10.5	6	FN	8.8	8	FN
106	Nagykunsági	23.5	25	ÁFN	28.0	27	ÁAN	7.0	6	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	16.0	15	ÁFN	36.3	39	ÁAN	11.0	10	FN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	28.0	28	ÁAN	46.8	51	AN	1.8	1	FN
109	Nyírségi	11.0	11	FN	28.5	28	ÁAN	10.8	9	FN
110	Felső-tiszavidéki	16.5	18	ÁFN	30.0	34	ÁAN	15.8	17	ÁFN
111	Tiszamenti	16.3	16	ÁFN	31.0	35	ÁAN	13.0	14	ÁFN
112	Sárrét-bihari	37.5	38	ÁAN	47.3	52	AN	3.3	2	FN
201	Börzsöny-gödöllői	47.3	50	AN	29.3	31	ÁAN	34.5	34	ÁAN
202	Nógrád-cserháti	51.8	52	AN	36.8	42	AN	37.3	37	ÁAN
203	Bükki	42.8	43	AN	36.3	40	AN	38.5	40	AN
204	Cserehát-aggteleki	46.8	48	AN	46.3	50	AN	27.8	26	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	43.0	44	AN	45.8	49	AN	25.5	25	ÁFN
206	Zemplén-bodrogközi	41.3	41	AN	37.0	43	AN	29.3	29	ÁAN
301	Pesti-síksági	45.0	47	AN	44.5	48	AN	37.5	38	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.0	31	ÁAN	32.8	37	ÁAN	28.5	28	ÁAN
303	Illancs-bugaci	17.3	19	ÁFN	22.5	17	ÁFN	24.5	23	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	21.3	20	ÁFN	23.8	19	ÁFN	37.5	39	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	13.8	13	FN	5.8	4	FN	15.3	15	ÁFN
306	Kiskunsági	23.5	26	ÁFN	20.3	15	ÁFN	22.0	21	ÁFN
307	Közép-pesti	28.0	29	ÁAN	14.8	11	FN	35.3	35	ÁAN
308	Tápió-vidéki	36.0	37	ÁAN	28.5	29	ÁAN	20.8	18	ÁFN
309	Jászsági	22.3	23	ÁFN	24.3	23	ÁFN	7.5	7	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	22.8	24	ÁFN	20.3	14	ÁFN	12.8	13	ÁFN
311	Tisza-tói	21.3	21	ÁFN	36.8	41	AN	11.8	11	FN
401	Mezőföldi	31.8	32	ÁAN	43.8	47	AN	22.3	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	35.8	35	ÁAN	29.5	32	ÁAN	43.5	45	AN
403	Kapos-tolnai	8.5	5	FN	30.0	33	ÁAN	35.3	36	ÁAN
404	Zselic-közép-somogyi	30.8	30	ÁAN	29.3	30	ÁAN	39.5	41	AN
405	Belső-somogyi	35.8	36	ÁAN	27.5	26	ÁFN	47.8	50	AN
406	Mecseki	32.0	34	ÁAN	23.8	20	ÁFN	41.5	42	AN
407	Dél-baranyai ártéri	21.8	22	ÁFN	37.5	44	AN	20.8	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	7.5	3	FN	20.8	16	ÁFN	43.0	44	AN
409	Gemenci	6.3	2	FN	24.0	21	ÁFN	28.3	27	ÁAN
410	Dél-balatoni	38.0	39	ÁAN	35.3	38	ÁAN	44.3	46	AN
501	Hanság-mosoni	8.3	4	FN	3.0	2	FN	30.8	30	ÁAN
502	Vas-soproni-síksági	9.5	8	FN	2.0	1	FN	32.3	33	ÁAN
503	Alpokaljai	31.8	33	ÁAN	8.0	5	FN	45.0	48	AN
504	Rába-menti-kemenesháti	39.0	40	AN	10.5	7	FN	51.5	52	AN
505	Zalai-dombsági	43.3	45	AN	13.5	9	FN	49.5	51	AN
506	Zala-kisbalatoni	43.3	46	AN	24.0	22	ÁFN	44.5	47	AN
507	Bakonyi	41.3	42	AN	14.8	12	FN	47.3	49	AN
508	Marcal-medencei	16.3	17	ÁFN	3.5	3	FN	20.8	20	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	13.8	14	ÁFN	15.0	13	FN	24.5	24	ÁFN
510	Vértes-hegységi	9.0	7	FN	26.0	25	ÁFN	31.0	31	ÁAN
511	Velencei	26.8	27	ÁAN	32.3	36	ÁAN	15.5	16	ÁFN
512	Dunazugi	46.8	49	AN	42.5	46	AN	31.5	32	ÁAN
513	Balaton-felvidéki	51.3	51	AN	42.3	45	AN	42.5	43	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A muflon állományának, terítékének és érmes arányának rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

		Átlag rangpont / rang / besorolás							
VGTE	Név	Jelentett	Rang		Teríték	Rang		Érmes	Rang
101	Tiszazugi								
102	Maros-csongrádi								
103	Békési								
104	Szarvasi								
105	Körös-berettyói								
106	Nagykunsági								
107	Hajdúsági Erdőspuszták								
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy								
109	Nyírségi	20.0	21	AF	14.0	16	AF		
110	Felső-tiszavidéki								
111	Tiszamenti								
112	Sárrét-bihari								
201	Börzsöny-gödöllői	7.8	8	FF	7.0	7	FF	7.5	2
202	Nógrád-cserháti	5.8	6	FF	4.0	4	FF	5.0	5
203	Bükki	2.5	2	FF	3.0	3	FF	2.5	6
204	Cserehát-aggteleki	15.0	17	AF	15.3	15	AF		
205	Bükkalja-taktaközi								
206	Zemplén-bodrogközi	3.0	3	FF	2.5	1	FF	2.8	7
301	Pesti-síksági	13.5	12	AF	12.0	11	FF		
302	Észak-bácskiskuni								
303	Illancs-bugaci								
304	Közép-bács-kiskuni								
305	Alsó-tiszamenti								
306	Kiskunsági								
307	Közép-pesti								
308	Tápió-vidéki								
309	Jászsági								
310	Mátra-alja-dél-hevesi	12.5	11	FF	16.0	19	AF		
311	Tisza-tói	18.5	20	AF	19.0	22	AF		
401	Mezőföldi								
402	Külső-somogyi	14.5	16	AF	14.0	14	AF		
403	Kapos-tolnai								
404	Zselic-közép-somogyi	13.5	13	AF	16.3	18	AF		
405	Belső-somogyi	18.0	19	AF	18.0	20	AF		
406	Mecseki	20.5	22	AF	20.0	21	AF		
407	Dél-baranyai ártéri								
408	Tolnai-hegyháti								
409	Gemenci								
410	Dél-balatoni								
501	Hanság-mosoni								
502	Vas-soproni-síksági	14.3	15	AF	16.0	17	AF		
503	Alpokaljai	10.8	10	FF	10.5	10	FF		
504	Rába-menti-kemenesháti								
505	Zalai-dombsági								
506	Zala-kisbalatoni	8.5	9	FF	8.8	8	FF		
507	Bakonyi	3.0	4	FF	4.3	5	FF	4.1	3
508	Marcal-medencei	13.8	14	AF	12.3	12	AF		
509	Bakonyalja-komáromi	16.3	18	AF	13.5	13	AF		
510	Vértes-hegységi	4.8	5	FF	5.0	6	FF	5.0	4
511	Velencei	7.5	7	FF	9.5	9	FF		
512	Dunazugi	2.3	1	FF	2.8	2	FF	1.9	1
513	Balaton-felvidéki								

felső fél
FF

alsó fél
AF

>30 bemutatott trófea

A vaddisznó állományának és terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Átlag rangpont / rang / besorolás					
		Jelentett	Rang		Teríték	Rang	
101	Tiszazugi	49.3	49	AN	47.5	46	AN
102	Maros-csongrádi	48.8	47	AN	48.5	49	AN
103	Békési	48.8	48	AN	48.3	48	AN
104	Szarvasi	49.3	50	AN	48.5	50	AN
105	Körös-berettyói	38.0	38	ÁAN	40.3	40	AN
106	Nagykunsági	42.8	43	AN	40.0	39	ÁAN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	31.0	30	ÁAN	31.3	30	ÁAN
108	Hajdúsági Lőszhát-Hortobágy	38.5	39	ÁAN	40.5	41	AN
109	Nyírségi	34.5	35	ÁAN	33.5	34	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	27.0	28	ÁAN	28.3	28	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	41	AN	41.8	42	AN
112	Sárrét-bihari	50.8	52	AN	50.0	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	6.0	6	FN	7.3	7	FN
202	Nógrád-cserháti	13.0	13	FN	5.0	1	FN
203	Bükki	11.3	10	FN	11.0	11	FN
204	Cserehát-aggteleki	12.0	11	FN	8.0	8	FN
205	Bükkalja-taktaközi	37.8	37	ÁAN	32.3	32	ÁAN
206	Zemplén-bodrogközi	23.8	24	ÁFN	20.3	21	ÁFN
301	Pesti-síksági	33.0	34	ÁAN	31.3	31	ÁAN
302	Észak-bácskiskuni	31.8	32	ÁAN	37.0	37	ÁAN
303	Illancs-bugaci	25.5	25	ÁFN	29.8	29	ÁAN
304	Közép-bács-kiskuni	31.8	33	ÁAN	37.3	38	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	42.3	42	AN	43.0	43	AN
306	Kiskunsági	43.3	44	AN	44.3	44	AN
307	Közép-pesti	30.8	29	ÁAN	32.8	33	ÁAN
308	Tápió-vidéki	46.3	46	AN	49.5	51	AN
309	Jászsági	49.3	51	AN	46.3	45	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	44.8	45	AN	47.8	47	AN
311	Tisza-tói	39.8	40	AN	35.8	36	ÁAN
401	Mezőföldi	35.3	36	ÁAN	33.8	35	ÁAN
402	Külső-somogyi	5.0	5	FN	11.8	12	FN
403	Kapos-tolnai	25.8	27	ÁAN	25.0	25	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	18.0	19	ÁFN	22.5	23	ÁFN
405	Belső-somogyi	2.8	1	FN	5.5	4	FN
406	Mecseki	6.3	7	FN	6.3	6	FN
407	Dél-baranyai ártéri	15.5	16	ÁFN	17.5	19	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	6.3	8	FN	13.5	15	ÁFN
409	Gemenci	31.0	31	ÁAN	25.5	26	ÁFN
410	Dél-balatoni	11.0	9	FN	12.8	14	ÁFN
501	Hanság-mosoni	21.0	20	ÁFN	22.0	22	ÁFN
502	Vas-soproni-síksági	12.3	12	FN	9.5	9	FN
503	Alpokaljai	22.3	22	ÁFN	10.0	10	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	14.3	14	ÁFN	5.3	3	FN
505	Zalai-dombsági	16.5	18	ÁFN	12.0	13	FN
506	Zala-kisbalatoni	14.5	15	ÁFN	15.3	16	ÁFN
507	Bakonyi	3.8	2	FN	5.3	2	FN
508	Marcal-medencei	16.0	17	ÁFN	16.5	18	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	25.5	26	ÁFN	26.5	27	ÁAN
510	Vértes-hegységi	4.0	3	FN	15.8	17	ÁFN
511	Velencei	23.5	23	ÁFN	24.5	24	ÁFN
512	Dunazugi	4.8	4	FN	6.3	5	FN
513	Balaton-felvidéki	21.5	21	ÁFN	18.8	20	ÁFN

felső negyed
FN

átlag feletti negyed
ÁFN

átlag alatti negyed
ÁAN

alsó negyed
AN

A mezei nyúl és a fácán állományának és terítékének, valamint a róka terítékének rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben

VGTE	Név	Mezei nyúl: átlag rangpont / rang						Fácán: átlag rangpont / rang						Róka: átlag rangpont / rang		
		Jelentett	Rang		Termék	Rang		Jelentett	Rang		Termék	Rang		Termék	Rang	
101	Tiszazugi	2.8	3	FN	2.8	1	FN	7.5	7	FN	9.5	8	FN	17.0	14	ÁFN
102	Maros-csongrádi	6.3	5	FN	5.0	3	FN	11.5	11	FN	10.5	9	FN	9.3	4	FN
103	Békési	2.5	2	FN	9.0	7	FN	1.0	1	FN	4.3	3	FN	14.0	6	FN
104	Szarvasi	1.3	1	FN	4.8	2	FN	3.0	3	FN	1.8	1	FN	10.0	5	FN
105	Körös-berettyói	9.0	10	FN	15.3	15	ÁFN	2.5	2	FN	8.5	7	FN	17.8	16	ÁFN
106	Nagykunsági	8.3	7	FN	12.8	13	FN	11.0	9	FN	7.0	5	FN	14.8	8	FN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	25.0	25	ÁFN	25.8	26	ÁFN	19.8	18	ÁFN	22.0	20	ÁFN	32.0	34	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	19.0	19	ÁFN	26.3	27	ÁAN	24.3	24	ÁFN	29.0	31	ÁAN	17.8	17	ÁFN
109	Nyírségi	15.8	14	ÁFN	16.3	16	ÁFN	11.3	10	FN	21.8	19	ÁFN	27.3	31	ÁAN
110	Felső-tiszavidéki	20.5	20	ÁFN	21.3	22	ÁFN	9.0	8	FN	25.3	24	ÁFN	33.8	36	ÁAN
111	Tiszamenti	13.8	13	FN	17.0	18	ÁFN	14.5	14	ÁFN	16.5	17	ÁFN	32.0	35	ÁAN
112	Sárrét-bihari	10.5	11	FN	14.0	14	ÁFN	14.5	15	ÁFN	22.5	23	ÁFN	23.8	25	ÁFN
201	Börzsöny-gödöllői	36.0	36	ÁAN	33.5	33	ÁAN	41.8	41	AN	35.3	36	ÁAN	44.8	47	AN
202	Nógrád-cserháti	39.5	39	ÁAN	40.0	40	AN	41.0	40	AN	13.3	12	FN	46.3	48	AN
203	Bükki	31.8	33	ÁAN	27.3	28	ÁAN	33.5	33	ÁAN	26.8	27	ÁAN	41.3	42	AN
204	Cserehát-aggteleki	45.3	45	AN	43.3	43	AN	48.5	48	AN	48.8	51	AN	51.5	52	AN
205	Bükkalja-taktaközi	29.5	28	ÁAN	24.3	25	ÁFN	31.5	31	ÁAN	30.3	32	ÁAN	42.5	45	AN
206	Zemplén-bodrogközi	30.8	31	ÁAN	31.3	30	ÁAN	33.5	34	ÁAN	35.3	35	ÁAN	46.8	49	AN
301	Pesti-síksági	23.5	23	ÁFN	10.5	11	FN	27.8	29	ÁAN	22.3	21	ÁFN	23.3	24	ÁFN
302	Észak-bácskiskuni	17.8	18	ÁFN	21.5	23	ÁFN	18.8	17	ÁFN	33.8	34	ÁAN	26.8	30	ÁAN
303	Illancs-bugaci	16.0	15	ÁFN	18.8	20	ÁFN	14.0	12	FN	28.8	29	ÁAN	16.8	13	FN
304	Közép-bács-kiskuni	17.3	17	ÁFN	19.8	21	ÁFN	20.8	20	ÁFN	28.8	30	ÁAN	26.5	29	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	10.8	12	FN	5.3	4	FN	5.8	5	FN	14.3	15	ÁFN	18.3	19	ÁFN
306	Kiskunsági	8.3	8	FN	10.0	9	FN	4.0	4	FN	14.0	14	ÁFN	24.3	27	ÁAN
307	Közép-pesti	25.8	26	ÁFN	18.5	19	ÁFN	25.8	27	ÁAN	14.3	16	ÁFN	18.5	21	ÁFN
308	Tápió-vidéki	21.3	22	ÁFN	12.0	12	FN	26.5	28	ÁAN	25.8	26	ÁFN	17.3	15	ÁFN
309	Jászsági	8.8	9	FN	10.0	10	FN	14.3	13	FN	5.5	4	FN	7.3	3	FN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	5.3	4	FN	6.0	5	FN	6.0	6	FN	10.8	10	FN	16.0	12	FN
311	Tisza-tói	7.8	6	FN	9.5	8	FN	16.8	16	ÁFN	3.3	2	FN	3.3	1	FN
401	Mezőföldi	29.5	29	ÁAN	31.8	31	ÁAN	21.8	21	ÁFN	7.3	6	FN	21.0	22	ÁFN
402	Külső-somogyi	45.3	46	AN	40.0	41	AN	42.3	42	AN	41.0	42	AN	31.8	33	ÁAN
403	Kapos-tolnai	32.3	34	ÁAN	35.0	35	ÁAN	25.5	26	ÁFN	39.0	39	ÁAN	15.8	10	FN
404	Zselic-közép-somogyi	48.5	49	AN	45.8	45	AN	43.0	44	AN	37.8	37	ÁAN	41.3	43	AN
405	Belső-somogyi	50.5	52	AN	49.5	50	AN	50.8	52	AN	51.5	52	AN	48.3	50	AN
406	Mecseki	44.0	44	AN	47.5	49	AN	44.5	47	AN	48.3	50	AN	24.0	26	ÁFN
407	Dél-baranyai ártéri	42.3	41	AN	46.0	46	AN	36.3	38	ÁAN	42.5	43	AN	26.3	28	ÁAN
408	Tolnai-hegyháti	32.3	35	ÁAN	38.8	39	ÁAN	33.8	35	ÁAN	43.8	45	AN	18.3	20	ÁFN
409	Gemenci	20.5	21	ÁFN	22.8	24	ÁFN	20.3	19	ÁFN	25.8	25	ÁFN	15.8	11	FN
410	Dél-balatoni	50.0	51	AN	47.3	48	AN	39.0	39	ÁAN	27.8	28	ÁAN	34.3	39	ÁAN
501	Hanság-mosoni	16.0	16	ÁFN	6.5	6	FN	24.3	25	ÁFN	11.0	11	FN	6.5	2	FN
502	Vas-soproni-síksági	24.3	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	35.3	36	ÁAN	32.8	33	ÁAN	15.0	9	FN
503	Alpokaljai	37.8	38	ÁAN	36.0	36	ÁAN	43.5	45	AN	37.8	38	ÁAN	29.3	32	ÁAN
504	Rába-menti-kemenesháti	48.3	48	AN	45.8	44	AN	49.8	50	AN	44.8	46	AN	41.3	44	AN
505	Zalai-dombsági	45.8	47	AN	50.8	52	AN	35.3	37	ÁAN	45.3	47	AN	34.5	40	AN
506	Zala-kisbalatoni	48.8	50	AN	50.3	51	AN	32.5	32	ÁAN	39.3	40	AN	34.0	37	ÁAN
507	Bakonyi	43.0	42	AN	47.0	47	AN	50.0	51	AN	47.5	49	AN	44.0	46	AN
508	Marcal-medencei	30.3	30	ÁAN	34.0	34	ÁAN	22.8	22	ÁFN	19.3	18	ÁFN	21.8	23	ÁFN
509	Bakonyalja-komáromi	28.8	27	ÁAN	27.8	29	ÁAN	30.0	30	ÁAN	22.3	22	ÁFN	18.0	18	ÁFN
510	Vértes-hegységi	36.0	37	ÁAN	37.3	38	ÁAN	42.3	43	AN	40.3	41	AN	34.0	38	ÁAN
511	Velencei	31.0	32	ÁAN	32.5	32	ÁAN	22.8	23	ÁFN	13.8	13	FN	14.5	7	FN
512	Dunazugi	43.3	43	AN	36.3	37	ÁAN	48.8	49	AN	47.3	48	AN	40.0	41	AN
513	Balaton-felvidéki	40.5	40	AN	41.5	42	AN	44.3	46	AN	43.3	44	AN	48.5	51	AN

felső negyed **FN** | átlag feletti negyed **ÁFN** | átlag alatti negyed **ÁAN** | alsó negyed **AN**

A fontosabb bevételi és kiadás tételek rangsorrendje az 52 vadgazdálkodási tájegységben (1000 Ft/km² alapján)

VGTE	Név	Külföldi bérlelövés bevétele			Belföldi bérlelövés bevétele			Élővad értékesítés			Lőtt vad értékesítés			Térített erdei kár			Térített mezőgazdasági kár		
		Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás	Átlagos rang	Rang	Besorolás
101	Tiszazugi	28.3	26	ÁFN	27.3	26	ÁFN	7.5	7	FN	39.5	37	ÁAN	38.3	45	AN	38.8	39	ÁAN
102	Maros-csongrádi	30.0	28	ÁAN	35.8	39	ÁAN	2.5	2	FN	35.0	33	ÁAN	38.0	43	AN	36.5	32	ÁAN
103	Békési	35.5	38	ÁAN	44.8	48	AN	2.0	1	FN	38.5	36	ÁAN	38.0	44	AN	37.8	35	ÁAN
104	Szarvasi	24.0	25	ÁFN	31.0	32	ÁAN	3.5	3	FN	33.3	31	ÁAN	40.3	50	AN	37.0	33	ÁAN
105	Körös-berettyói	20.8	19	ÁFN	26.8	25	ÁFN	7.5	8	FN	31.0	29	ÁAN	32.0	35	ÁAN	38.0	36	ÁAN
106	Nagykunsági	33.0	33	ÁAN	31.5	33	ÁAN	4.0	4	FN	41.0	43	AN	34.0	38	ÁAN	41.5	44	AN
107	Hajdúsági Erdőspuszták	30.0	29	ÁAN	22.8	20	ÁFN	22.8	16	ÁFN	40.0	39	ÁAN	29.3	26	ÁFN	27.8	28	ÁAN
108	Hajdúsági Löszhát-Hortobágy	38.3	42	AN	36.5	41	AN	27.3	25	ÁFN	39.5	38	ÁAN	40.0	48	AN	49.0	51	AN
109	Nyírségi	30.0	30	ÁAN	43.0	47	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN	29.3	27	ÁAN	39.3	40	AN
110	Felső-tiszavidéki	35.3	37	ÁAN	26.0	22	ÁFN	30.5	32	ÁAN	40.8	42	AN	30.5	31	ÁAN	27.5	27	ÁAN
111	Tiszamenti	41.0	43	AN	38.0	42	AN	19.3	13	FN	42.8	46	AN	40.5	51	AN	45.3	48	AN
112	Sárrét-bihari	43.3	45	AN	45.5	49	AN	11.5	9	FN	45.0	48	AN	36.5	40	AN	49.8	52	AN
201	Börzsöny-gödöllői	36.3	39	ÁAN	15.8	13	FN	23.5	18	ÁFN	14.0	15	ÁFN	14.5	12	FN	18.0	16	ÁFN
202	Nógrád-cserháti	20.8	20	ÁFN	5.5	3	FN	36.0	41	AN	9.0	9	FN	10.0	8	FN	20.5	20	ÁFN
203	Bükki	45.8	47	AN	12.5	9	FN	29.3	29	ÁAN	20.0	20	ÁFN	15.5	16	ÁFN	28.3	29	ÁAN
204	Cserehát-aggteleki	49.5	51	AN	22.5	19	ÁFN	36.5	42	AN	28.8	28	ÁAN	19.3	20	ÁFN	18.8	18	ÁFN
205	Bükkalja-taktaközi	50.8	52	AN	41.5	46	AN	22.8	17	ÁFN	50.8	52	AN	32.5	37	ÁAN	40.5	42	AN
206	Zemplén-bodrogközi	44.8	46	AN	21.8	18	ÁFN	26.5	23	ÁFN	32.5	30	ÁAN	25.0	23	ÁFN	25.0	25	ÁFN
301	Pesti-síksági	42.3	44	AN	27.8	27	ÁAN	31.0	34	ÁAN	40.3	40	AN	28.0	25	ÁFN	32.0	31	ÁAN
302	Észak-bács-kiskuni	46.0	48	AN	35.0	38	ÁAN	32.0	36	ÁAN	40.3	41	AN	36.8	41	AN	37.5	34	ÁAN
303	Illancs-bugaci	33.5	36	ÁAN	29.3	30	ÁAN	20.5	14	ÁFN	25.5	25	ÁFN	34.8	39	ÁAN	23.5	24	ÁFN
304	Közép-bács-kiskuni	32.8	31	ÁAN	5.3	2	FN	24.5	21	ÁFN	21.3	22	ÁFN	39.3	47	AN	38.3	37	ÁAN
305	Alsó-tiszamenti	29.8	27	ÁAN	30.8	31	ÁAN	13.0	10	FN	33.8	32	ÁAN	30.8	32	ÁAN	39.8	41	AN
306	Kiskunsági	37.0	41	AN	49.3	51	AN	28.0	26	ÁFN	42.0	45	AN	29.3	28	ÁAN	45.0	47	AN
307	Közép-pesti	46.0	49	AN	31.8	35	ÁAN	27.0	24	ÁFN	37.8	34	ÁAN	29.8	29	ÁAN	42.3	45	AN
308	Tápió-vidéki	46.0	50	AN	47.3	50	AN	32.5	37	ÁAN	45.3	49	AN	40.5	52	AN	47.8	49	AN
309	Jászsági	33.3	35	ÁAN	39.8	43	AN	7.0	6	FN	47.5	51	AN	30.8	33	ÁAN	44.3	46	AN
310	Mátra-alja-dél-hevesi	36.5	40	AN	41.3	45	AN	15.5	11	FN	45.5	50	AN	37.3	42	AN	47.8	50	AN
311	Tisza-tói	21.8	22	ÁFN	26.5	23	ÁFN	5.3	5	FN	38.0	35	ÁAN	40.0	49	AN	40.8	43	AN
401	Mezőföldi	21.3	21	ÁFN	16.3	14	ÁFN	23.8	19	ÁFN	41.3	44	AN	32.0	36	ÁAN	38.5	38	ÁAN
402	Külső-somogyi	17.3	16	ÁFN	17.3	16	ÁFN	29.3	30	ÁAN	16.0	16	ÁFN	5.8	4	FN	4.3	3	FN
403	Kapos-tolnai	21.8	23	ÁFN	26.5	24	ÁFN	35.3	40	AN	21.5	23	ÁFN	31.3	34	ÁAN	18.3	17	ÁFN
404	Zselic-közép-somogyi	8.8	8	FN	17.5	17	ÁFN	37.3	45	AN	9.5	10	FN	15.0	14	ÁFN	10.0	8	FN
405	Belső-somogyi	5.3	3	FN	8.8	6	FN	28.3	27	ÁAN	3.5	2	FN	14.8	13	FN	1.8	1	FN
406	Mecseki	17.0	15	ÁFN	11.3	8	FN	37.0	43	AN	7.0	6	FN	14.3	11	FN	11.5	13	FN
407	Dél-baranyai ártéri	22.8	24	ÁFN	36.0	40	AN	31.8	35	ÁAN	17.8	18	ÁFN	22.0	22	ÁFN	12.0	14	ÁFN
408	Tolnai-hegyháti	3.3	1	FN	12.8	10	FN	34.3	39	ÁAN	4.5	3	FN	7.5	6	FN	7.0	7	FN
409	Gemenci	33.0	34	ÁAN	31.5	34	ÁAN	16.8	12	FN	27.0	26	ÁFN	30.0	30	ÁAN	30.0	30	ÁAN
410	Dél-balatoni	14.5	12	FN	14.8	12	FN	22.5	15	ÁFN	7.8	7	FN	4.3	1	FN	4.3	4	FN
501	Hanság-mosoni	14.8	13	FN	14.5	11	FN	25.0	22	ÁFN	21.0	21	ÁFN	17.0	18	ÁFN	26.0	26	ÁFN
502	Vas-soproni-síkságí	12.5	10	FN	23.3	21	ÁFN	37.5	48	AN	6.5	5	FN	27.0	24	ÁFN	14.5	15	ÁFN
503	Alpokaljai	7.0	4	FN	49.8	52	AN	40.8	50	AN	13.0	14	ÁFN	11.5	9	FN	10.0	9	FN
504	Rába-menti-kemenesháti	3.8	2	FN	34.0	37	ÁAN	42.0	51	AN	6.3	4	FN	5.3	3	FN	4.3	5	FN
505	Zalai-dombsági	7.3	5	FN	28.3	28	ÁAN	42.8	52	AN	9.8	11	FN	8.5	7	FN	3.5	2	FN
506	Zala-kisbalatoni	10.3	9	FN	16.3	15	ÁFN	37.3	46	AN	12.8	13	FN	12.5	10	FN	5.8	6	FN
507	Bakonyi	8.5	7	FN	9.5	7	FN	29.3	31	ÁAN	2.8	1	FN	5.0	2	FN	10.5	10	FN
508	Marcal-medencei	7.3	6	FN	40.0	44	AN	39.5	49	AN	8.5	8	FN	17.5	19	ÁFN	10.5	11	FN
509	Bakonyalja-komáromi	20.3	18	ÁFN	32.5	36	ÁAN	24.3	20	ÁFN	28.5	27	ÁAN	19.3	21	ÁFN	22.3	23	ÁFN
510	Vértes-hegységi	15.5	14	ÁFN	8.5	5	FN	37.0	44	AN	16.0	17	ÁFN	5.8	5	FN	19.3	19	ÁFN
511	Velencei	13.8	11	FN	5.5	4	FN	30.5	33	ÁAN	18.8	19	ÁFN	39.0	46	AN	21.0	21	ÁFN
512	Dunazugi	18.0	17	ÁFN	2.5	1	FN	33.3	38	ÁAN	10.5	12	FN	15.3	15	ÁFN	11.0	12	FN
513	Balaton-felvidéki	32.8	32	ÁAN	29.0	29	ÁAN	37.3	47	AN	24.8	24	ÁFN	16.3	17	ÁFN	21.8	22	ÁFN

felső negyed FN | átlag feletti negyed ÁFN | átlag alatti negyed ÁAN | alsó negyed AN

Vadgazdálkodási tájegységek - 2016

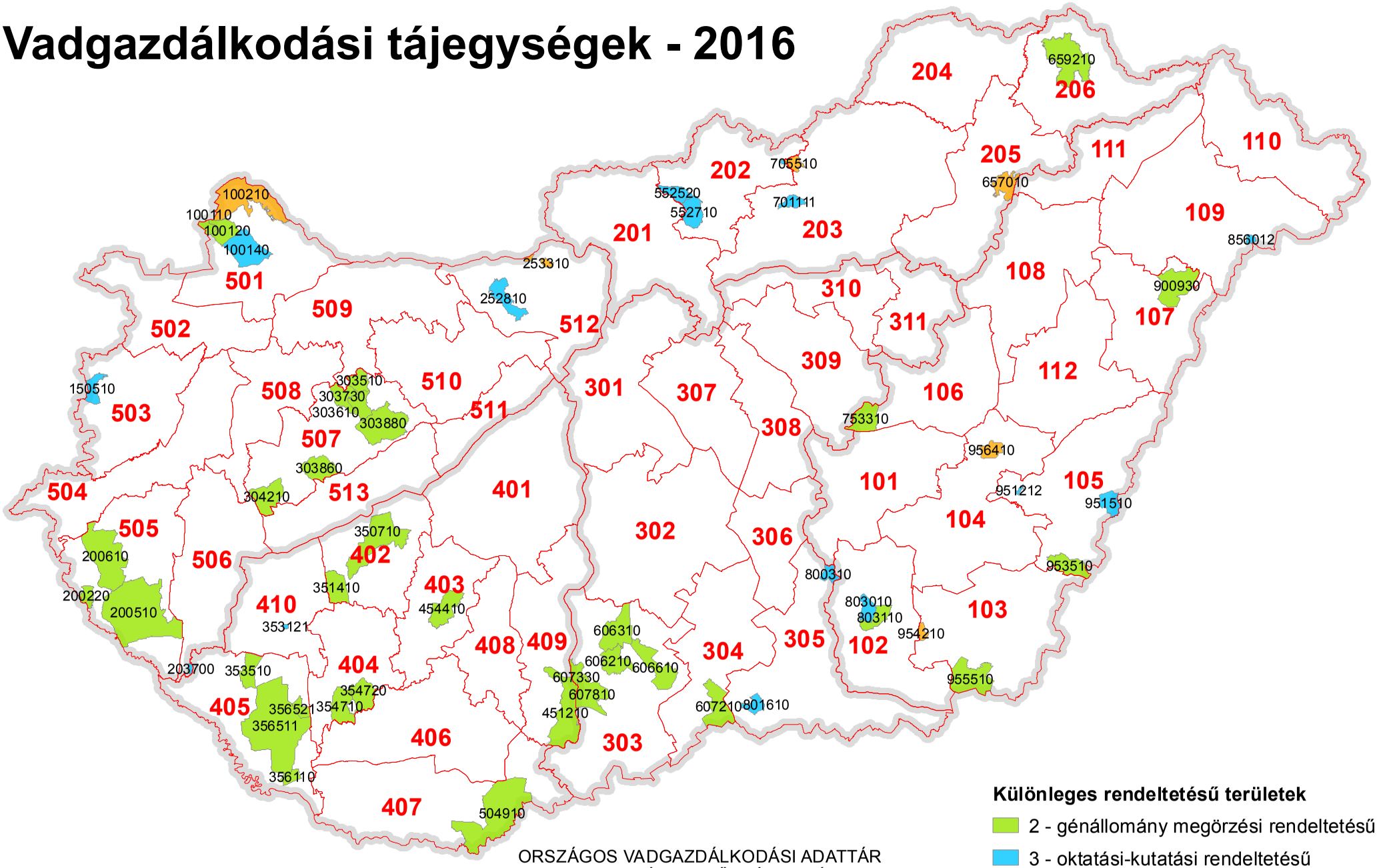

Különleges rendeltetésű területek

- 2 - génállomány megörzési rendeltetésű
- 3 - oktatási-kutatási rendeltetésű
- 4 - természetvédelmi rendeltetésű

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Készült: 2016.08.02.

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2018.09.10.

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
102	803110	CSON	2 - génállomány megőrzési	DALERD ZRT.-Tompahát	Szeged
102	803010	CSON	3 - oktatási-kutatási	Derekmező ZRT.	Derekegyház
102	803650	CSON	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	955510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	Mezőhegyesi Ménesbirtok Zrt.	Mezőhegyes
103	954260	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
103	954860	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
104	956450	BEKE	4 - természetvédelmi	Körös-Maros Nemzeti Park Igazgatóság	Szarvas
105	953510	BEKE	2 - génállomány megőrzési	DALERD Zrt. Gyulai Erd. Gyulai Vter.	Szeged, Zsótér u. 4/B.
105	951212	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Ladány-erdei Vadászter.	Szeged
105	951510	BEKE	3 - oktatási-kutatási	DALERD Zrt. Biharugrai Vadászter.	Szeged
106	753310	SZOL	2 - génállomány megőrzési	Hofi Géza Vadásztársaság Egyesület	Tiszapüspöki
106	755750	SZOL	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
108	901750	HAJD	4 - természetvédelmi	Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság	Debrecen
109	856012	SZAB	3 - oktatási-kutatási	Bátortrade KFT.	Nyírbátor
202	550110	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Bárna-Vad Kft.	Bárna
202	552520	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Nyugat-Cserhát Vadásztársaság	Cserhátsurány
202	552710	NOGR	3 - oktatási-kutatási	Sasbérc Vadásztársaság Egyesület	Buják
202	552010	NOGR	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
203	701111	HEVE	3 - oktatási-kutatási	Baláta Vadásztársaság	Bodony
203	705510	HEVE	4 - természetvédelmi	Istenmezeje Vadásztársaság	Istenmezeje
204	651700	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
205	653300	BORS	4 - természetvédelmi	Bükki Nemzeti Park Igazgatóság	Eger
205	657010	BORS	4 - természetvédelmi	657010 FTVK	Kesznyéten, Szamárhát
206	659210	BORS	2 - génállomány megőrzési	Északerdő ZRt.	Pálháza
206	658901	BORS	4 - természetvédelmi	Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság	Jósvafő
303	606210	BACS	2 - génállomány megőrzési	Hajósi Földtulajdonosok Vadászó Közössége	Hajós
303	606310	BACS	2 - génállomány megőrzési	Homokmégyi Dózsa Vt.	Kalocsa
303	606610	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt Kecskemét	Kecskemét
303	607330	BACS	2 - génállomány megőrzési	Gemenc ZRt. Lenes- Karasz	Baja
303	607810	BACS	2 - génállomány megőrzési	Kékhegyi Vt.	Sükösd
304	607210	BACS	2 - génállomány megőrzési	KEFAG Zrt.	Kelebia
305	800310	CSON	3 - oktatási-kutatási	Bársony I. Mg. Szakközépiskola	Csongrád
401	403950	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
401	403650	FEJE	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
402	350710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG ZRt. Szántód	Szántód

Különleges rendeltetésű vadgazdálkodási egységek vadgazdálkodási tájegységenként csoportosítva

VGTE	VGE	Megye	Rendeltetés	Név	Telephely
402	351410	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Tuskósi Vadászegyesület	Somogybabod
404	354710	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Nyugat-Zselici Vadászterület	Bőszénfa
404	354720	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Kelet-Zselici Vadászterület	Kaposvár
405	353510	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Sefag Zrt. Segesd	Segesd
405	356110	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt. Barcs	Barcs
405	356511	SOMO	2 - génállomány megőrzési	SEFAG Zrt Lábodi Vadászerdészete	Lábod
405	356521	SOMO	2 - génállomány megőrzési	Mike és Környéke Földtulajdonosai Vt.	Mike
405	356060	SOMO	4 - természetvédelmi	Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság	Pécs
406	500460	BARA	2 - génállomány megőrzési	Szentgyörgyvölgy Farm Mg. Ker. és Idegenforg. Kft.	Budapest
407	504910	BARA	2 - génállomány megőrzési	Bóly ZRT	Bóly
409	451210	TOLN	2 - génállomány megőrzési	Gemenc Zrt.	Baja
410	353121	SOMO	3 - oktatási-kutatási	Fauna-Jagd Kft.	Libickozma
501	100110	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Három Fenyő Vadásztársaság	Várbalog-Albertkázmérpuszta
501	100120	GYOR	2 - génállomány megőrzési	Lajta-Mosonszolnok Földtulajdonosi Közösség	Mosonmagyaróvár
501	100140	GYOR	3 - oktatási-kutatási	Lajta Hanság Zrt.	Mosonmagyaróvár
501	100210	GYOR	4 - természetvédelmi	Felső-szigetközi Vadászszövetség	Mosonmagyaróvár
502	103850	GYOR	4 - természetvédelmi	Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród
503	150510	VAS	3 - oktatási-kutatási	Alpokaljai Vadászati Közösség VT.	Kőszeg
505	200220	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Földtulajdonosok Vadászati Közössége	Letenye-Gosztola
505	200510	ZALA	2 - génállomány megőrzési	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa-Bánokszentgyörgy-Leteny
506	203700	ZALA	3 - oktatási-kutatási	Kanizsa-Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa
506	202850	ZALA	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
507	303510	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Cuhai Vén Róka Vadásztársaság	Borzavár
507	303610	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Királykúti Vadásztársaság	Zirc
507	303730	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Magas-Bakony Vadgazdálkodás Sport- és Környez	Csesznek
507	303860	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Kabhegy 2004 Nonprofit Kft.	Pétfürdő
507	303880	VESZ	2 - génállomány megőrzési	VERGA Veszprémi Erdőgazdaság Zrt.	Veszprém
507	304210	VESZ	2 - génállomány megőrzési	Budapesti Erdőgazdaság Zrt.	Budapest
511	404550	FEJE	2 - génállomány megőrzési	VADEX Mezőföldi Zrt.	Székesfehérvár
512	252810	KOMA	3 - oktatási-kutatási	Gyarmatpusztai FVK	Bajna
512	252920	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
512	253310	KOMA	4 - természetvédelmi	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	Esztergom Strázsa-Hegy
513	303360	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	303950	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak
513	304050	VESZ	4 - természetvédelmi	Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság	Csopak

Magyarország vadgadálkodási tájegységei

A vadaskertek száma a vadgazdálkodási egységekben

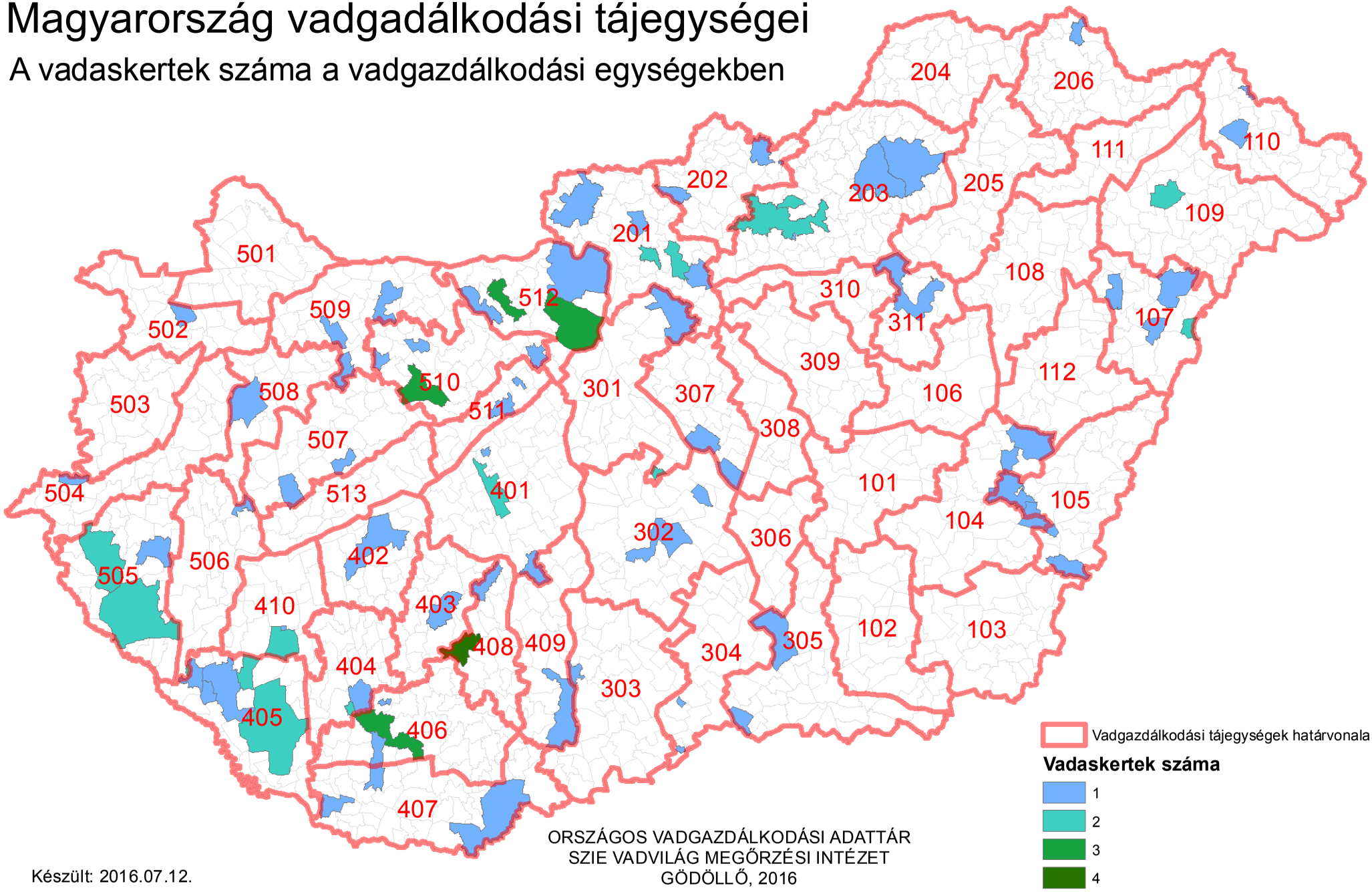

Készült: 2016.07.12.

ORSZÁGOS VADGAZDÁLKODÁSI ADATTÁR
SZIE VADVILÁG MEGŐRZÉSI INTÉZET
GÖDÖLLŐ, 2016

Országos Vadgazdálkodási Adattár, 2016.09.10.

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
104	950450	Füzesgyarmati Vt.	Füzesgyarmat	Füzesgyarmati dámoskert	190.00		X			
104	950750	Töviskesi Vt.	Szeghalom	Töviskesi vaddisznóskert	120.00				X	
104	956650	Hidashát-Bélmegyer Vadgazdálkodási Társaság	Bélmegyer	Bélmegyer-Vadas-i vaddisznó és muflon kert	200.25				X	X
105	951212	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Szeged	Körösladányi vaddisznóskert	418.00				X	
107	900930	Nyírerdő ZRT.	Nyírabony-Gúthpuszta	Nyírmártonfalvai vaddisznóskert	204.64				X	
107	903050	Nyírerdő ZRT.	Haláp	Monostorpályi vaddisznóskert	478.70				X	
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Magoskereszti vegyesvadas kert	425.90		X		X	X
109	853751	Napkori Erdőgazdák Szövetkezete	Napkor	Csikóslaposi vaddisznóskert	335.00				X	
201	553260	Cserháti Szent Hubertus Vt.	Balassagyarmat	Alsópetényi vadaskert	210.20				X	X
201	570450	Ipoly Erdő Zrt.	Balassagyarmat	Honti muflonoskert	297.00					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Püspökszilágyi muflonkert	201.50					X
201	571250	Ipoly Erdő Zrt. Váci Erd.	Balassagyarmat	Kisnémedi vaddisznóskert	269.60				X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Galgamácsai vegyes nagyvadas kert	282.60	X			X	
201	571610	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Kálló-Galgamácsai vaddisznóskert	439.30				X	
201	571750	Virágospuszta Vt.	Kartal	Dámkert	209.39		X			
202	550110	Bárna Vad KFT	Bárna	Bárnai vadaskert	231.90	X	X	X	X	X
202	550210	Salgótarjáni FTK, Ipoly Erdő Zrt. Salgótarjáni Erdészete	Kazár	Kazári vaddisznóskert	275.60				X	
202	552520	Nyugat-Cserhát Vt.	Cserhátsurány	Cserhátsurányi vadaskert	210.00				X	X
203	652350	Északerdő Zrt.	Kisgyőr	Kisgyőr-Mocsolyás, dámoskert	119.80		X			
203	700650	Egererdő Zrt.	Szilvásvárad	Szilvásváradi vadaskert	284.90				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Baláta vadaskert	228.71				X	X
203	701111	Baláta Vadásztársaság	Bodony	Keselyű fészek vaddisznóskert	254.82				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Kisnána	Verpeléti vadaskert	1183.90				X	
203	701350	Egererdő Zrt.	Gyöngyössolymos	Gyöngyössolymosi (Mátrafüredi) vadaskert	348.30				X	X
203	701850	Mátra- Hunting Kft.	Pálosvörösmart	Tekeres(Abasári) vadaskert	253.90	X			X	X
206	659400	Táltosok Vt	Füzérkomlós	Szonta Safari vegyesvadas kert	511.43	X	X	X	X	X
301	572850	Pilisi Parkerdő Zrt.	Visegrád	Isaszegi vaddisznóskert	880.00	X			X	
301	579350	SAE Sarlóspuszta Agrár- Erdész Kft.	Tatárszentgyörgy	Sarlóspusztai vaddisznóskert	203.27				X	
302	601410	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Kecskemét-Hetényegyháza	Nyíri-erdei vadaskert	1235.20		X	X	X	
303	607320	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Hajós	Hajósi vaddisznóskert	462.30				X	
303	607330	Gemenci Erdő- és Vadgazdaság Zrt.	Dusnok, Lenes	Lenesi vaddisznóskert	453.30				X	
304	607251	Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Tompa	Mélykút-Tinójárás vegyesvadas kert	606.00		X		X	
304	607252	Kunbajai Vadaskert Vt.	Bácsalmás	Bácsszöllős-Kunbajai vadaskert	601.00	X	X	X	X	
305	800660	Kisteleki Vt.	Kistelek		216.34				X	X
305	801710	Délalföldi Erdészeti Zrt.	Ásotthalom	Ásotthalmi vaddisznóskert	687.30		X		X	
307	578550	Nagykunsági Erdészeti és Faipari Zrt.	Szolnok	Pusztavacsi vegyesvadas kert	500.90		X		X	
307	579460	Vadker Kft. / Nefag Zrt. / Csókáserdei Vt.	Szolnok	Nagykőrösi vegyesvadas kert	676.10		X		X	
311	703610	Tepélypusztai Vadászati Társaság	Mezőtárkány-Tepélypuszta	Besenyőteleki vadaskert	274.00				X	X
401	403950	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Belsőbárándi vadaskert	155.67				X	
401	403970	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Táci vadaskert	404.70				X	
401	403970	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Soponyai (Csiripi) vaddisznóskert	436.00		X	X	X	
401	450610	Gyulaj Zrt. Németkér TK	Pincei Erdészet	Kistápéi vaddisznóskert	267.00				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Tótokilapi vaddisznóskert	258.20				X	
402	350710	SEFAG Zrt. Szántód	Szántód	Kereki vaddisznóskert	211.50				X	
402	350730	Revír Vt.	Siófok	Kási vaddisznóskert	210.60				X	
403	454400	Gyulaj Zrt. Tamási	Tamási	Gyulaji dámrezervátum	7376.00		X		X	
404	354710	SEFAG Zrt. Nyugat Zselic	Kaposvár	Sásostói vaddisznóskert	299.20				X	
404	354720	SEFAG Zrt. Kelet Zselic	Kaposvár	Tótfalusi vaddisznóskert	186.90				X	
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vadászkert	805.81	X	X			X
404	356450	Kaposvári Egyetem	Kaposvár	Bőszénfa vaddisznóskert	399.00				X	
405	353310	SEFAG Zrt. Iharos	Iharos	Ciperesi vaddisznóskert	300.00				X	
405	353450	Kaszó Zrt.	Kaszó	Iharosi vaddisznóskert	250.00				X	
405	353460	Újmajori Vt.	Csurgó	Újmajori vaddisznóskert	322.20				X	
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Lapodi dámoskert	128.60	X	X			X

A vadaskertek jegyzéke vadgazdálkodási tájegységenként és vadgazdálkodási egységenként a kertben engedélyezett vadfajok megadásával

VGTE	VGE kód	Jogosult neve	Telephely	Vadaskert elnevezése	Terület (ha)	Gím	Dám	Őz	Vaddisznó	Muflon
405	353510	SEFAG Zrt. Segesd	Böhönye	Csöpröndi vaddisznóskert	249.00				X	
406	500350	Királykút Vt.	Szászvár	Királykúti vegyesvadaskert	506.99	X	X	X	X	X
406	500411	Szentgyörgyvölgy Farm Kft.	Budapest	Gödrei vegyesvadas kert	762.40	X	X		X	X
406	501110	Mecseki Erdészeti Zrt.	Pécs	Sasréti vegyesvadas kert	800.00	X		X	X	X
406	501151	Mecsekerdő Zrt.	Pécs	Sasréti vaddisznóskert	400.00				X	
406	501570	Bükkösd Bikkmány	Bükkösd	Bükkösd	526.40	X	X	X	X	X
407	504910	Bólyi Mg. Termelő és Szolg. Zrt.	Bóly	Békáspusztai vaddisznóskert	301.34				X	
408	453410	Gyulaj Zrt. Pincehely TK	Nagyszékely	Nagyszékelyi vadaskert	701.20	X	X		X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csurgó	Csurgói vaddisznóskert	716.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert I.	387.00				X	
408	453710	Gyulaj Zrt. Hőgyészi FTK	Csibrák	Csibráki vaddisznóskert komplexum	747.10				X	
408	453710	Gyulaj Erdészeti és Vadászati Zrt.	Papd	Papdi vadaskert	228.78				X	
409	451210	Gemenci Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Baja	Gemenci vadászterület	13298.10	X		X	X	
410	353121	Fauna Jagd Kft	Nagybajom	Háromházi vaddisznóskert	312.20				X	
410	356610	Dél Dunántúli Fauna Vt.	Nagybajom	Csikóta vaddisznóskert	216.00				X	
502	104750	Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.	Győr	Gálici vaddisznóskert	300.00				X	
504	153650	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	Szombathely	Gasztony-Csákánydoroszlói vaddisznóskert	524.90	X	X	X	X	
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Bánokszentgyörgyi dámoskert	92.20		X			
505	200510	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Homokkomárom-Zsigárdi vaddisznóskert	205.70				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Kerkakutasi vaddisznóskert	237.50				X	
505	200610	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Hernyéki vaddisznóskert	329.00				X	
505	201250	Zalaerdő Zrt.	Nagykanizsa	Pölöskei vaddisznóskert	210.30				X	
506	203700	SEFAG Zrt.		Liszói vadaskert	624.85	X	X	X	X	
506	203700	Kanizsa Agrár Mezőgazdasági Zrt.	Nagykanizsa	Sági vadaskert	621.93	X	X	X	X	X
507	303150	Bakonyerdő Zrt.	Pápa	Sáskai vaddisznóskert	416.20				X	
507	303890	Koronás Szarvas Kft	Pétfürdő	Koronás Szarvas Kft	3891.40	X	X	X	X	X
508	301250	Marcal-Bitvaközi Vt.	Pápa	Dabronyi vaddisznóskert	248.10				X	
509	102050	Kisalföldi Erdőgazdaság	Győr	Sokorópátkai-Ravazdi vaddisznóskert	247.20				X	
509	105800	Bakonyi Erdészeti és Faipari Zrt.	Pápa	Gici vaddisznóskert	322.60				X	
510	250750	Feketevíz Vt.	Győr	Rédei vegyesvadas kert	522.10	X	X		X	
510	251850	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Császári vadaskert	216.32	X	X		X	X
510	253550	Vértesi Erdészeti és Faipari Zrt.	Tatabánya	Dolinai vadaskert	366.00				X	
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Fehérvárcsurgói vadas kert	1197.00	X		X	X	X
510	400310	VADEX Mezőf. Zrt.	Székesfehérvár	Tímári vegyesvadas kert	972.00	X	X	X	X	
510	400351	VADEX Mezőföldi Erdő- és Vadgazdálkodási Zrt.	Székesfehérvár	Vadhányási vadaskert	510.00	X		X	X	
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Vérti vegyesvadas kert	970.55	X	X	X	X	X
510	407050	Vál- Völgye Vt.	Felcsút	Ginzai vadaskert	291.16				X	X
511	403550	Tradicionális Vt.	Budapest	Lovasberényi vaddisznóskert	338.30				X	
511	404510	VADEX Mezőf. Zrt.	Vál	Váli vegyesvadas kert	653.00	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Muflonkert (Bagolyhegyi vadaskert)	122.50					X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Történelmi kert	322.80	X	X	X	X	X
512	252810	Pilisi Parkerdő Zrt.		Rókási vaddisznóskert	300.80	X		X	X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budakeszi-Páty vegyes nagyvadas fotó szafari és vadaskert	1745.00	X	X		X	X
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Postaréti vadaskert					X	
512	571910	Pilisi Parkerdő Zrt.		Budapest-Budakeszi vegyes nagyvadas vadaskert	336.00	X	X	X	X	X

Az agrárminiszter

13/2018. (VII.3.)) AM rendelete

a Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeinek vadgazdálkodási tervéről

4. melléklet a 13/2018 (VII.3) AM rendelethez

A vadgazdálkodási tájegység trófeabírálati irányelvei

Az elejtés szakszerűtlenségének minősítése során, a táblázatokban részletezett hibapont megítélése a megadott trófeajellegek együttes értékelésével kell végezni, a hibapont besoroláshoz minden paraméternek teljesülnie kell!

I. A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 110. számú Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben					
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg lega-lább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
1	**1.** (2.)	1,5	30	-	szabályos
	2. (3.)	3,0	60	15	szabályos, min. 10 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4)	3,5	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,0	85	25	szabályos, min. 3-as koronák, koronákban min. 2 db 10 cm-es ággal, esetleg egyik oldalon villával, villában min. 20 cm-es ágakkal
	6.-7. (7.-8.)	7,2	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	9,0	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
2	**1.** (2.)	2,0	45	-	szabályos, egyéb ág
	2. (3.)	3,5	65	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,0	75	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	4.-5. (5.-6.)	5,5	90	25	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	7,8	100	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	8.-9. (9.-10.)	10,0	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal
3	**1.** (2.)	2,5	50	-	szabályos, egyéb ág, vagy korona
	2. (3.)	4,0	70	15	szabályos, min. 15 cm-es ágakkal villás, vagy koronás
	3. (4.)	4,6	80	20	szabályos, min. 20 cm-es ágakkal villás, vagy koronás

A gímszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 110. számú Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben					
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Trófea tömeg lega-lább (kg)**	**Szárhossz legalább (cm)**	**Főág hossza legalább (cm)**	**Jellege**
	4.-5. (5.-6.)	6,0	95	30	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 15 cm-es ággal
	6.-7. (7.-8.)	8,5	105	35	szabályos, minimum 3-as koronák, min. 15 cm-es koronaágakkal
	8.-9. (9.-10.)	10,5	110	40	szabályos, minimum 3-as koronák, koronákban min. 3 db 20 cm-es ággal

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a szarvasbika, amely elérte a 11. éves életkort, agancsa szabályos főágakkal (szemág, középág), és a minimum 3-as koronákban összesen legalább 5 db hosszú (15 cm-t meghaladó) ággal vagy kehelykoronával rendelkezik, az agancs tömege meghaladja a 8,50 kg-ot.

II. A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei

A dámszarvas bikák szakszerűtlen elejtésének határértékei a 103. számú Békési, a 105. számú Körösberettyói, 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták valamint a 110. számú Felső-tiszavidéki vadgazdálkodási tájegységben							
Hiba-pont	**Felrakás** (bika kora év)	**Szemág (jelleg, hossz)**	**Lapát hossz/szélesség (cm)**		**Tömeg / pont (kg) / IP**		**Lapát jellege**
1	**1.** (2.)	-	-	-	-		szabályos, min. 15 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	1,8		szabályos, elágazó, ellaposodó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	van	30	15	3		szabályos, zárt, csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	van	35	15	3,5		szabályos, zárt, jól csipkézett lapát
2	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 20 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	van	-	-	2		szabályos, min. 30 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	35	15	3,3		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	20	4		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
3	**1.** (2.)		-	-	-		szabályos, min. 25 cm-es csapos
	2.- 3. (3.– 4.)	15 cm	-	-	2,2		szabályos, min. 45 cm-es szár, kanalas, elágazó, pudvás
	4. – 5. (5.- 6.)	20 cm	38	17	3,5		szabályos, zárt, egyenletesen csipkézett lapát
	6.- 8. (7.- 9.)	20 cm	40	23	4,5		szabályos, zárt, erősen csipkézett lapát

A Tiszántúli Vadgazdálkodási Táj vadgazdálkodási tájegységeiben érett az a legalább 10 éves dámbika, amelynek agancsa közel szimmetrikus, legalább 30 cm hosszú és 14 cm széles, zárt lapáttal rendelkezik, amelynek tömege eléri a 3 kg-ot.

III. Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei

Az őzbakok szakszerűtlen elejtésének határértékei a 107. számú Hajdúsági Erdőspuszták, a 109. számú Nyírségi, a 110. számú Felső-tiszavidéki valamint a 111. számú Tiszamenti vadgazdálkodási tájegységekben.				
Hibapont	**Felrakás** (bak kora)	**Trófea tömeg legalább (g)**	**Ágak hossza legalább (cm)**	**Általános jelleg**
1	**1.** (1)	150		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es nyársas, tompa ágvég vagy villás
	2. (2)	200	2	szabályos hatos
	3. (3)	270	3	szabályos hatos
	4. (4)	320	4	szabályos hatos
	5. (5)	360	5	szabályos hatos
2	**1.** (1)	200		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es,villás, tompa ágvég
	2. (2)	270	2	szabályos hatos
	3. (3)	330	3	szabályos hatos
	4. (4)	380	4	szabályos hatos
	5. (5)	430	5	szabályos hatos
3	**1.** (1)	250		tömegre való kritérium nélkül, ha 15 cm-es hatos, tompa ágvég
	2. (2)	300	3	szabályos hatos
	3. (3)	380	4	szabályos hatos
	4. (4)	430	5	szabályos hatos
	5. (5)	480	5	szabályos hatos

Felhasznált adatok és szakirodalom forrásai

Ádámfi, T. (1976): Vadállománybecslés. MAVOSz füzetek. Magyar Vadászok Országos Szövetsége, Budapest

Bencze, L. (1966): Vadgazdálkodástan. Erdészeti technikusok tankönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1972): Vadgazdálkodásunk természeti adottságai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Bencze, L. (1979): A vadállomány fenntartásának lehetőségei. A vadászati ökológia alapjai. Akadémiai Kiadó, Budapest

Berdár, B. (szerk.) (1983): Az őz és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Beregi, A. (2011): Vadegészségtan. Jegyzet vadgazda mérnök szakos hallgatók részére. Vadvilág Megőrzési Intézet, Szent István Egyetem, Gödöllő

Bicsérdy, Gy., Egri, B., Sugár, L. és Sztojkov, V. (2000): Vadbetegségek. Sugár, L. (szerk.). Mezőgazda Kiadó, Budapest

Bod, L. (1994): A somogyi szarvas. Lipták Vadászati és Kereskedelmi Bt., Balatonfenyves, Kaposvár

Csányi, S. (2007): Vadbiológia. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Heltai, M. (szerk.) (2010): Vadbiológiai olvasókönyv. Szemelvények a vadbiológia új eredményeiről a Vadvilág Megőrzési intézet munkatársainak ismeretterjesztő cikkei alapján. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Csányi, S. és Majzinger, I. (2018): Az őz: ökológia és alkalmazkodó gazdálkodás. Szent István Egyetemi Kiadó, Gödöllő

Csányi, S. és Mátrai, K. (1988): Őzállományok ökológiája. A nemzetközi őzkutatások eredményei. Csányi, S. (szerk.). Állami Gazdaságok Országos Egyesülése, Vadgazdálkodási Bizottság, Budapest

Demeter, A. és Kovács, Gy. (1986): Állatpopulációk nagyságának és sűrűségének becslése. Bernát, G. (szerk.). Korunk tudománya. Akadémiai Kiadó, Budapest

Faragó, S. (1995): Mezei és vizi élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem. Erdőmérnöki Kar. Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Faragó, S. (szerk.) (2007): Magyar vadász enciklopédia. Totem Kiadó, Budapest

Faragó, S. (szerk.) (2012): A LAJTA Project. Egy tartamos mezei vad és ökoszisztéma vizsgálat 20 éve. Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó, Sopron

Faragó, S., Dittrich, G., Faludiné Blickle, B., Gosztonyi, L., Jánoska, F., Kolics, L., Mohácsi, S. és Papp, S. (2013): Program a fogoly (*Perdix perdix*) védelmére Magyarországon. Magyar Apróvad Közlemények, 11: 167-202

Faragó, S. és Náhlik, A. (1997): A vadállomány szabályozása. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Farkas, D. (2004): Nézd és lásd! Kézikönyv az őzről. Szekszárdi Nyomda Kft., Szekszárd

Feiszt, O. és Varga, E. (2016): A zalai gímszarvas. Zalai Gímszarvasért Alapítvány

Heltai, M. (2002): Emlős ragadozók magyarországi helyzete és elterjedése. PhD értekezés, Mezőgazdaság- és Környezettudományi Kar, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Szent István Egyetem, Gödöllő

Heltai, M. (2004): Élőhelyfejlesztés és -javítás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (szerk.) (2010): Emlős ragadozók Magyarországon. Mezőgazda Kiadó, Budapest

Heltai, M. (2014): Élőhelyfejlesztés mezőgazdasági területeken. Jegyzet vadgazda mérnöki szakos

hallgatók részére. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Heltai, M. (2018): Az aranysakál állományával való gazdálkodás problémái. Nimród Vadászújság, 106 (5): 12-13

Heltai, M. és Lanszki, J. (2015): Az aranysakálról röviden, de tényszerűen. Nimród Vadástújság, 103 (5): 16-17

Heltay, I. (1989): A róka ökológiája és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Heltay, I. és Kabai, P. (szerk.) (2006): Hivatásos vadászok kézikönyve. I-II. Országos Magyar Vadászkamara, Budapest

Kőhalmy, T. (1990): Vadgazdálkodás. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Kőhalmy, T. (1995): Vadbefogás, vadtelepítés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Erdőmérnöki Kar, Sopron

Kőhalmy, T. (szerk.) (1995): Vadászati enciklopédia. Mezőgazda Kiadó, Budapest, (1. kiadás)

Kőhalmy, T. (1995): Erdei élőhelyfejlesztés. Erdészeti és Faipari Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Sopron

Kőhalmy, T., Mészáros, K. és Völgyi, L. (2002): A vad által és a vadban okozott károk, valamint a vadászati kár. Nyugat-magyarországi Egyetem, Sopron

Kovács, Gy. és Heltay, I. (1985): A mezeinyúl. Ökológia, gazdálkodás, vadászat. Hubertus Bt. és a Magyar Mezőgazdaság Kft. kiadványa, Budapest (2. kiadás)

Majzinger, I. és Csányi, S. (2017): Útmutató az adatokon alapuló mezei nyúl gazdálkodáshoz. Szent István Egyetemi Kiadó, Hódmezővásárhely — Gödöllő. 70pp.

Mátrai, G. (1980): A muflon és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Mátrai, G. (2004): Erdei élőhelyfejlesztés. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Mátrai, G. (2004): Vadföld- és legelőgazdálkodás. Egyetemi jegyzet. Szent István Egyetem, Vadgazda Mérnöki Szak, Vadbiológiai és Vadgazdálkodási Tanszék, Gödöllő

Nagy, E. (1984): A fácán és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Náhlik, A. (szerk.) (2014): A vaddisznóállomány helyzete és a gazdálkodás perspektívái Magyarországon. NYME Kiadó, Sopron

Páll, E. (szerk.) (1985): A gímszarvas és vadászata. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Páll, E. (2001): A vaddisznó. Nimród Vadászakadémia. 8. kötet. Nimród Alapítvány, Budapest

Sárkány, P. és Vallus, P. (szerk.) (1971): A vadászat kézikönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szabolcs, J. (1975): A dámvad. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2., átdolgozott kiadás)

Szederjei, Á. (1963): A vad etetése, óvása, befogása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. és Studinka, L. (1962): Nyúl, fogoly, fácán. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1959): Őz. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest

Szederjei, Á. (1965): Szarvas. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest (2. kiadás)

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): A csapdázás elmélete és gyakorlata. Vad-Ész Mérnökiroda Bt., Gödöllő

Szemethy, L. és Heltai, M. (2001): Ragadozógazdálkodási stratégia - a jövő lehetőségei. Magyar Apróvad Közlemények, 6: 59-78

Szunyoghy, J. (1963): A magyarországi szarvas. Kandidátusi értekezés, Természettudományi Múzeum, Budapest